

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

По-стари от
самата Вселена...

ФАНТАСТИКА

119

АРТЪР
КЛААРК
СТИВЪН
БАКСТЪР

ОКОТО НА
ВРЕМЕТО

ФАНТАСТИКА БАРД

КНИГА ПЪРВА ОТ ПОРЕДИЦАТА
• ЕДНА ОДИСЕЯ ВЪВ ВРЕМЕТО •

**АРТЪР КЛАРК, СТИВЪН
БАКСТЪР
ОКОТО НА ВРЕМЕТО**

Превод: Юлиян Стойнов

chitanka.info

Милиони години Земята е под наблюдението на първородните — същества, стари като самата вселена. Земните обитатели дори не подозират за съществуването им — докато не настъпва промяната. В един миг Земята е преобразена до неузнаваемост — като разместено китайско домино. Планетата и всички нейни обитатели вече не съществуват в един общ период от време. Светът се превръща в мозайка от различни епохи — от праисторическия период до 2037 г.

*Власт, трон, градове —
свършват се:
пояхват досущ като цвете
скършено;
но и в пепел и сажди
покълва семето
и градът се наново ражда
под Окото на времето*

Ръдиард
Киплинг,
„Хроносрив“

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА:

Тази книга не е нито продължение, нито предхождаща част на по-ранната „Одисея“, а по-скоро заема „перпендикулярна“ позиция спрямо нея, като прехвърля някои мои мисли и разсъждения от онова време в съвсем нова посока.

Цитатът от Ръдиард Киплинг — „Градове, тронове и сила“, се използва с любезното съгласие на „АП Уот Лтд“ и Националната фондация за изследване на историята и изкуството.

ПЪРВА ЧАСТ

ХРОНОСРИВ

1

ТЪРСЕЩА

В продължение на четирийсет милиона години планетата изстиваше и изсъхваше и дойде време, когато на север ледените шапки започнаха да се врязват в континентите. Гористият пояс, който някога се простираше от Африка до Евразия и бе почти непрекъснат от Атлантическото крайбрежие до Далечния изток, се бе смалил до изолирани горски масиви. Животните, които доскоро обитаваха тази безбрежна зеленина, бяха изправени пред избора да се приспособяват или да напуснат.

Видът на Търсеща бе прибягнал и до двете.

Търсеща се бе притаила в края на останките от една горичка, с увиснало на шията бебе. Очите ѝ, скрити под изпъкналите вежди, примижаваха срещу ярката светлина. Местността отвъд горичката беше равнинна, окъпана в слънчеви лъчи, нагорещена. Място, лишено от укрития, където смъртта може да те споходи мигновено. Земя на нови възможности, която в далечното бъдеще щеше да се превърне в граница между Афганистан и Пакистан и да се прочуе като Северозападната граница.

Днес недалеч от горичката на земята лежеше труп на антилопа. Животното бе издъхнало съвсем скоро — от раните му все още се стичаше лепкава кръв. Лъзовете вече бяха взели своето, но мършоядите от равнината, хиени и птици, не бяха открили новата плячка.

Търсеща се изправи и се огледа.

Търсеща беше маймуна. Плътно покритото ѝ с гъста черна козина тяло едва надхвърляше метър. Лишената ѝ от подкожна мазнина кожа бе увиснала. Лицето ѝ бе издължено в муцуна, а крайниците ѝ напомняха за времето, когато нейният вид все още живееше по дърветата — имаше дълги ръце и къси крака. Приличаше много на шимпанзе, но между нейния вид и горските шимпанзета се простираха близо три милиона години еволюция. Търсеща стоеше

удобно на два крака и устройството на таза и хълбоците ѝ бе по-скоро човешко.

Освен това видът на Търсеща бе месояден, макар и не особено усьвършенстван. Въпреки това близните ѝ разполагаха с някои преимущества спрямо останалите животни от този свят. Привикнали с уютното безгрижие на дълбоката гора, шимпанзетата не биха могли да изработят сечива, като брадвата в ръцете на Търсеща. А в очите ѝ проблясваше искра, каквато нямаше в очите на обикновените маймуни.

На пръв поглед не се виждаха никакви признания за дебнеша опасност. Тя излезе смело на откритото, притиснала малкото към гърдите си. Един по един я последваха и останалите членове на племето.

Бебето изплака и я оскуба. Заболя я. Съплеменниците на Търсеща нямаха имена — езикът им все още бе малко по-усъвършенстван от този на птиците, — но понякога тя мислеше за второто си бебе като за Вкопчващо, заради начина, по който се притискаше към нея.

Тъкмо заради тежестта на Вкопчващо тя бе последната, която стигна трупа на антилопата — останалите вече разсичаха месото със заострените си кремъци. Бързаха да разчленят животното на едри късове, които да отнесат в гората и чак там да се нахранят на спокойствие и в относителна безопасност. Търсеща се присъедини към тях. Чувстваше се беззащитна под ярките лъчи на слънцето. Щяха да изминат поне още един миллион години, докато потомците ѝ привикнат да живеят в равнините, а телата им да отделят влага и топлина, но да съхраняват мазнините.

Смаляването на горските масиви бе истинска катастрофа за маймуните, които ги обитаваха. Еволюционният зенит на това многолюдно семейство на бозайниците лежеше в далечното минало. Но някои от тях бяха успели да се приспособят. Видът на Търсеща все още се нуждаеше от сянката на гората и използваше високите клони за нощен подслон, но денем дръзваше да се появява на открито, особено когато го подмамваше подобна плячка. Рискован начин за препитание, но по-добър от гладуването. Още повече че горите продължаваха да изчезват и покрайнините им се превръщаха в места, където Търсеща и подобните ѝ прекарваха все повече време. Само онези, които

рискуваха да се изправят пред новите предизвикателства, имаха надежда да оцелеят в този променящ се свят.

Откъм равнината долетя приглушен тропот. Хиените най-сетне бяха доловили миризмата на кръв и се приближаваха, обгърнати в прашен облак.

Маймуните бяха успели да отделят само три от крайниците на животното. Но нямаше повече време. Притиснала бебето към гърдите си, Търсеща се втурна заедно с другите към мрака на древната гора.

Същата нощ, докато Търсеща спеше в гнездото си на един от клоните, нещо я събуди. Свито на кълбо до нея, Вкопчващо се размърда.

Имаше нещо във въздуха, едва доловим мириз, който караше ноздрите ѝ да се раздуват.

Търсеща бе животно, изцяло зависимо от екологичната пирамида, в която заемаше своето място, и бе изключително чувствителна към промените. Но бе надарена с нещо повече от животинска чувствителност — когато вдигаше поглед към блещукащите в ношното небе звезди, в нея се пробуждаше необяснимо любопитство.

Ако въобще ѝ подхождаше някакво име, то несъмнено бе Търсеща.

Тъкмо тази искра на любопитството бе довела вида ѝ тук чак от далечната Африка. С разрастването на полярните шапки горите се топяха или изчезваха напълно. За да оцелеят, маймуните от покрайнините бяха принудени да прекосяват откритите пространства в дирене на други гори, в които все още виждаха убежище и подслон. За някои това пътешествие бе съвсем кратко, не повече от километър или два, за други пък се превръщаше в последното през живота им. И все пак децата на онези, които оцеляваха, продължаваха нататък.

Ето по какъв начин, в продължение на хиляди поколения, африканските горски маймуни се бяха придвижили постепенно до Централна Азия и бяха достигнали територията на днешна Испания през Гибралтарския „мост“. Всъщност това бе само изпреварващо echo на други, по-късни и по-масивни преселения. Но маймуните бяха малко и разпръснати и следите, които оставяха, нямаше да достигнат

далечното бъдеще, за да променят вижданията на палеонтолозите за развитието на света. Никой не би заподозрял, че някои отделни стада/племена са достигнали Централна Азия чак от дълбините на Африка.

И ето че докато се взираше в нощното небе, Търсеща изведнъж забеляза една звезда, която прекосяваше хоризонта с плавната увереност на дебнеша котка. Беше достатъчно ярка, за да хвърля сенки. Страх и почуда изпълниха съществото й. Търсеща вдигна ръка, но плъзгащата се звезда бе извън обсега на пръстите й.

По това време на нощта Индия бе погълната от непрогледен мрак. Но там, където повърхността на планетата бе обърната към светлината, се виждаха трепкащи светлинни с различни цветове, кафяви, сини и зелени, като мънички открехнати врати. Вълната на неуловимите промени заливаше планетата подобно на втори терминатор^[1].

Светът около Търсеща потрепери и тя притисна детето в обятията си.

На сутринта в племето цареше възбуда. Днес въздухът бе постуден, дори щипещ и зареден с нещо, което далечните потомци на Търсеща щяха да кръстят електричество. Светлината бе странна — по-ярка и същевременно бледа. Дори тук, в дълбините на гората, се долавяше слаб ветрец, който люшкаше листата на дърветата. Нещо беше различно, променено и животните бяха изплашени.

Търсеща тръгна право срещу вятъра. Стиснала малкото в прегръдките си, тя се отправи към покрайнините на гората. В равнината, където слънцето вече грееше ярко, не се виждаше никакво движение. Търсеща се огледа. Глаждеше я странно любопитство. Пригоденият й към горски живот ум не бе в състояние да възприеме напълно околния пейзаж, но въпреки това й се струваше, че има някаква промяна. Като че ли зеленината бе по-малко от вчера, в подножието на близките хълмове се бяха появили няколко горички и потокът, който се спускаше по един от склоновете, бе по-пълноводен. Но не беше сигурна. Спомените й, вечно объркани, бързо избледняваха.

В небето обаче се виждаше някакъв предмет.

Не беше птица, защото не се движеше, нито летеше, не беше и облак, защото бе с резки очертания и приличаше на нещо солидно. Освен това сияеше, почти толкова ярко, колкото слънцето.

Привлечена от него, тя пристъпи на открито. Направи няколко крачки, спря неуверено, после продължи, докато не се озова под него. Беше голям колкото главата й и освен това бе окъпан в светлина — или по-скоро събираще в себе си светлината на слънцето, така, както тя се отразява понякога от повърхността на горски поток. Не миришеше на нищо. Беше като увиснал на клон плод, само дето наоколо нямаше никакво дърво. Четири милиарда години на еволюция бяха втъкали в пътта й представата, че нищо толкова голямо не може да виси във въздуха, без да е поддържано по някакъв начин: това бе нещо ново и следователно причина за опасения. Но предметът не падаше, нито даваше признания да я заплашва по някакъв начин.

Тя се изправи на пръсти и надзърна отблизо в сферата. Видя две очи, които се блещеха в нея.

Търсеща изсумтя и отскочи. Но летящата сфера не реагира и когато отново повдигна глава, тя разбра. Сферата връщаше отражението ѝ, донякъде изкривено, защото тези очи бяха нейните, също както ги бе виждала в гладката повърхност на спокойна вода. От всички земни обитатели само нейният вид можеше да разпознава подобни отражения, защото само той имаше представа за собствено аз. Въпреки това ѝ се струваше, че по някакъв начин сферата я наблюдава, че тя, сама по себе си, е едно Око.

Търсеща вдигна ръка, но дори когато се изправи на пръсти, пак не можеше да достигне сферата. Ако разполагаше с малко повече време, сигурно щеше да потърси нещо, на което да стъпи — голям камък или натрупани клони.

Но Вкопчващо изписка.

Търсеща се извърна и затича на четири крака още преди да осъзнае какво прави. Когато погледът ѝ откри малкото, кръвта ѝ се смрази.

Над него се бяха надвесили две същества. Приличаха на маймуни, но бяха изправени и по-високи. Имаха яркочервени гърди, сякаш бяха окъпани в кръв, а лицата им бяха плоски и лишени от окосмяване. И бяха хванали Вкопчващо. Бяха хвърлили върху него

нещо, което наподобяваше лиани или тънки клони. Вкопчващо се бореше и ревеше, но двете същества го притискаха под лианите.

Търсеща се озъби, изръмжа и скочи.

Едно от червеногърдите същества я видя. Очите му се разшириха от изненада. То вдигна някаква пръчка и я хвърли във въздуха. Нещо невероятно твърдо я бълсна отстрани в главата. Търсеща усети, че вече не може да си контролира крайниците. Инерцията я отнесе право върху съществото и тя го повали на земята. Но пред очите ѝ мигаха безброй звезди, а в устата си усещаше вкуса на кръв.

На хоризонта на изток се показва кипящ черен облак. Последва тътен на далечна гръмотевица и в небето блеснаха светковици.

[1] Границата между светлината и сянката на повърхността на планета или нейния спътник. — Б.пр. ↑

2

ПТИЧКАТА

В момента на Хроносрива Бисиса Дът беше във въздуха.

Видимостта й, от задната част на кабината на вертолета, бе силно ограничена — което бе най-малкото странно, като се имаше предвид, че целта на полета бе да извърши наземно наблюдение. Щом Птичката се издигна, пред погледа ѝ се разкриха двета реда сглобяеми хангари, подредени с изопачената склонност към геометрични фигури, която притежаваха умовете на военните. Базата на ООН бе построена тук преди близо три десетилетия и с течение на времето тези „временни“ постройки бяха придобили известна архитектурна значимост, а макадамовият път, който се виеше между тях, бе отъпкан и равен.

Птичката продължаваше да се издига и базата постепенно се превърна в неясно петно под камуфлажните мрежи, изгубена сред гигантската равнина. Земята тук бе безводна, почти лишена от растителност, ако се изключеха разпръснатите горички и петната от тъмнозелени шубраци, които стигаха чак до хоризонта. В далечината, окъпани в блестящото сияние на снеговете, издигаха величествена снага високи планини.

Птичката се люшна настани и Бисиса бе отхвърлена към извитата стена на кабината.

Пилотът на Птичката Кейси Отик премести плавно ръчката и изравни полета. Сега Птичката се носеше в бърснещ полет над каменистата равнина. Той се извърна и ѝ се ухили.

— Извинявай. Излезе вятър, въпреки че прогнозата бе за тихо време. Нали не се удари?

Гласът му бутеше, усилен в слушалките.

— Чувствам се, сякаш седя на задния капак на шевролет.

Той пак се ухили и се видяха два реда равни зъби.

— Не е необходимо да викаш. Чувам те в слушалките. — Чукна с пръст по шлема. — Ра-ди-о! Не го ли ползвате в британската армия?

Вторият пилот Абдикадир Омар, изтегнал се на седалката до Кейси, поклати неодобрително глава.

Птичката беше наблюдателен вертолет със сферична прозрачна кабина. Беше разработена на основата на стар боен хеликоптер, свален от употреба през последното десетилетие на миналия век. В много по-спокойната 2037-а година на Птичката бяха поставяни съвсем мирни задачи: наблюдение, издиране и спасяване. Кабината бе пригодена за трима души — двама пилоти и трети: в случая Бисиса.

Кейси Отик управляваше машината небрежно, с една ръка. Бе старши подофицер, прехвърлен в ООН от ВВС и Космическите сили на САЩ, едър и наглед гаден. На синята му каска неуставно беше изрисувано американското знаме. Тъмният визор скриваше поголямата част от лицето му и Бисиса виждаше само квадратната му челюст.

— Виждам, че ме зяпаш зад визьора — подхвърли тя.

Абдикадир, пущун с красиви черти, се облегна назад и се разсмя.

— Време е да свикнеш, ако искаш да търпиш компанията на този тип.

— Аз съм истински джентълмен — тросна се Кейси, наведе се и прочете табелката на гърдите ѝ. — Бисиса Дът. Какво е това — пакистанско име?

— Индийско.

— Значи си от Индия? Акцентът ти мяза на австралийски.

Тя стисна устни. Американците изобщо не можеха да разпознават различните акценти.

— Манкунийка. От Манчестър, Англия. Трето поколение британка.

Кейси се опита да заговори като Кари Грант:

— Добре дошла на борда, лейди Дът.

Абдикадир го сръга в рамото.

— Човече, ти си изтъкан от клишета. Бисиса, това първата ти мисия ли е?

— Втората — отвърна тя.

— Летял съм с тоя задник сто пъти и си е все същият. Не му обръщай внимание.

— Няма — обеща тя. — Сигурно и на него му е скучно.

Кейси се изсмя сухо и подметна:

— А ти си един клононос муджахидин.

Абдикадир, изглежда, зърна наченки на тревога в лицето на Бисиса.

— О, не се беспокой. Вярно е, че съм муджахидин, или по-точно, бях. Но това не ни пречи да сме най-добрите приятели. Сега и двамата сме ойкуменци. Но не казвай на никого...

Изведнъж отново се озоваха в турбуленция. Вертолетът сякаш внезапно пропадна с няколко метра. Пилотите мълкнаха и се наведоха над приборите.

Бисиса познаваше Абдикадир от седмица. И той като Кейси имаше подофицерски чин, но бе местен. Имаше силно, волево лице и извит нос, а челюстите му бяха обрамчени от тънка брадичка. Очите му обаче бяха изненадващо сини, а косата — русолява. Твърдеше, че ги бил наследил от Александър Велики, който някога минал оттук. Беше кротък и спокоен човек, опитен пилот, свикнал с мисълта, че винаги ще е втори, заради пущунския си произход. Британските войници го бяха кръстили Джинджър.

Птичката продължаваше да се мята. Полетът не беше никак приятен — в кабината миришеше на масло и хидравлична течност, металните части бяха олющени от употреба, а седалката на Бисиса бе залепена със скоч. Шумът от перките, които се въртяха на метър над главата й, бе оглушителен, въпреки подплатения шлем. Тя за хиляден път си даде сметка, че правителствата на различни държави са готови да прахосват повече пари за война, отколкото за мир.

Още щом чу приближаващия се вертолет, Моалим знаеше какво трябва да направи.

Повечето от възрастните обитатели на селото се завтекоха да грабнат оръжията и да се скрият. Но Моалим имаше друго намерение. След като се въоръжи, той изтича при дупката, която бе изкопал преди много седмици, очаквайки да настъпи ден като този.

След броени секунди вече се беше спотаил в дупката, опрял на рамото си РПГ. Беше изгубил доста часове, докато я изкопае достатъчно, за да може да се пъхне вътре целият и да закрие отвора с клони. Гранатометът бе истинска реликва, спомен от съветското нашествие в Афганистан през 80-те, но добре поддържан и редовно

почистван и все още бе в идеално състояние. Стига вертолетът да се спуснеше достатъчно ниско, Моалим щеше да успее.

Моалим бе петнадесетгодишен.

Беше само на четири, когато за първи път видя вертолет. Всъщност бяха няколко и дойдоха през нощта, като глутница летящи хищници. Носеха се ниско над планините и вятрът от перките им вдигаше прахоляк. Беше достатъчно силен да обръща сламените покриви на колибите и да прогонва добитъка надалеч. Разправяха, че въздушната вълна изтръгнала детето от ръцете на една майка и го отнесла — така и не го открили след това.

А след това бе започнала стрелбата.

По-късно пристигнаха още вертолети, които обаче хвърляха бюлетини. В тях се „обясняваше“ причината за наказателната акция — имало „сведения“, че през селцето им преминала незаконна пратка с уран. Приложена била мярката „необходим“ наказателен удар с „хирургическа“ точност и „минимална“ сила. Бюлетините бяха накъсани и използвани за тоалетни нужди. Всички мразеха вертолетите, заради тяхната недосегаемост и наглост. На четири години Моалим не разполагаше с достатъчно богат речник, за да каже как се чувства.

А вертолетите продължаваха да прииждат. Тези, които носеха знаците на ООН, трябваше да осигуряват мира, но всички знаеха, че това е нечий друг мир и че „машините за наблюдение“ носят предостатъчно оръжия.

Проблеми, които, както бяха учили Моалим по-късно, имаха само едно решение.

Още щом проходи, възрастните се заеха да го учат как се борави с РПГ. Не беше никак лесно да се уцели движеща се цел. Ето защо детонаторът трябваше да бъде настроен на дистанционно задействане, за да може ракетата да избухне във въздуха. Ако се намираше достатъчно близо до целта, крайният ефект щеше да е същият. Особено ако се целиш в задния ротор, който, изглежда, бе най-уязвимата част на всеки вертолет.

Гранатометите бяха големи, неудобни за работа и трудни за скриване. Ето защо бе особено важно да се осигури подходящо място за стрелба, за да може вертолетът да бъде примамен наблизо. Моалим

знаеше, че от въздуха се виждат само клоните, скриващи входа на дупката.

Младежът разкриви устни в заплашителна усмивка.

Небето над тях имаше странен вид. Плътни черни облаци се бяха появили сякаш изневиделица, скучвала се в непробиваема стена на хоризонта и закривала планините. Дори чистият участък от небето изглеждаше някак промит.

Бисиса измъкна дискретно телефона от джоба си, приближи го до устата си и прошепна:

— Не помня в прогнозата да се споменаваха буреносни облаци.

— И аз — отвърна телефонът. Беше настроен на новинарска вълна и веднага започна да проверява един след друг каналите за метеорологични прогнози.

Беше 8 юни 2037 година. Или поне така смяташе Бисиса. Вертолетът летеше напред.

3

ЗЛО ОКО

За Джош Уайт първият признак за странните събития, които предстояха да се случат, бе грубото събуждане: нечия настойчива ръка на рамото, бърборене и бяло лице, надвесено над него.

— Ей, Джош, събуди се бе, човек! Направо не мога да повярвам... ако не са проклетите руснаци... ще си гълтнеш езика...

Това, разбира се, беше Ръди. Ризата на младия кореспондент беше разкопчана. Изглежда, и той току-що бе станал. Но широкото му лице бе покрито със ситни капчици пот, а очите му, изпъкнали зад кръглите очила, играеха възбудено.

Джош премигна и седна на леглото. През отворения прозорец нахлуваща слънчева светлина. Беше късен следобед, Джош бе спал почти час.

— За Бога, какво е толкова важно, че да ме лишиш от следобедна дрямка? Особено след снощи... остави ме поне да си измия лицето.

Ръди отстъпи назад.

— Добре де. Давам ти десет минути. Няма да си простиш до края на живота, ако пропуснеш това! Десет минути, човече! — Той изхвърча от стаята.

И Джош като Ръди беше журналист, репортер на „Бостън Глоуб“, пратен тук, за да осигурява свежи новини от Северозападната граница, този далечен край на Британската империя — далечен, но същевременно и вероятно крайно важен за бъдещето на Европа и по тази причина интересен за читателите от Масачузетс. Помещението, което обитаваха, бе тясна стая в ъгъла на форта, затрупана с книги, дрехи и всянакъв багаж, домъкнат тук от него и Ръди, който бе постоянен кореспондент на „Пионер — Граждански и военен вестник“. Всъщност трябваше да са доволни, че разполагат с някакъв покрив над главата си — повечето войници от гарнизона в Джамруд, независимо дали европейци, или индийци, живееха в палатки.

За разлика от тях, Джош беше свободен да спи когато си иска и стига да иска. Но сега вече чуваше съвсем ясно, че навън наистина

става нещо: викове и топуркане на тежки обувки. Със сигурност не беше свързано с военни действия, нито пък бе поредната атака на размирните пущуни, защото тогава щеше да има и изстриeli.

Чакаше го кана топла вода и до нея — бръснарските му принадлежности. Той си изми лицето и врата и се погледна в огледалото, което бяха окачили на стената. Лицето му бе подпухнало и торбичките под очите бяха доста по-забележими — спомен от многото бира, която бяха изпили снощи. Въсъщност той де, защото Ръди предпочиташе да пуши опиум — навик, който поне засега, изглежда, не оставяше никакви странични ефекти върху деветнайсетгодишния кореспондент. На двайсет и три години Джош се чувстваше като истински военен ветеран.

Каната бе оставена от Нур Али, носача на Ръди. Джош изпитваше известно неудобство от Али, особено след като Ръди му бе поръчал да го бръсне, докато спи. Но Ръди беше „англоиндиец“, роден в Бомбай. Тук се чувстваше като у дома си, а Джош бе пратен, за да пише кореспонденции, а не да съди нравите и обичаите на тази страна. Пък и нямаше нищо лошо винаги да разполага с топла вода за миене и чай.

Избърса се и припряно навлече дрехите. Хвърли последен поглед в огледалото, приглади косата си с пръсти и по навик пъхна револвера в колана си. След това излезе.

Беше следобедът на 24 март 1885 година. Или поне така смяташе Джош.

Във форта цареше голяма суматоха. Войниците се трупаха около портата в другия край на сенчестия вътрешен двор. Джош се присъедини към развлнуваната тълпа.

Много от британските войници, настанени тук, в Джамруд, бяха от 72-ри Шотландски полк и докато едни бяха излезли навън небрежно облечени с бричове и разкопчани ризи, други бяха нахлузили яркочервените си куртки. Но белите лица бяха рядкост — гурките и сикхите превъзхождаха британците в съотношение три към едно. Точно днес следобед обаче европейци и азиатци се бяха смесили в единна развлнувана тълпа, която напираше да излезе от форта. Тези хора, пратени далеч от роднини и семейства, биха дали мило и драго в

това затънто място да се случи нещо интересно. Докато бързаше към портата, Джош забеляза коменданта на форта, капитан Гроув, който си проправяше път през тълпата — лицето му беше зачервено.

В първия миг, когато се озова от другата страна на портала, Джош бе заслепен от ярката светлина. Въздухът бе студен и пронизващ и той почувства, че трепери. Небето бе синьо, безоблачно и кристалночисто, но далеч на запад се виждаха струпани черни облаци, като предния фронт на задаваща се буря. Доколкото Джош имаше представа, бурите бяха нетипични за това време на годината.

Това беше Северозападната граница, мястото, където Индия се срещаше с Азия. За имперска Британия този просторен коридор, виещ се от североизток на югозапад между планинските вериги на север от Индия, бе естествена граница на азиатските британски колонии, но тя преминаваше през размирни страни, където редът се поддържаше единствено със здрава ръка. Джамрудският форт бе разположен точно в средата на коридора.

Самият форт бе мрачна постройка, заобиколена от криволичеща каменна стена с наблюдателни кули по ъглите. Джамруд бе основан в далечното минало от сикхи, които още оттогава бяха в постоянна война с афганистанците, но сега бе в ръцете на британците.

Днес обаче не съдбата на империята бе в умовете на присъстващите. Войниците тичаха през отъпканата камениста поляна, която заобикаляше стените, към едно място на петдесетина метра понататък. Едва сега Джош забеляза, че вниманието им е привлечено от сияеща топка, увисната във въздуха като циркаджийска атракция. Тълпа от петдесетина войници и цивилни я заобикаляше, а в средата на цялото това възбудено множество, както и следващо да се очаква, бе Ръди. Той очевидно се чувстваше в свои води, защото крачеше важно-важно под топката и от време на време я разглеждаше през очилата си, като някое насекомо под погледа на природонаучник. Войниците често се подиграваха на Ръди заради импозантното му поведение и натруфените маниери, неприсъщи на тях — грубоватите хора, отدادени на военния занаят. Но същевременно го обичаха, заради умението да разказва всякакви интересни случки, особено ценно тук, далеч от дома, в монотонния живот на тази пустош.

Джош си проправи път през тълпата и застана до Ръди.

— Не разбирам какво толкова странно намирате в тази топка. Това да не е някое тукашно магьосничество?

Ръди се засмя.

— По-скоро поредната измишльотина на руския цар. Сигурно ще да е нов тип хелиограф.

Към тях се присъедини пълномощникът Сесил де Морган.

— Каквото и да е, трябва да го разберем час по-скоро — рече той. — Ей, ти — обърна се към един от войниците. — Я ми подай тази бухалка за крикет. — Взе бухалката и я размаха във въздуха. След това застана под топката. — Виждате ди? Изглежда, нищо не я подкрепя отдолу.

Азиатците бяха завладени от суеверен страх.

— Асли нахид! — развикаха се те. — Фареи!

— Казват, че е око — преведе шепнешком Ръди. — Зло око.

— Приятелю — Джош постави ръка на рамото му, — струва ми се, че Индия е започнала да въздейства твърде много на ума ти. Това трябва да е някакъв балон, напълнен с горещ въздух. Нищо толкова странно не виждам в него.

Но Ръди гледаше един от младшите офицери, който се озърташе и търсеше някого в тълпата, и изтича при него.

— Балон, казвате — обърна се де Морган към Джош. — И как тогава стои неподвижно, след като духа вятър? А и вижте това — той замахна с бухалката и я стовари върху долния край на сферата. Чу се трясък и бухалката отскочи, но сферата не помръдна дори и милиметър, сякаш бе издялана от камък. Де Морган вдигна бухалката към очите на Джош и той видя, че краят ѝ е нащърен. — Ръката ме заболя от удара! Кажете ми, драги ми господине, как е възможно подобно вещо?

— Нямам представа — призна Джош. — Но ако има някакъв начин да се припечели нещо от това, сигурен съм, Морган, че вие сте човекът, който ще го открие.

— Де Морган, Джошуа. — Де Морган бе търговски представител на една от компаниите и си изкарваше хляба с продажба на стоки в джамрудския и останалите фортове. Беше около трийсетгодишен, подпухнал и мазен и дори тук, на много мили от най-близкия град, носеше нов костюм в цвят каки и тропически шлем. Беше от онзи тип хора, които се препитаваха в покрайнините на големите цивилизации,

далеч от твърдата ръка на закона. Офицерите не го обичаха, но де Морган си запазваше известна популярност благодарение на редовните доставки на бира и тютюн, а и жени, когато това бе възможно, както и на хашиш за любители като Ръди.

Представлението, изглежда, бе на приключване. Тъй като сферата нито се движеше, нито приемаше някакви агресивни действия, тълпата изгуби интерес и започна да се разпръска. Пък и вятърът ставаше все по-студен.

Сега обаче се дочуха викове от другия край на тълпата. Там също, изглежда, ставаше нещо необичайно. Сякаш подушил плячка, де Морган се втурна натам.

Ръди тупна Джош по рамото.

— Стига с тия факирски номера. Да се прибираме. Опасявам се, че скоро ще имаме доста работа.

— Какво искаш да кажеш?

— Току-що говорих с Браун, който разговарял с Таунзенд, който подочул Харли да казва... — Капитан Харли бе политически офицер и отговаряше направо пред Политическия отдел в Кибер — основния инструмент на администрацията на провинцията, предназначен да решава различни дипломатически въпроси, свързани с вождовете и хановете на пушуните и афганистанците. Не за първи път Джош завиждаше на Ръди за връзките му с младшите офицери. — Изгубили сме връзка с останалите — довърши младият кореспондент.

Джош се намръщи.

— Какво искаш да кажеш? Пак ли са прерязали телеграфната жица? — Джош бе притеснен, защото това би означавало кореспонденциите му да се забавят и със сигурност щеше да предизвика гнева на редакцията.

— Не само това — отвърна Ръди. — А също и хелиографите. От зори не сме получавали никакви светлинни сигнали от постовете на север и на запад. Каквото и да е станало, вероятно е добре координирано и с широки мащаби.

Хелиографите бяха просто устроени преносими сигнални прибори, нищо повече от огледала върху триножници. Бяха разположени на върховете на всички околните планини, както и в посока към Пешавар. Ето значи защо капитан Гроув изглеждаше толкова обезпокоен.

— Нищо чудно — продължи задъхано Ръди — пущунските диваци или убийците на Амир да са прерязали гърлата на поне стотина британски войници. — Намести си очилата. Ръката му трепереше.

— Радваш се, че войната наближава и ще има за какво да пишеш, а?

— Ако е необходимо, и аз зная как се държи оръжие — възпротиви се Ръди. — Но за момента думите са моите куршуми, както и за теб, Джошуа, така че не ми чети лекции. — Той сякаш изведнъж бе изгубил чувството си за хумор. — Не е ли вълнуващо, кажи ми? Не можеш да го отречеш. Най-сетне нещо се случва! Хайде, да се захващаме за работа! — Той се обърна и се затича към форта.

Джош го последва. Стори му се, че чува пърхане на криле, и машинално вдигна глава. Но не видя нищо.

Някои от войниците все още се забавляваха с Окото. Един от тях се бе покатерил на раменете на друг, беше се вкопчил в сферата и сега се поклащаше под нея.

Щом влезе в стаята, Ръди се настани зад бюрото, извади перо и мастилница и започна да пише.

— И какво толкова имаш да им кажеш? — попита учудено Джош.

— Остави ме за малко — тросна се Ръди. От ъгъла на устата му стърчеше турска цигара. Той пишеше почти със същата скорост, с която говореше. Имаше моменти, в които Джош му завиждаше за бързината, с която умее да съчинява репортажи.

Джош се изтегна на леглото. За разлика от Ръди, той трябваше да си подреди мислите, преди да се заеме с творческа работа.

Границата имаше жизненоважно стратегическо значение за британците — също както и за предишните завоеватели на тази страна. На север и на запад от това място се простираше Афганистан, в средата на който се издигаше Хиндукуш. Някога през проходите на тази планина бяха преминавали армиите на Александър Велики и ордите на Чингис хан — и едните, и другите привлечени от тайнствената и богата Индия. Тъкмо Джамруд заемаше ключовата позиция — охраняваше пътя към Киберския проход между Кабул и Пешавар.

Но тази изостанала провинция не бе само коридор за чуждестранни войници. Тя имаше свой народ, който смяташе тукашната земя за своя собствена. Пущуните, войнолюбиво племе, свирепи, горди и хитри. Ръди ги наричаше патани — фанатични мюсюлмани, обвързани със своя код на честта *пакхтундвали*. Сами по себе си пущуните естествено бяха разделени на по-малки племена и кланове, но това не им пречеше да се обединяват при първия признак за опасност. Повечето от тях бяха въоръжени със стари дългоцевни пушки — наричаха ги *джезали*. Джош бе виждал отблизо няколко пущуни, пленени от британските войници. Никога не се бе изправял пред по-страни същества. Британците определено изпитваха уважение към тях. Някои шотландци дори твърдяха, че пущунският код на честта не се различавал особено от този на тяхната страна.

Много нашественически армии бяха оставяли костите си по тези размирни места. Дори в тези времена на британско владичество войниците на Нейно величество можеха да се похвалят, че контролират само няколко укрепени участъка и пътищата между тях. Навсякъде другаде управляваше законът на племето.

Днес границата отново бе сфера на интересите на различни държави. Още една алчна и ненаситна империя искаше да постави ръка върху богатствата на Индия: този път това бе царска Русия. По този въпрос британците имаха твърдо становище. При никакви обстоятелства нито Русия, нито подкрепяната от нея Персия, не биваше да изграждат свои опорни пунктове в Афганистан. Но докато британците полагаха всякакви усилия да настроят добронамерено към себе си афганистанския емир, руснаците се прокрадваха все по на юг. Миналия месец бяха пристигнали тревожните сведения, че са завладели Туркменистан и се приближават към Панджех, последния оазис преди афганистанската граница — забравен от Бога кервансарай, който изведнъж се бе озовал във фокуса на всеобщия интерес.

За Джош тази международна шахматна игра бе наистина интригуваща. Заради географското си разположение мястото, на което се намираше, открай време беше точка на сблъсък между различни могъщи империи, а местното население, колкото и издръжливо да бе, трябваше да понася последствията от несекващата борба на чужди интереси. Понякога се питаше дали това съперничество ще продължи

и в бъдеще и дали това място не е обречено да съществува във вечна война — въпреки липсата на каквито и да било богатства.

След около половин час Ръди приключи с писането, облегна се в стола и втренчи поглед в прозореца, където слънцето бързо се скриваше зад хоризонта.

— Ръди, ако положението стане напечено, дали ще ни пратят в Пешавар?

Ръди изсумтя презрително.

— В никакъв случай! Нали за това сме тук? — Той зачете написаното: — Помислете си само, драги читатели! Те идват, вече са съвсем близо, от другата страна на Хиндукуш. Облечени са със зелените царски мундири и разявят знамената с двуглавия орел. Скоро ще започнат да се катерят към Киберския проход. А от юг, откъм Делхи и Калкута и още по-далеч, от Дъблин и Колчестър, ще прииждат други войници, с червени мундири, също готови да дадат живота си за отечеството... или за Уиндзорската вдовица. Играчите са заели позиции и са готови да нанесат първите удари. А ние сме тук, на мрежата на игрището!... Какво ще кажеш, Джош?

— Не е ли малко грубичко, Ръди?

Но преди Ръди да успее да отговори, в стаята нахлу Сесил де Морган. Лицето му бе зачервено, а дрехите — покрити с прах.

— Елате веднага! Трябва да видите какво намерихме!

Джош въздъхна и се надигна от леглото. Нямаха ли край странните събития днес?

Нищо и никакво шимпанзе — това бе първата мисъл на Джош. Шимпанзе, уловено в мрежа, което лежеше, без да се съпротивлява, на пода. До него бе овързано друго животно, вероятно малко. Неколцина войници развързваха голямото.

— Уловили са ги на север — каза де Морган. — На миля оттук. Наш патрул.

— Най-обикновено шимпанзе — заяви Джош.

Ръди замислено си приглади мустасците.

— Не бях чувал да се срещат шимпанзета в тази част на света — подметна той. — Да не би в Кабул да има зоологическа градина?

— Това животно не е избягало от зоологическа градина — подсмихна се де Морган. — И не е шимпанзе. Внимавайте, момчета...

Войниците най-сетне смъкнаха мрежата от животното. Козината му бе подгизната от собствената му кръв. Беше се свило на топка, с притиснати към гърдите крака. Мъжете около него държаха тояги и Джош едва сега забеляза раната на главата му.

Животното, изглежда, осъзна, че вече не е оплетено в мрежа, отпусна ръце и с едно внезапно и плавно движение се претърколи и застана на четири крака, опряло юмруци на пода. Мъжете отстъпиха предпазливо. Животното ги оглеждаше.

— Женска е, Бога ми! — възклика Ръди.

Де Морган сръга един от войниците.

— Накарай го да се изправи.

Войникът, едър мъж с грубовати азиатски черти, пристъпи, посегна с пръчката си и побутна животното в гърба. Женската изръмжа и оголи зъби. Но войникът продължаваше да упорства. Накрая животното се подчини с видима неохота. За изненада на Джош, женската разгъна грациозно крайниците си и застана на два крака — съвсем изправена.

Ръди не можа да сдържи учуденото си възхищение.

Женската имаше тяло на шимпанзе, в това нямаше никакво съмнение, а седалището й бе уголемено и розово. Но стоеше права и краката й се свързваха с таза съвсем както ори хората.

— Божичко! — не спираше да се чуди Ръди. — Тя е като карикатура на жена. Какво чудовище!

— Не е чудовище — възрази Джош. — Това е получовек-полумаймуна. Биолозите разправят за подобни създания, които лежат между нас и животните.

— Виждали ли сте някога нещо подобно? — продължаваше да подскача развълнувано де Морган.

— Внимавайте, сахиб — предупреди го едрият войник. — Може да е висока само четири стъпки, но умее да рита и да драчи.

— Това не е маймуна, а маймуnochовек... ще я откараме в Пешавар, оттам в Бомбай и накрая в Англия. Помислете си само каква сензация ще предизвика! Ще я показваме в зоопарка, а може би дори в театдрите!

Изведнъж по-малкото животинче, което все още бе усукано в мрежата, се размърда, надигна се и изврещя дрезгаво. Майката реагира мигновено, сякаш досега не бе подозирала, че малкото ѝ е тук: скочи към детето си, протегнала ръце.

Войниците се нахвърлиха върху нея с тояги и с няколко удара я повалиха на земята.

— За Бога, спрете! — викна Ръди. — Не виждате ли — тя е майка! Погледнете ѝ само очите! Вижте де! Какво изражение... истинска мъка... — Но мъжете продължаваха да налагат нещастното животно, докато Морган не им кресна да спрат.

Джош бе първият, който чу равномерния выбиращ звук, и се извърна на изток, където от земята се надигаха прашни облаци.

„Ето го пак... същия звук...“

— Това пък какво е? — попита Ръди.

4

РПГ

— Почти над лагера сме — извика Кейси. — Спускам се за капак...

Вертолетът се снижи. Въпреки че бе летяла много пъти, Бисиса почувства, че стомахът ѝ се свива.

Минаваха съвсем близо край селото. Пред погледа ѝ се мяркаха покриви, ръждящали тенекиени варели, скучени клони. Вертолетът се наклони и започна да се върти в обратна посока. „Капак“ на пилотския жargon означаваше наблюдение от бръснещ полет. Но като се имаше предвид начинът, по който се бе свряла в задната част на кабината, Бисиса не виждаше нищо друго освен синьо небе. Въздушна и погледна миниатюрното контролно табло, монтирано на стената до нея. Гайгеров брояч, термометър, радар и дори химично чувствителен „нос“, всичките в момента насочени към земята, към която се приближаваха стремително.

Птичката естествено не беше сама — в тези модерни времена тя бе само звено от обхващаща целия свят комуникационна мрежа. Някъде високо над главите им се рееше друг, по-голям вертолет, K2 — от командване и контрол, но и той бе само върхът на обърнатата наопаки пирамида от високи технологии, включваща стратосферни наблюдателни сонди, разузнавателни и патрулни самолети и дори фотографски и радарни спътници. Сега всички електронни сетива бяха съсредоточени върху този район. Потоците информация, събиращи от Птичката, се анализираха мигновено от невероятно интелигентни системи и се предаваха директно в оперативния център в базата. Всяко отклонение от нормата щеше незабавно да бъде пратено за потвърждение до Бисиса, тъй като тя разполагаше с автономна връзка, независеща от тази на пилота.

На пръв поглед всичко изглеждаше сложно, но в действителност сборът и анализирането на информацията бяха напълно автоматизирани. При „капак“ машините вършеха цялата работа, а хората можеха да се отпуснат и да наблюдават.

Някои се дразнеха от това, но Бисиса бе на друго мнение. Тя самата бе получила подготовка за ОБК — оператор боен контрол, специалист по координацията на наземните и въздушни комуникации по време на конфликт. По принцип целта на подготовката ѝ бе да бъде хвърлена в някое опасно място, откъдето да насочва огъня на далечните батареи и ракетните установки. Никога не ѝ се бе налагало да използва наученото, но за щастие то ѝ помагаше в текущата работа.

Бяха я пратили на тази мироопазваща мисия преди седмица, но ѝ се струваше, че е минало много повече време. Войниците бяха настанени в хангари, предназначени за самолети. Високи и празни, вмирисани на керосин и смазочни материали, прекалено горещи през деня и твърде студени нощем, истински гигантски консервени кутии. Нищо чудно, че обитателите им наричаха базата „Клавиус“ — на името на международната станция на Луната.

Ежедневието се състоеше от патрулни обиколки, поддръжка на екипировката и други занимания. Личният състав бе разделен поравно — мъже и жени. Последното естествено бе предпоставка за буен сексуален живот. Мъжете особено се надпреварваха да си съперничат по завоювани бройки, хит от последната седмица бе да „чукнат“ някоя, докато скачат с парашут.

Нищо чудно, че в подобна атмосфера мъже като Кейси Отик губеха реална представа за света.

Бисиса се държеше на страна от другите. Не би се затруднила да се справи с Кейси, ако станеше твърде нахален. Всъщност дори се наложи да отклони вежливия интерес, проявен от Абдикадир. В края на краишата тя имаше дъщеря, Мира, осемгодишна сладурана, която обичаше повече от всичко на света. Не я интересувала нито безразборните сексуални връзки, нито обърканата съвременна политика.

Пък и важността на мисията я мотивираше предостатъчно.

Също както много пъти по-рано, през 2037 година граничният регион между Пакистан и Афганистан представляващ епицентър на напрежение. От една страна, това място бе фокус на тлеещата из много други райони на света борба за надмощие между християнството и ислама. За облекчение на всички поне засега това „последно сражение на цивилизациите“ изглеждаше отложено в необозримото бъдеще. Но въпреки това тук и в други подобни райони войскови части, пратени

предимно от християнски страни, извършваха полицейска дейност сред предимно мюсюлманско население, което бе достатъчно някъде да призовава за джихад, тоест свещена война.

Но освен това тук кипеше и местно напрежение. Съперничеството между Индия и Пакистан само преди 12 години бе довело до ядрената атака срещу град Лахор, въпреки че след това враждуващите фракции се бяха поуспокоили. Към всичко това трябваше, разбира се, да се добавят и местните племена — пущуните — с техните обичаи и разбириания, винаги готови да защитават земята си до последна капка кръв.

Накрая естествено, но не на последно място по важност, идваше и нефтьт. Въпреки широкото навлизане в последно време на технологиите, базирани на студения синтез, светът все още разчиташе твърде много на черното злато и го гореше почти със същата скорост, с която го изсмукваше от недрата на планетата. Ето защо на същото място, където някога бяха мерели сили Британската империя и царска Русия, протягайки алчни ръце към богатствата на Индия, сега Съединените щати, Китай, Африканският и Евро-азиатският съюз се бяха вкопчили в мълчалива и засега безкръвна, но напрегната борба.

Целта на мисиите на ООН бе да се поддържа мирът чрез наблюдение и полицейски акции. По всеобщо мнение районът бе сред най-внимателно наблюдаваните от всички горещи точки на Земята. Миротворческите операции, според Бисиса, бяха тромави, управлявани от бюрократи и често сами по себе си причина за нарастване на напрежението. Но може би това бе най-доброто, което бе по силите на ООН.

Всички в „Клавиус“ разбираха важността на работата си. Но за младите войници едва ли имаше нещо по-досадно от това да участват в миропазващи операции.

Изведнъж хеликоптерът се разтресе и Бисиса подскочи — изглежда, тази акция нямаше да е чак толкова рутинна, колкото си представяше.

Абдикадир се мъчеше да се свърже с базата:

— Алфа четири-три, тук Примо пет-едно, приемам. Алфа четири-три...

Кейси ругаеше: изглежда, бяха изгубили сателитната връзка.

— Ох! — изпъшка телефонът на Бисиса.

Тя го приближи към лицето си.

— Какво ти е?

— Изгубих сигнал. — Върху еcranчето мигаха диагностични програми. — Никога не ми се е случвало. Чувствам се... странно.

Абдикадир погледна през рамо.

— Нашата радиостанция също замъкна. Нямаме достъп до командната мрежа.

Бисиса погледна своята радиостанция — тя също нямаше връзка с командния център — и каза:

— Никакъв достъп до интелнет.

— Значи са изчезнали и цивилната, и военната мрежа — изсумтя

Абдикадир.

— И каква може да е причината? Електрическа буря?

— Не и според онези задници от метеорологичната служба — изръмжа Кейси. — Да не говорим, че сто пъти съм прелитал през електрическа буря и никога не съм губил връзка.

— Тогава какво може да е?

За няколко секунди се възцари пълна тишина. Изведнъж всички си спомниха, че се намират в район, където само преди десетина години е било използвано атомно оръжие. На няколкостотин километра от тях центърът на цял един град бе превърнат в разтопено стъкло. При изчезнала връзка и внезапно появил се ураганен вятър не беше трудно да се предположи най-лошото.

— Всъщност — подметна Абдикадир, който, изглежда, се опитваше да разведри напрежението, — би могло да е най-обикновено заглушаване.

— Ох! — изписука отново телефонът.

Бисиса го погали. Имаше го още от съвсем малка: стандартно изпълнение, каквото Обединените нации раздаваха безплатно на всички дванайсетгодишни деца от времето, когато все още се надяваха, че комуникациите са единственият начин да се обедини светът. Повечето деца след някоя и друга година обикновено захвърляха тези тромави и досадни машинки, но Бисиса бе запазила своята, защото разбираше и подкрепяше идеята, която се криеше зад този грандиозен проект. С времето бе приела телефона като истински приятел.

— Успокой се — прошепна му тя. — Мама ми е разказвала, че навремето телефоните постоянно губели връзка с мрежата.

— Да де — измърка телефонът. — Лесно ти е да го кажеш. Нали не си лоботомизирана ти.

Абдикадир се намръщи.

— Как го търпиш това нещо? На моя отдавна му изключих програмата за интелигентност. Дразни ме.

— Не зная. — Бисиса сви рамене. — Така се губят и половината от диагностичните възможности.

— Освен това губиш приятел за цял живот — добави телефонът.

— Само не започвай да го съжаляваш — посъветва я Абдикадир.

— Телефоните са като католически свещеници — непрестанно ровичкат из съвестта ти.

Вертолетът отново се заклати. Кабината се наклони силно и когато отново се изправи, вече се отдалечаваха от селото.

— Излизам от „капака“ — заяви Кейси. — Не мога да поддържам равен полет на ниска височина.

Абдикадир се ухили доволно.

— Всеки си има граница на възможностите, Кейси.

— Пъхни си тая граница отзад — посъветва го ядосано Кейси. — Вятърът духа едновременно от всички посоки. Погледни само какви вихри има ниско над земята... ей, какво е това? — Той посочи надолу.

Бисиса се наведе към прозореца. Въздушната вълна от роторите разпръскваща сухата растителност, под която се бе показало нещо. Тя различи човек, сврян в дупка — държеше някаква дълга черна тръба... оръжие.

Всички извикаха едновременно.

И изведенъж слънцето премигна, като прожектор, който някой е обърнал в друга посока.

Вертолетът описа широка дъга и се насочи право към него, наклони се надолу, опашният ротор се вдигна. Моалим се ухили и стисна с потни пръсти гранатомета. Сърцето му бълскаше, прахолякът, носен от вятъра, го заслепяваше. Но той бе готов да понесе всичко. Това щеше да е първата важна постъпка в живота му. Ако успееш да свали вертолета, щеше да стане герой и всички щяха да му се

възхищават... бойците и майка му. А и едно момиче... Но сега не биваше да мисли за това.

Изведнъж обаче видя, че зад прозрачния купол на машината има хора, и тази мисъл го порази. Нима наистина бе готов да отнеме човешки живот, сякаш стъпква насекомо?

Вертолетът внезапно се снижи и вята рът, който вдигаше, разпиля клоните от укритието му. Вече нямаше избор — или трябваше да убие, или да бъде убит.

Той се изсмя и натисна спусъка.

— Обстрелват ни! — извика Абдикадир и Кейси мигновено дръпна щурвала всторани. Бисиса зърна ярък блесък и димна следа, която се носеше право към тях.

Последва удар, сякаш машината се бе сблъскала с невидима преграда на сред небето. Изведнъж шумът стана оглушителен и през една цепнатина в купола нахлу вята.

— Мамка му! — изруга Кейси. — Удариха задния ротор.

Бисиса погледна назад, но видя само разкривен метал и струйка от изтичащо под налягане масло. Роторът продължаваше да работи и вертолетът продължаваше да лети. Но всичко се бе променило за миг и тя изведнъж се почувства ужасно беззащитна и уязвима.

— Показателите в норма с изключение налягането на маслото — докладва Кейси. — Освен че сме изгубили част от управлението.

— Можем да летим и без масло — рече Абдикадир. — Поне малко.

— Да, според наръчника. Но каки ми как да обърна машината? — Кейси размърда щурвала, сякаш за да провери доколко Птичката му се подчинява, и изведнъж се понесоха насторани.

— Какво става? — попита уплашено Бисиса.

— Удариха ни — отвърна Абдикадир. — Не ми разправяй, че не си чувала за това. За местните е празник, ако убият някой американец.

— Нямам предвид стрелбата, а това. — Тя посочи през прозореца на запад, където слънцето се спускаше към хоризонта.

— Ами... това е слънцето — отвърна Кейси, после изведнъж се втренчи натам. — Брей!

Когато преди трийсетина минути бяха излетели от базата, все още едва наближаваше пладне. А сега...

— Не ми казвайте, че съм проспал шест часа — рече Кейси. — Или че сънувам.

Бисиса се усмихна криво.

— Все още нямам връзка — промърмори телефонът й. — Страх ме е.

Бисиса се изсмя мрачно.

— По-кораво си от мен, малко досадниче. — Дръпна ципа на якето си и прибра телефона във вътрешния джоб.

— Сега ще видим какво ще стане — рече Кейси и завъртя щурвала в кръг.

Двигателят изрева.

Горещата струя от задния отвор на гранатомета го опърли болезнено по гърба, а димът изтръгна кашлица от гърдите му. Но гранатата вече летеше и само след няколко секунди гръмна, като разхвърли безброй шрапнели. Той прикри лицето си с ръце, а когато отново погледна, вертолетът се отдалечаваше от селцето, като оставяше след себе си дълга черна следа.

Моалим скочи и извика от радост. След това се обърна на изток, към селото: не се съмняваше, че все някой от съплеменниците му го е видял как улучва вертолета. Очакваше десетки хора да дотичат и да го поздравят.

Но не видя никого, дори майка си. Всъщност не виждаше и селцето, макар че бе само на стотина метра от западния му край и че само допреди малко съвсем ясно различаваше кирпичените къщички и децата, които търчаха из тесните улички. Сега селото бе изчезнало, сякаш изтрито от лицето на земята, и до самия хоризонт се виждаше само скалистата равнина. Моалим бе съвсем сам, със своята дупка и димящата тръба в ръката му — и с димната следа, която се извиваше над него в небето.

Сам на сред огромна равнина.

Някъде отдалеч долетя животински рев. После премина в ниско ръмжене, което постепенно се усилваше, като грохот от чудовищна машина. Моалим потрепери и побърза да се свре в дупката.

Завоят се оказа прекалено труден за повредения ротор. Кабината се тресеше неудържимо, воят на двигателя непрестанно нарастваше.

Не бе изминал и минута, откакто ги бяха уцелили.

— Най-добре ще е да кацнем — подметна Абдикадир.

— Да бе — тросна се Кейси. — Точно тук ли? Ади, по тия места и жените са готови да ни накълцат с ножовете си.

Бисиса посочи напред.

— Какво е това? — Виждаше се някаква каменна постройка, само на километър пред тях. Заради косите лъчи на слънцето не можеха да различат подробности. — Прилича на крепост.

— Не е от нашите — рече Абдикадир.

В следващия миг вертолетът летеше над някакви хора, които подскачаха и бягаха от пътя му. Някои носеха яркочервени мундири. Вертолетът бе достатъчно ниско, за да видят разкривените им от ужас лица.

— Ами нали ти си специалистът — изръмжа Кейси. — Кои са тези, мътните ги взели?

— Нямам представа — отвърна отпаднало Бисиса.

Изведнъж се разнесе силен тръсък. Птичката подскочи напред и започна да се върти. Задният ротор се бе откачил и, изгубила равновесие, машината рязко се наклони напред. Кейси натискаше педалите с всички сили, за да овладее въртенето, но очевидно усилията му бяха напразни. Бисиса полетя към отсрещната стена и се бълсна в прозрачната преграда, зад която се мяркаше ту жълтеникавата земя, ту тъмносиньото небе.

Иззад близките хълмове неочеквано се появи някакъв странен предмет. Джош видя блестящ метален корпус и остриета като мечове, въртени от невидим дервиш. Под тях блестеше стъклен мехур, а отдолу се виждаше метална рамка. Несъмнено беше машина — въртеше се, тресеше се и вдигаше неимоверно количество прах, машина, каквато не бе виждал никога. Продължаваше да се издига и вече бе на двайсетина стъпки над земята. От опашката ѝ излизаше черен дим.

— Господи! — възкликна Ръди. — Прав бях! Руснаците, проклетите руснаци...

Летящата машина внезапно се понесе към земята.

— Хайде — извика Джош и се затича.

Кейси и Абдикадир работеха в пълен синхрон — единият държеше управлението, а другият постепенно намаляващеше мощността на двигателя. Изведнъж се възцари тишина — останала без тяга, машината полетя право надолу.

Земята пред тях избухна и ги зарина с вълна от камъни, пясък и суха трева. Бисиса си помисли, че това сигурно ще й е гробът. Но пилотите се бяха справили чудесно — кабината само се наклони рязко настрани, после се изправи.

Последното, което видя, бе някакъв мъж, който тичаше към Птичката, вдигнал пред себе си старовремска пушка.

5 „СОЮЗ“

За Коля Хроносривът бе почти неуловим. Всичко започна с изгубен сигнал, лоша видимост и тишина.

Беше дошъл моментът за разкачване на товарния кораб „Союз“ от Космическата станция. След прощалните ръкостискания затвориха люковете и макар „Союз“ все още да бе физически свързан със станцията, Коля вече чувстваше, че е напуснал орбиталния комплекс, където бе прекарал последните три месеца. Очакваше ги кратко пътуване до дома, някакви си четиристотин километра през земната атмосфера до повърхността, където щеше да се върне при младото си семейство.

Пълното име на Коля бе Николай Константинович Криволапов. Четиридесет и една годишен, за четвърти път на Международната космическа станция.

Коля, Муса и Сейбъл, екипажът на товарния кораб, се спуснаха надолу през жилищния отсек, под който се намираше спускателната капсула. Движеха се тромаво, заради тежките скафан드리, които бяха облекли, и заради натъпканите в джобовете им сувенири, които се надяваха да скрият от неземния екип. Жилищният отсек щеше да бъде изхвърлен в атмосферата по време на навлизането в горните слоеве, където щеше да изгори, и затова бе зареден с отпадни продукти от станцията. Това включваше медицински отпадъци и мръсното бельо. Сейбъл Джоунс, единствената американка на борда, се движеше най-отпред и непрестанно мърмореше с южняшкия си акцент:

— Божичко, на какво мирише тук — на казашки ботуши ли?

Муса, командирът на „Союз“, метна многозначителен поглед на Коля.

Спускателната капсула бе съвсем миниатюрна и вътре едва бяха побрали три пилотски кресла. Сейбъл имаше подготовка за пилот на совалка, но тук, на борда на спускателната капсула, бе само пасажер. Влезе първа в капсулата и се намести в креслото отляво на люка. Коля я последва и зае лявото кресло, където бе контролното табло на

полетния инженер. Помещението бе толкова тясно, че докато се наместваше, без да иска, изрита Сейбъл и тя го стрелна с поглед.

Но ето че след тях влезе Муса — прикрепяше шлема си с ръка. Муса бе едър мъж и изглеждаше още по-огромен заради скафандръра. Креслата бяха така прилепени едно към друго, че се налагаше да си опират краката в гърдите на отсещния и докато Муса се пристягаше с колана, побутваше ту Коля, ту Сейбъл.

Реакцията на Сейбъл беше напълно предсказуема.

— Къде, по дяволите, са сглобили тази кутия — в някой завод за трактори ли?

Това бе моментът, който Муса очакваше с нетърпение.

— Сейбъл, последните три месеца те слушах да си чешеш езика и тъй като там горе ти бе командирът, не можех да направя нищо. Но на „Союз“ командир съм аз, Муса Кироманович Иванов. И докато люкът не се отвори и не ни измъкнат, ти, мадам — както казвате вие, американците, — ще си затваряш шibanата уста.

Лицето на Сейбъл стана като камък. Муса бе опитен петдесетгодишен ветеран, дори бе летял до Луната, макар и само като член на екипаж на международната станция. И тримата знаеха, че разговорът им е достояние на целия наземен екип, както и на станцията. Сейбъл изскърца със зъби и едва успя да изпъшка:

— Муса, ще си платиш за това!

Муса се ухили и се обърна на другата страна.

Освен приборите за управление в капсулата бяха натъпкани всички други неща, които щяха да са им нужни, за да се върнат невредими на Земята: парашути, надуваеми пояси, неприкосновен запас, радиостанция. Притиснати с гумени ленти, на тесни рафтове покрай стените бяха подредени образци от биологични материали, включително и от тяхната собствена кръв и урина, а също от растенията, които Коля се бе опитвал да отглежда на станцията. Всичко това допълнително намаляваше и без това ограниченото свободно пространство.

Но сред целия този безпорядък се мъдреше малък илюминатор, разположен от лявата страна на Коля. А през него се виждаше черният космос, част от озарената повърхност на Земята, надстройките и покритата с вдълбнатини от микрометеорити стена на станцията, която

сияеше с ярка отразена светлина. „Союз“, който все още бе скачен със станцията, следващо бавното й въртеливо движение.

Муса плъзгаше пръст по листа за предстартова подготовка и разговаряше с наземния екип и станцията. Коля нямаше почти никаква работа, всъщност единствената му задача бе да провери херметичността на собствения си скафандр. Корабът беше руски и за разлика от американските космически кораби, където пилотът имаше много по-голяма свобода на действие, тук всичко бе напълно автоматизирано. Сейбъл продължаваше да мърмори, докато се пресягаше към различни копчета, разположени навсякъде по стените. Някои от тях бяха толкова неудобни за достъп, че по-опитните космонавти използваха за целта дървени показалки. Но Коля изпитваше някаква перверзна гордост от нискотехнологичната, утилизирана конструкция на кораба.

„Союз“ приличаше на тромава птица — с тънки разперени от стънчевите колектори криле и массивно цилиндрично тяло. По нищо не можеше да се сравни с елегантните американски кораби от по-ново поколение, но затова пък бе изпитан в боя ветеран. Беше построен още във времето на Студената война и на „Аполо“ и бе проектиран за далечни полети до Марс. Възрастта му надхвърляше дори тази на Коля. Ветеранът, разбира се, не можеше да разчита на полети до Луната, където вече съществуваше Международната станция, но въпреки това все още оставаше на орбита — благодарение на инерцията на мисленето и политическата конюнктура.

Най-сетне настъпи моментът, когато „Союз“ се разкачи от станцията. Чуха се няколко приглушени удара, корпусът едва забележимо се разтресе и изведнъж Коля почувства в сърцето си тъга. Междувременно Муса продължаваше да се обръща ту към станцията, ту към наземния екип.

— Стерео-едно, тук Стерео-едно... — „Стерео-едно“ естествено бяха позивните на „Союз“.

До началото на спускането оставаха цели три часа и вниманието на тримата бе съсредоточено върху външния изглед на станцията. Муса включи бордовия компютър и „Союз“, движен от маневрените двигатели, направи няколко пробни обиколки около нея. Запалването на всеки от ракетните двигатели звучеше като удар с чук по корпуса и Коля се забавляваше да наблюдава реактивната струя, която

наподобяващ фонтан от кристали, бликащ в геометрически безупречна права линия. Земята и станцията се въртяха около тях в бавен танц. Но Коля почти нямаше време да се наслаждава на гледката — настанени до илюминатора, двамата със Сейбъл снимаха станцията ръчно, в случай че автоматичната камера на кораба не се справи със задачата. Доста неудобно упражнение, най-вече заради тежките тромави скафан드리.

Всяка маневра отдалечаваше по малко „Союз“ от станцията. Пряката радиовръзка започна да се влошава и на прощаване от станцията им пуснаха музика. Под звуците на един от прочутите валсове на Щраус Коля си позволи малко носталгична тъга. Едва сега осъзна, че неусетно е обикнал станцията. Беше се научил да следи въртеливото ѝ движение и вибрациите при настройката на големите соларни колектори, бе свикнал с равномерния шум на сложната вентилационна система. Станцията се бе превърнала в негов втори дом. Пък и в края на краишата има ли такъв дом, който да се грижи за живота ти денем и нощем, всеки миг?

Музиката секна.

Муса се намръщи.

— Стерео-едно, тук Стерео-едно. Земя, говори Стерео-едно. Обади се, Земя...

— Ей, Коля — подвикна му Сейбъл. — Виждаш ли станцията? Би трябвало вече да се е показвала.

— Не — отвърна Коля и пак надзърна през илюминатора. От станцията нямаше и следа.

— Може да е скрита в сянката — каза Сейбъл.

— Не би трябвало. — Всъщност „Союз“ бе по-близо до сянката от станцията. — А и тогава пак щяхме да виждаме светлините. — Изведнъж го обзе неясно беспокойство.

— Няма ли да мъкнете вие двамата? — сказа Муса.

— Пуснал съм диагностичната програма и проверявам всички системи. Земя, тук Стерео-едно...

Сейбъл затвори очи.

— Вашите колхозници пак оплескаха работата.

— Мъквай! — сряза я заплашително Муса и продължи да търси ту станцията, ту Земята. Коля и Сейбъл го слушаха мълчаливо.

Заради бавното въртене на кораба вече имаха много по-добра възможност да се любуват на Земята. Летяха над Индия, в посока към залеза — сенките на планинските вериги на север от полуострова бяха издължени. Но нещо като че ли ставаше долу на повърхността: блещукаха странни светлини — като слънчеви отблясъци върху развълнувано езеро.

6

СРЕЩАТА

Джош и Ръди стигнаха свалената машина с първата група войници. Някои от тях държаха пушките готови за стрелба и обикаляха около машината, ококорили очи. Никой никога не бе виждал нещо подобно.

Зад прозрачното стъкло на кабината се виждаха трима души: двама мъже на седалките отпред и отзад една жена. Когато забелязаха войниците, и тримата вдигнаха ръце. После предпазливо си свалиха шлемовете. Жената и единият от мъжете имаха индийски черти, другият мъж беше бял. Джош виждаше съвсем ясно изкривеното му от болка лице.

Машината изглеждаше забележително запазена, като се имаше предвид с каква сила се бе ударила в земята. Стъкленият купол в предния ѝ край бе съвсем здрав, ако се изключеха няколко пукнатини; острите перки все още бяха прикрепени към сложната желязна конструкция отгоре, при това не бяха нито изкривени, нито счупени. Но задната част, която наподобяваше опашка, бе пострадала сериозно. От отвора в разкривения метал струеше дим и изтичаше някаква черна течност. Нямаше съмнение, че механичната птица няма да може повече да се вдигне в небето.

— Нищо не ми говорят цветовете на каските им — прошепна му Джош. — Светлосини — коя армия е с такива? Руската?

— Може би. Но я погледни, раненият мъж отпред носи звездното знаме на шлема си!

Изведнъж се чу щракане на затвор.

— Не стреляйте! Не стреляйте! — извика жената, наведе се към предната част на прозрачния купол и закри ранения пилот с тяло.

Един от войниците — Джош се сети, че се казва Батсън, простодушен момък от Нюкасъл — се прицели в главата на жената.

— Говориш ли английски? — извикай той.

— Аз съм англичанка.

Батсън вдигна вежди.

— Кажи тогава на приятеля си да си вдигне ръцете така, че да ги виждам. Веднага!

— Послушай го, Кейси — прошепна тя. — Тази пушка може да е антика, но е заредена антика.

Кейси се подчини неохотно. В лявата си ръка държеше непознат предмет.

— Това оръжие ли е? — Батсън пристъпи напред. — Дай ми го.

Кейси се намести на седалката, потръпна от болка и изглежда, осъзна, че няма да може да се измъкне без чужда помощ. Подаде оръжието си на Батсън с дръжката напред.

— Вие, диваци, едва ли сте виждали подобно нещо — процеди той през стиснати зъби. — Това е МП-93, деветмилиметров картечен пистолет. Германците правят...

— Германците — повтори презрително Ръди. — Знаех си.

— Внимавай да не ти отнесе главата. — Кейси без съмнение бе американец, но говореше с непознат за Джош акцент.

Жената беше англичанка, личеше си по произношението, макар че и в него имаше нещо странно.

Жената се наведе и огледа краката на Кейси.

— Мисля, че ти е счупена тибията. Кракът ти се е заклещил под седалката... Знаеш ли, ако искаш, можеш да съдиш производителите.

— Майната ти, твоето величество — изруга Кейси.

— Мога ли да сляза? — попита жената.

Батсън кимна, сложи „картечния пистолет“ на земята, отстъпи назад и я подкани с ръка. Действаше като истински войник — държеше и тримата на мушка и следеше хората му да правят същото.

Жената се измъчи доста, докато се измъкне от задната седалка, но най-сетне скочи на каменистия терен. Вторият пилот, също индиец, я последва. Кожата му бе мургава като на *sepouite*, но имаше изненадващо сини очи и руса коса. Дрехите и на тримата бяха широки и издъти на разни места и им придаваха нечовешки вид, още повече заради странните устройства по лицата им.

— Е, можеше да е и по-лошо — промърмори жената. — Поне сме на крака след катастрофата.

— Но не и Кейси — отвърна мъжът. — Хубаво, че тези вертолетчета ги правят да издържат при падане, подът е подсилен, а седалките са снабдени с антишокови устройства. Ако не се бяхме

завъртели в последния момент, и Кейси нямаше да пострада. Жалко, не извади късмет...

— Стига сте дрънкали — прекъсна ги безцеремонно Батсън. — Кой от вас е най-старши?

Жената огледа другите двама и повдигна рамене.

— Май съм аз. Този до мен е старши подофицер Абдикадир Омар, а във вертолета е старши подофицер Кейси Отик. Аз съм лейтенант Бисиса Дът от Британската армия, но в момента съм командирована към специалните сили на Обединените нации...

Ръди се разсмя.

— В името на Аллаха! Лейтенант от Британската армия! Ами че тя е бабу!

Бисиса Дът се извъртя и го смрази с поглед. Джош забеляза, че Ръди дори се изчерви. „Бабу“ беше презрително прозвище за англоиндиец, успял да получи известно образование и заемаш някакъв чиновнически пост.

— Трябва да измъкнем Кейси — каза Бисиса. — Имате ли лекар?

„Опитва се да вземе нещата в свои ръце — помисли си Джош — и го прави доста добре“. Като се имаше предвид, че току-що бе преживяла толкова необичайна катастрофа и стоеше под дулата на оръжия. Но въпреки това усети, че тя се страхува.

— Макнайт, изтичай да повикаш капитан Гроув — нареди Батсън.

Ръди побутна Джош.

— Ей, Джошуа, време е да се намесим. — Той пристъпи напред.

— Госпожо, ако ми позволите, ще ви помогна.

Бисиса огледа Ръди от главата до петите, като не пропусна покритото му с прах чело, сламенорусите му вежди и едва наболите мустачки. Беше по-висока от него и го разглеждаше отгоре. Джош забеляза в погледа ѝ нещо като презрение.

— Вие? Ще помогнете на една бабу?

Сега и Джош застана до него.

— Не бива да му приидиряте на Ръди, госпожо. Пада си малко ексцентричен, но иначе е добро момче. Хайде, да се захващаме за работа. — Той закрачи към „вертолета“, като си навиваше ръкавите.

Абдикадир даде знак на Ръди и Джош.

— Помогнете ми да го вдигнем. — Той улови Кейси от едната страна, Ръди го повдигна отзад и тримата внимателно го измъкнаха от кабината. Кейси извика от болка, но само след минута вече лежеше на постланото от един войник одеяло.

Застанал до Абдикадир, Джош го разглеждаше. После попита:

— Индиец ли си?

— Афганистанец — отвърна безизразно Абдикадир. Забеляза изненадата на Джош и добави: — В действителност съм пущун. Предполагам, че нямате такива във вашата армия.

— Май нямаме — отвърна Джош. — Всъщност това не е „моята“ армия. — Абдикадир не каза нищо, но Джош подозря, че знае нещо или се досеща повече от другите за странното положение, в което се намираха.

Дотича редник Макнайт и спря да си поеме дъх.

— Капитан Гроув иска да ви види и двамата в канцеларията си — каза той на Бисиса и Абдикадир.

— Мърдайте! — нареди Батсън.

— Не! — спря ги Кейси. — Не бива да се отдалечавате от вертолета. Знаете какви са инструкциите. Абди, първо да изтрием всички записи. Не знаем кои са тези хора...

— Тези хора — прекъсна го заплашително Батсън — са насочили срещу вас оръжия! Мърдайте, казах!

— Май нямаме избор — въздъхна Бисиса.

— А ти, приятелче — обърна се Батсън към Кейси, — отиваш право в лазарета. — Джош забеляза, че Кейси е видимо разтревожен от това решение.

Бисиса последва Макнайт. Неколцина от войниците тръгнаха след тях.

— Ще се върнем при първа възможност, Кейси — подвикна тя през рамо.

— Да — каза Абдикадир. — Междувременно не им позволявай да свалят нищо от машината.

— Да бе, твойта мамица! — изръмжа Кейси.

— Виждам, че войнишкият хумор е универсален — прошепна Ръди. Двамата с Джош направиха опит да се присъединят към групата, но Батсън ги отстрани.

КАПИТАН ГРОУВ

Отведоха Бисиса и Абдикадир в крепостта, която бяха зърнали от въздуха. Беше правоъгълна сграда със солидни каменни стени и с наблюдателници на ъглите. Изглеждаше добре поддържана.

— Не съм виждала нищо подобно на нито една от картите — оплака се Бисиса. Абдикадир не каза нищо.

По стените се разхождаха войници с яркочервени куртки и бричове. Някои носеха шотландски поли. Повечето бяха ниски, с жилести тела и голямо разнообразие от кожни инфекции. Някои дори имаха превръзки, които, изглежда, отдавна не бяха сменяни.

— Никакви жени... — промърмори Абдикадир. — Не им позволявай да ти досаждат.

— Няма — обеща тя. Беше преживяла твърде много за един ден, за да допусне никакви измършавели от недохранване войници с поли да ѝ се натискат. Но истината бе, че се страхуваше. Даваше си сметка каква може да е съдбата на една пленина жена.

Портата се разтвори и отвътре излязоха няколко натоварени мулета — пренасяха нещо, което приличаше на части на допотопно оръдие. Яздеха ги индийски войници — същите, които белите наричаха *sepou*.

В крепостта цареше привидна суматоха, зад която се усещаше установен ред. Това, което направи впечатление на Бисиса обаче, бе пълната липса на каквото и да било моторизирани превозни средства, радиоантени или сателитни чинии.

Отведоха ги в централната сграда, в някакво помещение като преддверие, и Макнайт им нареди безцеремонно:

— Съблигайте се! Няма да ви пусна при капитана, преди да проверя какво носите под тези широки дрехи.

— Аз пък си мисля, че искаш да ми видиш задника — засмя се пресилено Бисиса, но за нейна изненада Макнайт я погледна шашардисано. Тя кимна и започна да си изува обувките. След това свали комбинезона и бойната жилетка под него — в джобовете ѝ бе

натъпкала различни полезни вещи, като манерка с вода, карти, очила за нощно виждане, няколко пакетчета дъвка и малка аптечна, както и телефона, който имаше достатъчно здрав разум да не се обажда. Бисиса пъхна ненужния вечен микрофон в един от външните джобове на комбинезона. Скоро двамата с Абдикадир останаха по гащи и фланелки.

Не носеха оръжие, ако се изключеше ножът на Абдикадир, затъкнат в ботуша му. Афганистанецът се раздели с него с видима неохота. Макнайт взе очилата за нощно виждане, повъртя ги учудено в ръце, после ги оставил. След това отвори всички кутийки и провери какво има вътре.

Накрая им позволи отново да се облекат и им върна почти всички вещи, с изключение на ножа и — за изненада на Бисиса — на дъвките. А после, за още по-голяма изненада и на двамата, капитан Гроув ги накара да чакат.

Седяха на една дървена скамейка, под охраната на въоръжен с пушка войник. Канцеларията на капитана се отличаваше с аскетичен и до известна степен елегантен комфорт. Стените бяха белосани, подът бе застлан с килим, още един килим, кашмирски, висеше на една от стените. Това очевидно бе канцелария на човек, отдален на работата си. Върху масивното лакирано бюро бяха струпани документи и писма, а от мастилницата се подаваше перодръжка. Имаше и някои лични вещи, като топката за поло в единия край на бюрото и големия часовник с махало, който тиктакаше приспивно. Но нямаше електрическо осветление, само газени лампи, чиято светлина постепенно изместваше гаснещите лъчи на слънцето зад прозореца.

— Прилича ми на музей — прошепна Бисиса. — Къде е компютърът, радиото, телефонът? Няма нищо освен документи.

— Представяш ли си, че са управлявали по този начин цяла империя — отвърна загадъчно Абдикадир.

— Кои са я управлявали? Къде си мислиш, че сме попаднали?

— В Джамруд — отвърна без колебание афганистанецът. — Една крепост от деветнайсети век, построена от сикхите и поддържана от англичаните.

— Идвал ли си тук?

— Не, виждал съм картини. Изучавал съм историята на този район. Но в книгите крепостта изглеждаше като руина.

— Да, ама сега не е руина — каза тя намръщено.

— Обърна ли внимание на униформите им? — попита той.

— Кожени гети, червени мундири. И оръжията им — тези пушки са еднозарядни, „Мартини-Хенри“ и „Шнайдер“. Ужасно остарели. Били са използвани през деветнайсети век, преди да ги заменят с „Лий Метфорд“, „Гатлинг“ и „Максим“, които били по-надеждни.

— Кога горе-долу е било това?

Абдикадир сви рамене.

— Не съм съвсем сигурен. Около хиляда осемстотин и деветдесета година.

— *Хиляда осемстотин и деветдесета година?*

— Направи ли опит да се свържеш чрез аварийния предавател?

— И двамата носеха аварийни микропредаватели, а в жилетките им бяха защищени позициониращи радиофарове. Макнайт не им бе обърнал внимание.

— Не. Телефонът ми нали каза, че няма връзка. — Тя потрепери.

— Никой не знае къде сме паднали. Не знаят дори, че сме живи. — Не я плашеше мисълта за катастрофата, а за изгубената връзка с останалия свят. За човек от двайсет и първи век мисълта за подобна пълна изолация бе трудно поносима.

Абдикадир я улови за ръката да я успокои и тя изпита благодарност за подкрепата му.

— Сигурно вече са започнали да ни издирват. Птичката е достатъчно голям обект. Жалко, че вече се стъмва.

По никаква причина тя бе забравила този странен факт.

— Не е ли рано да се стъмва?

— Така е. Да ти кажа, и аз съм малко объркан...

В този момент в канцелариата влезе капитан Гроув, придружен от своя адютант, и двамата се изправиха. Гроув бе нисък набит четирийсетгодишен мъж с насечено лице, облечен в униформа в цвят каки. Обувките и гетите му бяха покрити с прах. „Човек, който поставя работата над външния си вид“, помисли Бисиса. Капитанът имаше дълги увиснали мустаци и беше небръснат.

Той застана пред тях, опря ръце на кръста си и ги изгледа начумерено.

— Батсьн ми каза имената ви и званията, които твърдите, че носите. — Говореше някак странно, като британски офицер във фильм

за Втората световна война. — Освен това ходих да огледам тази ваша машина.

— Ние сме членове на миротворчески разузнавателен отряд — обясни Бисиса.

— Видях и оръжията ви — рече Гроув. — Миротворци!

— Казваме ви истината — обади се Абдикадир.

— Добре, да говорим по същество — прекъсна го Гроув. — Но първо, искам да знаете, че съм наредил да се погрижат за вашия човек.

— Благодаря ви — отвърна Бисиса.

— И така — кои сте вие и какво правите в моята крепост?

Бисиса присви очи.

— Няма да ви кажем нищо повече от имената си, званията и номерата... — И мълкна, забелязала учудването на Гроув.

— Бисиса — взе думата Абдикадир, — имам съмнение, че ситуацията е малко необичайна. При подобно положение ще е най-добре да сме напълно откровени един с друг. — Последните думи бяха предназначени и за Гроув.

Капитанът кимна отривисто, настави се зад бюрото и им даде знак да седнат на скамейката.

— Ще ви призная, че съм готов да се откажа от най-достоверното обяснение — че сте руски шпиони, пратени да всяват смут в района. Казвате, че служите в британската армия и сте тук на временно назначение, за да „поддържате мира“. Добре де, и аз също, ако може така да се каже. Но обяснете ми, какво бихте могли да постигнете с тази ваша тракаща машина?

Бисиса си пое дъх и опиша накратко geopolитическата обстановка: интересът на великите сили към нефтените находища, сложните местни взаимоотношения. Гроув я слушаше внимателно, въпреки че както изглеждаше, всичко това му беше непознато и дори непонятно; на моменти на лицето му се четеше истинска изненада.

— И казвате, че Русия ви е съюзник? Нека ви обясня как аз виждам обстановката тук. Ние също сме на пресечната точка на различни интереси — в случая на Англия и Русия. От мен се иска да охранявам границата на империята и ако мога, да подпомагам сигурността на раджата. От вашето обяснение единственото, което съвпада, е проблемът с пущуните. Без да се обиждаш — допълни той към Абдикадир.

— Раджата? Империята? — повтори смяяно Бисиса. Изведнъж ѝ се зави свят.

— Лейтенант Дът — продължи Гроув. — Изглежда, сме тук, за да водим различни войни.

Но Абдикадир кимаше, сякаш разбираше всичко.

— Капитан Гроув — не споменахте ли, че и вие сте изгубили средствата си за свръзка?

Гроув мълкна и го погледна. Очевидно се колебаеше дали да признае истината.

— Добре де — така е. Изгубихме както телеграфна връзка, така и сигналите от хелиографските станции. Някъде по обед стана. Още нямаме представа каква може да е причината. А вие?

Абдикадир въздъхна.

— И ние — но в различен смисъл. Нямаме радиовръзка от момента преди катастрофата — което е само преди няколко часа.

— Радио...? Няма значение — Гроув махна с ръка. — Значи имаме сходни проблеми, вие с вашата летяща машинария и аз в крепостта. И каква според вас е причината?

— Война — каза лаконично Бисиса. Обмисляше тази възможност от момента на катастрофата, въпреки преживяното. Обърна се към Абдикадир. — Силен електромагнитен импулс, какво друго би прекъснало всички комуникации — гражданска и военни — едновременно? Помниш ли странните светлини, които видяхме в небето, внезапния вятър...

— Но не видяхме никаква инверсионна следа — отвърна спокойно Абдикадир.

— Нека ви напомня — намеси се Гроув, — че отново не разбирам за какво говорите.

— Ами... — запъна се Бисиса, — опасявам се, че е започнала термоядрена война. И заради нея са прекъснати комуникациите. В края на краишата само преди седемнайсет години Лахор бе унищожен при атаката на индийците.

— Унищожен? — повтори Гроув.

— Напълно — намръщено отвърна тя. — Не може да не го знаете.

Гроув се изправи, приближи се до вратата и даде кратко нареждане на адютанта. След няколко минути на вратата се появи

младежът, който им се бе представил като „Ръди“. С него беше и вторият цивилен, Джош, който бе помогнал на Абдикадир да измъкнат Кейси от кабината. Гроув го стрелна с ядосан поглед.

— Трябаше да се досетя, че и вие ще се домъкнете, господин Уайт. Но както и да е. Вие... — Той посочи Ръди. — Кога за последен път бяхте в Лахор?

Ръди се замисли за миг.

— Преди три седмици.

— И как изглеждаше?

Ръди повдигна учудено вежди, но продължи:

— Старо селище, скрито зад стена. Жителите му са няколко хиляди души, повечето пенджабци, но има и европейци и мугали. След последното въстание Лахор е на път да се превърна в административен център на района и база за военни походи срещу руснаци. Но не разбирам, сър, защо трябва да ви казвам нещо, което знаете?

— Просто така. А дали Лахор е бил разрушаван? Преди седемнайсет години например?

— О, едва ли — отвърна Ръди. — Баща ми работеше там. Построи няколко къщи.

— Защо лъжете? — нахвърли се Гроув върху Бисиса.

Тя едва преглътна сълзите си. „Защо не ми вярват?“ Обърна се за помощ към Абдикадир, но той мълчеше.

— Абди? Подкрепи ме де.

— Изглежда, още не разбираш какво става — въздъхна той.

— Какво да става?

Той затвори очи.

— Не си виновна. Аз също нищо не разбирах отначало. — Той се обърна към Гроув. — Капитане, знаете ли кое бе най-стренното нещо днес? Сънцето — беше на едно място в небето, сетне изведнъж се премести на друго. — Абдикадир погледна часовника. — Точен ли е?

— Предполагам. Сверявам го всяка сутрин.

Абдикадир вдигна ръка и погледна своя часовник.

— Но моят показва 15:27. Три и половина следобед. Бисиса, твоят как е?

Тя провери.

— Същото.

Ръди сбърчи вежди, приближи се до Абдикадир и го улови за ръката.

— Не съм виждал такъв часовник досега. Със сигурност не е „Уотърбъри“! Има цифри, вместо стрелки. Не виждам дори циферблат. И числата се топят едно в друго!

— Това е дигитален часовник — обясни търпеливо Абдикадир.

— А това тук какво е? — попита заинтригувано Ръди. — Осем, шест, две нула три седем.

— Това е датата — отвърна Абдикадир.

Ръди се намръщи още повече.

— Дата от двайсет и първи век?

— Да.

Ръди заобиколи капитана и се наведе над бюрото.

— Извинете, сър — подметна през рамо, докато се ровеше из документите. Гроув само въртеше глава объркано. — Отпреди няколко дни е, но ще свърши работа. — Той се върна при Абдикадир и Бисиса и им показа това, което бе взел. Беше вестник. — Нарича се „Пионер — Граждански и военен вестник“. Бихте ли погледнали датата?

Беше от март 1885 година. Настъпи продължителна и тягостна тишина.

— Знаете ли — обади се пръв Гроув, — мисля, че на всички ще ни дойде добре по чаша чай.

— Не! — възклика неочеквано вторият младеж, Джош Уайт. Изглеждаше страшно възбуден. — Извинете, сър, но мисля, че всичко съвпада. Да, сега всичко се подрежда!

— Успокой се. — Гроув го погледна строго. — Какви ги дърдориш?

— Маймуnochовекът — продължи задъхано Уайт. — По-късно ще пием чай. Покажете им маймуnochовека!

Минута по-късно, с въоръжена охрана, всички излязоха навън.

Отведоха ги до нещо като примитивен лагер на стотина метра извън стените на крепостта. Тук бе издигната конусовидна палатка с мрежести стени. Неколцина войници се навъртаха наоколо и пушеха цигари с отвратителна миризма. Слаби, мършави, но жилести, те оглеждаха Абдикадир и най-вече Бисиса.

Нешо се движеше зад мрежата. Приличаше на животно, но вече се здрачаваше и Бисиса не можеше да различи подробности.

По команда на Уайт мрежата бе вдигната. Бисиса очакваше да види в центъра стълб, но вместо това там, на сред въздуха, висеше сребриста сфера, която очевидно не се държеше за нищо, а беше придържала горния край на мрежата. Абдикадир пристъпи напред и размаха ръце под нея, за да се увери, че не е монтирана на невидим пилон.

— Знаете ли — подметна той, — днес някак престанах да се учудвам на подобни неща.

Бисиса не можеше да откъсне поглед от светещото кълбо. „Това е ключът“ — мина й през ума.

Джош я улови за ръката.

— Бисиса, добре ли сте?

— Доста добре — изсмя се тя, — като се имат предвид всички обстоятелства.

— Друго искахме да ви покажем — добави той меко и посочи с ръка животните на земята.

Отначало Бисиса ги взе за шимпанзета, но с тънки, почти грацилни тела. Едното беше съвсем малко, другото, по-едрото, го държеше в ръце. По знак на Гроув двама от войниците пристъпиха и дръпнаха малкото, след това уловиха майката и я вдигнаха от земята, въпреки че се дърпаши и ръмжеше.

„Шимпанзето“ беше двукрако.

— Майчице мила! — възклика Бисиса. — Дали не е австралопитек?

— Как ли пък не! — подсмихна се Абдикадир. — Те са изчезвали преди милиони години.

— Може някой екземпляр да е оцелял в планините...

Той я смрази с поглед.

— Сами не си вярваш.

— Така е.

— Видяхте ли? — развълнувано възклика Уайт. — Видяхте ли маймуночовека? Дали и той не е от някое... друго време?

Бисиса пристъпи напред и надзърна в тъмните очи на животното. Едва сега забеляза, че то не откъсва поглед от малкото.

— Чудя се какво ли си мисли.

— „Не случих на съседи“ — подметна Абдикадир.

8

НА ОРБИТА

След часове безплодни усилия да установи връзка Муса се отпусна в креслото.

Тримата космонавти лежаха един до друг като гигантски оранжеви насекоми в скафандрите. Но сега необходимостта да се притискат пътно не им се струваше толкова неприятна.

— Нищо не разбирам — въздъхна Муса.

— Това вече го каза — промърмори Сейбъл.

Настъпи мрачно мълчание. Откакто бяха изгубили връзка, атмосферата, която цареше между тях, бе взривоопасна.

Трите месеца, прекарани съвместно на станцията, бяха достатъчни на Коля, за да опознае Сейбъл. Четирийсетгодишна, произхождаща от бедно семейство в Ню Орлиънс, тя бе спечелила уважението на всички със силния си характер. Зад гърба ѝ шушукаха, че ако била рускиня, никога нямало да ѝ позволяят да се издигне толкова високо. Самият Коля имаше малко по-различно мнение, а и се беше сближил с нея най-много от всички, може би защото имаха противоположни характеристики. Коля беше бивш пилот от ВВС със семейство в Москва. За него космическите полети бяха приключение, двигателната сила за тях бе предаността му към родината и към семейството, а кариерата го интересуваше само дотолкова, доколкото да продължи да прави това, което му харесва. За разлика от него, Сейбъл бе движена от неутолима амбиция да расте — амбиция, която нямаше да бъде задоволена, докато тя не достигнеше целите, които си бе поставила: командир на базата „Клавиус“ или може би дори място в експедицията до Марс. Може би Сейбъл го търпеше само защото не виждаше в него заплаха за своя блъскав прогрес.

Но той си даваше сметка, че трябва да внимава с нея. И сега, в тази напрегната обстановка, очакваше, че тя всеки миг ще избухне.

Муса плесна с ръце и отново пое командинето.

— Ясно е, че за момента не можем да продължим с процедурата по навлизането в атмосферата. Но няма повод за тревоги. Навремето

съветските космически кораби поддържаха връзка с наземния екип за не повече от петнайсет-двайсет минути, докато са на стабилна орбита, и „Союз“ е окомплектован да действа напълно самостоятелно...

— Може проблемът да не е в нас — прекъсна го Сейбл. — Ами ако е на земята?

— И каква ще е тази причина, заради която да изчезнат от ефир цяла верига наземни станции? — попита намръщено Муса.

— Война — тихо каза Коля.

— Безсмислено е да си блъскаме главите над подобни предположения — отряза го Муса. — Каквато и да е причината, рано или късно наземният екип ще намери начин да се свърже с нас. Сега не ни остава нищо друго, освен да чакаме. А междувременно имаме да вършим още много работа. — Той бръкна под креслото и извади папката с орбиталния контролен лист.

Беше прав, разбира се, поне според Коля. Какво толкова, ако направят още една или две обиколки? По-важното бе да проверят състоянието на кораба. Траектория, скорост, резерви от кислород, работа на животоподдържащата система.

Скоро и тримата бяха погълнати от вдъхващата увереност и добре позната процедура за проверка на всички бордови уреди. Така поне се изпълваха с вяра, че държат съдбата си в свои ръце.

Истината обаче беше, че нещо се е променило — нещо, което не можеха да пренебрегнат.

„Союз“ отново се носеше в сянката на Земята. Коля надзърна през илюминатора, за да види познатото сияние на големите градове.

Но долу цареше мрак.

9

ПАРАДОКС

Джош бе запленен от жената от бъдещето — ако наистина бе такава, Бисиса имаше красиво и волево лице, а очите й бяха светли и проницателни. В тялото ѝ, във всички нейни движения се усещаше сила и целеустременост, каквато не бе виждал у нито една жена: изправена пред безprecedентна ситуация, тя се държеше уверено, въпреки че очевидно бе капнала от умора.

Джош я следваше навсякъде като кученце.

Денят бе дълъг — най-дългият в живота на Бисиса, въпреки че бе изгубила няколко часа от него. По съвет на капитан Гроув на новодошлите бе позволено да си починат и да хапнат. Но двамата настояха първо да свършат работата. Абдикадир искаше да провери как е Кейси — другият пилот. Освен това възнамеряваше да се върне при машината, която наричаше „Птичката“.

— Трябва да изтрия всички записи от паметта — обясни той. — Там има важна информация, особено полетният маршрут... — Джош бе омагьосан от тези приказки за сложни и интелигентни машини; въображението му рисуваше невидими телеграфни жици, които изпълват въздуха и предават загадъчни и важни съобщения до всички краища на света.

Гроув обаче смяташе предпазливостта му за излишна.

— Не виждам кой може да се възползва от нещо, което не разбира — посочи той. — Но щом настоявате, склонен съм да се съглася. Разбирам, че става въпрос за дълг, който стои пред вас като старши подофицер.

От своя страна, Бисиса искаше да разузнаят района около мястото, където бе паднал вертолетът.

— Бяхме свалени, преди катастрофата. Струва ми се, че това стана след като слънцето се премести в небето. Разбирате ли? Ако по някакъв начин сме минали през някаква бариера във времето, тогава онзи, който е стрелял по нас, също трябва...

Гроув смяташе, че тази задача може да почака до сутринта. Той също виждаше колко е изморена Бисиса. Но жената от бъдещето не искаше да почива, сякаш се страхуваше, че ако спре дори за миг, ще трябва да се изправи пред реалността на положението. В края на краищата Гроув одобри експедицията. Джош се изпълни с уважение към него — капитанът явно не разбираше какво става, но очевидно полагаше усилия да се съобразява с обикновените човешки желания на хора, които буквално му се бяха изтърсили от небето.

Сформираха малък отряд, който включваше Бисиса, Джош, Ръди и още неколцина войници, под командването на Джорди Батсън, който, изглежда, бе направил впечатление на капитана с умелите си действия и сега се радваше на повишение.

Навън вече се спускаше мрак. Войниците носеха газени фенери и факли. Отправиха се право на изток, към мястото на катастрофата. Бисиса смяташе, че ще вървят не повече от миля.

Светлините на крепостта изчезнаха и ги заобиколи тъмнината на пустошта, още по-черна заради надвисналите отвсякъде облаци.

Джош се изравни с Бисиса.

— Ако е истина...

— Кое?

— Тази история, с преместването във времето — на вашата група и маймуночовека. Какво според вас може да е станало?

— Нямам представа. Пак ще е по-добре от термоядрена война. Но защо смятате, че само ние сме се преместили във времето, а не и вие?

— Виж, за това не бях помислил — призна Джош. — Честно казано, не мога да повярвам, че водя подобен разговор! Ако тази сутрин някой ми бе казал, че ще видя летяща машина, достатъчно мощна, за да носи трима души, и че тези хора ще твърдят, че идват от бъдещето, щях да му отвърна, че се е побъркал!

— Но е самата истина — намеси се Ръди. — Представяш ли си какви интересни неща могат да ни разкажат? *Нашето бъдеще е тяхно минало.*

Бисиса поклати глава.

— Виждала съм го на кино. Не сте ли чували за парадоксите на времето?

Джош и Ръди я погледнаха объркано.

— Имаше го в доста филми, но пък вие не сте гледали филми... Вижте — някои хора смятат, че ако се върнете във времето и промените нещо, така че бъдещето, от което идвate, да не може да съществува повече, ще предизвикате гигантска катастрофа.

— Не разбирам — призна Джош.

— Да речем, че ви кажа къде живее сега, през 1885 година, моята пра̀пра̀пра̀баба. А после вие отидете и я застреляте.

— Защо да я застрелям?

— Няма значение! Така или иначе го правите — тогава аз не мога да се родя и следователно не бих могла да се появя тук и да ви кажа къде живее пра̀баба ми, а вие не можете да я застреляте. В такъв случай...

— Това е парадокс на логиката — прекъсна я Ръди. — Наистина интересно! Но ако обещаем да не закачаме пра̀баба ви, ще ни разкажете ли все пак нещо за нас?

— Че тя откъде ще е чувала точно за нас, Ръди? — захили се Джош.

— Имам чувството, че е чувала — отвърна Ръди. — Поне за мен. Нешо ми подсказва, че ще стана известен!

Бисиса обаче мълчеше.

В тъмнината те неусетно се скучиха един в друг, войниците престанаха да говорят и вдигнаха по-високо фенерите. Сякаш всички се досещаха, че се намират в нова и непозната страна, помисли си Джош. Изпита облекчение, след като подминаха един невисок хълм, зад който се подаде луната и озари с хладна светлина скалистата равнина. Но из въздуха се усещаха странни течения, а месечината бе оцветена в тъмнооранжев цвят.

— Тук е — каза неочеквано Бисиса и спря при една цепнатина в земята. Джош се приближи и вдигна фенера — почвата бе черна, прясно изкопана.

— Това е дупка — каза Ръди, приклекна, шмугна се в отвора и когато излезе, държеше дълга метална тръба. — С това зловещо оръжие ли ви свалиха от небето?

— Да, това е гранатомет. — Тя погледна на изток. — Там някъде имаше селце. На не повече от стотина метра. — Войниците вдигнаха фенерите. Не се виждаше никакво село, нищо освен скалистата равнина, чак до хоризонта. — Може би границата е някъде наблизо —

продължи Бисиса. — Граница във времето. Каква странна мисъл! Какво ли е станало с нас? — Тя вдигна поглед към Луната. — А, „Клавиус“ го няма.

— Клавиус? — попита Джош.

— Базата „Клавиус“. — Тя посочи. — Построена е в един от големите кратери на Южното полукълбо.

— Имате градове и на Луната? — Джош се ококори.

Тя се усмихва.

— Не бих го нарекла „град“. Но светлината му се вижда, като мъждукаща звезда върху лунната повърхност. А сега я няма. На Марс също има експедиция и още една летеше натам... Какво ли е станало...

Един от войниците извика уплашено. Беше се свил на дъното на дупката и сега се подаде, стиснал нещо, от което капеше кръв.

— Ръка — безизразно каза Ръди. После се преви и повърна.

— Прилича ми да е работа на някой хищник — каза Джош.

— Изглежда, този, който ви е нападнал, не е имал време да се порадва на успеха си.

— И той е бил изгубен като нас — замислено каза Бисиса.

— Да. Извинете Ръди. Той не понася добре подобни гледки.

— Сигурно. И няма да свикне.

Джош я погледна заинтересувано.

— Какво искате да кажете?

— Той беше прав. Аз зная кой е. Вие сте Ръдиард Киплинг, нали? Самият Ръдиард Киплинг, Боже мой! Какъв ден!

Ръди не отговори. Беше се навел и продължаваше да повръща.

В този миг земята под краката им потрепери и в далечината блесна светкавица. Внезапно от черните облаци, които закриха луната, рука проливен дъжд.

**ВТОРА ЧАСТ
ИЗГНАНИЦИ ВЪВ ВРЕМЕТО**

10

ГЕОМЕТРИЯ

За Бисиса първата сутрин бе най-тежка.

Предполагаше, че комбинацията от възбуда и последствията от шока ѝ бяха позволили да издържи до края на първия ден след онова, което бяха нарекли Хроносрив. Но късно вечерта, след като ги настаниха в една стая, отделена им по нареждане на капитан Гроув, тя почти не можа да заспи. Все пак накрая се унесе — и на сутринта се събуди и осъзна, че все още е тук и случилото се не е само кошмарен сън. На втората нощ, по настояване на Абди, отвори пакета си с неприkosновен запас. Напъха си тапи в ушите, сложи си превръзка на очите и глътна цяла таблетка „Халцион“ — Кейси го наричаше „Синият бомбардировач“. След това спа непробудно десет часа.

Но дните се низеха един след друг, а Бисиса, Абдикадир и Кейси продължаваха да стоят в крепостта Джамруд. Никой не отговаряше на повикванията им на военните радиочестоти, телефонът на Бисиса все така се оплакваше от липса на връзка с мрежата, не се появяваха спасителни екипи в отговор на автоматичните сигнали на радиофаровете, нямаше надежда Кейси да получи квалифицирана медицинска помощ. А и в небето не се виждаше зловещата гъба на радиоактивен облак.

През по-голямата част от времето тя тъгуваше за дъщеря си Мира. Нямаше с какво да запълни времето си, за да забрави болката.

А междувременно животът си течеше. През първите няколко дни, след като стана ясно, че екипажът на Птичката няма враждебни намерения, войниците престанаха да ги държат под наблюдение, но Бисиса подозираше, че капитан Гроув е твърде предпазлив, за да ги остави без надзор. Във всеки случай не им позволяваха да припарват до склада, където държаха всички техни оръжия — пистолетите, автоматите и сигналните ракети, взети от Птичката. Изглежда, помогна фактът, че Кейси е белокож американец, а те са от „съюзнически“ на Британия нации. Щеше да им е много по-трудно, ако бяха руснаци, китайци или германци, каквито имаше доста в базата на ООН. Не беше

никак лесно непрестанно да се съобразява с всички тези странни противоречия, произходящи от различията между хората от деветнайсети и от двайсет и първи век. Всичко това ѝ се струваше нереално, имаше чувството, че се намира в някакъв гигантски мехур. Още по-странны бе как всички останали приемаха положението, сякаш е нещо естествено — дори присъствието на австралопитека и малкото.

Абдикадир обясни нещата така:

— Не смятам, че англичаните разбират какво става. Всъщност, в интерес на истината, ние също нямаме никаква представа. Знаеш ли, когато Хърбърт Уелс през 1895 година публикувал „Машина на времето“, което в тази времева зона ще стане след десет години, — му трябвали цели двайсет страници, за да обясни какво точно прави машината. Не как го прави, разбиращ ли, а какво представлява. Ние имаме зад гърба си известен период на културизация. След век и половина научна фантастика двамата с теб сме добре запознати с идеята за пътуване във времето и можем веднага да приемем всички произхождащи от нея последствия, колкото и странни да са те. Но това не важи за тези англичани от Викторианска епоха. За тях дори „Модел Т2“ на Форд ще е приказна машина от бъдещето.

— Сигурно си прав. Вероятно умовете им просто не са в състояние да схванат това разместване във времето... Но ако Уелс беше тук... чакай, той не е ли посещавал Индия? Та имам предвид, че сигурно щеше да приеме последствията, за които говориш.

Но и тези разговори не бяха в състояние да ѝ помогнат. Може би и Абдикадир се чувстваше странно като нея, но умееше по-добре да го скрива.

От друга страна, Ръди ѝ съчувстваше за обърканите мисли. Дори ѝ призна, че понякога и той имал халюцинации.

— Когато бях малък, веднъж ме завариха на двора да ритам едно дърво. Никой не можа да разбере защо го правя, а аз просто исках да проверя дали то не е баба ми! А когато бях в Лахор, пипнах малария и в пристъпите на треска ме спохождаха „сини дяволи“. Така че и аз като теб съм преследван от свръхестественото. Но ти — той се наведе напред и я погледна през кръглите си очила, — ти си напълно реална за мен. Ще ти кажа какво е спасението — работи! — Той вдигна изцапаните си в мастило пръсти. — Често работя по шестнайсет часа на ден. Работата е най-добрата защита от ударите на живота...

Какво по-странно от това — да получава съвети, като в кабинет на психотерапевт, но от самия Ръдиард Киплинг. Тази мисъл само я накара да се чувства още по-объркана.

Постепенно дори капитан Гроув започна да изпитва беспокойство заради липсата на връзка с външния свят. Зад това стоеше съвсем практическа причина — запасите им бяха ограничени. Всъщност Гроув бе само тухла в сложната пирамида на британска имперска администрация, чиито мащаби Бисиса взе да осъзнава, след като подслуша един разговор между Ръди и Джош. Дори сред цивилните служби съществуваха местни търговски представители, подпомагани от заместници и помощници, които отчитаха дейността си пред заместник-губернатора, който на свой ред докладваше на вицекраля, той на държавния секретар, а той — в края на краишата — на самата кралица Виктория в далечния Лондон. Англичаните черпеха увереност от представата, че са обединени от тази социална структура — където и по света да се намираха, те винаги бяха на служба на своята кралица и бяха част от световната империя. За Гроув да бъде изолиран от тази структура бе също толкова смущаващо, колкото за Бисиса да е отрязана от мрежата на телекомуникациите през двайсет и първи век.

Ето защо Гроув започна да изпраща разузнавателни патрули, като за целта се опираше на своите сури — индийски кавалеристи, които, изглежда, умееха да покриват големи разстояния за кратко време. Те стигнаха Пешавар, където трябваше да има гарнизон и армейски щаб, но не откриха и следа от града. Нямаше никакви признания за разрушение, нито дори кратер от ядрена експлозия, който Бисиса старательно бе описала на войниците. Само безжизнена скалиста земя и няколко големи животни, наподобяващи лъвове — бяха ги зърнали в далечината. Същият резултат последва и когато ги пратиха да търсят „Клавиус“ — лагера на ООН. Нито лагер, нито следи от разрушение.

Притиснат от обстоятелствата, Гроув се реши да разшири разузнаването на по-голяма територия — на север и надолу по поречието на Инд.

Междувременно Кейси, който все още бе прикован към леглото, реши да търси контакт с останалия свят по друг начин. С помощта на

няколко войници от сигналния отряд той демонтира радиостанцията на Птичката и я премести в малка стая, която нарече с гръмкото название „радиорубка“. Но колкото и да се опитваше, не получи никакъв отговор на призовите си.

Абдикадир също имаше идеи — бяха свързани със странната сфера. Бисиса завиждаше и на двамата за лекотата, с която си намериха занимания, които им помагаха по-лесно да прекарват времето.

На четвъртата сутрин тя излезе от крепостта и видя Абдикадир, стъпил на един стол. Държеше очукана ламаринена кофа. Кейси и Сесил де Морган бяха седнали на сгъваеми столове и се наслаждаваха на шоуто. Кейси й помаха.

— Здрави, Бис! Ела да гледаш!

Въпреки че де Морган веднага ѝ предложи стола си, Бисиса предпочете да седне на земята до Кейси. Не харесваше де Морган и не искаше да му предоставя каквото и да било възможности да се сближава с нея.

Кофата, която държеше Абдикадир, беше пълна с вода. Той я повдигна на рамото си и отбеляза с молив нивото на течността. След това я свали и отвътре се показа летящата сфера, Злото око, от чиято гладка повърхност се стичаше вода. Абди се постара и последната капка да капне в кофата. Палатката с маймуnochовеците бе на десетина метра от тях.

Кейси се изкиска.

— От половин час я топи в тая проклета кофа!

— Защо, Абди?

— За да ѝ измеря обема — промърмори Абдикадир. — Вече го направих — сега повтарям, за да сверя резултата. Благодаря ви за поддръжката. Това, ако не знаете, се нарича научно изследване. — Той отново вдигна кофата към сферата.

Бисиса се обърна към Кейси.

— Полевият хирург каза, че трябва да си в леглото.

Кейси изсумтя презрително и изпъна напред бинтования си крак.

— Чак пък в леглото! Счупването беше закрито и го наместиха добре.

„При това без упойка“, помисли си Бисиса.

— А вие, господин де Морган? Какъв интерес имате към всичко това?

Сесил разпери ръце.

— Аз съм търговец, госпожо. Затова съм тук, на първо място. Всъщност бях ужасно заинтригуван от вашата летяща машина. Разбирам, че както вие, така и капитан Гроув, държите да не повдигате тази тема. Но сферата, това идеално гладко тяло — то не е ваше, нито негово. Странно как всички престанаха да й обръщат внимание. Тя лети, без да се опира на нищо — сама виждате. Колкото и силно да я удряте — дори с куршум, — остава без драскотина. Кой я е направил? Какво има вътре? Какво я държи във въздуха?

— И колко може да струва... — подметна Кейси.

Де Морган се изсмя безгрижно.

— Не можете да ме вините — с това си изкарвам хляба.

Джош бе разказал на Бисиса малко от биографията на де Морган. Той произхождаше от семейство на обеднели аристократи, с корени чак във времето на Уилям Завоевателя, тоест отпреди близо осемстотин години. Навремето предците му заграбили множество замъци в саксонските кралства, но през следващите векове, завладени от „алчност и глупост“, пропили натрупаното богатство. Ръди каза, че сред съветниците на раджата имало много авантюристи като де Морган. Що се отнасяше до Бисиса, тя изпитваше недоверие към този човек и към лъскавите му черни очи.

Абдикадир най-сетне слезе от стола. Мрачен, сериозен, съсредоточен, той превключи часовника си на калкулатор и въведе данните, които бе получил.

— И какво научи, умнико? — попита го подигравателно Кейси.

Абдикадир седна в практа до Бисиса.

— Окото не позволява да проникнем в него, но има неща, които могат да бъдат измерени отвън. Първо, сферата е обкръжена от магнитна аномалия. Проверих го с компаса от чантата за аварийни случаи.

— Моят компас се побърка още щом паднахме — изсумтя Кейси.
Абдикадир поклати глава.

— Истина е, че не можем да намерим магнитния север — нещо странно става с магнитното поле на Земята, но не и със самите компаси. — Той погледна Окото. — Магнитните линии около това нещо са сбити една в друга. На диаграма това би изглеждало като чвор в дърво.

— Защо?

— Нямам представа.

— Какво друго, Абди? — Бисиса се наведе заинтересувано напред.

— Направих някои геометрични изчисления — продължи той. — На ниво гимназиални познания. Потапянето на сферата в кофата бе един от начините да измеря обема ѝ чрез количеството вода, което измества.

— Еврика! — извика игриво де Морган. — Господине, вие сте Архимед *de nos jours*^[1]...

Абдикадир не му обрна внимание и продължи:

— Направих десет измервания с надеждата да намаля до минимум грешките, но въпреки това става дума за приблизителен метод. Просто не мога да измисля никакъв друг начин, за да определя повърхността на сферата. Но все пак вярвам, че радиусът и обиколката, които получих, са достатъчно точни. — Той им показа един пергел, сглобен от подръчни средства. — Пригодих и лазерния далекомер на вертолета...

— Не разбирам — изсумтя Кейси. — Това е само една сфера. Ако ѝ знаеш радиуса, това не е ли достатъчно, за да определиш всичко останало по формули? Каква беше формулата за повърхността — четири *pi er* квадрат?

— Така е, ако изхождаш от предположението, че тази сфера е като всяка друга — отвърна спокойно Абди. — Но тази тук има едно съществено отличие. Не ми се щеше да правя каквото и да било предположения за него, докато не приключва с всички измервания и изчисления.

— И какво установи? — попита нетърпеливо Бисиса.

— Първо — че това е идеална сфера. — Той ги изгледа бавно. — Имам предвид наистина *идеална*, в границите на моите лазерни измервания. Дори през 2037 година все още не сме в състояние да оформяме каквото и да било материал с подобна фантастична прецизност.

Де Морган кимна сериозно.

— Така — продължи Абдикадир. — Но това е само началото. — Той им показа часовника си. Бисиса едва виждаше малкия еcran. —

Кейси, отново от гимназиалния урок по геометрия. Съотношението на обиколката на кръга към диаметъра е... колко?

— *Пи...* — изръмжа Кейси. — Дори ние, тъпите американци, го знаем.

— Да, но не и в този случай. При Окото съотношението е *три*. Не приблизително три, не малко повече от три, а точно три — с лазерна точност. Така че, Кейси, в този случай твоята формула не действа. Получих същата стойност за *пи* и от измерването на обема. Макар че естествено двата метода са несравними — кофа с вода и лазер.

Бисиса стана и заобиколи Окото — разглеждаше го от различни страни.

— Това е невъзможно. *Пи* си е *пи*. Тази стойност е неразделна част от строежа на вселената.

— На нашата вселена — каза Абдикадир.

— Какво искаш да кажеш?

Абдикадир сви рамене.

— Изглежда, тази сфера — въпреки че се намира тук — не произхожда от нашата вселена. По-рано се натъкнахме на аномалия във времето. Може би това е аномалия на пространството.

— Ако е така — обади се Кейси, — кой или какво я е предизвикало? И какво можем да направим ние?

Естествено, отговор нямаше.

В този момент се появи капитан Гроув.

— Извинявайте, че ви беспокоя, лейтенант — обърна се той към Бисиса. — Сигурно си спомняте разузнавателните патрули, които разпратих. Един от тях докладва, че се е натъкнал на нещо чудато на север оттук.

— „Чудато“ — повтори натъртено Кейси. — Божичко, как обичам тази английска префърцуеност.

Гроув не му обърна внимание.

— Сигурно ще сте по-наясно от моите войници. Питам се дали не бихте искали да предприемете една малка разходка?

[1] На нашето време (фр.) — Б.пр. ↑

11

ИЗОСТАВЕНИ В КОСМОСА

— Ей, задник, пикае ми се. — Това беше Сейбъл, разбира се: викаше от спускателната капсула. Коля се събуди. Беше поредният ден на орбита.

Беше сънувал дома си, Надя и момчетата. Увиснал в спалния чувал като прилеп, заобиколен от мъждукащото сияние на аварийните светлини, той изгуби няколко секунди, преди да се ориентира. „Ох, още съм тук!“ В разпадащия се кораб на околоземна орбита, в полет, който сякаш никога нямаше да приключи. За един кратък миг му се доща да се върне в съня.

Намираше се в жилищния отсек на кораба, където бяха струпали скафандрите, заедно с ненужните вещи и отпадъците от станцията, които така и не бяха изхвърлили. Нарочно се бе върнал тук, защото долу в капсулата бе твърде тясно и от това напрежението помежду им само нарастваше. Самотата бе известно удобство въпреки тежката миризма на „казашки ботуши“, както я бе определила Сейбъл.

Той изпъшка, извъртя се на една страна, измъкна се от спалния чувал и се придърпа до тоалетната. Отвори я от стената, където бе вградена, и включи помпата, която трябваше да изсмуче отходните продукти и да ги изхвърли в космоса. След като си дадоха сметка, че ще се наложи да останат на орбита по-дълго, отколкото предполагаха, първата им работа бе да изровят тази сгъваема тоалетна изпод купчината боклуци — спускането им до повърхността трябваше да продължи само няколко часа, в които не се предвиждаха почивки за прескачане по нужда. Но тази сутрин му отне малко повече време, за да свърши работата. Беше дехидратиран, урината му бе гъста, почти болезнено кисела и сякаш неохотно излизаше от тялото му.

Беше само по бельо и се разтрепери. За да спести от енергийните запаси на „Союз“, Муса бе наредил да изключат всички системи освен животоподдържащите, които също работеха в минимален режим. Ето защо корабът ставаше все по-студен и влажен, а по стените се отлагаше черна плесен. Въздухът бе тежък, изпълнен с непоносима

смрад и множество микрочастици, които се рееха свободно и дразнеха очите и носа. Коля смъркаше непрестанно — веднъж преброи двайсет подсмърквания за една минута.

Десетият ден. Днес щяха да изпълнят поредните шестнайсет безсмислени завъртания около Земята, с което общият им брой, откакто бе замъркнала станцията и наземният екип, щеше да достигне сто и шейсет.

Нагласи еластичните гривни върху глезните си. Целта им бе да забавят кръвотока към периферията и да компенсират някои нарушения в разпределението на телесните течности, дължащи се на липсата на гравитация. Пъхна се в комбинезона — не своя, а нечий чужд, който бе открил сред купчината изхвърлени отпадъци на борда.

Когато най-сетне се появи в спускателната капсула, нито Муса, нито Сейбъл го погледнаха. Обстановката си оставаше все така нажежена. Щом се настани в креслото си, Сейбъл се измъкна нагоре през люка и Коля я чу да тропа в жилищния отсек.

— Закуска — изръмжа Муса и побутна един поднос във въздуха към Коля. Върху подноса бяха подредени тубички и консерви с храна, някои отворени и полуизядени. Отдавна бяха привършили ограничените запаси, с които разполагаха на борда на капсулата, и бяха преминали на неприосновения запас.

Всъщност никой от тримата не изпитваше особен глад. Една от причините беше безтегловността. Коля жадуваше за топла храна, каквато не бе вкусвал, откакто напуснаха станцията.

Муса отново се бе захванал с неуморните призови по радиостанцията:

— Стерео-едно, тук Стерео-едно...

Естествено отговор нямаше, колкото и часове да отеляше за тази задача. Но какъв друг избор имаха?

Междувременно Сейбъл щъкаше на горния етаж. Беше открила частите на един стар радиопредавател, използван от някой от космонавтите за връзка с радиолюбители, най-вече младежи. Общественият интерес към станцията отдавна беше намалял до минимум и остарялата екипировка се демонтираше и сваляше на Земята. Сега обаче Сейбъл се опитваше да вдъхне живот на радиоапарата. Надяваше се да улови някакви сигнали, дори да може да излъчва на вълни, на каквито конвенционалните радиопредаватели не

работеха. В началото Муса естествено взе да мърмори за необходимостта да се пести енергия, но после, изглежда, осъзна, че това е един от начините да се отърве поне за известно време от досадното присъствие на американката. А и Коля този път я подкрепи:

— Кой знае, може пък да се получи нещо.

Коля се наведе напред и натисна клапата на резервоара с питейна вода. Мехур с диаметър няколко сантиметра се отдели от крана и се понесе плавно към лицето му. Муса го следеше намръщено — със сигурност щеше да му се скара, ако похаби дори една-единствена капка, тъй като запасите им бяха ограничени. Коля отвори широко уста и мехурът се прилепи върху езика му и бързо започна да се топи. Тъй като бе предназначен за кратковременни полети, „Союз“ не разполагаше с инсталация за рециклиране на течностите. Сейбъл предложи да въведат воден режим, но Муса се възпротиви. „Дори когато си в пустинята, не пестиш водата. Пиеш толкова, колкото ти е нужно. Няма друг начин...“ Може да беше прав, може би не, но водата лека-полека привършваше.

След като утоли жаждата си, Коля размаза на върха на показалеца си няколко капки паста и почна да си почиства зъбите. Пастата беше сладникава и той я погълъщаше с удоволствие на малки порции. Единственото, което го измъчваше, бе, че не може да се измие. Не се съмняваше, че се е вмирисал като „казашките ботуши“ на горния етаж.

Муса продължаваше с напразните усилия да се свърже с наземния екип. Коля се върна към заниманието, което сам си бе измислил — да наблюдава и изучава Земята. Правеше го още докато бяха на станцията и това му помагаше да се бори с усещането за изолация. Нещо, на което не можеха да разчитат например членовете на Мароканска експедиция. За Коля Земята бе голяма... и почти пуста.

Половината на всяка обиколка ги откарваше над огромната водна шир на Тихия океан, наподобяваща небесна синева, но обърнатата наопаки, прекъсвана от малките точки на разпилени острови или заряяни кораби. Дори континентите не показваха признания за човешка дейност — Азия и Северна Африка бяха покрити от пустини, сред които преди понякога мъждукаха пламъчетата на лагерни огньове. Човешките поселения бяха ограничени в крайбрежните райони или

речните долини. Големите градове като Москва, Париж или Ню Йорк бяха изчезнали от лицето на Земята, на тяхно място се виждаха само гъсти непроходими гори.

Това, което го впечатли най-много, бе тази почти непозната планета, която сякаш очакваше да бъде завладяна и покорена отново. В сравнение с нея се чувстваше мъничък и нищожен.

Очертанията на континентите, такива, каквите ги виждаше от орбита, изглеждаха непроменени. На всеки деветдесет минути той можеше да наблюдава как слънцето се издига над извивката на планетата и лъчите му менят цветовете си от червени до оранжеви и накрая светложълти.

Но същите тези лъчи озаряваха много странни и необясними неща.

Имаше промяна във формата на полярните шапки. Виждаше съвсем ясно огромни глетчери, които се спускаха от Хималаите към околните долини, проправяйки си път през планините. Сахара, на свой ред, бе изгубила монолитността си. Тук-там се виждаха зелениковожълтите петна на просторни оазиси, които може би достигаха до петдесет километра дължина и имаха почти прави страни. По същия начин Коля откри светложълти петна на пустинни участъци сред джунглите на Южна Америка. Светът изведнъж се бе преобразил в несръчно съшито палто. Но той скоро забеляза, че странните зеленикови петна в пустинята започват да избледняват и че с течение на дните растителността в тях повсяхва.

И ако промените в природата бяха относително незабележими, въздействието, което същите тези промени оказваха върху човечеството, бе драматично.

И преди дневно време от орбита трудно се различаваха големите градове. Но сега не се виждаха дори пътищата, които прорязваха червения център на Австралия, а Англия и Европа бяха скрити от гъсти гори. Коля успя да разпознае устието на Темза — изглеждаше по-широко, но нямаше и следа от Лондон. Веднъж обаче мярна яркооранжево сияние наред Северно море, което можеше да е от пламъка на нефтена платформа. Димът от него се стелеше в посока към Западна Европа. Но най-потискащото бе пълното радиомълчание. Нямаше никакъв отговор на запитванията на Муса, нито следа от кораби или самолети.

И ако дневната страна на света изглеждаше променена до неузнаваемост, гледката на нощната бе направо потискаща. Изчезнали бяха заревата на мегаполисите, които обхващаха като сияещи огърлици по-голямата част от континентите. Сякаш нечия невидима, но гигантска ръка ги бе угасила в миг.

И все пак с времето Коля откри известни признания на човешка дейност. Освен лагерните огньове в Сахара забеляза и други, по-гъсти, в Централна Азия, близо до границата с Монголия. Имаше дори някакъв град на територията на Ирак, но беше малък, изолиран и нощните му светлинни едва се забелязваха, което сочеше, че са от фенери и огньове, а не от електричество. Сейбъл се кълнеше, че забелязала някакво селище в района на Чикаго, а веднъж целият екипаж на „Союз“ имаше възможност да наблюдава поредица от ярки проблясъци по западното крайбрежие на Щатите, но те се оказаха реки от лава, бликащи от тектоничен разлом, които скоро бяха скрити под огромни облаци пепел.

На пръв поглед изглеждаше, че човечеството е изчезнало, това бе всичко, което можеха да кажат, наблюдавайки Земята от орбита. За Коля това означаваше, че е изгубил семейството си.

Екипажът обсъждаше предпазливо причините, които биха могли да доведат до тази метаморфоза. Най-вероятната бе глобален военен конфликт, но ако беше така, трябваше да уловят предавани по радиото военни команди, да забележат блясъците на изстреляните в небето междуkontинентални ракети, да чуят призови за помощ, да видят горящи градове. И каква бе тази сила, която би преместила гигантски ледени блокове или цели райони от джунгла и пустиня на други места?

Подобни разговори обикновено не стигаха доникъде, може би защото не им достигаше въображение да измислят други причини, или понеже се бояха, че като обсъждат промените, ще ги превърнат в реалност.

Коля полагаше усилия да мисли аналитично. Външните камери на „Союз“ работеха безупречно. Предназначението им бе да заснемат станцията, но с лека настройка Коля успя да ги извърти така, че да се обърнат към Земята. Орбитата на „Союз“ не покриваше цялата повърхност, но въпреки това обхващаше достатъчно голяма площ, която да бъде наблюдавана, изследвана и заснета. Коля се зае да създаде обширно фотографско досие на всичко, което ставаше там

долу. Освен това работата му помагаше да забрави чувствата си. Въпреки това понякога му се струваше странно, че в електронната памет на „Союз“ се съдържат и снимки от станцията — същата тази станция, която бе изчезнала, изгубена сред странните промени, на които бяха свидетели.

Сейбъл настояваше да ѝ каже какъв е смисълът на подобни детайлни проучвания. Тя например работеше върху радиото със съвсем практическа цел — да открие долу някой, който да е оцелял. Но каква полза щяха да имат от снимките? Коля не намираше за нужно да ѝ обяснява. Бе изпълнен с увереността, че това, което върши, е важно.

Пък и какво друго му оставаше да прави, след като бе изгубил жена си и децата?

Климатът също търпеше непрестанни промени — огромни циклони от ниско налягане развълнуваха океаните и ги вдигаха срещу бреговете, озарявани от блясъците на електрически бури. Тези бури също бяха малки чудеса, светкавиците им понякога се разпалваха като верижна реакция и обхващаха територията на цели континенти. Облаците, които нерядко закриваха екватора, се издигаха нагоре толкова високо, че на Коля му се струваше, че могат да стигнат до тях.

Когато гледката долу ставаше твърде непоносима или неразбираема, Коля се обръщаше към своето лимоново дръвче. С размери на бонзай, това дръвче бе един от малкото му успешни експерименти на „Союз“. Някой ден, мечтаеше си преди Коля, хората ще летят в космоса и ще се наслаждават на пресни плодове благодарение на неговите опити. Всъщност след промените подобни полети изглеждаха невъзможни, но дръвчето бе останало. Коля го повдигаше към илюминатора, за да го окъпе в лъчите на слънцето, а след това разпръскваше от скъпоценната вода върху листата му. Като се наведеше към тях, усещаше свежото им ухание и това го изпълваше със спомени за Земята.

Причудливият променил се свят под тях контрастираше с познатата до болка и по кухненски уютна вътрешност на „Союз“ и това пробуждаше в него неуловимото усещане, че гледката зад илюминатора е по-скоро представление, отколкото жестока реалност.

По обед на десетия ден Сейбъл подаде глава презния люк на жилищния отсек и каза:

— Искам да поговоря с вас двамата, освен ако нямате някоя неотложна работа.

Тримата се настаниха на тесните скамейки под тънките сребристи термоизолиращи одеяла, като избягваха да се поглеждат.

— Скоро ще свършат... — поде направо Сейбъл. — Ще ни свършат храната, водата и въздухът, а на мен ще ми свършат и тампоните.

— Но положението на Земята още не се е нормализирало — побърза да възрази Муса.

— О, стига вече, Муса! — сряза го тя. — За всички е повече от ясно, че положението на Земята *няма* да се нормализира! Каквото и да е станало там долу, изглежда, ще е завинаги. А ние се въртим безпомощно в космоса.

— Не можем да кацнем — намеси се Коля. — Не и без наземен контрол.

— Технически — отбеляза Муса — ние сме в състояние да управляеме кораба до навлизане в атмосферата. Автоматичните системи на „Союз“...

— Да — кимна уморено Сейбъл. — Малкият кораб, който може всичко, нали?

— Няма да има спасителни отряди — настояваше Коля. — Нито вертолети и доктори. Прекарахме в космоса три месеца плюс десет неочеквани дни. Ще сме безпомощни като новородени. Може би дори няма да ни стигнат силите да излезем от капсулата.

— В такъв случай — изръмжа Муса — ще тряба да се постараеш да кацнем някъде, където има хора. И да се оставим на тяхната милост.

— Така е — съгласи се Сейбъл. — Всъщност какви други шансове имаме? Да останем на орбита. Това ли искаш, Коля? Да си седиш тук и да събираш снимки на Земята?

— Може да е по-добър край от онзи, който ни очаква долу — възрази Коля. Тук поне бяха в познато обкръжение. Той нямаше никаква представа какво може да ги очаква на Земята.

Муса се пресегна и окуражаващо го стисна за коляното.

— Вярно е, че не са ни готвили за подобна възможност. Но ние сме руснаци. И ако сме последните живи руснаци на Земята, трябва да живеем — или да умрем — с чест.

Този път Сейбъл поне прояви достатъчно такт да си затвори устата. Коля кимна неохотно.

— Добре, решено е. Кацаме.

— Слава Богу! — въздъхна Сейбъл. — Сега въпросът е — къде?

За тяхен късмет „Союз“ бе проектиран да каца на сушата, за разлика от американските кораби, които обикновено се приводняваха. В противен случай, без помощ от Земята, щяха да са обречени на смърт в океана.

— Ще решим, когато навлезем в атмосферата — каза Муса.

— Защото увиснем ли на парашутите, няма да разполагаме с никакъв контрол над съдбата си. Дори не знаем каква е прогнозата за времето и накъде ще духат ветровете. Предполагам обаче, че ще е някъде в Централна Азия — както беше и според предварителния план.

Той мълкна, сякаш очакваше възражения от страна на Сейбъл, но американката само сви рамене.

— Идеята не е чак толкова лоша. В Азия поне видяхме признания на човешко присъствие. След като ще търсим хора, мястото не е по-непригодно от всяко друго.

Муса плесна с ръце.

— Чудесно тогава. Няма какво повече да чакаме. Да се захващаме за работа...

Откъм жилищния отсек долетя тих сигнал.

— По дяволите! — подскочи Сейбъл. — Това е моето радио.

— Тя скочи и се шмугна през отвора на люка.

Простичкият датчик, който бе поставила Сейбъл, всъщност бе засякъл два сигнала. Единият наподобяваше ритмично пулсиране, силно, но с характер на автоматичен сигнал, което идваше от един район в Близкия изток. Вторият обаче бе човешки глас — дрезгав и едва доловим.

— ... Отик. Говори старши подофицер Кейси Отик от миротворческия отряд на ООН в крепостта Джамруд, Пакистан. Моля,

отговорете. Аз съм старши подофицер Кейси Отик...

Сейбъл се захили доволно.

— Американец! Знаех си! — И започна да настройва радиото за предаване, преди „Союз“ да се е отдалечил твърде много.

12

ЛЕД

Бисиса трябваше да поеме на разузнавателен обход със своя малък отряд. Тръбата я разбуди още в ранни зори и тя се надигна сънено: тялото ѝ все още не беше привикнало към промяната на тази времева зона.

След кратка закуска отрядът, който се бе снабдил само с най-необходимата екипировка, се строи на двора. Бяха двайсетина войници, повечето сепои, под командването на новоназначенния капрал Батсън, които трябваше да придружават Бисиса, а също и Джош и Ръди — те бяха настояли да се присъединят към отряда. Всички бяха пешаци: капитан Гроув, изглежда, нямаше никакво намерение да излага на риск ограничения брой мулета, с които разполагаше в крепостта. Въсъщност в началото Гроув не прояви особено желание да позволява на журналистите да тръгнат с отряда. Но от известно време нямаше никакви признания от размирните пущуни, не се виждаха и селата им на изток. Накрая Гроув склони да пусне Ръди и Джош, но подчертва, че в отряда ще се спазва строга дисциплина.

И така, те тръгнаха. Не след дълго Джамруд изчезва зад хоризонта и отрядът се озова сред безжизнената пустош. Беше десетият ден от катастрофата на вертолета.

Местността бе трудно проходима. Налагаше се да катерят голи хълмове, които не бяха нищо повече от планински пустинни участъци. По обед жегата стана непоносима, въпреки че беше март — ако действително беше март, разбира се. Войниците казаха на Бисиса, че въпреки жегите нощите в пустинята са ужасно студени. Можеше да разчита единствено на своя летателен комбинезон, който бе пригоден за всякакви условия. За разлика от нея, войниците бяха зле екипирани, с техните шевиотни куртки, тропически шлемове и тежки шинели, на всичко отгоре натоварени с пушки, амуниции, храна и вода. Но мъжете не се оплакваха. Изглежда, бяха свикнали и с екипировката си, и с несгодите на природата.

Според предварително установения начин на действие Батсън изпращаше регулярни съгледвачески двойки, които разузнаваха местността напред и встрави. Това значително забавяше придвижването им на север, но Батсън бе твърдо убеден, че трябва да се пазят от набезите на пущуните.

Докато се придвижваша, се натъкнаха на още Очи. Имаше по едно на всеки няколко километра — висяха на еднакво разстояние над земята и поне на пръв поглед изглеждаха също като онова в Джамруд. Батсън отбелязваше грижливо положението им на картата. Никой освен Бисиса не им обръщаше внимание. Тя откри, че се чувства някак странно, когато се извръща с гръб към тях, сякаш наистина бяха очи, които я гледаха.

— Какво място само! — оплака се Ръди, когато пресичаха една особено потискаща местност. — А ние сме шепа нещастници, захвърлени на края на света. Не мога да разбера за какво ѝ е на Империята да завладява подобни страни?

— Трябва да се научиш да мислиш като военните, Ръди — отвърна тя. — В армията дисциплината стои над всичко. По-важно е изпълнението на заповедта, отколкото онова, което тя ще донесе. Пък и британската армия винаги се е славила с добра дисциплина. Както и с напредничаво оборудване. Дори във ваше време сте разполагали с телеграфи и железници — все неща, необходими, за да може да се осъществява така нареченото „бързо реагиране“.

Той кимна.

— Нещо, което дълго е позволявало на обитателите на един малък остров да доминират над целия свят.

Ръди беше наистина приятен събеседник. Не беше войник, нито ставаше за войник. Непрестанно се оплакваше — че го болят краката, очите или сърцето, че го стяга гърбът, че го измъчват бъбреците. Но това не му пречеше всеки път, когато спираха за почивка, да си намери сянка и да продължи с нахвърлянето на записки или стихчета в джобния си бележник. Нерядко, когато съчиняваше стихове, си тананикаше някаква мелодия, която му служеше за ритъм.

Бисиса все още не можеше да повярва, че това е той. От своя страна, Ръди непрестанно упорстваше да научи повече за бъдещето си.

— Нали вече го водихме този разговор — отвръщаше уморено тя. — Защо трябва да ти обяснявам всичко отначало? Не разбираш ли,

че и за мен е трудно да свикна с мисълта, че си тук — пред мен?

— Защо?

— Защото виждам двама души, Ръди. Единият си ти — от плът и кръв. А вторият е сянката на Ръдиард Киплинг, погледната от бъдещето.

— Божичко! — намеси се Джош. — Не бях помислял за това.

— А освен това — тя махна с ръка — сега всичко се е променило. Никой не знае какво бъдеще те очаква. И нас също.

— Така е — съгласи се Ръди. — Но ако моето бъдеще се е превърнало в химера, защо да не ми разкажеш какво е било?

Бисиса поклати глава.

— Ръди, не ти ли стига, че те познавам, макар да идвам от сто и петдесет години в бъдещето?

— Вярно, много хора биха дали мило и драго да им кажат същото и сигурно трябва да съм ти благодарен, задето ми го разкриваш.

— Знаеш ли, Ръди — намеси се Джош. — Не ти дава мира суетата, това е. Бисиса, откакто го познавам, той живее с дълбоката увереност, че е предопределен за велики дела. Сега просто иска да разбере какви са били тези дела. Няма да се учудя, ако си въобразява, че цялата тази грандиозна промяна е станала заради него.

Ръди обаче не му се разсърди.

По някое време през първия ден се натъкнаха на още едно странно явление. Стигнаха разлом, който прорязваше земята и наподобяваше стъпало, защото от другата страна теренът бе с около половин метър по-висок. Вертикалната стена на „стъпката“ бе идеално гладка и полирана, а разломът се простираше в права линия от хоризонт до хоризонт. Не беше никак трудно да се покатерят върху него, но войниците се колебаеха суеверно.

Джош застана до Бисиса и попита:

— Какво според теб е това? Изглежда, сякаш някой е залепил два различни свята един за друг.

— Мисля, че е точно това, Джош — промърмори тя и се наведе към стената на „стъпката“. — Намираме се в тектонично активен регион — Индия настъпва към Азия. Ако вземеш две късчета земя, отделени едно от друго с няколкостотин хиляди години във времето, ще се натъкнеш на точно такава разлика в нивата...

— Не те разбирам — призна Джош.

Тя се изправи и отърси прахта от панталоните си. След това, без никакво колебание, скочи върху следващия пласт и измина няколко крачки навътре — в бъдещето, или в миналото.

— А ти какво очакваше? — промърмори си под нос. — Да ги дели силово поле?

Джош и останалите я последваха.

Към четири следобед Батсън даде заповед да спрат.

Започнаха да вдигат лагер в подножието на един невисок хълм. Струпаха оръжията на пирамиди в центъра, свалиха си обувките и шинелите и си сложиха „чапли“ — сандали, които носеха в раниците. Раздадоха малки лопатки и всички — включително Бисиса, Джош и Ръди, трябваше да помогнат при построяването на ниска стена от камъни и пръст. Всичко това като защита от евентуални нападения на пущуните, въпреки че не бяха видели нито един пущун през целия ден. Беше доста тежка работа, особено след цял ден марш, но след около час успяха да приключат, Бисиса изрази желание да я включат в смяната на часовите, но Батсън отказа вежливо и твърдо.

За вечеря си сготвиха ориз и сушено месо, простишка храна, която им се видя вкусна след изнурителния ден. Джош непрестанно се навърташе около Бисиса. Видя я, че добавя във водата си таблетки, но не посмя да попита за какво служат. Тя се усмихна — сигурно си бе помислил, че това е поредното чудо на науката от двайсет и първи век.

След като се нахрани, Бисиса се изтегна уморено под одеялото и положи глава на чантичката, която използваше за възглавница. Извади телефона, който не беше изключила, и го сложи на земята до себе си.

— Искаш ли музика, Бисиса? — попита я машинката.

— Нещо да ме поразсее.

Телефонът изведнъж засвири и това предизвика всеобщ смут и уплаха сред войниците.

— За Бога, спри това нещо! — извика й Батсън.

Бисиса се подчини, но само донякъде — телефонът продължи да свири, но по-тихо.

Ръди се приближи засмян до нея и възклика:

— Божичко! Що за диващина е това?

— О, стига, Ръди — отвърна Бисиса. — Това са оркестрови преработки на класически гангстерски рап от двайсети век. Сигурно баба ми е слушала такива неща.

— Не мога да повярвам — каза Ръди и поклати глава, — че европеец ще слуша подобни ритми. — След което си взе одеялото и се премести в другия край на лагера.

Джош остана сам с Бисиса.

— Той те харесва. Сигурно го знаеш, нали?

— Ръди?

— И преди се е случвало — да го привличат по-възрастни, силни жени. Може да те избере за някоя от своите музи, както ги нарича. Пък и всичко, което ни се случва сега, ще е чудесен материал за бъдещи творби.

— Струва ми се, че беше писал и футуристични произведения, но не съм сигурна.

— Е, значи няма нищо лошо в това, което става...

Тя протегна ръка и взе телефона. Лицето ѝ беше замислено.

— Дъщеря ти харесва ли тази музика? — попита я Джош.

— Като беше по-малка — отвърна Бисиса. — Двете танцувахме заедно. Но сега вече е голяма — почти осемгодишна. Предпочита новите синтетик-звезди, те са създадени изцяло от компютри, тоест от машини. Малките момичета предпочитат идолите им да са перфектни, а какво по-перфектно творение от една симулация?

Той почти не разбираше за какво му говори, но му беше приятно да я слуша.

— Сигурно има и някой друг, за когото тъгуваш — някой от твоето време?

Тя извърна глава и го погледна право в очите.

— Джош, аз съм сама. Бащата на Мира умря, а друг човек няма.

— Тя се подпра на ръка. — Знаеш ли какво друго най-много ми липсва след Мира? Този малък апарат тук — телефонът — ме свързва с целия свят. Чрез него постоянно получавам картички, образи, звуци. Двайсет и четири часа на ден. Ето това ми липсва — непрестаният поток информация.

— Всичко това не е ли твърде шумно и досадно?

— Може би. Но съм свикнала.

— Но тук също има неща, които могат да ти доставят удоволствие. Поеми си дъх. Подушваш ли? Във въздуха мирише на слана... на изгорели съчки. Скоро ще се научиш да разпознаваш мириса на различните дърва.

— И още на нещо — добави тя. — Мираши ми на животни. Като в зоологическа градина. Само че тези животни не трябва да са тук. Те не са от това време.

Той се пресегна импулсивно и я улови за ръката.

— Не се беспокой — тук сме в безопасност. — Тя не отговори, но и не си дръпна ръката. — Аз съм градско чедо. Роден съм в Бостън. За мен природата е нещо странно и непознато.

— Какво те доведе тук?

— Не беше планирано. Винаги съм следвал любопитството си — все исках да видя какво има зад ъгъла. Бях първи доброволец за всяка опасна командировка, докато не се озовах тук — на края на света.

— О, Джош, отишъл си много по-далеч от края на света. Но ако питаш мен, си получил точно това, за което си мечтал. — Тя го погледна внимателно.

— Знаеш ли — каза той замислено, — не ми приличаш на войник. Не и на войниците, които познавам.

Тя се прозя.

— Родителите ми бяха фермери. Имаха голяма екологична ферма в Чешир. Израснах със селската работа — бях единственото им дете. Но когато станах на шестнадесет, баща ми продаде фермата. Сигурно никога не е смятал да остане в нея.

— Но не и ти.

— Ами аз дори я бях обикнала. Подадох си документите в земеделски колеж. Само че това предизвика раздори вкъщи. Реших, че е време да си опитам късмета сама. Преместих се в Лондон. Бях достатъчно голяма и постъпих в армията. Тогава, разбира се, нямах никаква представа какво ме очаква — физическата подготовка, ученията, оръжията — всичко това ми беше чуждо.

— Не те виждам като убиец — рече той. — А нали това е воинският занаят.

— Не и в моето време — отвърна тя. — Не и в британската армия. Пращаха ни на миротворчески операции. Разбира се, понякога

се налага и да убиваш — или дори да започнеш война, в името на мира — но това е съвсем друга тема.

Той се изтегна по гръб и заря поглед към звездите.

— Знаеш ли, странно ми е, като те слушам да ми разказваш за проблеми с родителите, изгубени амбиции, неразбирачества. Все си мислех, че хората от бъдещето ще са достатъчно помъдрели, за да надживеят тези неща. Ще „еволюират“ — както казваше професор Дарвин!

— О, Джош, съмнявам се, че сме успели да „еволюираме“ дори малко. Е, може да сме поумнели, що се отнася до някои неща. Религията например. Ето, вземи Абдикадир и Кейси. Единият е фанатично вярващ мюсюлманин, другият — циничен християнин. Би казал, че са на двета полюса. А и двамата са ойкуменци.

— Тази думата от гръцката екоменикалос ли произлиза?

— Да. През последните десетина години живеехме на ръба на глобална война между християнството и ислама. Ако погледнеш нещата отстрани, ще ти се стори абсурдно — тези две религии са се развивали успоредно, имат общи корени: и двете се основават на идеята за мир. Но всички опити на високопоставени религиозни служители да помирят религиите досега се оказваха напразни. Ойкуменците са ново движение, опитващо се да постигне онова, в което се провалиха чиновниците. Не се набиват в очи, дори по-скоро наподобяват някая нелегална организация, но съществуват и продължават да упорстват.

Докато тя говореше, Джош се замисли колко различни са световете, от които идваха двамата.

— Да не би във вашето време Господ Бог да е пратен в изгнание — както предсказват някои от моето време?

Тя се поколеба.

— Не е в изгнание, Джош. Но ние разбираме себе си по-добре, отколкото се разбирате вие. Вече знаем защо се нуждаем от богове. Има някои мои съвременници, които сравняват религията с психопатология. Но има и други, които твърдят, че опитите да се постави под съмнение значението на религията подкопават основите на цялото общество. Въпреки че не допринасят с нищо за това да разберем по-добре какво е Бог, те ни помагат да проумеем какво е да си човек. Ойкуменците се надяват, че обединяването на религиите няма

да доведе до тяхното унищожаване, а до обогатяването им — сравняват го с разглеждането на скъпоценен камък от различни ъгли. Може би те са единствената надежда за едно по-добро и мирно бъдеще.

— Звучи ми като утопия. Но дали ще стане?

— Бавно, като миртворческите операции. Ако наистина строим утопия, засега го правим на тъмно. Но поне се опитваме.

— Какво красиво видение — въздъхна той. — Бъдещето сигурно е много странно. Пълно с чудеса. Нямаш представа колко се радвам, че те срещнах и научих всичко това!

Тя се пресегна и докосна устните му с пръсти.

— Лека нощ, Джош. — После се обърна на другата страна и се зави с одеялото.

Той остана да лежи, с разтуптяно сърце.

На следващия ден теренът пред тях започна постепенно да се издига, макар че си оставаше все така пустинен и лишен от растителност. Въздухът се разреди и стана студен въпреки яркосиящото слънце. Вече никой не се съмняваше, че заплахата от внезапни нападения на пушуните е отпаднала и Батсън отмени бавната процедура по разузнаване на районите, из които се придвижваха.

Комбинезонът на Бисиса, който бе предназначен за всянакъв климат, я пазеше от студа, но останалите се измъчваха. Войниците се увиваха с одеялата си, за да спрат хапещия вятър, и непрестанно мърмореха, че не са им позволили да си вземат зимните униформи. Ръди и Джош изглеждаха потиснати и унили. Никой не бе очаквал подобна промяна в климата — когато напуснаха крепостта, бе началото на март. Ала въпреки това продължиха да се придвижват напред.

Четиринайсет от двайсетимата войници бяха индийци. На Бисиса й се струваше, че европейците странят от сепоите и че индийците имат по-лошо въоръжение и снаряжение.

— Навремето — обясни й някои неща по този въпрос Ръди — съотношението на индийци към европейци е било десетима към един. Сега се пада по един европеец на всеки трима индийци. Англичаните все още получават най-доброто оръжие и екипировка, а индийците най-често се използват за мулетари. Нищо чудно — кой би дал оръжие в ръцете на потенциални бунтовници? Спомни си, че индийската

гражданска служба разполага с не повече от хиляда служители — от които се очаква да управляват страна с население от четиристотин милиона души!

— Тъкмо по тази причина — посочи тя — трябва да бъдат обучавани още хора. Индия не е Америка, нито Австралия. Няма начин британските колонисти да станат повече от местното население.

Ръди поклати глава.

— С цялото ми уважение към теб, ще си позволя да възразя. Нима си представяш, че ние собственоръчно ще увеличим броя на бабу? Такива идеи могат да минат в Лондон, но не и тук. Сигурно си чела за Лъкнау, където белите бяха изтребени до крак. Ето на каква бомба със закъснител седим. Като пълниш главите на бабу с подобни идеи, ти ги въоръжаваш с най-опасното от всички оръжия на света. Оръжие, за което те все още не са узрели достатъчно.

Подобно тесногръдие изправяше Бисиса на нокти. Но тя си даваше сметка, че Ръди не е нищо повече от представител на своята класа, макар и по-образован от останалите. Донякъде се успокояваше от мисълта, че в своето бъдеще Ръдиард Киплинг ще претърпи известно развитие и промяна на консервативните възгледи. Всъщност представите му за развитието на нещата не съвпадаха с онова, което бе станало в действителност. Опасенията от конфронтация с имперска Русия не се бяха потвърдили. Нещо повече — Англия и Русия се бяха съюзили срещу един нов враг — немския кайзер. Британия щеше да напусне Индия завинаги, като я остави с малочислена образована класа и огромно по брой невежествено население. Въпреки това по нейно време Индия беше втората по големина демокрация на света — след Европейския съюз.

Дори сега, само няколко дни след промените, настъпили в света, сепоите проявяваха склонност да се държат по различен начин. Вече не се отнасяха толкова почтително към белите и сякаш се досещаха за онова, което щеше да се случи в бъдещето — че бабу, като Ганди и Бисиса, в края на краишата ще победят.

Скоро започнаха да се катерят по склоновете на един по-стръмен хълм и северният вятър се усили. Върховете, които постепенно изникваха пред тях, бяха покрити със сняг, а между тях се извиваха сивкавобели глетчери. След още няколко километра започнаха да чуват пукота на ледените реки. Малко след това групата спря.

— Сепоите — уведоми я Ръди — отказват да продължат. Разправят, че никога не са виждали нещо подобно.

Бисиса извади от раницата си очилата за нощно виждане и ги нагласи на бинокулярен режим. След това огледа подножието на планината. Снежната покривка се простираше докъдето ѝ стигаше погледът.

— Струва ми се — промърмори тя, — че този отрязък е от Ледниковата епоха.

— Ледниковата епоха — повтори Ръди и потрепери. — Да... май съм чувал този израз. Споменавал го е професор Агасиз... недоказана теория, впрочем.

— Още един отрязък от друго време? — попита Джош.

— Погледни. — Бисиса посочи подножието на планината. Там глетчерите свършваха внезапно, сякаш бяха отрязани. Но продължаваха да се спускат от планината, следвайки своя бавен и неумолим ход. Ледът в подножието на планината вече се топеше и около него се образуваха езера и начала на реки.

— Изглежда, това е поредната граница между различни светове. Като онази, на която се натъкнахме насред степта. Нищо чудно тази да датира от милиони години в миналото.

— Време е да се връщаме — намеси се Батсън; зъбите му трракаха от студ. — Видяхме всичко, заради което дойдохме.

Радиопредавателят на Бисиса изписука. Тя извади слушалката от джоба си и си я пъхна в ухото. Беше късовълново предаване от Кейси. Един от разузнавателните отреди на Гроув засякъл нещо, което наподобявало армия, доста многобройна, в долината на Инд. Освен това Кейси бе уловил и радиосигнал. Емисия от космоса. Сърцето ѝ забумка.

Наистина беше време да се връщат.

Преди да се обърне, Бисиса плъзна последен поглед по равната блестяща повърхност на глетчера. Нищо чудно, че времето беше толкова объркано и непостоянно. Не му беше мястото тук на това грамадно парче лед. Рязкото снижаване на температурата, което предизвикваше, водеше до появата на ветрове, които нарушаваха равновесието. Как щеше да свърши всичко това оставаше загадка, която щеше да се разреши в бъдещето...

Забеляза никакво движение и даде по-голямо увеличение. Две, три, после четири фигури бавно пресичаха небесноподобната синева на глетчера. Вървяха изправени и бяха облечени в черни тумбести дрехи — вероятно кожени. Държаха никакви тояги или копия. Приличаха на американски футболисти с напомпани рамене. Зад тях се виждаха дребни блещукащи мъниста — върволица сфери.

Една от фигурите спря и се обърна към тях. Дали съществото бе видяло отражението на очилата й? Тя завъртя настройката и даде максимално увеличение. Изображението беше мътно и трепкаше, но Бисиса успя да различи човешко лице. Беше широко, почти лишено от брадичка, с изпъкнали скули и скосено назад чело, а носът бе массивен и стволест, като въздухоловител на мощна машина. Това все още не беше човек, а нещо ативистично, което го предхождаше в еволюционната стълбица. Миг след това изображението се разпадна на разноцветни петънца.

13

СВЕТЛИНИ В НЕБЕТО

Нищо не беше както преди. Вече почти нямаше ден, в който небето да не става аrena на странни явления и вихушки. Джамруд непрестанно беше заливан от поройни дъждове, които се появяваха сякаш изневиделица. Сепоите непрекъснато се оплакваха, че не били виждали такова време.

Британските офицери си имаха достатъчно други проблеми, за да се занимават с времето. Тревожеха ги докладите на съгледвачите, които съобщаваха за придвижване на грамадна армия на югозапад.

Ала въпреки затрудненията си изгнаниците в Джамруд непрестанно научаваха различни неща за този нов свят, благодарение на екипажа на „Союз“, който продължаваше да обикаля в орбита около планетата и да изпраща изображения до импровизираната от Кейси радиостанция. За преработката и подаването на изображенията Кейси бе разглобил половината от таблото на Птичката.

Снимките на този разкъсван от непрестанни бури свят въздействаха по различен начин на всички. За Бисиса, Кейси и Абдикадир, въпреки тревожната информация, те бяха нещо обично, още един начин да онагледят света, който обитаваха. Скоро обаче „Союз“ щеше да се приземи и този източник на информация щеше да бъде прекъснат.

Що се отнася до хората от 1885-а година, Ръди, Джош, капитан Гроув и останалите в началото не можеха да откъснат втрещени погледи от това поредно чудо на науката от бъдещето. Но след като попривикнаха, британците бяха запленени от красотата на света, който обитаваха, погледнат от космоса. Макар че „Союз“ се намираше само на няколкостотин километра над повърхността, някои познати гледки като дъгата на извития хоризонт, струпани пухкави облаци или източената линия на Индийския полуостров им подсказваха, че това, което виждат, наистина се предава от космоса.

— Никога не съм си представял, че е възможна подобна божествена перспектива — бе коментарът на Ръди. — О, аз си давах

сметка колко е голям светът, но тази представа бе някак абстрактна, лишена от изображение. Никога обаче не съм я чувстввал ей тук! — Той се тупна по корема. — Колко дребни и маловажни са хорските дела — колко мънички и незначими са нашите страсти и желания. Та ние сме като мравки!

Но хората от деветнайсети век скоро надмогнаха първоначалното си смущение и се научиха да интерпретират онова, което виждаха — дори скованият и резервиран на пръв поглед капитан Гроув изуми Бисиса с гъвкавостта си. Само след няколко дни възбудената и шашардисана тълпа около Кейси стана много по-спокойна и уравновесена.

Бисиса се постара да прехвърли по-интересните изображения в паметта на телефона си. Разбираше колко скъпоценна е подобна информация. Много дълго тези изображения щяха да са единственото, с което щяха да разполагат, за да знаят какво става отвъд хоризонта. Освен това бе съгласна с космонавта Коля, че трябва да разполагат с достоверни записи на онова, което става. В противен случай хората можеха да се усъмнят, че някога светът е бил различен.

Но телефонът си имаше своя програма.

— Искам да ми покажеш звездите — настояваше той с едва доловим шепот.

Ето защо всяка вечер тя го поставяше на една издатина, откъдето камерата му да следи нощното небе. Тези наблюдателни сеанси продължаваха дълги часове, през които телефонът очакваше търпеливо иззад скупчените облаци да надникнат звездите.

Една вечер, когато Бисиса седеше до телефона, откъм крепостта се приближиха Абдикадир, Джош и Ръди. Абдикадир носеше поднос с напитки, лимонада и подсладена вода.

Ръди вече беше свикнал с идеята за телефона и онова, което правеше той. Като сравняваше позициите на звездите спрямо астрономическите карти, които се съдържаха в паметта й, малката машинка беше в състояние да определи датата.

— Също като звездобойците от Вавилон — подметна той.

Джош седна близо до Бисиса. Очите му бяха черни като спускащата се нощ. Не беше красавец — имаше слабо лице, щръкнали уши и на бузите му излизаха трапчинки, когато се усмихваше, но устните му бяха пълни и чувствени. Бисиса го харесваше като мил и

загрижен спътник, но същевременно я глаждеше неясно чувство за вина пред Мира. Сякаш я предаваше с това, че поне за момента му отдаваше предпочтания.

— Как мислиш, дали и звездите в небето са си сменили местата?
— попита той.

— Не зная, Джош — отвърна Бисиса. — Може би онова горе не е нашето небе, нито вашето. Може да не е ничие всъщност. Точно това се опитвам да разбера.

— Но сигурно през двайсет и първи век имате по-ясна представа за строежа на космоса — намеси се Ръди. — А също и за времето и пространството.

— Да — каза Джош. — Може да не знаете защо се е случило всичко това, но поне бихте могли да изясните как е станало.

— Прав си — съгласи се Абдикадир, — но ще ни е малко трудно да ви обясним доста неща, след като не сте чували за теорията за относителността, особено специалната й част.

— Специалната какво? — погледна го объркано Ръди.

Този път се намеси телефонът, с дрезгав глас:

— Опитай с преследването на светлинен лъч. Било е достатъчно дори за Айнщайн...

— Точно така — рече Бисиса. — Джош, помисли върху това. Когато те гледам, не те виждам точно такъв, какъвто си сега. Виждам те какъвто си бил в съвсем близкото минало, преди нищожни частици от секундата — времето, необходимо на лъча да достигне до мен.

— Дотук е съвсем ясно — отвърна Джош.

— Да предположим сега — продължи окуражено Бисиса, — че проследя светлинния лъч, който се отразява в лицето ти, и се понеса все по-бързо и по-бързо. Какво ще видя?

Джош сбърчи вежди.

— Ще бъде като два бързи влака, от които единият надминава другия. Само че от гледна точка на всеки от тях другият ще се движи бавно. — Той се усмихна. — Тогава щеше да видиш как устните ми се местят като глетчера горе в планината.

— Точно така — потвърди тя. — Дотук схвана всичко. И тъй, Айнщайн — той е бил физик от началото на двайсети век, при това велик — Айнщайн пръв е доказал, че това не е само оптически ефект. Светлината, Джош, е основен инструмент за измерване на времето. В

конкретния случай колкото по-бързо летя аз, толкова по-бавно ще минава времето за теб.

— Защо? — попита Ръди и си помръдна мустака.

Абдикадир се засмя.

— Ръди, пет поколения учени след Айнщайн си бълскат главите над този въпрос, но така и не разполагат с подходящ отговор. Просто така е построена вселената.

Джош се ухили.

— Колко интересно — че светлината е вечно млада, неостаряваща. Значи е вярно, че Божиите ангели са създания от чиста светлина!

Ръди поклати глава.

— Ангели или не, всичко това ми се струва невероятно объркано. И какво общо има, ако смея да попитам, с нашето положение?

— Защото — продължи невъзмутимо Бисиса — в една вселена, където времето се нагласява към теб в зависимост от скоростта, с която пътуваш, представата за едновременност на събитията губи смисъл. Това, което е едновременно за Джош и Ръди например, може да не е за мен. Всичко зависи от това как се движим и как минава между нас светлината.

Джош кимна, но този път не изглеждаше толкова сигурен.

— И това не е само въпрос на време...

— Не на време, а на физика — прекъсна го Бисиса.

— Мисля, че разбирам — рече Джош. — С други думи, точно тази теория обяснява как две събития — едното да речем от 1885 година, а другото от 2037-а, могат да се случват едновременно, да се докоснат, да се сближат...

— Като целуващи се влюбени? — прекъсна го подигравателно Ръди.

Бедният Джош се изчерви до уши.

— Но всичко това — взе думата Ръди — се описва от гледна точка на единия или другия наблюдател. От каква гледна точка обаче трябва да бъде наблюдаван нашият нов свят? От тази на Бога или от тази на Окото на времето?

— Не зная — призна Бисиса.

— Трябва да съберем повече информация — заговори неочеквано разпалено Джош. — Ако искаме някога да оправим

нещата...

— Да бе — изсмя се презрително Ръди. — Точно така. Да оправим нещата! А защо да не предположим нещо друго? Например, че вашите шумни машини са нарушили катедралното спокойствие на вечността. Че вашите ужасни, унищожителни войни са разтърсили устоите на света такъв, какъвто го познаваме.

— Нима смееш да твърдиш — погледна го стреснато Джош, — че всичко това не е дело на природата, а на някакви свръхмогъщи същества? Дори че е наша грешка?

— Не е изключено — рече Бисиса. — Но лично аз се съмнявам. Джош, знаем все още твърде малко неща за строежа на света. Тъй че отговорът на този въпрос ще бъде отложен за далечното бъдеще.

Ръди обаче все още не смяташе темата за приключена.

— Кой беше онзи учен — Айнщайн ли казахте? Прилича ми на германско име.

— Бил е немски евреин — уточни Абдикадир. — По ваше време е бил — чакай да пресметна — пет-шест годишно момче. Ученик в Мюнхен.

— Времето и пространството не могат да бъдат изкривявани — продължаваше да упорства Ръди. — В противен случай излиза, че на този свят няма нищо сигурно. Този Айнщайн влече света към разпадане. А сега ми казвате и че бил евреин, при това немски. Направо ще се пръсна от смях!

— Има едно нещо, Бисиса — обади се телефонът.

— Какво?

— Tay Кит.

— Какво е това? — подскочи Джош. — Аха, някаква звезда.

— Звезда, също като слънцето, на около дванайсет светлинни години от нас. Видях я да се превръща в свръхнова. Когато това стана обаче светлината ѝ вече избледняваше, във всеки случай бе прехвърлила пика си. Продължи само няколко нощи, но...

Абдикадир дръпна замислено брадата си.

— И какво толкова странно намираш в това?

— Ами например, че е невъзможно — отвърна телефонът.

— Защо?

— Само двойните звезди се превръщат в свръхнови — необходима е допълнителна маса, за да бъде задействан процесът,

който да доведе до избухване.

— А Tay Kit е единична звезда — каза Бисиса. — Как тогава се е превърнала в свръхнова?

— Ако искаш, провери в архивите — предложи телефонът.

Бисиса разглеждаше неуверено небето.

— Всичко това очевидно е отвъд нашите възможности в момента — заговори Ръди. — Затова ще е най-добре да се заемем с конкретните проблеми. Нали разчитахме този твой телефон да определи астрономическата дата? Кога ще се случи това чудно събитие?

— Ами попитай телефона. Той си има свои разбириания по въпроса.

Ръди се разсмя.

— Многоуважаема машино! Кажете ми, ако обичате, докъде ви доведоха изчисленията? Всъщност нареждам ви да го сторите!

— Бисиса... — промърмори телефонът.

Беше му въвела някои ограничения, за да не се раздрънка прекалено пред англичаните. Тя въздъхна.

— Ох, добре.

— Тринайсети век — отвърна телефонът.

— Какво? — Ръди подскочи.

— Не беше никак трудно да го изчисля. Измененията в позициите на звездите са почти незабележими, измъчваха ме само облаците, а очаквах някое лунно затъмнение, с което да определя точния ден.

— Тринайсети век, Бога ми — въздъхна Ръди и погледна към забуленото от облаци небе. — На шест века от къщи!

— А за нас — на осем — допълни мрачно Бисиса. — Но какво значение има това? Небето може да е от тринайсети век, но светът, в който се намираме, не отговаря на този период от историята на Земята. Джамруд например не би трябвало да го има тук.

— Може би — каза Джош — тринайсети век е само основата. Като долн пласт, върху който са подредени останалите фрагменти на времето.

— Съжалявам, че бях приносител на лоши новини — рече телефонът.

Бисиса повдигна рамене.

— Струва ми се, че всичко е много по-сложно, отколкото си го представяме.

Ръди се облегна на един камък, сплете пръсти зад тила си и погледна нагоре; облаците се отразяваха в кръглите му очила.

— Тринайсети век — повтори той замислено. — Какво чудесно пътешествие! Аз си мислех, че идвам на Северозападната граница и го смятах за голямо приключение, а се озовах в Средните векове! Признавам си обаче, че за момента не ми се струва чак толкова невероятно. Дори не ме е страх, че съм се изгубил. Като малък ме пратиха да прекарам лятото при настойници в Саутсий. Бях ужасно обиден, че родителите ми ме изоставят по такъв начин. Веднъж ме изоставиха родителите, а сега ме изостави Господ Бог! — завърши той огорчено.

За известно време се възцари тишина. Облаците постепенно изчезнаха и небето се покри с безброй звезди.

Абдикадир се обади пръв.

— Ръди, но ти сигурно си даваш сметка, че родителите ти са го направили за твоето добро?

— Да не искаш да кажеш — сети се Джош, — че този, който е виновен за всичко това, Бог или някой друг, ни мисли доброто?

Абдикадир завъртя глава.

— Ние сме хора, а светът е променен от сили, които очевидно са свръхчовешки. Какъв смисъл да се опитваме да разберем мотивите, които се крият зад подобни сили?

— Е, добре! — Ръди махна с ръка. — И все пак има ли някой тук, който наистина вярва, че зад подобна промяна могат да се крият добри намерения?

Никой не отговори.

14

ПОСЛЕДНА ОБИКОЛКА

Изведнъж навлязоха в последната обиколка: може би последната обиколка около Земята, която въобще някога щяха да извършат човешки същества, помисли си Коля. Но беше време да се заемат с процедурите по подготовката за приземяване и тримата се захванаха за работа с такъв синхрон, с какъвто не бяха действали от началото на това странно пътешествие. Коля дори подозираше, че всички се радват на близкия край на полета.

Първата задача бе да натъпчат жилищния отсек с всичко, с което смятаха да се разделят — включително и почти изядените хранителни запаси. Сейбъл съмъкна в спускателната камера малкия радиопредавател, тъй като можеше да им потрябва и след кацане.

След това дойде време да си сложат скафандрите. Коля нахлузи еластичните панталони, достатъчно плътни, за да ограничават кръвотока и да му попречат да изгуби съзнание, след като се приземят — неизбежен и крайно неудобен. След това дойде време на самия скафандър. Първо си пъхна краката през отвора в средата на предната част. Вътрешният гумиран пласт бе въздушонепроницаем, а външният, изработен от по-твърда материя, съдържаше множество джобове, ципове и копчета. В условия на земно притегляне би било почти невъзможно да си сложи всички тези закопчалки и подплънки, но в безтегловност задачата не се оказа толкова трудна. Беше свикнал със скафандъра, а и в случай на непредвиден инцидент той можеше да му спаси живота. Но след свободното реене из кораба сега му се струваше, че е прикован към вътрешността на тракторна гума.

След като нагласи скафандъра, той слезе в капсулата. Тримата отново заеха тесните кресла и се пристегнаха с коланите. Муса ги накара да нахлузят дори шлемовете и ръкавиците, след което направи проверка за херметичност на всички скафанди.

За последен път „Союз“ прелетя над Индия и се свързаха по радиото с Джамруд. Миниатюрният говорител, който Сейбъл бе прикачила към апарата, пропука и се оживи:

— ... Отик вика „Союз“, обадете се. „Союз“, Отик, обадете се...

— Тук е „Союз“, Кейси — отвърна Муса. — Как е обстановката при вас?

— Вали проливно, но това няма значение. По-важното е как е при вас?

Муса огледа членовете на екипажа.

— Вързани сме като ярета за заколение. Проверката на системите приключи успешно. Готови сме за спускане.

— Не се тревожете. „Союз“ е стара бойна машина.

— Така си е. Ще ми е мъчно да се разделя с нея.

— Муса, сигурно знаете, че няма никакъв начин да ви проследим. Няма да знаем къде сте се приземили.

— Затова пък ние знаем къде сте — отвърна Муса. — Не се тревожи, приятелю, ще ви намерим.

— Ако Господ и Карл Маркс позволяят.

На Коля изведенъж му се дощя връзката никога да не прекъсва. Те знаеха добре, че Кейси и останалите са изгнаници във времето също като тях и че са почти толкова безпомощни. Но Кейси поне беше човек от двайсет и първи век — гласът му сякаш идеше от дома.

— Трябва да кажа нещо — заговори Муса тържествено. — Кейси, Бисиса, Абдикадир — а също Сейбъл и Коля, — слушайте всички. Ние сме далеч от дома. Тръгнали сме на пътешествие, чийто характер ни е непонятен. За всички, струва ми се, е ясно, че този нов свят, същин от различни парчета от времето и пространството, не е нашият свят. Той съдържа късчета от Земята, но това не е Земята, която познаваме. Така че е редно да го наречем с ново име.

— Какво например? — попита Кейси.

— Мислих за това — отвърна Муса. — Какво ще кажете за Мир? Да наречем тази планета Мир.

Сейбъл изпръхтя.

— Искаш да наречеш планетата на името на някаква стара руска станция?

Но Коля се намеси.

— Мисля, че разбирам. На руски „мир“ означава също и свят.

— Тук долу идеята се одобрява — рече Кейси.

— Тогава нека бъде Мир — каза Муса.

— Щом настояваш. — Сейбъл сви рамене. — Ето, че си кръстник на цял един свят. Какво значение има името, по дяволите?

— Знаете ли — промърмори Коля, — чудя се, къде ли щяхме да бъдем сега, ако не се намирахме високо в небето?

— Уф... — чуха гласа на Кейси, — стига сме... при... звали, че дъждът... ми... напълни яката.

— Губим сигнала — подхвърли Муса на Коля.

— Да... май... ви... губим...

— До скоро виждане, Кейси...

— ... да ви посрещнем. Добре дошли във вашия нов... дом... добре... дошли на... Мир!

Сигналът прекъсна.

15

НОВ СВЯТ

Малко след зазоряване Бисиса и Абдикадир се отправиха към лобното място на вертолета. Дъждът, започнал по някое време предната вечер, продължаваше да плющи — разравяше миниатюрни кратери в песьчливата почва. Абдикадир отметна качулката си, вдигна лице нагоре и си облиза устните.

— Солен е — рече той. — Някъде има голяма буря.

До една от стените на разбития вертолет бе построен платнен навес. Под платнището се бяха сгущили Кейси и неколцина англичани, които също бяха вир-вода. Единствено Сесил де Морган, който както обикновено бе издокаран в тъмнозеления си костюм, изглеждаше относително сух. Бисиса така и не се научи да го харесва, макар че понякога се възхищаваше на авантюристичната му натура.

Капитан Гроув бе поискал от Кейси да му докладва какво са открили до момента. Американецът бе надраскал върху стената на вертолета схематично изображение на света, а отпред, на един плетен стол, бе поставил еcranчето на сваления от командното табло компютър.

— И така — поде той с делови тон на преподавател в колеж, — първо, голямата картина. — Десетината офицери и войници, които се бяха скуччили под платнището, не сваляха погледи от менящото се изображение на еcranчето. Очертанията на континентите бяха сравнително познати. Но земята между тях беше истински пъзел от разноцветни парчета — от тъмнозелени, през кафяви и черни, до снежнобели, съответстващи на причудливата подредба на различните фрагменти от време, които се бяха появили върху повърхността на планетата. Съвсем малко хора бяха успели да преживеят Хроносрива. Нощната страна на Земята тънеше в почти пълен мрак и само тук-там мъждукаха слаби светлинни. Атмосферата пък не можеше да намери покой. Огромни въздушни маси се носеха над океаните, завихряха се около полюсите или се спускаха към вътрешността на континентите.

Кейси чукна с пръст по картата.

— Ние смятаме, че това тук са земни маси, които са били заменени, на фрагменти или отрязъци, от също такива земни маси, само че в друг период от времето. Доколкото можем да определим от тези изображения „Союз“ за нещастие не е бил оборудван с апаратура за по-детайлно наблюдение, — почти няма промяна в разположението и формата на континентите. Въпреки това не е изключено в най-скоро време да станем свидетели на бурна вулканична активност от недрата на планетата.

Ръди вдигна ръка.

— Защо смяташ, че земните маси биха могли да се преместят?

— Уф, как да ти обясня. — Кейси поклати глава. — За теб германският учен Алфред Вегенер е още петгодишно момче. Тектонични площи. Плъзгащи се континенти. Това е дълга история. Просто ми повярвай.

— А какъв период обхващат, Кейси? — попита Бисиса.

— Не повече от два милиона години.

Ръди се засмя.

— Само два милиона години — и това ако не звучи обнадеждаващо!

— Отрязъците — продължи невъзмутимо Кейси — включват както атмосферата над тях, така и подлежащите земни пластове на дълбочина, която за момента не можем да определим. Не е изключено да достигат до самия център.

— И всеки от тези отрязъци — обади се Гроув — е със съответстващата растителност, животни и дори въздух отгоре?

— Нещо такова. Резките промени във времето се получават от взаимодействието между тях. — Той чукна с пръст по екрана, на който се виждаше зараждането на огромна тропическа буря над Атлантика близо до Централна Америка. — Някои от тези отрязъци са от зимни периоди, други от летни. Земният климат е минавал през най-различни цикли — от ледени епохи до тропическо лято, — но сега всичко това е смесено. Топлият въздух се издига над студения и това поражда силни ветрове; освен това в него се съдържа по-голямо количество пара, която при охлаждането си се превръща в дъжд. И така нататък — все причини времето да се разваля непрестанно.

— На каква височина достигат промените? — попита Абдикадир.

— Това също не знаем — отвърна Кейси.

— Но не до Луната — подметна Батсън. — Инак тя отдавна щеше да се разпадне и да се разлети във всички посоки.

— Правилна мисъл. — Кейси учудено повдигна вежди. — Не бях помислял за това. Знаем обаче, че достигат ниската околоземна орбита.

— „Союз“ — обади се Бисиса.

— Точно така. Бис, техните часовници показват същото, каквото и нашите — с точност до секунда. Вероятно, по някаква случайност, са били точно над нас, когато ни е ударил Хроносривът, и затова сега сме заедно. — Той почеса месестия си нос. — Опитваме се да картографираме отделните фрагменти и на някои места вече можем да се похвалим с известен успех. Ето, Сахара например... — Той показа зеленикави петна на сред жълтата пустиня, повечето с неравни очертания, но някои с геометрически правилни страни. — Някои парчета в пустинята си приличат ужасно, въпреки че датират от съвсем различни периоди. И все пак е възможно да се определи точната им възраст, ако се съди по геоложките промени.

Той се обърна и нарисува върху Централна Африка голяма тебеширена звезда.

— Това, изглежда, е най-старият от всички фрагменти. Личи си по ширината на Разломната долина... И вижте тук — Сахара не се простира толкова на юг, колкото по наше време, освен това има езера и зелени петна. — Заредиха се още изображения. — Изглежда, по-голямата част от Азия е от последните няколко хиляди години. Из степите се виждат разпръснати човешки поселения, но все от отминали епохи — само дим от лагерни огньове и никакви електрически светлини. Най-голямата концентрация на хора е тук. — Той чукна с тебешира върху един район северно от Китай, в Източна Азия. — Но не знаем кои са те.

Кейси продължи със странния урок по география пред смълчаната и объркана публика. Австралия имаше екзотичен изглед. Централната й част бе изгоряла червеникава пустош, също както във времето на Бисиса, а по крайбрежието и по долините на реките имаше гъста зеленина. Ала няколко снимки, направени с максимално увеличение, показваха странни обитатели на този откъснат континент — нещо подобно на хипопотам на сред обрасла с храсти река, както и стадо непознати високи животни, които, изглежда, бягаха, подгонени от невидим хищник. „Дали пък не е някакво гигантско кенгуру?“,

помисли си Бисиса. Австралия очевидно се бе върнала към девствения си период преди появата на хората. От своя страна, Южна Америка бе окъпана в зеленина — дъждовната гора, която във времето на Бисиса почти бе изчезнала, сега се простираше от единия бряг до другия.

В Северна Америка огромен леден къс захлупваше северната и източната част — от полюса до Големите езера.

— Ледът в този регион — обясни Кейси — произхожда от различни периоди. Ако се вгледате, ще видите цепнатините между отделните фрагменти. — Той им показа увеличени снимки на полярната шапка, която наподобяваще накъсан и смачен лист хартия. Виждаха се глетчери, надвиснали над отвесни ръбове, езера от разтопени снегове и мътни реки — всичко това се спускаше неумолимо на юг. Нямаше и следа от човешка дейност, но Бисиса си спомни, че хората бяха заселили американския континент доста покъсно.

— А какво ще кажеш за Аляска? — попита Абдикадир. — Очертанията й ми се струват малко странни.

— Защото се простира през Берингово море. Нали знаете, че някога Азия и Америка са били свързани със суша. По такъв начин хората за първи път са попаднали в Северна Америка. Но сега провлакът е прекъснат — морето си е пробило отново път.

— А Европа? — сети се Ръди. — Къде е Англия?

Кейси им показа Европа. По-голямата част от континента бе покрита с гъста зелена гора. Само в по-откритите южни части на Франция, Испания и Италия се мяркаха селища, но това бяха само малки, разпръснати селца. Може би дори не бяха заселени от хора, а от техните далечни предци — неандерталците. И тук ледената шапка достигаше почти до средата на континента и отрязваше Шотландия от останалата част на британския остров.

— Няма я. — Ръди увеси нос. Бисиса се изненада, когато зърна в очите му сълзи.

— Стегни се, младежо — скастри го капитан Гроув. — Ще прочистим тази проклета гора и ако трябва, ще създадем нова история. Ще видиш.

Ръди кимна, но изглежда, не можеше да отрони нито дума повече.

Кейси наблюдаваше тази мелодрама с ококорени очи. След това продължи:

— Ще премина към най-същественото. По данни от „Союз“ има само три места върху цялата проклета планета, където се забелязват признания за развита технологична цивилизация — и едното от тях е тук. Това е второто... — Той чукна с тебешира върху южната част на езерото Мичиган.

— Чикаго! — подскочи Джош.

— Точно така. Но не храни кой знае какви надежди. Вижда се плътно заселен град — доста дим, вероятно от заводи, дори нещо като параходи в езерото. Но никакъв отговор на сигналите от „Союз“.

— Може да са от някой период преди откриването на радиото — отбеляза Абдикадир. — Освен това си имат предостатъчно проблеми. Районът им е заобиколен от лед. Нямат плодородна земя, нито някой, с когото да търгуват.

— А къде — сети се Бисиса — е третото място?

Кейси извика на екрана изображение на Близкия изток.

— Тук. Това е малко градче и вероятно по-старо от Чикаго. Интересното обаче е, че точно от него „Союз“ е засякъл радиосигнали. Единственото място на планетата, освен нас. Сигналът е бил доста мощен, с периодичен характер.

— Радиофар може би? — рече Абдикадир.

— Може би. Но не от нашето време.

Бисиса се наведе към екрана. Градчето бе разположено сред зелена долина, вероятно обработена земя, защото бе нашарена от прави синкави канали.

— Мисля, че това е Ирак — рече тя.

— Това — намеси се Сесил де Морган — е Вавилон.

— Вавилон живее отново! — провикна се Ръди.

— И това е всичко — приключи Кейси. — Ние и сигналът от Вавилон.

Всички потънаха в мълчание. Вавилон — самото название се струваше на Бисиса странно. Зави й се свят от неизмеримите възможности на чутото.

Капитан Гроув реши, че е негов ред да вземе думата.

— Е, благодаря ви, господин Отик. Ето какво ще ви кажа аз. Трябва да се съсредоточим върху нашето положение, тъй като е повече

от ясно, че няма кой да ни се притече на помощ. И не само това — трябва да си намерим някаква цел, нещо, което да се превърне в смисъл на съществуванието ни. Време е да престанем да питаме защо Бог е решил да ни постави пред това изпитание и да вземем нещата в свои ръце.

— Чуйте го само! — промърмори Ръди.

— Очаквам предложенията ви.

— Трябва да стигнем до Чикаго — рече Джош. — Там има хора, промишленост, потенциал...

— Те не знаят, че сме тук — прекъсна го Кейси. — Може да са видели преминаващия отгоре „Союз“, но дали осъзнават какво представлява?

— А и няма никакъв начин да стигнем до тях — подчертава капитан Гроув. — Все още не сме в положение да организираме трансатлантическа експедиция... Може би по-нататък. За момента Чикаго е извън нашите възможности.

— Вавилон — предложи Абдикадир. — Това е очевидната ни цел. А и там има радиопредавател — може би ще научим повече за онова, което ни сполетя.

Гроув кимна.

— Освен това обичам зеленината. Вавилон не беше ли център на ранната земеделска култура? Дали да не се преместим там? Експедицията ще е напълно по силите ни.

Абдикадир се засмя.

— Да не мислите да ставате фермер, капитане?

— Не бих го нарекъл мечтата на живота ми, но понякога нуждата ни налага какво ли не, господин Омар.

— Но там вече живее някой — рече Бисиса.

Лицето на Гроув се изпъна.

— Ще му мислим, като стигнем на място. — За миг Бисиса долови в тона му онази стоманена решителност, която вероятно бе помогнала на Британия да завладее почти половината свят.

Други предложения нямаше. Изборът падна на Вавилон.

Събранието започна да се разпада на малки групи, които обсъждаха тихо предстоящата работа. Бисиса остана изненадана от

рязката промяна в настроенията, след като бе избрана нова цел.

Джош, Ръди и Абдикадир тръгнаха с нея. Абдикадир отбеляза:

— Гроув е голям хитрец.

— Какво искаш да кажеш?

— Ами този негов мерак да тръгнем за Вавилон. Не е само заради земеделието. Може да има и жени там...

— Преди мъжете тук да започнат да се бунтуват — това ли имаш предвид?

— Ами помислете си само — намеси се засмяно Джош. — Петстотин Адамовци и петстотин Еви...

— Прав си, Гроув е кадърен офицер — съгласи се Ръди. — Винаги мисли за войниците си. Пък и доста от тях са тук вече близо три години. Сигурно са очаквали скоро да ги сменят. Трябва да призная, че засега се държат доста прилично за хора, стояли толкова дълго далеч от дома. Но тези настроения едва ли ще се задържат, когато започнат наистина да си дават сметка колко са далеч от дома. Тъй че Вавилон може да се окаже спасителната сламка.

— Знаете ли — заговори Абдикадир, — големи късметлии сме, че имаме „Союз“ и цялата тази информация. Но въпреки това остават много въпроси, чиито отговори все още не знаем. Ето например този период от два милиона години...

— Какво по-точно?

— Ами, случайно два милиона години се смятат за времето, преди което се е появил Хомо еректус. Някои негови предшественици, като питекантропите, уловени от англичаните, са просъществували още известно време, но...

— Да не искаш да кажеш, че периодът от два милиона години има нещо общо с нас?

— Може да е само съвпадение. Но защо не един миллион години, или двайсет, петдесет, сто? Все си мисля, че този нов свят е нещо като представителна извадка на человека, на човешката история.

— Но защо по-голямата част от света е безлюдна?

— Историята на Хомо сапиенс е само последната глава на далеч по-продължителната история на човешката еволюция. Бисиса, ние сме само тънък прашен слой върху повърхността на тази история. Може би точно това ни показва светът, в който се озовахме. Нещо като сонда във времето.

Джош дръпна Бисиса за ръкава.

— Знаеш ли, хрумна ми нещо. Може би не ви е правило впечатление, но погледът на човек от деветнайсети век е различен...

— Казвай, Джош.

— Като гледаме този нов свят, ние виждаме парчета от нашето минало. Но във вас аз виждам част от своето бъдеще. Защо обаче вие сте последните, Бисиса? Нима след вас няма бъдеще?

Тази мисъл досега не ѝ бе минавала през главата и тя замръзна от изненада. Не знаеше какво да отговори.

— Капитан Гроув! Елате тук! — Капрал Батсън махаше развълнувано с ръка. Гроув забърза към него, Бисиса и останалите го последваха.

Батсън бе заобиколен от малка група войници, още един британски напрал и неколцина сепои, които държаха двама мъже. Ръцете на непознатите бяха завързани отзад. Бяха по-ниски и набити от сепоите и доста по-мускулести. И двамата носеха дълги до коленете и пристегнати в кръста ризи от избеляла оранжева тъкан и плетени от кожа сандали. Имаха широки смуглни лица, обрасли с гъста брада, и черни къдреви коси. И двамата бяха изцапани със засъхнала кръв и очевидно изпитваха ужас пред оръжиета на сепоите, защото когато един от тях насочи дулото към пленниците, те извикаха уплашено и коленичиха.

Гроув застана пред двамата, опрял юмруци на кръста си.

— Оставете ги на мира, за Бога! Не виждате ли, че са изплашени?

Войниците отстъпиха покорно назад. Ръди разглеждаше новодошлите с нескрит интерес.

— Е, Мичъл, какво си ни докарал? — продължи Гроув. — Тези не ми приличат много на пущуни.

— Не зная, сър — отвърна другият капрал. — На мен също не ми мязат на пущуни. Обикаляхме значи с патрула на югозапад... и ги видяхме — Патрулът на Мичъл бе пратен от капитан Гроув да следи движението на „голямата армия“. Изглежда, другата страна бе пратила съгледвачи със същата цел. — Всъщност бяха трима и яздеха дребни кончета, като петнисти понита. Бяха въоръжени с копия и ги хвърлиха по нас, а после ни нападнаха с ножове — трима срещу половин дузина! Трябваше да застреляме конете, а после и единия от тримата,

та другите двама да се усмирят. Като им повалихме кончетата, те взеха да ги дърпат и ръчкат, сякаш въобще не знаеха, че са застреляни.

— Ако не си виждал пушка, капрал, и ти щеше да се държиш така — отбеляза мрачно Ръди.

— Какво искате да кажете, господине? — обърна се към него капитан Гроув.

— Че тези хора произхождат от друго време и нямат нищо общо с пущуните.

Двамата непознати следяха разговора им със зяпнали уста. По едно време забързориха на непознат език, без да откъсват втрещени погледи от оръжията на войниците.

— Прилича ми на гръцки — промърмори Ръди.

— Гръцки? В Индия? — Джош повдигна вежди.

Бисиса протегна телефона към непознатите.

— Я виж ще можеш ли да...

— Може да съм интелигентна машина, но си оставам машина — прекъсна я телефонът. — Струва ми се, че това е някакъв архаичен диалект.

Сесил де Морган пристъпи напред и се изпъчи лекичко с новите си дрехи.

— Навремето ме пратиха да уча разни неща, за които бях дълбоко уверен, че са ненужни. За щастие съм позапомнил това-онова... — Той се обърна и заговори на непознатите. Те му отвърнаха. Де Морган вдигна ръка — очевидно ги приканваше да говорят по-бавно — и отново им каза нещо.

След около минута се обърна към капитан Гроув.

— Струва ми се, че схващам по малко, капитане. Но не съм съвсем сигурен.

— Попитай ги тогава откъде са. И от кое време — рече капитанът.

— Едва ли ще схванат въпроса, капитане — посочи Ръди. — А и дори да го схванат, ние няма да разберем отговора.

Гроув кимна. Бисиса се възхити на самообладанието му.

— В такъв случай ги попитай кой им е водачът.

Де Морган направи няколко опита, преди да го разберат. Но Бисиса разбра отговора и без превод.

— Ал-е-хан-дер! Ал-е-хан-дер!

Абдикадир поклати невярващо глава.
— Господи! Не може да бъде!

16

ПРИЗЕМЯВАНЕ

Изригването на маневрените двигатели бе съвсем краткотрайно, като тласък в гърба. Но беше достатъчно да ги изведе от орбита.

И така, решението бе взето и първата стъпка бе направена. Оттук нататък животът им зависеше само от поредица случайности.

След изстрелването приземяването бе втората най-опасна маневра на космическия полет, тъй като огромната енергия, която бяха изразходвали, за да се озоват на орбита, сега предстоеше да се срещне с триенето на въздуха. Почти всички катастрофи в съветската космическа програма бяха ставали при приземяване. Но не им оставаше друго, освен да чакат. „Союз“ бе конструиран така, че да може да прибере екипажа долу и без поддръжка от Земята, в напълно автоматичен режим. Коля, като бивш пилот, предпочиташе да разполага поне с мъничка част от управлението, за да не е безпомощен пътник, като останалите.

Надзърна през илюминатора. Под тях бяха гъстите джунгли на Южна Америка, скрити от ниски стелещи се облаци. Зачуди се дали някой ги вижда. Скоро „Союз“ се озова над Атлантическия океан, където бушуваше буря, извита като огромна спирала — достигаше чак до Мексиканския залив. Други, по-малки бури се вихреха над Тексас и Мексико. Бяха като малки деца на чудовището от океана, но също толкова опасни и разрушителни.

Малко след това и точно според програмата, над главите им се чуха няколко приглушени тръсъка. Корабът се разтресе и изведенъж олекна. Бяха се взривили част от експлозивните снадки, прекъсващи връзката на спускателната капсула с останалата част на кораба: сега ракетните двигатели и отпадъците от станцията щяха да изгорят в атмосферата — щяха да се превърнат в ярки метеори за всеки, който ги наблюдаваше от долу.

През следващите няколко минути се възцари почти пълна тишина, ако не се брояха слабите сигнали на уредите и свистенето на въздухоподаващата инсталация. Коля изведенъж осъзна, че е привикнал

с тези шумове, както човек свиква с шумовете на къщата си, и че скоро те ще му липсват.

Колкото по-ниско се спускаха, толкова по-голямо ставаше съпротивлението на въздуха отвън. Скоро тялото му започва да усеща натоварването. Гърбът му се притисна по-плътно към облегалката и той стисна дръжките на креслото. Но покачването на налягането не беше равномерно — изглежда, в атмосферата имаше разредени участъци, защото от време на време капсулата потрепваше и променяше рязко скоростта си, като преминаващ през турбуленции пътнически самолет. Не за първи път Коля си даваше сметка колко крехка и неустойчива е металната капсула, с която се носеха към Земята.

Сега вече люкът бе обърнат нагоре и над тях се виждаше чернотата на космоса. Скоро обаче тя бе заменена от други цветове — първо кафяво, като засъхнала кръв, сетне нагоре през спектъра — червено, оранжево, жълто. Натоварването бързо достигна $1 g$, после $2\dots 3\dots$ Светлината отвън, породена от сблъсъка на атоми, стана съвсем бяла — хвърляше ярки отблясъци през дебелото стъкло на илюминатора. Все едно че се намираха във вътрешността на флуоресцентна крушка, помисли си той. Но скоро стъклото потъмня от ионизирания въздух, който покри обшивката на капсулата, и светлината изчезна.

Ала клатушкането продължаваше. Капсулата се тресеше и ги подмяташе във всички посоки въпреки коланите, с които бяха пристегнати. Преживяването бе по-страшно дори от излитането и след три месеца в космоса Коля го понасяше по-трудно. Едва си поемаше въздух и сигурно щеше да е невъзможно да раздвижи пръсти, дори ако от това зависеше животът му.

Най-сетне полетът се поуспокои. Отвън се разнесе още един оглушителен трясък, който го изплаши, защото не беше предвиден. Беше се откъснал един от щитовете на илюминатора и зад него се видя удивително синьо небе. Не беше земното небе, а синевата на новия свят — на Мир.

Разтвори се първият парашут и ги дръпна рязко нагоре. Капсулата се разлюля няколко пъти, после се отвори и главният парашут и скоростта им рязко се забави. Коля не сваляше втренчен поглед от оранжевия купол на парашута. Трудно му беше да повярва,

че само преди десет минути се бяха отделили от кораба, а преди пет бяха навлезли в атмосферата. Вече усещаше невидимите пипала на гравитацията с вътрешните си органи — дори главата му натежа, сякаш бе натъпкана с камъни и се полюшваше безпомощно на шията. Ала въпреки това изпитваше огромно облекчение — най-опасната част от спускането бе преминала.

С наблизаване на повърхността въздушната система започна да повиши налягането в капсулата. Седалката на Коля се издигна нагоре от задействаната отдолу пружина на абсорбера.

— Божичко! — изсумтя Сейбъл, която също се бе издигнала. — Как ще се радвам, когато най-сетне напуснем този трактор.

— Който ти служи вярно и докрай — отбеляза почти равнодушно Муса.

Но Коля все още не можеше да се успокои — оставаха още няколко минути полет. Може би последните минути на живота му.

— Сигнал за приземяване — обяви Муса.

Коля се стегна. Чу се резкият рев на спирачните ракети, само на няколко метра над земята. После капсулата се удари в нея и подскочи нагоре. След няколко напрегнати секунди тупна повторно и пак се откъсна от земята. Коля се досети какво е станало — парашутът ги влачеше настани.

— Майка му! — изруга Сейбъл. — Сигурно духа силен вятър...

— Ако се преобърнем — прекъсна я загрижено Муса, — ще ни е доста трудно да отворим люка и да излезем.

— Дали не трябваше да помислиш за това по-рано! — кресна му Сейбъл.

Още един сблъсък, после стържене от влаченето на металната капсула по камъни. Нищо не можеха да направят, освен да търпят и да се надяват, че капсулата най-сетне ще спре.

И тогава, с последен подскок, металната сфера най-сетне замря — при това с люка нагоре. Те се облегнаха назад; дишаха тежко. Муса побърза да натисне копчето за освобождаване на парашута и изстена:

— Всичко е наред. Кацнахме.

— Забелязах — обади се пресипнало Сейбъл. — Но къде?

Дори сега имаше поредица от задължителни процедури, които трябваше да изпълнят, за изключването на системите на кораба. Коля спря вентилатора и си свали шлема и ръкавиците. Няколко минути преди кацане от външната страна на корпуса се бе отворила изравнителна клапа и той вдиша въздуха — бе доста по-чист от този на „Союз“.

— Мирише ми на пелин — захили се Муса.

— Да — каза Коля: вече бе доловил аромата на степта. Познатата миризма сякаш му вдъхна нови сили. — Изглежда, този твой Мир няма да е чак толкова различен.

— Има само един начин да разберем! — заяви Муса и натисна друго копче. Чу се щракане на скоби. Люкът над главите им се отвори и Коля видя кръг сиво, забулено в облаци небе. През отвора нахлу свеж въздух.

Муса разкопча колана и се надигна бавно, като старец. По принцип на този етап отвън вече трябваше да ги очаква отряд от спасители и лекари, които да ги изнесат на ръце, но сега нямаше на кого да разчитат. Коля и Сейбъл се наведоха напред и се опитаха да помогнат на Муса да се измъкне през люка, но той бе слаб като дете.

— Проклетият скафандр ми пречи — изруга Муса.

Най-сетне успя да се изправи и да провре глава през люка.

Коля го видя как примижава от ярката светлина, видя как косата му се раззорли от вятъра. После очите му се разшириха. Муса внимателно се подпра на корпуса — беше още горещ и трябваше да внимава — и със свръхчовешко усилие се измъкна през люка и седна на ръба.

— Аз съм след него — заяви Сейбъл. Тя също бе много отпаднала, но в сравнение с Коля буквално кипеше от сила и енергия. Изправи се на креслото и протегна ръце към Муса, който я издърпа навън.

— Божичко! — чу възклицианието й Коля.

— Какво има? — попита уплашено той. — Какво е станало?

— Помогни ми — каза Муса на Сейбъл, преобрърна се по корем, улови се за нея и бавно се плъзна надолу по капсулата.

Сейбъл надникна засмяно през люка.

— Качи се и ще видиш.

Коля се изправи и изведнъж му се стори, че цялата му кръв се е свлякла в краката. Постоя така, докато преодолее усещането, че всеки миг ще припадне. След това се улови за люка и с помощта на Сейбъл се измъква навън. Намираше се на около два метра височина. Кapsулата бе като метална кула, стърчаща сред високата трева. Около тях се простираше безбрежна степ — ако не се броеше дългата кална диря, оставена от капсулата, докато парашутите я бяха влачили.

А точно отпред имаше неголямо селце. По-скоро приличаше на купчина мърляви парцаливи палатки. Между тях стояха хора — мъже, жени и деца, всичките облечени в кожени дрехи. И ги гледаха, зяпнали от изненада. Зад тях пасяха коне, които, изглежда, дори не бяха вързани.

Един мъж се приближи откъм най-близката палатка. Имаше широко лице, дръпнати черни очи и беше нахлупил на главата си конусовидна шапка. Държеше тежка сабя.

— Монголски воин! — прошепна Сейбъл.

Коля я погледна изненадано.

— Очакваше го, нали?

— Помислих си, че може да се случи нещо подобно...

Вятърът внезапно смени посоката си и довя миризмата на немити тела и конски фъшкии. Сякаш се бе вдигнала някаква невидима завеса, отвъд която ги очакваши — в цялата си сурова действителност — реалността на обкръжаващия ги свят.

Муса се изправи мъчително и се подпра на обгорения корпус на капсулата.

— Ние паднахме от космоса — произнесе той, като се усмихваши. — Не е ли чудно, наистина? Моля ви... — Той протегна празните си ръце. — Помогнете ни.

Реакцията на монголския воин бе колкото бърза, толкова и непредсказуема. Сабята блесна във въздуха и изсвистя като перка на вертолет. Главата на Муса се изтърколи в тревата, отсечена с лекотата, с която нож отсича стъблцето на маргаритка, и се запремята като футболна топка. Тялото на Муса продължаваше да стърчи, с вдигнати ръце, а от шията му бликаха фонтани кръв. После тялото се сгърчи и тупна в тревата.

Коля не можеше да откъсне поглед от отсечената глава — не можеше да повярва в това, което се бе случило.

Воинът отново вдигна сабята — но с другата си ръка подкани двамата да слязат.

— Добре дошли на Мир — промърмори Сейбъл. За свой ужас Коляолови в гласа ѝ триумфални нотки.

17

ТЕЖКИЯТ ДЪЖД

Вкопчващо не преживяваше особено факта, че е пленник. Беше твърде малко и доста скоро забрави предишния живот, който бе водило. Забавляващо се, като се разхождаше из клетката, висеше по решетките или се люлееше на една ръка, а с другата изучаваше тялото си и най-вече ушите.

С времето хората зад мрежата, изглежда, ставаха все по-възбудени, но никога не забравяха да им донесат храна и вода. Вкопчващо се прилепяше за мрежата и протягаше ръце през решетките, като се опитваше да ги хване, а хората го окуражаваха с викове или ѝ подаваха вкусни залъци. За разлика от нея, Търсеща изглеждаше все по-потисната. Тя ненавиждаше затвора и странните същества, които се бяха превърнали в техни тъмничари. Никой не ѝ подхвърляше подаръци, нито допълнителни късчета от вкусни плодове — защото нямаше нищо привлекателно в нейната мрачна враждебност.

Стана още по-лошо, след като заваляха дъждовете.

Понякога капките бяха толкова тежки, че бълскаха по телата им като хиляди юмруци. Маймуночовеците бяха непрестанно мокри и унили и дори Вкопчващо забрави за неуморната си любознателност. Понякога водата пареше откритите части на телата им и лютеше на устните и очите.

Дъждът бе силно киселинен заради събития, които се случваха на другия край на света.

Новият свят бе същият от парчета от стария — но тези парчета бяха изтръгнати от различни епохи, нерядко отделени една от друга с милиони години. Смесването на въздушните маси правеше климата крайно нестабилен. Невидими гигантски течения се срещаха в океаните и мереха сили, търсейки ново равновесие.

А земната повърхност се разкъсваше и пропукваше. На дъното на Атлантическия океан разцъфва цяла поредица вулкани, които се простираха на юг от Исландия, следвайки криволичещата граница на тектоничния разлом, и през гъловините им бълваха неизмерими

потоци от лава. Тази зона също бе рожба на Хроносрива. Течението Гълфстрийм, което безброй хилядолетия бе доставяло топла вода до бреговете на Европа, сега се изправяше пред нова преграда — огромен вулканичен остров, който скоро щеше да надмине по размери Исландия.

Междувременно Огненият пръстен в Тихия океан, където си даваха среща други тектонични площи, полагаше енергични усилия да си заслужи названието. Почти всичките двайсет и седем вулкана в Каскадите се бяха активизирали и кратерите им пушеха като комини на исполински фабрики.

Най-страшна от всички обаче бе експлозията на планината Рейниър. Грохотът й бе толкова силен, че обиколи цялата планета. В Индия той прозвуча като далечна артилерийска канонада и оцелелите представители на деветнайсети и двайсет и първи век се размърдаха неспокойно в съня си. Огромна гъба от прах и пепел се издигна чак до горните слоеве на атмосферата и започна да се разстила, носена от ветрове с ураганна сила. Повечето отломки бяха отмити от дъждовете, но по-ситните прашинки се задържаха, преграждайки пътя на слънчевите лъчи. Температурата бързо започна да се понижава.

Валеше над цялата планета. Валеше, валеше и продължаваше да вали.

До известна степен от дъжда имаше полза. Един истински Франкенщайнов свят полагаше отчаяни усилия да възстанови нарушената си цялост, да осигури ново равновесие във въздуха, морето и на сушата. Този болезнен процес обаче бе изключително унищожителен за голяма част от растенията и животните.

Търсеща нямаше представа за хода на времето. За нея съществуваше само настоящето и то бе подгизнато и студено, зад стените на клетката, в която я бяха натикали странните същества. Когато дъждът ставаше особено силен и пронизващ, Вкопчващо се сгушващо в ската на майка си и тя го притискаше към себе си и го криеше от потоците вода с гърба си.

**ТРЕТА ЧАСТ
СРЕЩИ И СЪЮЗНИЦИ**

18

ПОСЛАНИЦИ НА НЕБЕСАТА

Без да сваля сабята, монголският воин извика нещо през рамо. Откъм палатките — всъщност юрти, спомни си думата Коля — дотичаха още въоръжени мъже. Следваха ги жени и деца. Децата бяха като малки самодвижещи се пухкави вързопи, с ококорени от почуда очички.

Мъжете имаха класически азиатски черти — широки лица, малки тесни очи и лъскави коси, пристегнати на плитки. Някои бяха завързали парчета плат на челата си. Носеха широки пепелявокафяви панталони, бяха боси, или обути в ботуши, в които бяха затъкнали крачолите си. Едни бяха голи до кръста, други бяха навлекли тънки ризи от груб плат.

Лицата им бяха зли и страшни. Скупчиха се около космонавтите и ги загледаха заплашително. Коля трепереше, но се стараеше да скрие страхът си. Обезглавеният труп на Муса лежеше почти до стената на капсулата.

Убиецът на Муса се доближи до Сейбъл и я стисна за гърдите.
Сейбъл дори не трепна.

— Майчице, как вони само този тип! — прошепна тя и Коля долови страхът в гласа ѝ. Но воинът отстъпи назад.

Мъжете разговаряха оживено и оглеждаха космонавтите и капсулата, както и парашута, който се разстилаше върху прашната степ.

— Знаеш ли какво си говорят според мен? — попита го шепнешком Сейбъл. — Обмислят как да те убият. Мен първо ще ме изнасилят и чак после ще ми видят сметката.

— Не мърдай — предупреди я Коля.

Натрупаното напрежение се пукна като мехур в мига, когато отекна детски вик. Едно малко момиченце, вероятно пет-шест годишно, бе докоснало нагорещената стена на капсулата и бе извикало от болка.

Мъжете започнаха да ръмжат като настървени хищници. Убиецът на Муса опря острите на сабята си в шията на Коля. После отвори разкривената си уста и отвътре лъхна миризмата на месо и мляко. Коля почувства, че му се завива свят. Дали това бе последното, което бе почувстввал Муса преди смъртта си?

— Даругачи! — извика той. — Тенгри. Даругачи!

Очите на мъжа се разшириха. Той отстъпи назад, но без да сваля оръжието. Последва развлнуван разговор, но погледите на мъжете изльчваха все същата враждебност.

— Какво му каза? — попита Сейбъл.

— Спомени от училище — отвърна Коля, като се стараеше да говори тихо. — Може би са само предположения. Кой знае къде сме попаднали...

— На какъв език, Коля?

— На монголски.

— Знаех си! — изсумтя Сейбъл.

— Казах, че сме пратеници. Пратеници на небесата. Ако ми повярват, ще се отнасят към нас с уважение. Може би ще ни предадат на някой по-важен. Бълфирам... но какво ни остава?

— Чудесно хрумване, Батман — рече Сейбъл. — В края на краишата те ни видяха, че падаме от небето. „Отведете ме при вашия водач“. Във филмите този номер неизменно минава. — Тя дори се засмя, но смехът й бе сух и дрезгав.

Поне кръгът около космонавтите се поразшири и изглежда, никой не бързаше да ги убие. Един от мъжете си нахлузи елек и шапка, метна се на един неоседлан кон и препусна нанякъде в степта.

Завързаха им ръцете отзад и ги поведоха към юртите. Щеше да им е трудно да вървят и без завързани ръце, а сега бе почти невъзможно. Коля имаше усещането, че краката му са потопени в застинало олово. Ококорени дечица, които си чоплеха носовете, образуваха тържествен шпалир. Едно по-едричко и злобно хвърли камък и улучи Коля по рамото. Всичко това едва ли можеше да се нарече достойно завръщане на Земята, мислеше си тъжно той. Но поне бяха живи и бяха спечелили поне малко време.

Повдигнаха чергилото на една от юртите и ги натикаха вътре.

С тежките си обемисти скафандри Сейбъл и Коля изпъльваха почти цялата юрта. Когато седнаха върху затрупаните на пода кожи, краката им щръкнаха смешно напред. Но все пак изпитваха облекчение, че могат поне за малко да си отдъхнат.

Единствената врата на юртата бе обърната на юг — Коля виждаше залязващото слънце вдясно. Той си спомни, че това е стара монголска традиция — от най-древни времена номадите се прекланяха пред светилото.

Непрестанно влизаха и излизаха монголци, очевидно за да видят новодошлите. Мъжете бяха ниски и набити, а жените — с жилести яки тела. Мъжете оглеждаха Сейбъл с алчна пресметливост.

Бяха донесли и част от снаряжението им от капсулата. Предназначението на повечето от предметите — медикаменти, инструменти, надуваеми пояси — очевидно бе напълно непонятно за монголците. Все пак им позволиха да си свалят скафандрите и да се преоблякат в по-леките и удобни оранжеви комбинезони, каквито носеха на орбита. Монголските деца се блещеха на бельото и гумиряните им панталони, докато те се преобличаха. Струпаха скафандрите в ъгъла, като захвърлени пашкули.

И двамата успяха да скрият и задържат пистолетите си — напъхаха ги тайно отзад в коланите си.

След това, за огромно облекчение на Коля, ги оставиха сами. Той се облегна на стената на юртата и протегна разтрепераните си крака, опитвайки се поне малко да успокои бесния ритъм на сърцето си и да прогони мъглата пред очите си. Сега трябваше да са в болница, заобиколени от грижите на висококвалифицирани специалисти — лекари и психолози, които да започнат програма за възстановяване — а не да се търкалят в мръсния ъгъл на някаква парцалива юрта. Чувстваше се слаб като старец, даваше си сметка, че е съвсем безпомощен пред яките монголци, и това засилваше отчаянието му.

Опита се да мисли, да прецени трезво обстоятелствата.

Макар и окъсана, тази юрта бе по-голяма от останалите. Вероятно принадлежеше на някой тukaщен големец, дори на местния вожд. Подът бе покрит с кожи, от подпорите, окачени на куки, се поклащаха метални съдове и кози кожи. Покрай стената бяха повредени дървени ракли и още изсушени кожи — мебелите на

странстващите номади. Юртата нямаше прозорци, а само дупка на тавана, разположена над огнището, в което тлееха няколко въглена.

Отначало Коля не можеше да си обясни как подобно тежко съоръжение може да се разглобява и пренася, както правеха помадите два пъти в годината, когато сменяха пасищата. Но скоро забеляза една широка носилка, натикана в дъното. Изглеждаше достатъчно голяма да побере всичко, което се намираше в юртата, както и самата нея.

— Знаеш ли, спомних си нещо. Само ранните монголски племена са имали такива тежки и неудобни юрти. По-късните са разполагали с много по-олекотени конструкции, които лесно са се сгъвали. Това свива възможностите до началото на тринайсети век... озовали сме се на сред Монголската империя, в началото на нейния възход!

— Имаме късмет, че знаеш толкова много за тях.

— Имали сме късмет?! Сейбъл, монголите са завладявали Русия — при това на два пъти! Такива неща не се забравят.

След известно време им поднесоха вечеря. Една от жените в юртата постави пред тях врящо гърне, от което стърчаха няколко овнешки ребра. В мазната вода плуваха едри късове месо. Лицето на жената бе като пергament, а ръцете й бяха черни и мазолести. Докато късаше месото в гърнето, тя не обръщаше никакво внимание на Сейбъл и Коля, сякаш двамата не съществуваха. Двамата ядоха малко, но пиха колкото се може повече вода. Коля си спомни, че монголите са имали обичай да държат месото под седлата си, за да омекне преди готвене. И че освен това любимата им напитка била кобилешко мляко.

Двамата космонавти полагаха усилия да ускорят колкото се може повече процеса на привикването си към земното притегляне — непрестанно правеха упражнения и се въртяха на една или друга страна, за да натоварват различни групи мускули. И без това нямаше какво друго да правят — трябваше да чакат, докато се завърне пратеникът и бъде решена съдбата им.

След вечеря им позволиха да излязат навън. Жivotът в селото продължаваше както винаги. Коля се огледа. Равнината се простираше, докъдето му стигаше погледът — огромна и пуста, жълтеникова и прашна, покрита с ниски шубраци. Под пепелявосивото небе се носеха тъмни облаци, които хвърляха сенки като езера. Но равнината, огромна и пуста, караше небето да изглежда някак миниатюрно и незначително.

Това беше Монголското плато — спомняше си го още от кратките мигове на спускането. Не надхвърлящо хиляда метра надморска височина, то бе отцепено от останалата част на Азия с големи естествени прегради: планински вериги на запад, пустинята Гоби на юг и сибирските гори на север. От орбита платото изглеждаше като еднообразна равнина, набраздена тук-там от речни корита, които му придаваха вид на набързо нахвърлена скица. А ето че сега се бяха озовали в самия му център.

И насред тази пустош се гушеше едно монголско селце. Кръглите прашни юрти приличаха по-скоро на малки хълмчета, отколкото на жилища, създадени от човешка ръка. Дори очуканата сфера на капсулата изглеждаше някак съвсем на място сред тази обстановка. Децата тичаха около нея и се смееха, съседите си подвикваха от входовете на юртите. Коля виждаше различни домашни животни: овце, кози и коне — движеха се на стада, без да бъдат пазени от никого. Макар да бяха почти осем века назад във времето, и тук основата на човешкото съществуване си оставаше непроменена. Това бе един малък остров на човешка топлина насред огромната мълчалива пустош на равнината. Кой знае защо, тази мисъл му вдъхна увереност и спокойствие, въпреки че беше руснак, попаднал в плен при монголите.

Коля и Сейбъл заспаха сгущени един в друг, заобиколени от десетина похърквачи монголи. Но всеки път, когато Коля отвореше очи, забелязваше, че някой от тях го наблюдава. Така и не можа да се наспи. За разлика от него, Сейбъл спа непробудно през цялото време, положила глава на рамото му. Коля беше изумен от храбростта ѝ.

През нощта вятърът се усили и юртата започна да се клати и поскърцва, като кораб, носен от теченията сред море от треви. Коля съвсем се събуди и взе да се чуди какво ли е станало с Кейси.

19

ДЕЛТАТА

След като се нахрани, секретарят Евмений освободи прислужниците си, уви се по-плътно с виолетовото си наметало, повдигна тежкото кожено чергило на вратата и надзърна от шатрата.

Облаците се бяха разсеяли, небето беше яркосиньо. Макар да бе още рано, слънцето прежуряше. Поне дъждът бе спрял най-сетне. Но когато погледна на запад към морето, Евмений видя нова стена купести облаци, като предвестник на следващата задаваща се бура. Дори туземците, които се трупаха около военния лагер и се опитваха да продават амулети и безполезни дрънкулки, както и телата на невръстните си дечица, твърдяха, че времето по тези места никога не е било такова.

Евмений се отправи към шатрата на Хефестий. Придвижването беше доста трудно. Почвата бе мека и податлива, жълтеникавата кал бе размесена с човешки и животински изпражнения, които залепваха по ботушите му.

Към небето се издигаше дим от хиляди огньове. От шатрите се подаваха сънени войници, навличаха дрехи и мъкнеха във всички посоки тежко снаряжение. Някои се бръснаха с наточени ножове — още щом поге армията от баща си, младият цар бе издал заповед всички войници да са гладко избръснати. Както обикновено македонците мърмореха срещу този странен гръцки обичай, но повече се оплакваха от страната, в която ги бе довел техният повелител.

Войниците обичат да се оплакват. Но когато бяха влезли с корабите в делтата, самият Евмений бе отвратен от горещината, миризмата и облаците насекоми, които се издигаха над околните тресавища. Но той се гордееше с дисциплинирания си ум — мъдрият човек си върши работата независимо от времето. „Понякога и на богоете им вали“ — припомни си той старата поговорка.

Шатрата на Хефестий бе много по-просторна и разкошна от тази на Евмений — знак за уважението, с което се отнасяше царят към най-близкия си съратник. Жилищните помещения бяха заобиколени от

поредица преддверия, в които стояха на пост щитоносците — отбрани войници, прочути като най-добрите воини в познатия свят.

Евмений беше съвсем близо до шатрата, когато го спряха. Пазачът, разбира се, беше македонец. Със сигурност го познаваше, ала въпреки това се изпреди на пътя му, вдигнал в ръката си къс меч. Евмений не отстъпи, а прободе стражника със сувор поглед и накрая щитоносецът му направи път.

Враждебността на македонския войник към един гръцки чиновник беше неизбежна като времето — въпреки че се основаваше на невежество, защото как можеха тези варвари да разберат, че цялата тази сложна армейска машина няма да може да ги храни и пои, организира и насочва, ако не е неуморната и безупречна работа на секретариата на Евмений? Той влезе в шатрата, без да поглежда през рамо.

В преддверието цареше бъркотия. Прислужници подреждаха масите, събираха остатъци от натрошени сервизи и от храна и триеха петната от вино и повръщня по пода. Очевидно и снощи Хефестий се бе забавлявал добре с другари и гости.

Главният прислужник на Хефестий беше нисък и повратлив човечец с къдрава рижава коса. След като накара Евмений да почака подобаващо време в преддверието, за да си приаде допълнителна важност, той най-сетне му се поклони и го въвведе в личните покои на господаря си.

Облечен в нощница и завит с чаршаф, Хефестий се изтягаше на един диван. Тук също кипеше трескава активност — слуги носеха различни блюда и кани с вода. Самият Хефестий, подпрян на лакът, похапваше апатично печено месо от един поднос.

Нещо се размърда под чаршафа. Отдолу се показа десетина годишно момче, озърташе се сънено. Хефестий му се усмихна, докосна устните си с върховете на пръстите си, сетне ги опря до устните на момчето.

— Върви си вече — рече тихо и момчето напусна помещението. Беше съвсем голо. Един слуга го застигна с наметало.

Застанал при входа, Евмений се постара да прикрие отвращението си от тази сцена. Живееше от доста време сред македонци и бе започнал да ги разбира. Те бяха силни и дисциплинирани воини, но не можеха да се похвалят с кой знае каква

история — само няколко поколения ги деляха от техните предци, скотовъдци от високите планини. Но все пак някои от тези прислужници бяха деца на благородници, пратени да се учат на военния занаят. Евмений не можеше да си представи какво впечатление може да оказва върху неукрепналите им умове гледката на тези останки от среднощната пиянска вакханалия и похотлива разюзданост.

Едва сега Хефестий го забеляза.

— Днес си подранил, секретарю.

— Не мисля. Освен ако слънцето пак не е започнало да скача из небето.

— В такъв случай аз трябва да съм закъснял. Ха! — Той размаха един шиш с още цвърчащо месо. — Трябва да опиташ от това. Нямах представа, че камилското може да е толкова вкусно!

— Причината, поради която индийците слагат толкова много подправки — обясни спокойно Евмений, — е, че най-често консумират полуразвалено месо. Предпочитам да се храня с плодове и овнешко.

— Голям си твърдоглавец, Евмений — намуси се Хефестий.

Евмений прегълтна раздразнението си. Макар често да се караха с македонеца, напоследък го разбираше все по-добре.

— Притеснен си, задето няма и вест от царя, нали?

— Половината от съгледвачите ни още не са се върнали.

— Успокояваш ли се между краката на прислужника?

— Познаваш ме твърде добре, секретарю. — Хефестий захвърлишиша в подноса. — Може да си прав за подправките. Сигурно затуй си прокарват път през червата ми като македонска конница през персийски линии. — Той се надигна, свали си нощницата и навлече чиста риза.

Хефестий винаги го изненадваше с вида си. Не приличаше на останалите македонци — беше висок, с яркосини очи и къса черна коса. Умееше да се държи като благородник, ала без никакво съмнение бе роден за воин.

Всички знаеха, че Хефестий е близък приятел на царя още от времето, когато двамата са били момчета, и негов любовник в младежките години. Макар че след това царят се бе обкръжил с жени, наложници и любовници, последният от които бе онзи персийски червей, евнухът Багоас, веднъж, в състояние на дълбоко алкохолно

опиянение, той бе признал на Евмений, че Хефестий си остава неговият единствен приятел, единствената истинска любов в живота му. Царят, който не беше глупак, дори когато ставаше въпрос за близки приятели, бе поверил на Хефестий командинето на голяма част от армията и преди това го бе провъзгласил за хилиарх. Що се отнася до Хефестий, за него не съществуваше никой друг освен царя — прислужниците и малките любовници не бяха нищо повече от временна утеха в живота му.

След като се облече, Хефестий попита:

— Доставя ли ти удоволствие да ме виждаш как страдам по него?

— Не — отвърна Евмений. — Аз също се страхувам за него. И не само защото е мой цар — а задето е такъв, какъвто е. Не зная дали ще ми повярваш, но това е самата истина.

Хефестий го огледа втренчено.

— Не се съмнявам в думите ти, Евмений. След всичко, което преживяхме на този поход, под неговото вещо ръководство.

— До края на света.

— До края на света — точно така. А може би и отвъд него. Но, моля те, седни. Вземи си плодове, пий вино...

Евмений седна и си взе от сушените фурми. Пътуването им наистина бе продължило дълго. Колко странно и разочароващо щеше да е, ако трябваше да свърши тук — в този пущинак, наистина на края на света.

Обкръжени от отряд копиеносци, Бисиса, Сесил де Морган, капрал Батсън и трима сепои изкатериха последния хребет и пред погледите им се разкри делтата на Инд. Далеч на запад едва се различаваха очертанията на корабите в морето, скрити зад завесата на маранята.

Корабите приличаха на триреми.

А под тях се разстилаше армейският лагер. По брега на реката бяха вдигнати шатри и димът от безчислени огньове се виеше в небето. Някои от шатрите бяха огромни и отпред бяха отворени като панаирджийски сергии. Навсякъде имаше движение, което създаваше впечатлението за неуморна бъркотия. Обитателите на лагера не бяха

само войници — виждаха се жени, някои натоварени с продукти, деца тичаха по калните пътища, лаеха кучета, кукуригаха петли, имаше дори прасета. Още по-нататък се виждаха големи стада коне, камили, овце и кози. И всички бяха изкаляни — дори най-малките деца.

Въпреки умората си де Морган изглеждаше въодушевен. Благодарение на своите „училищни познания“ той вече имаше известна представа за онова, на което бяха свидетели. Де Морган посочи към отворените отпред шатри.

— Виждате ли? Войниците е трябвало сами да си купуват провизии — затова са тези търговци. Повечето от тях са финикийци, те почти винаги са придружавали военните походи. Освен тях естествено задължителният антураж от циркаджии, пътуващи артисти и дори съдилища... Не забравяйте, че тази армия е в поход от години. Много от мъжете си водят любовници, жени, дори деца. Цял един пътуващ град...

Един от македонците сръга с копието си Бисиса. Копията им бяха дълги, с железни наконечници — де Морган ги нарече сариси. Време беше да тръгват. Започнаха да се спускат по склона към лагера.

Бисиса се опита да надвие умората. По молба на капитан Гроув се бе присъединила към един от разузнавателните патрули със задача да потърсят връзка с македонската армия. След няколко дни, през които се спускаха надолу по поречието на Инд, тази сутрин се предадоха на македонски патрул, за да ги отведат при началниците.

Скоро вече бяха между шатрите и трябваше да си проправят път през невероятната мръсотия. Миризмата на изпражнения бе непоносима. Сякаш бяха в обор, а не във военен лагер.

Яркооранжевият ѝ комбинезон и червените куртки на британците предизвикаха струпването на тълпа зяпачи. Мъжете бяха ниски, дори по-ниски от сепоите, но с яки мускулести тела. Въпреки това по лицата им се четяха следи от недоохранване. Очевидно бе, че тази армия е на път от доста време и далеч от къщи, но затова пък бе осигурила на войниците победи и богатства, за каквите сигурно не бяха и мечтали.

Де Морган изглеждаше по-заинтересован от нейната реакция, отколкото от самите македонци.

— Какво мислиш? — попита я той.

— Все трябва да си повтарям, че всичко това е истина — отвърна тя бавно. — Че наистина го виждам с очите си — аз, една жена от двайсет и първи век, се намирам в македонски военен лагер. Има хора, които биха дали мило и драго, за да видят това.

— Така е. Но ние поне сме тук и това е нещо.

Бисиса се препъна и бе възнаградена с настойчиво побутване в гърба.

— Знаеш ли — прошепна тя, — имам пистолет в колана. — Македонците, както и следваше да се очаква, не бяха разбрали предназначението на стрелковите оръжия и им ги бяха оставили, но прибраха ножовете и байонетите. — Ужасно се изкушавам да вдигна предпазителя и да накарам този варварин да си завре копието отзад.

— Не бих те посъветвал — каза хладно де Морган.

Когато Хефестий видимо се пооживи, прислужниците донесоха свитъците с документи и ги разстлаха върху масата. Както и през повечето сутрини, Евмений и Хефестий се заеха с досадната работа да обсъждат безброй подробности по управлението на огромната армия — разпределение на заплати, подкрепления, въоръжение, брони, облекло, товарен добитък — задължение, което тегнеше над тях дори когато армията спираше за по-продължителен период от няколко месеца, както бе в случая. Задачата се усложняваше още повече от присъствието на скъпоструващия флот в делтата.

Както винаги докладът на началника на конницата бе най-обезпокояващ. Конете измираха с десетки и стотици и бе задължение на всички провинциални военачалници да събират и изпращат попълнения. Но при постоянната липса на връзка от известно време не бяха пристигали свежи животни и сега началникът на конницата сърдито настояваше да се пристъпи към изземване от местното население.

— Ако въобще можем да намерим някакви свестни коне в тази кална дупка — заключи навъсено Хефестий. Той командаваше точно тази част от армията. Но Евмений също имаше известна власт, както и голям брой заместници, подсекретари и писари, от които получаваше информация и чрез които упражняваше властта си. Евмений се гордееше със създадената от него организация — колкото и

дисциплинирани да бяха македонците, в преобладаващата си част дори заможните и благородниците бяха неграмотни и неспособни да се самоуправляват.

Затова пък Евмений бе добре подгoten за тази задача. Повъзрастен от повечето бойни другари на царя, той бе служил още при баща му Филип.

Филип бе завладял Македония три години преди да се роди неговият наследник. В онези дни царството представляваше по-скоро съборище от феодални княжества, съществуващи под постоянноната заплаха от нашествие на племената от север и на коварните градове държави на гърците от юг. Под ръководството на Филип първо бяха разбити и покорени северните племена. Сблъсъкът с гърците бе неизбежен — и когато дойде часът, създадената от Филип добре обучена и високоподвижна кавалерия, която по-късно се бе прочула като македонска конница, проби редовете на бавноподвижните гръцки хоплити.

Евмений, който също произхождаше от един от тези градове държави — Кардия, си даваше сметка, че омразата срещу варварите едва ли някога ще се уталожи. Но с времето цивилизацията постепенно се бе свила до няколко самотни огнища, сред огромно море на невежество и неизвестност, и като по-зрели в политическо отношение, гърците осъзнаваха, че се нуждаят от македонците, за да ги пазят от по-страшни врагове. Те подхранваха амбициите на Филип да създаде огромна и могъща империя и неусетно го насочиха срещу Персия, като същевременно по този начин възнамеряваха да си отмъстят на персите заради предишни нашествия. Поради същата причина предложиха да се погрижат за обучението и възпитанието на неговия син Александър, който стана ученик на Платон и Аристотел и бе научен да цени и почита гръцката култура и цивилизация.

Ала точно когато Филип се готвеше да поеме на поход срещу персите, го убиха.

Новият цар бе едва двайсетгодишен, но не се поколеба да продължи оттам, докъдето бе стигнал баща му. Серия бързи военни кампании закрепи положението му в Македония и Гърция. Веднага след това той насочи вниманието си към наградата, за която бе жадувал Филип. Персийската империя бе огромна и населението ѝ наброяваше милиони. Но след шест години, през които Александър

проведе една кратка и същевременно жестока и безкомпромисна кампания, царят на македонците се възкачи на персийския престол.

Този цар обаче не искаше само да завладява, но и да управлява. Беше се постарал да осигури условия за разпространението на гръцката култура в Азия, а сепак се зае да строи градове в гръцки стил — създаваше новата си империя по гръцки модел. И което бе още по-странно, опита се да обедини под знамената си същите тези народи, които току-що бе завладял. Възприе персийските дрехи и маниери и нерядко смаиваше последователите си, като целуваше по устата своя евнух Багоас.

Междуд временено кариерата на Евмений също процъфтяваше. Интелигентен, напорист, хитър, той бързо спечели доверието на царя и получи власт, за каквато не беше и мечтал. Заедно с нея дойдоха и отговорностите пред огромната империя и страховитата армия, която трябваше да се издържа. Понякога Евмений имаше усещането, че на племените му е легнала тежестта на целия цивилизиран свят.

Ала след всички тези успехи стана ясно, че царят няма да се задоволи дори с една империя. След като Персия падна в краката му, той поведе своята калена в битките армия от над петдесет хиляди ветерани на юг и на запад, към богатата и загадъчна страна Индия. Придвижиха се дори на изток, за да изучават един край на света, който още не беше опознат, като следваха брега на океана, за който царят вярваше, че опира в края на света. Страната, в която се озоваха, бе наистина странна — в реките плуваха крокодили, горите гъмжаха от гигантски змии и се носеха слухове за империи, каквито никой досега не бил виждал. Но царят не възнамеряваше да се спира.

Зашо бе продължил? Едни разправяха, че бил бог в човешка пълт и че амбициите на богочетврите се предавали и на простосмъртните. Други твърдяха, че си бил наумил да надмине подвизите на великия Ахил. Сигурно причина бе и любопитството: човек, израсъл под крилото на Аристотел, не можеше да не е обзет от желание да опознава света. Що се отнася до Евмений, той подозираше, че истинската причина е далеч по-простишка. Като истински наследник на баща си, Александър просто мечтаеше да го надмине.

Най-сетне изнурените войници се разбунтуваха и дори богоизбраният цар не можеше да продължи. Евмений също смяташе, че войниците са прави. Време беше да се тегли чертата.

Но дори след това малко поражение, получено от собствената му армия, царят продължаваше да храни една последна амбиция. Докато все още се намираха в Индия, той си науми да прати неголям флот надолу покрай брега на Персийския залив, за да установи нов търговски път и да разшири границите на империята си. Ето защо реши да раздели силите си — Хефестий трябваше да откара флота в устието на делтата, следван от товарните кервани и слоновете, както и от Евмений и хората му. А царят остана, за да се справи с няколко размирни племена в новата индийска провинция.

Всичко потръгна добре, докато царят не реши да нападне едно племе, наречено малои, недалеч от техния крепостен град Мултан. С типичния за него кураж той поведе собственолично атаката, но бе повален от стрела в гърдите. Според последните сведения, които бе получил Хефестий, царят бил натоварен на един от корабите, за да се присъедини към останалата част от флота в устието.

Но оттогава бяха изминали много дни. Сякаш цялата армия, останала на север, се бе изпарила. И небето бе изпълнено със странни знамения — някои дори твърдяха, че били видели слънцето да подскача в небосвода. Подобни причудливи знаци обикновено вещаеха зловещи промени — а какво по-страшно събитие от смъртта на един велик цар? Евмений вярваше повече на фактите, отколкото на поличбите, но и той самият изпитваше известно беспокойство от липсата на информация.

Засега обаче не им оставаше друго, освен да се заемате ежедневните задължения. Не вършиш ли работата, тя се трупа. Днес например ги очакваше случаят с един от пешите командири, който открил любимата си наложница в ложето на свой другар и му отрязал носа с нож.

— Случаят може да е дребен — заяви Евмений, — но последствията са непредсказуеми.

— Въпросът е малко по-сложен, отколкото изглежда на пръв поглед — заяви Хефестий. — Познавам и двамата мъже. Говори се, че преди това били любовници. По някакъв начин момичето е застанало между тях и ги е настроило един срещу друг. Кое е това момиче, между другото?

Евмений започна да се рови из свитъците, за да открие къде е записано името. Но преди да го намери, в помещението влетя

прислужникът на Хефестий.

— Господарю! Трябва да дойдете незабавно... Случи се нещо странно. Водят едни непознати...

— Да не е нещо за царя? — прекъсна го троснато Хефестий.

— Не зная, господарю. О, побързайте, моля ви!

Хефестий и Евмений се спогледаха, после се изправиха, бутнаха свитъците настрана и изтичаха навън.

Отведоха Бисиса и де Морган пред най-голямата шатра, която обаче бе не по-малко опръскана с кал. Пред вратата стояха на пост свъсени страховити пазачи, въоръжени с копия и щитове. Охраната на Бисиса пристъпи напред и произнесе нещо на гръцки. Един от пазачите кимна отсеченно, влезе в шатрата и заговори на някого.

Де Морган беше едновременно напрегнат и развълнуван — състояние, в което изпадаше, когато надушващие примамливи възможности. Бисиса се стараеше да запази спокойствие.

От шатрата наизлязоха още войници и заобиколиха Бисиса и останалите, като насочиха мечовете си към коремите им. След тях се появиха двама души, които очевидно бяха с по-висш сан. Носеха къси военни туники и наметала, но дрехите им бяха чисти. Единият, по-младият, се приближи, като разблъскващо безцеремонно охраната. Имаше широко лице, щръквал нос и къса черна коса. Той изгледа непознатите отгоре до долу, избра си де Морган, застана пред него и му кресна нещо в лицето. Де Морган трепна и се отдръпна, опръскан със слюнка. След това промърмори смутено.

— Какво иска? — попита шепнешком Бисиса.

Де Морган сбърчи чело.

— Пита дали сме... чакай. Трудно го разбирам. Казва се Хефестий. Помолих го да говори по-бавно. Обясних му, че гръцкият ми е слаб. Пък и съм го учен в Уинчестър, а не сред тези тук.

Но ето че се приближи и вторият военачалник. Той очевидно бе по-възрастен — беше почти гологлав, ако се изключеха посребрелите коси покрай ушите му. Имаше по-меки черти и в погледа му се четеше интелигентност. Той сложи ръка на рамото на Хефестий и се обърна към де Морган с бавен и равен глас.

Лицето на де Морган светна.

— О, слава на Бога — този е истински грък! Езикът му е архаичен, но поне може да говори правилно, не като тези македонци.

И така, чрез двойния превод, осъществяван от де Морган и гърка, Бисиса подхвани първия си разговор с македонския военачалник. Изброя имената на участниците в разузнавателната група и каза, че идват от горното поречие на Инд.

— Ние сме част от една армия... разположена горе в малка долина...

— Ако е истина, трябваше да сме ви забелязали — възрази Евмений.

Бисиса не знаеше какво да каже. Нищо в живота ѝ не я бе подготвило за подобна странна среща. Хората, които я заобикаляха, изглеждаха толкова първични! Имаха къси яки мускулести потни тела. Приличаха по-скоро на животни. Зачуди се как ли я виждат те.

Евмений заобиколи Бисиса и опира дрехите ѝ. Пръстите му докоснаха дръжката на пистолета и тя се напрегна, но той не му обърна внимание.

— Всичко в теб е толкова различно...

— Но напоследък целият свят е различен — отвърна тя и посочи небето. — Сигурно и вие сте го забелязали. Вече нищо не е както преди. Поели сме на пътешествие против волята ни, без да разбираме целите му. А също и вие. Ето обаче, че съдбата ни събра. Може би бихме могли да си помогнем.

Евмений се усмихна.

— Виждал съм и по-странини неща през последните шест години в армията на нашия богоизбран цар. И всичко, което видяхме — завладяхме. Каквито и странни сили да движат този свят, съмнявам се, че могат да ни заплашват...

Изведнъж откъм лагера долетя вик. Към реката се затичаха хора, хиляди се раздвижаха изведнъж, като трева, разлюляна от внезапен вятър. Дотича вестоносец и заговори на Хефестий и Евмений.

— Какво е станало? — обърна се Бисиса към де Морган.

— Той идва — преведе де Морган. — Той най-после идва.

— Кой?

— Царят.

Малка флотилия се спускаше по реката. Повечето от корабите бяха широки и плоски, но имаше и великолепни триреми с разперени пурпурни платна. Ала най-отпред плаваше малка ладия, движена от петнайсетина гребци. На кърмата имаше чергило от позлатена тъкан.

Из тълпата на брега се разнесе ропот. Забравени от пазачите си, Бисиса и де Морган също си проправиха път към брега.

— Какво казват? — попита Бисиса.

— Че това е измама — преведе де Морган. — Че царят е мъртъв и са докарали тялото му за погребение.

Ладията опря в брега. Под командването на Хефестий десетина войници изтичаха да вдигнат носилката. Но за всеобща изненада човекът, който лежеше върху нея, се раздвижи, спря с жест носачите и бавно се изправи. Смълчаната тълпа следеше мъчителните му движения. Мъжът носеше туника с дълги ръкави и пурпурно наметало, под което се подаваше тежка ризница. Наметалото бе обшито със златни конци, а туниката бе богато украсена с изображения на слънцето и различни герои.

Беше нисък и набит, като повечето македонци. Имаше гладко обръснато лице, а кестеняватата му коса бе сресана назад и се спускаше до раменете му. Лицето му, зачервено от слънцето, издаваше воля и сила и същевременно бе красиво и мъжествено.

— Прилича на рок звезда — прошепна Бисиса. — И има осанката на принцеса Даяна. Нищо чудно, че го обичат...

Из тълпата отново се разнесе шушукане.

— „Той е“ — преведе тихо де Морган. — Това казват. — Бисиса го погледна и с изненада забеляза в очите му сълзи. — Той е! Това е самият Александър! Божичко, мили Боже!

Едва сега започнаха възгласите — разпространяваха се като пожар в суха трева. Войниците размахваха ръце и оръжия. Дъжд от цветя посипа ладията.

20

ГРАД ОТ ШАТРИ

Призори, два дена след тяхното пленяване, монголският пратеник се завърна. Съдбата на космонавтите, изглежда, бе решена.

Коля положи доста усилия, докато събуди Сейбъл. Той самият бе буден от ранни зори, очите му бяха подпухнали и гурелясали от недоспиване. В мъждивия мрак на юртата, из който се носеха похъркванията на децата, космонавтите получиха закуска от безквасен хляб и купичка горещ чай. Чаят беше ароматен. Вероятно бе от билки и степни треви и бе неочеквано освежаващ.

Телата и на двамата бяха вкочанени. Макар че се възстановяваха доста бързо от орбиталното си приключение, Коля все още мечтаеше за горещ душ или поне за възможност да си измие лицето. Но тук водата беше рядкост.

Изведоха ги навън, за да удовлетворят и другите си нужди. Небето тъкмо просветляваше и обичайният похлупак от облаци и прах изглеждаше малко по-лек.

След като се облекчиха, ги отведоха при неголяма групичка мъже. Бяха оседлали десетина коня, а два бяха впрегнати в малка каручка с дървени колела. Конете бяха яки и имаха див, почти необуздан вид: оглеждаха се и подскачаха нетърпеливо.

— Поне ще се махнем оттук — въздъхна Сейбъл. — Цивилизацията ни очаква с разтворени обятия!

— Има една поговорка — промърмори Коля. — От трън, та на глог...

— Знам я.

Побутнаха ги към каручката. Доста се затрудниха, докато се покатерят вътре, а и ръцете им бяха завързани. Когато най-сетне седнаха, към тях се приближи един възрастен монголец и започна да им говори нещо неразбрано. Изглеждаше ядосан.

— Този пък какво иска? — попита Сейбъл.

— Нямам представа. Но съм го виждал тоя. Мисля, че им е водачът. Казва се Скакатай. — Беше идвал да ги наглежда в първите

часове от пленничеството.

— Този дребен задник май се опитва да ни продаде. Как бяха онези думички?

— Даругачи. Тенгри.

Сейбъл изгледа строго Скакатай и каза високо:

— Не разбра ли бе? Тенгри, тенгри. Ние сме пратеници на боговете. Нямам никакво намерение да ме пращате в двореца със завързани ръце. Да ни отвържете по-скоро, че ще ти изпека със светкавица костеливия задник.

Скакатай, разбира се, не схвана и думичка, но жестовете на Сейбъл бяха достатъчно красноречиви. След като я изслуша внимателно, той кимна на един от синовете си, който им преряза вървите.

— Чудесно се справи — похвали я Коля, докато си масажираше китките.

— Нищо и половина — отвърна тя. — Продължаваме. — Тя посочи „Союз“ и струпания при една юрта парашут. — Искам си каквото си е мое. Донесете това в каручката. И нещата, дето ги взехте от „Союз“... — Този път се наложи да използва доста повече жестове, но в края на краищата, макар и с видимо неудоволствие, Скакатай нареди на хората си да натоварят парашута и останалите вещи, между които и двата скафандъра. Коля веднага провери дали аптечната и сигналният пистолет са на място — както и частите на любителското радио, единствената им възможност за връзка с Кейси и оставалия свят.

Сейбъл се зарови в багажа, извади един надуваем спасителен сал и го подаде церемониално на Скакатай.

— Това е за теб. Дар от небесата. Когато тръгнем, дръпни ей това. Разбра ли? — Тя му показа няколко пъти как трябва да издърпа шнура, докато не се увери, че монголецът я е разbral. — След това се поклони, а Коля последва примера й.

Конниците потеглиха и каруцата ги последва.

— Благодаря за овнешкото, тъпако — извика Сейбъл.

Коля я наблюдаваше внимателно. Малко по малко, стартирайки от позиция на пълно подчинение и уязвимост, тя бе поела контрол върху ситуацията.

— Сейбъл, ти си била голяма куражлийка — не се сдържа той.

Тя се ухили.

— Как иначе мислиш щях да си наместя задника на тази работа? Пък и какво лошо да си тръгнем с малко повече стил, отколкото когато кацнахме от небето?

Чу се лек гръм, последван от уплашени викове. Скакатай бе дръпнал шнура на надуваемия сал. Монголите гледаха втрещено яркооранжевия предмет, който се бе появил сякаш от нищото и бързо нарастваше. Още преди групата да напусне селцето, децата вече скачаха върху издутите стени на сала.

Групата се придвижваше със забележителна бързина. Ездачите се носеха в равномерен тръс — темпо, което, по мнението на Коля, трябваше да източи дребните животни, но те, изглежда, бяха свикнали с подобни натоварвания. Монголите се хранеха на седлата и очакваха космонавтите да постъпват по същия начин. Не спираха дори да се облекчават, а го правеха в движение. Сейбъл и Коля трябваше да се научат да се пазят, когато вятърът довояваше в лицата им пръски топла урина.

От време на време Коля забелязваше някакви ярки проблясъци в далечината. Зачуди се дали не са „очите“, за които им бе разказвал Кейси. С радост би разгледал някоя от сферите отблизо, но монголите не проявяваха никакво любопитство.

Преди слънцето да се изкачи до най-високата точка, стигнаха до няколко юрти, изгубени сред безкрайната степ. До една от тях бяха завързани коне, а Коля забеляза още да пасат отвъд селцето. Ездачите бързо смениха конете и продължиха без минута почивка.

— Не бих имала нищо против кратък отдих — изпъшка Сейбъл.
— Тая каруца доста друса.

Коля не сваляше поглед от юртите.

— Мисля, че това беше ям.

— Какво?

— В далечни времена монголите са владели Евразия от Унгария до Южнокитайско море. Поддържали са връзка чрез стройна система от пътни станции, където да се сменят конете. Римляните, между другото, са имали подобна система. Опитен куриер е преодолявал от двеста до триста километра за един ден.

— Това не ми прилича на път. Просто си яздим из степта. Интересно, как ли се ориентират тези негодници?

— Монголците се научават да яздят още преди да проходят. Сигурно са ги учили как да се ориентират в такива огромни равнини. Вероятно го правят, без изобщо да се замислят.

Продължиха да яздят дори през нощта. Неколцина от ездачите заспаха на седлата, докато останалите водеха групата. Сейбъл продължаваше да се оплаква от друсането, но Коля бе толкова изтощен, че заспа и се събуди чак на сутринта.

Все пак понякога конниците спираха и се оглеждаха объркано. Това ставаше обикновено когато трябваше да пресекат причудливите прости черти, които разсичаха степта на известни разстояния и деляха области с изсъхнала трева от такива, в които се виждаше полуразтопен сняг или цъфнали цветя. Коля не се съмняваше, че това са граници между различни времеви отрезъци и че степта е била „съшита“ от фрагменти от отделни годишни сезони — както и от различни епохи. Но вече се виждаха първите следи от уравновесяването на климатичните различия.

Всичко това, разбира се, беше непонятно и необяснимо за чергарите. Дори конете се дърпаха и цвилеха, когато трябваше да пресичат границите.

Веднъж, когато стигнаха до едно място, което изглеждаше пусто и по нищо не се различаваше от останалата степ, ездачите спряха и започнаха да се озъртат озадачено. Изглежда, очакваха на това място да заварят междинна станция, но от нея нямаше и следа — станцията бе изгубена във времето и пространството. Но без да го преживяват особено, чергарите продължиха напред.

Следобед на втория ден характерът на местността започна да се променя — появиха се хълмове и камъннаци. Скоро навлязоха в плитка долина, наложи се да прекосяват ручеи, видяха повалени дървета. За Коля и Сейбъл тази картина бе много по-приемлива от безкрайната степ. Дори монголците изглеждаха доволни. Докато си проправяха път през горичка от ниски дървета, един от ездачите се наведе, откъсна шепа диви цветя и ги закичи зад ухото си.

Този район бе доста по-заселен. Виждаха се селца от юрти, имаше дори пътища, или по-скоро отъпкани пътеки. Изглежда, тази

част на Монголската империя бе преживяла непокътната Хроносрива, въпреки че и тя бе нацепена от линиите на времевите граници.

Стигнаха бреговете на широка кална река. Тук имаше сал — широка платформа от трупи, която се теглеше с въже между двета бряга. Бе достатъчно голяма да побере ездачите, космонавтите, конете и дори каручката на един път.

След като се прехвърлиха на отсрещния бряг, продължиха на юг покрай реката. Коля забеляза в далечината още едва голяма река — изглежда, се приближаваха към мястото на тяхното сливане. Очевидно конниците знаеха добре накъде са се насочили.

Но в подножието на един хълм забелязаха голям каменен блок, покрит с надписи. Чергарите спряха и го загледаха изумено.

— Това тук не са го виждали, ясно е — рече мрачно Коля. — Но аз съм го виждал.

— Идвал си тук?

— Не. Виждал съм снимки. Ако не бъркам, приближаваме мястото, където се сливат Онон и Баля. А този паметник е бил поставен някъде около 1960-а.

— Значи се намираме в отрязък от друго време. Нищо чудно, че тези тъпаци се блещят така.

— Надписът трябва да е на старомонголски.

— Искаш да кажеш, че могат да го прочетат?

— Едва ли. Повечето монголи са били неграмотни.

— И на какво е паметник това?

— На една осемстотингодишнина...

Продължиха нататък, докато се изкатерят на следващия склон. Отвъд него се простираше обширна равнина и имаше още едно село... не, не беше село, осъзна Коля — а цял град от юрти.

Сигурно бяха десетки хиляди, подредени в правилна форма. Някои бяха като юртите в селото на Скакатай, но към средата имаше огромни шатри, в които можеха да се поберат по няколко обикновени юрти. Те бяха заобиколени от стена, в която имаше подвижна порта. Между юртите се виждаха прашни пътища, по които непрестанно се движеха пешаци и конници. Над града бе увиснал прашен облак.

— Божичко! — възклика Сейбъл. — Че това си е цял палатков Манхатън!

— Също като в преданията — прошепна възхитено Коля. — Те никога не са били нещо повече от чергари. Управлявали са света, ала ги е интересувало единствено къде ще пасат конете им. Когато наближи зима, целият този град ще се вдигне и ще иде някъде на юг...

Ездачите подкараха конете надолу по склона. При вратата ги спря пазач с наметало, цялото изрисувано на звезди, и с конусовидна шапка.

— Как мислиш, нашите приятели дали няма да се опитат да ни продадат? — попита Сейбъл.

— По-скоро ще поискат някакъв откуп. Не забравяй, че всичко в тази империя принадлежи на управляващата аристокрация. Ние сме в Златната орда, а може би и преди нейното време. Скакатай не може да ни продаде, след като ханът вече ни притежава.

Не след дълго им позволиха да продължат, но зад стената към тях се присъедини още един конен отряд. Поеха по широка улица, която водеше право към голямата шатра в центъра. Между юртите се виждаше само разорана от копита размекната почва. Миризмата на животни и изпражнения беше ужасна — също като в селцето на Скакатай, но увеличена стократно. Коля едва не се задави.

Улиците гъмжаха от минувачи — и не само монголци. Имаше китайци, японци, арменци, араби и дори европейци. Повечето носеха наметала от фин плат, ботуши и шапки, гердани и тежки метални гринви. Ярките комбинезони на космонавтите привличаха погледите на мнозина.

— Изглежда, са свикнали да виждат чужденци — отбеляза Коля.
— Ако не бъркам, това трябва да е столицата на империята. Със сигурност не бива да подценяваме тези хора.

— О, нямам подобно намерение — заяви навъсено Сейбъл.

С наблизаване на централния комплекс войниците се увеличаваха. И бяха въоръжени до зъби и готови за действие. Дори тези, които не бяха на пост, се озъртаха бдително. Сигурно имаше поне хиляда войници, охраняващи голямата шатра.

Стигнаха входа на огромната шатра. Над вратата, както и над всички останали юрти, висяха опашки от якове. Отново ги спряха, разпитаха ги и после проводиха пратеник вътре.

Той се върна, придружен от висок мъж с азиатски черти, но с изненадващо сини очи и облечен в скъпо бродирano наметалo. Мъжът разгledа космонавтите и екипировката им, докосна с пръсти комбинезона на Сейбъл и в очите му се мярна любопитство. После проведе кратко съвещание с помощниците си, щракна с пръсти, обърна се и понечи да си тръгне. Прислугата се зае да разтоварва багажа на космонавтите.

— Ехей! — извика Сейбъл. Коля се сви, но Сейбъл нямаше никакво намерение да се отказва. Високият мъж се извърна и я погледна учудено.

Тя приближи каручката и повдигна единия край на парашута.

— Всичко това е наше. Даругачи Тенгри. Компренде? Това остава при нас. Този плат е нашият дар за хана, подарък от небесата.

— Сейбъл... — опита се да я спре Коля.

— Няма какво да губим, Коля. Пък и нали ти започна тази игра.

Високият мъж се подвоуми. После на лицето му изведнъж разцъфна усмивка. Той каза нещо със заповеднически глас и един от съветниците му изтича вътре.

— Знае, че бъльфираме — прошепна Сейбъл. — Но се чуди как да постъпи. Сече му пипето.

— Значи и ние трябва да внимаваме с него.

Съветникът се върна, придружен от мъж с европейски черти. Беше нисичък, къдрокос, около трийсетгодишен. Той огледа двамата с преценяващ поглед и след това заговори бързо на Коля.

— Това ми прилича на френски — рече Сейбъл.

Така и се оказа. Мъжът се казваше Базил и беше роден в Париж.

В нещо като преддверие им поднесоха храна и напитки — парченца варено месо и подсладена ароматизирана вода. момичето, което им прислужваше, беше закръглено, петнайсетина годишно, облечено с прозрачни шалвари и риза. Имаше нещо европейско в чертите му и Коля се зачуди къде ли е родното му място.

Европеецът, когото бяха повикали по нареждане на високия сановник, владееше отлично монголски и очевидно трябваше да послужи като преводач.

— Те си мислят, че всички европейци говорят един и същи език — обясни им Базил, — от Урал до Атлантическия океан. Е, нищо чудно, толкова далеч от Париж...

Френският на Коля се оказа неочеквано добър — по-добър от английския дори. Той обясни на Сейбъл, че в повечето руски училища се преподават по два западни езика. Затрудненията произтичаха от това, че френският на Базил датираше отпреди няколко столетия и бе доста труден за разбиране.

— Все едно да се срещнеш с Чосър — обясни ѝ Коля. — Помисли си, колко англичани биха го разбрали.

Сейбъл изобщо не знаеше кой е Чосър.

Базил имаше гъвкав ум — сигурно затова бе стигнал толкова далече — и само след няколко часа можеха да се разбират достатъчно добре. Той им разказа, че е търговец и се надява да натрупа тук големи богатства.

— Търговците обожават монголите — обясни им той. — Те разкриха за нас Изтока! Катай, Чосон... — Беше малко трудно да познаят страните, които им изброяваше. — Разбира се, повечето от търговците тук са мюсюлмани и араби. А пък във Франция само шепа хора са чували за монголите. — Базил ги разглеждаше с нескрит интерес и веднага след това започна да ги разпитва — откъде идват, какво искат, какво носят.

— Слушай, малкият — сряза го Сейбъл, — не ни трябва представител. Тук си, за да превеждаш на оня дългия и нищо повече.

— Йе Лю — рече Базил. — Това му е името — Йе Лю Чу Цай. Той е китанец^[1].

— Отведи ни при него — нареди Сейбъл.

Базил се опита да възрази, но тонът на Сейбъл бе достатъчно красноречив и без превод. Той плесна с ръце, появи се един прислужник и ги отведе при самия Йе Лю.

Наложи се да се навеждат, докато вървяха из платнените коридори — таваните им не бяха предназначени за толкова високи хора.

В едно малко помещение в дъното на този съшиб палат Йе Лю се излежаваше на нисък диван. Около него кръжеше цял рояк прислужници. На пода до дивана бяха разстлани избелели чертежи, които приличаха на карти; имаше и дребни дървени будистки фигури

и купчина дреболии — скъпоценни камъни, монети. Пълен астрологически набор, предположи Коля. Йе Лю ги покани с елегантен жест да се настанят на дивана.

Беше търпелив човек — макар да бе принуден да разговаря с тях чрез преводач, поиска първо да узнае имената им и също откъде са дошли. Когато му отвърнаха с изпитаното *тенгри* — от небесата, — той завъртя очи. Може да беше астролог, но не беше глупак.

— Трябва ни по-приемлива история — рече Коля.

— Какви представи имат тези хора за света? Знаят ли въобще с каква форма е?

— Нямам представа.

Сейбъл се надигна, дръпна една от картите и под нея се показва изсъхнала земя. Тя започна да рисува с пръст очертанията на света — Азия, Европа, Индия, Африка. След това забоде пръст в центъра.

— Оттук идваме...

Коля си спомни, че монголите са се ориентирали по юга, докато картата на Сейбъл използваше за целта севера. С тази лека корекция всичко се изясни.

— И така — продължи урока Сейбъл. — Това е Световният океан. — Тя прокара пръст между континентите. — Ние сме от ето тук — от земята отвъд океана. Прелетяхме като птици, върху нашите оранжеви криле... — Това не беше съвсем вярно, но Йе Лю, изглежда, го преглътна без възражения.

— Йе Лю пита за ямовете. Пратил е съгледвачи във всички посоки, но изглежда, част от станциите са изчезнали. Казва, че светът е претърпял голяма промяна. Иска да знае как си обяснявате вие тези странности и какво въздействие могат да окажат върху империята.

— Не знаем — отвърна Сейбъл. — И ние, като вас, сме жертвии на тази промяна.

Йе Лю кимна — приемаше отговора им. Изправи се и заговори отново.

— Ханът — преведе Базил — е впечатлен от вашия дар — оранжевия плат — и желае да ви приеме.

Погледът на Сейбъл се втвърди.

— Сега вече играем сериозно.

Изправиха се и се подредиха според указанията на Базил — отпред застана Йе Лю, Сейбъл, Коля и Базил бяха зад него,

заобиколени от въоръжени пазачи.

Коля направо се вдърви от страх.

— Сейбъл, трябва много да внимаваме. Не забравяй, че ние сме собственост на хана. Той разговаря само с членове на своето семейство и с високопоставени чиновници като Йе Лю. Всички останали не значат нищо за него.

— Дори така да е. Имаме напредък, Коля. Виж докъде стигнахме само за няколко дни. Остава ни само да хванем бика за рогата — нали си по поговорките.

Въведоха ги в просторна зала. Стените бяха украсени с богати бродерии и гоблени, подът бе покрит с килими и кожи, в които краката им потъваха до глезните. Гъмжеше от хора. Покрай стените стояха велможи и войници — мятаха предизвикателни погледи на космонавтите и един на друг. Откъм дъното се чуваше тиха струнна музика. Всички музиканти бяха момичета — при това изключително красиви.

И въпреки целия този лукс това си оставаше юрта, с непоносима миризма на варено месо и вкиснато мляко — досущ като дома на Скакатай.

— Варвари — промърмори Коля. — За тях градовете са само места за плячкосване. Може да са владеели половината свят, но са живели като пастири. Дори в наше време техните наследници не са нищо повече от жалки чергари...

— Млъквай! — сряза го Сейбъл.

Като следваха Йе Лю, те тръгнаха бавно през юртата. Около трона, който бе центърът на тази просторна зала, бяха строени воини с гладки мургави лица. Приличаха си и Коля реши, че може да са синовете на хана. В подножието на трона бяха насядали доста жени — все красавици, макар някои от тях да бяха над средна възраст. Съпруги или наложници?

Йе Лю отстъпи встрани и се озоваха пред хана.

На възраст бе около шейсетгодишен. Не изглеждаше висок, особено седнал на резбования дървен трон. Но беше слаб и строен и явно в отлична форма. В косата и брадата му се забелязваха бели косми. Държеше в едната си ръка парче парашутен плат и ги

разглеждаше втренчено. После се извърна настрана и прошепна нещо на един от съветниците си.

— Има котешки очи — отбеляза Сейбъл.

— Сейбъл, нали знаеш кой е този?

— Разбира се. — За негова изненада тя се ухили. Беше повече развлечена, отколкото изплашена.

Чингис хан не сваляше от тях втренчения си неразгадаем поглед.

[1] Народност, населявала територията на Алтай. — Б.пр. ↑

21

ЗАВРЪЩАНЕ В ДЖАМРУД

На зазоряване Бисиса се събуди от звуците на медни тръби. Подаде глава от шатрата. Светът бе обгърнат в синьо-сива пелена. Звуците на тръбите огласяха цялата околност и отекваха в отсрещния бряг.

Това не беше сън — тя наистина се намираше в лагера на Александър Велики. Но утрините бяха времето, в което Мира ѝ липсваще най-много.

Бяха ги настанили в една от шатрите, докато царят реши какво да прави с тях. Шатрата беше с кожени стени, пропити с тежката миризма на коне, подправки, дим и войнишка пот.

Де Морган не пророни нито дума през цялата нощ, въпреки че очите му бяха отворени. Бисиса предполагаше, че се опитва да прецени каква полза може да извлече от новата си роля на незаменим преводач. Но той продължаваше да се оплаква от „варварския“ гръцки, който говорели македонците.

По някое време през деня Евмений им прати вестоносец с царското разпореждане. Засега армията оставаше тук, но един отряд — само хиляда души! — щеше да поеме нагоре по долината на Инд и да стигне до Джамруд. Повечето войници щяха да са от елитната част, на която бе поверена охраната на Александър. С тях щеше да пътува царят, заедно с Евмений и Хефестий. Александър несъмнено изгаряше от любопитство да се срещне с войниците от бъдещето и да разгледа техния бастион.

Привикнали да са винаги на път, участниците в експедицията бяха готови за поход само след час.

Отпред се строи пехотата. Всеки отряд, наричан „декас“, макар че се състоеше от шестнайсет души, разполагаше с прислуга и товарни животни за багажа. Повечето животни бяха мулета, но имаше и няколко ужасно смрадливи камили. Пехотата беше подсиlena и с няколкостотин македонски конници. Конете бяха дребни и изглеждаха невзрачни. Освен това бяха подковани с кожени подкови, които със

сигурност щяха да се износят бързо върху каменистата почва. Нямаха и стремена — конниците притискаха хълбоците им с голите си колене и направляваха животните с къси камшици.

Бисиса и останалите британци бяха причислени към групата на офицерите, които вървяха пеш, редом с пехотата. Само царят разполагаше с колесница — вероятно заради раните, които още не бяха заздравели. Заедно с него пътуваше и личният му лекар, грък, казваше се Филип.

Но след като потеглиха, Бисиса си даде сметка, че тези хиляда войници, заедно със снаряжението, прислугата и товарните животни са само началото на колоната. След тях пое цяла тълпа жени, деца и търговци с каручки — и дори няколко стада измършавели овце.

След малко този парцалив керван се проточи на половин километър.

Придвижването на армията и най-вече на снаряжението през пресечена местност изискваше огромни усилия, от които никой не странеше. Макар и изморени след продължителните походи, войниците крачеха с равномерно темпо, привикнали да се подчиняват безпрекословно на командите. От време на време македонците подхващаха тъжни протяжни песни със странен ритъм. Тези хора от далечното минало ѝ се струваха различни и чудни — ниски и набити, кипящи от жизненост и енергия, съвсем различни от хората от нейното време.

Когато имаше възможност, Бисиса изучаваше царя.

Седнал върху великолепен, инкрустиран със злато трон, който се поклащаше върху колесницата, Александър бе загърнат в богато извезано наметало, със златна диадема върху пурпурната македонска шапка. В ръцете си стискаше златен скръптьр. Приличаше по-скоро на персийски велможа, отколкото на знатен грък — може би все още бе под впечатленията от разкоша и богатствата на царството, което току-що бе завладял.

В свитата на Александър бе и неговият гадател Аристандър, брадат старец с мръсно бяло наметало и проницателни, пресметливи очи. Бисиса предполагаше, че този човек, съсредоточил в ръцете си завидна власт, вероятно изпитва опасения за влиянието си върху царя след появата на хората от бъдещето. В подножието на трона бе седнал и персийският евнух Багоас, положил небрежно ръка върху краката на

царя. Имаше хубаво лице и нежни момчешки черти. Бисиса забеляза, че Хефестий му хвърля злобни погледи.

Александър обаче не му обръщаше никакво внимание. Изглеждаше потънал в мисли — или погълнат от страданието си. За Бисиса не беше трудно с помощта на телефона да определи точно в кой момент от кариерата му го бяха срещнали. Знаеше, че е на трийсет и две, и макар че тялото му изглеждаше силно, явно беше изтощен. След дълги години на нескончаеми военни походи, при които неведнъж бе поемал в собствени ръце командинането на решителната атака, Александър понасяше последствията от няколко сериозни наранявания. Изглежда, имаше затруднения с дишането и се надигаше с нечовешки усилия.

Странно бе да си представиш, че този още съвсем млад човек е покорил над два милиона квадратни километра земя и ще остави дълбока диря в човешката история. Още по-странны бе да знаеш, че от смъртта го делят само няколко месеца и че гордите и верни офицери, които пристъпват около него, ще разпокъсат и разграбят наследството му. Бисиса се питаше какво ли бъдеще го очаква сега, в този нов свят.

Колоната спря рано следобед и прислугата веднага се зае да опъва шатри. Приготвянето на храната се оказа дълъг и тромав процес — първо трябваше да се накладат огньове и да се донесе вода от реката. Междувременно търговците вдигнаха сергиите си и пратиха проститутките към войнишките палатки. Повечето от жените обаче бяха съпруги или любовници на войниците. Освен индийки, имаше македонки, гъркини, персийки и египтянки, както и жени от много други народности, които Бисиса не познаваше, може би скити и бактри. Много от тях бяха с деца — от пеленачета до пет-шест годишни момчета и момичета — и това изпълваше лагера с допълнителна глъчка.

Шумотевицата продължи през цялата нощ и Бисиса не можа да се наспи. Освен бебешки плач се чуваше смехът на любовните двойки и тъжните песни на пияниците. Бисиса бе свикнала с военни походи, при които придвижването продължаваше не повече от няколко часа, предимно по въздуха, а сега едва ли бяха изминали кой знае какво разстояние от главния лагер — и вече почиваха. От друга страна, не биваше да забравя, че тези войници бяха стигнали тук чак от далечната Македония. Опита се да си представи какво е да следваш един човек,

почти младеж, през непознати и враждебно настроени страни. Със сигурност изискваше особена вяра в способностите му.

Няколко дни след началото на похода сред македонците се появиха първите оплаквания от непозната болест. Симптомите ѝ се развиаха бързо и бяха тежки, дори имаше няколко смъртни случая. Бисиса скоро се досети каква може да е причината. Изглежда, или тя, или британците бяха пренесли вирус, който все още бе непознат в древните времена, от които произхождаха македонците. Тъй като нямаше признания за предаване на болестотворни микроорганизми в обратна посока, Бисиса реши, че това е поредният пример за еволюцията на живите организми.

Движеха се по различен маршрут, избран от съгледвачите на Александър вероятно по негово настояване. Бяха само на няколко дни път от Джамруд, когато се натъкнаха на град, който никой от тях не познаваше. Спряха и Александър прати отряд да разузнае града. Към отряда се присъединиха Бисиса и някои от британците.

Градът имаше чудесно разположение. С размери колкото два големи търговски центъра, той бе построен върху два съседни хълма, като всеки от кварталите бе заобиколен от масивна кирличена стена. Беше доста развит в архитектурно отношение, с прави, предварително проектирани улици и изглеждаше, че някога е бил обитаван. Но когато съгледвачите отместиха тежките порти, не откриха вътре жива душа.

Не беше чак толкова стар, че да се превърне в руина, и бе добре запазен — дървените покриви още не бяха хълтнали.

Но сега всичко бе покрито с ръждивокафява прах.

Де Морган обърна внимание на сложната канализационна система и на кладенците.

— Ще трябва да разкажем на Киплинг — каза той с типичното си чувство за хумор. — Ръди е голям почитател на каналите. Казва, че те били мерило за цивилизацията.

Почвата бе изсъхнала и отъпкана. Бисиса зарови в ръка в нея и откри, че е пълна с останки — парчета от грънци, глинени фигурки, тежести за кантари, плочки, изписани на непознат език. Находките бяха безброй — те буквально стъпваха върху история — история от хилядолетия. Сякаш се бяха озовали в естествен музей на времената,

много по-стар от Джамруд, дори от лагера на македонците. Недвусмислен знак, че тази част на света е била люлка на цивилизацията още в най-древни времена. Още едно странно видение от миналото, преместено тук след Хроносрива.

Необяснимо бе само защо градът е обезлюден. Евмений предположи, че след промяната реката е сменила коритото си и жителите на града са го напуснали, за да търсят вода. Но Бисиса смяташе, че това е малко вероятно — градът бе изоставен твърде отдавна.

Вероятно гледката на опустелия град бе тягостна за всички, защото продължиха, без да пренощуват в него.

След още няколко дни отрядът стигна Джамруд — за голямо учудване и изненада и на двете страни.

Все още на патерици, Кейси се втурна да посреща Бисиса и я прегърна.

— Не мога да повярвам. Божичко, как смърдиш!

Тя се ухили.

— Така е, като се налага да спиш във войнишка палатка. Знаеш ли колко ми е странно — сега Джамруд ми се струва като роден дом.

Кейси изсумтя недоволно.

— Нещо ми подсказва, че ще трябва дългичко да останем в този твой „роден дом“. Засега не виждам никаква друга възможност. Ела да те отведа в крепостта. Знаеш ли какво успя да измайстори Абдикадир? Душ! Да му се не надяваш на този туземец!

В крепостта Абдикадир, Ръди и Джош я наобиколиха радостно — очакваха да сподели с тях впечатленията си. Лицето на Джош грееше от щастие. Тя също се радваше да го види, чувствуше се някак уютно, когато той бе близо до нея, въпреки непохватното му държане.

— Е, какво мислиш за нашия нов приятел Александър? — попита той.

— Ще трябва да го приемем такъв, какъвто е — отвърна Бисиса.
— Разполага с огромна армия, с която не можем да си съперничим.

— Пък и сигурно е хубавец — допълни Ръди с изкучителен гласец. — С тази дълга коса и мъжествено лице...

Джош поруменя от гняв.

— Ами ти, Абди? Какво мислиш за тази неочеквана среща с легендата?

Абдикадир се засмя и поклати глава.

— Чудя се дали да не застрелям прапрапрабаба си и да докажа, че всички тези парадокси на времето са празна работа... Всъщност има по-важни неща за обсъждане. — Той се приближи към Бисиса. Изглежда, не ставаше въпрос само за душа. — Бисиса, върнах се до онова място от двайсет и първи век, откъдето пристигнахме. Там има една пещера, която исках да изследвам...

Той я отведе в склада на крепостта и вдигна някакво оръжие, увito в мръсни парцали. Беше добре смазан автомат — дулото му лъщеше.

— Когато излетяхме с Птичката, търсехме нещо подобно — обясни той. — Незаконни оръжия, по доклад от разузнаването. — Имаше и няколко сигнални ракети, старо съветско производство. — Не е кой знае какво, но може да ни е от полза.

Джош докосна с ръка дулото на автомата.

— Не съм виждал подобно оръжие.

— Това е „Калашников“. По мое време антика — оръжие, останало от съветското нашествие в Афганистан от седемдесетте години на двайсети век. Предполагам, че е в пълна изправност. Едно от най-надеждните оръжия за всякакви условия, създавано някога. Дори не е задължително да го почистваш.

— Машина за убиване от двайсет и първи век — въздъхна обезпокоено Ръди. — Невероятно.

— Въпросът е какво да правим с всичко това — каза замислено Бисиса. — Оправдано ли е да използваме оръжия от двайсет и първи век срещу хора от Желязната епоха — независимо от шансовете ни за оцеляване?

Ръди не сваляше поглед от автомата.

— Бисиса, ние изобщо нямаме представа какво ни чака. Не сме тук по наше желание и каквито и да са намеренията на онзи, който ни е изпратил, те едва ли включват нашето благополучие. Излишно е да разсъждаваме върху моралната страна на въпроса — сега на дневен ред трябва да е pragmatizmът и борбата за оцеляване. Няма ли да е разумно да запазим тези мускули от стомана и барут?

Джош въздъхна.

— Помпозен както винаги. Но съм склонен да се съглася с теб, приятелю.

Отрядът на Александър се разположи на лагер на половин миля от Джамруд. Скоро лагерните огньове бяха напалени и вече добре познатата смесица от военен бивак и пътуващ цирк се изпълни с живот. През първата вечер между двата лагера все още се усещаше известна доза подозителност — британски и македонски патрули обикаляха граничната зона и се следяха зорко.

Но още на втория ден ледът започна да се разчува. Всъщност всичко започна от Кейси. След като се поразходи известно време в граничния район, американецът си избра един нисък набит македонски войник, очевидно ветеран, и го призова с жестове да си премерят силите. Бисиса знаеше, че това е типично за войниците от всички времена и части на света — нещо като перчене на петли. Въпреки нахаканото поведение на Кейси за всички беше очевидно, че той не е в подходяща форма за подобна среща и капрал Батсън реши да приеме предизвикателството и се съблече до кръста. Бе като двойник на якия македонец. Почти светковично около тях се събра развлечена тълпа — всички подвикваха окуражително на своите представители.

— Дай му да се разбере, Джо!

— Алалалалай!

Кейси прие ролята на рефер и прекъсна първия рунд след изтичането на една минута, през която Батсън бе получил десетина удара по тялото, а носът на македонеца беше счупен. Никой от двамата не бе спечелил видим превес, но по-важното бе, че у присъстващите се бе появило уважение към противника, което вероятно бе и целта на Кейси.

Нямаше недостиг на участници за следващия двубой. Офицерите се намесиха едва когато един от сепоите приключи срещата със счупена ръка. Но тогава пък македонците предложиха друга игра, наречена „сфайра“. Играеше се с кожена топка, правилата наподобяваха английското ръгби или американския футбол — но се позволяваха доста по-груби действия. И този път Кейси прие ролята на съдия.

По-късно някои от британците се заеха да учат македонците на крикет. Използваха топка от твърд корк, бухалки и разчертано в прахта игрище. Играта потръгна добре, въпреки че понякога македонците влагаха свои разбирания за хода ѝ.

Всичко това ставаше точно под едно от Очите и Ръди не пропусна да отбележи:

— Човечеството е надарено със забележителната способност да привиква с необяснимото.

При един доста силен удар топката полетя нагоре и се бълсна в Окото. Звукът бе като от удар в бетонна стена. Топката отскочи и попадна право в ръцете на един от играчите, който я размаха триумфално. Нямаше и следа от сблъсъка със сферата, но играчите се събраха около спорното място и заобсъждаха на висок глас какъв да е изходът.

— Сигурно се карат дали ударът в Окото може да се зачита за случайно отскочане — обясни Ръди.

— Не разбирам от крикет — каза тя.

Благодарение на всички тези прояви на инициативност от двете страни към края на втория ден напрежението и враждебността бяха преодолени. Скоро британците се разхождаха свободно из лагера на македонците, разменяха с тях храна и сувенири — ботуши и шлемове, снимки, мъниста и устни хармоники срещу древни оръжия. Okаза се, че някои от проститутките са готови да предложат услугите си на тези мъже от бъдещето напълно бесплатно.

На третия ден Евмений изпрати делегация, която покани капитан Гроув и свитата му на официално посещение при царя.

22

КАРТАТА

От всичко Коля най-много мразеше калта. След няколко дни в палатковия град се чувстваше мръсен като истински монголец и почти усещаше как по тялото му — извор на свежа кръв — пълзят хиляди гадинки. Ако не го довършеше някое хранително отравяне, сигурно щеше да издъхне от източване на кръв.

Но Сейбъл смяташе, че всичко това е необходимо за адаптацията им.

— Погледни Йе Лю — каза тя. — Той е цивилизиран човек. Да не мислиш, че е израсъл в подобна помийна яма? Разбира се, че не. Но се налага да търпи.

Беше права естествено. Но от това животът му при монголите не ставаше по-лек.

Чингис хан, оказа се, бе търпелив човек.

Нещо необяснимо се бе случило със света. Нещо, което бе унищожило границите на Великата монгolsка империя, бе премахнало междуинните станции, бе променило климата. Но каквото и да бе то, едва ли беше повод за опасения — който е изградил веднъж империя, може да го направи и втори път. Монголите бяха свикнали да събират изчерпателни сведения преди нанасянето на решаващия удар и за момента Чингис хан предпочиташе да изслушва съветниците си.

През този период на бездействие той си даваше сметка за необходимостта да поддържа армията си в готовност. Ето защо бе оповестена стриктна програма за обучение, включваща дълги походи и тренировка по езда. Освен това беше организиран и батуе — лов, който включваше хиляди участници и много километри от местността. Чудесно упражнение за придвижване из променлив терен, стрелба с лък, дисциплина, поддържане на връзка между отрядите и физическо натоварване. Това бе знаменателно събитие, което се превърна в празник — ловът заемаше особено място в душата на всеки монголец.

Междувременно Сейбъл изучаваше града от юрти. Особен интерес проявяваше към войниците, най-вече за да изучи начина им на водене на бой.

Присъствието й обикновено ги дразнеше. Коля научи, че най-честият начин да си намериш жена тук е като я откраднеш от юртата на съседа. Ако не се броеше това, жените имаха изненадващо влияние в монголското общество — стига да бяха членове на Златната фамилия. Първата съпруга на Чингис хан, Борте, която бе връстница на хана, имаше ключова роля при вземането на важни държавнически решения. Но жените не се биеха. Тъкмо по тази причина войниците се отнасяха с боязън и недоволство към жената от бъдещето и нямаха никакво намерение да удовлетворяват любопитството й.

Повратният момент настъпи, когато един пиян войник, попрекалил с оризовото вино, забрави за могъществото на Небесата и се опита да скъса комбинезона на Сейбъл. Беше едър и здрав мъжага, ветеран от първия поход срещу руснаците и вероятно бе отговорен за смъртта на стотици. Но се оказа безпомощен пред бойното изкуство от двайсет и първи век. Успя само да разголи гърдите на Сейбъл, след което се озова на земята и приключи схватката с две фрактури на един и същи крак.

След този случай отношението към Сейбъл видимо се промени. Позволиха й да ходи навсякъде, а тя се погрижи разказът за злополучния инцидент да стигне до ушите на всички придворни. Ала въпреки успешния завършек на историята Коля имаше усещането, че монголите се отнасят към нея с неприязън.

От друга страна, той също се дразнеше от поведението й. Отдавна забравила страхът, с всеки изминал ден тя трупаше увереност и преодоляваше всяка ограничения и забрана.

Сякаш вълшебното й преместване в този отрязък от тринайсети век бе освободило в душата й нещо първично.

Коля предпочиташе да прекарва времето си с Йе Лю, главния съветник на императора.

Роден в една от съседните страни, Йе Лю бил докаран в монголския лагер като пленник — астролог по професия, той бързо се издигнал сред невежите монголци. На Йе Лю и още неколцина образовани мъже далновидният Чингис хан бе възложил да поемат администрацията на разрастващата се империя.

За модел на новата държава Йе Лю бе използвал устройството на Китай, а заместници си бе намирал измежду пленниците, които му водели монголските войници. От тях получавал и книги и ръкописи. Веднъж, похвали се той, дори успял да спаси много заболели от непозната болест, като използвал лекарства, описани в китайските наръчници.

Йе Лю се опитваше да потисне типичната за монголите жестокост и да им вдъхне вяра във висши принципи. Беше успял да откаже Чингис хан от идеята да изтреби населението на Китай, за да си осигури обширни пасища за конете, със съвета „мъртвите не плащат данъци“. Коля предполагаше, че зад всичко това се спотайва скритото намерение монголите да се цивилизоват, като поробените от тях развити народи ги асимилират — също както в по-ранни времена Китай бе претопил нашествениците от север.

Коля не знаеше какво му готови бъдещето, но ако беше обречен да изживее остатъка от живота си тук, предпочиташе да е в компанията на хора като Йе Лю. Ето защо охотно му предаваше познанията си за света и му помагаше да обмисля плановете си.

Йе Лю все още бе под впечатленията от картата, която му бе начертала Сейбъл. Двамата с Коля изготвиха по-детайлна карта на планетата въз основа на спомените на Коля от „Союз“. Йе Лю беше интелигентен човек и не изпитваше затруднения да приеме, че светът има формата на сфера — както бяха предположили много отдавна някои гръцки учени, наблюдавали сянката на Земята върху лунната повърхност по време на затъмнение — а и да разбере принципите на картографирането на глобус върху плоска повърхност.

След няколко предварителни скици Йе Лю събра група китайски тъкачи и те започнаха работа върху огромна копринена версия на световната карта. След завършването ѝ тя щеше да покрива пода в една от залите на хана.

Йе Лю бе очарован от разрастващото се изображение. Учуди го каква малка част от Евразия остава да бъде завладяна от монголите, за да бъде победата им пълна — върху картата държавата им се простираше от Тихия почти до Атлантическия океан. Той обаче се беспокоеше как ще покаже картата на Чингис хан — върху нея имаше обширни територии от Новия свят, Далечния изток, Австралия, Южна Африка и Антарктида, за които ханът изобщо не беше чувал.

Платното, върху което работеха китайските майстори, бе наистина много красиво — ледените шапки бяха пресъздадени с бели конци, големите реки блестяха от златни нишки, градовете бяха обозначени със скъпоценни камъни — и всичко това бе покрито с изящни монголски надписи. Всъщност както се оказа, монголите не разполагаха със собствена писменост, а я бяха възприели от една съседна народност — уйгурите.

Майсторите се гордееха с работата си и Йе Лю се отнасяше към тях с подобаващо уважение, като не пропускаше да ги поощрява. Но се оказа, че те са роби, заловени от монголците по време на едно от ранните им нашествия в Китай. Коля никога не бе виждал роби и ги наблюдаваше с интерес. Те винаги стояха леко приведени, със сведен поглед, готови да изпълнят заповедите на господарите си. Жените потрепваха всеки път, когато някой от монголците се обръщаше към тях.

Коля тъгуваше по дома по жена си и децата. Но всеки от тези нещастни роби бе изгубил не само дома си, но и свободата си и се бе превърнал в играчка в ръцете на често зли и жестоки хора.

Ако робите обаче будеха у него само интерес и съпричастие, компанията на Йе Лю му действаше едновременно успокояващо и вдъхновяващо. Понякога му се струваше, че е по-лесно да намери разбиране и доверие у този човек от триайсети век, отколкото у Сейбъл, жената от своето време.

Сейбъл се отнасяше с досада и раздразнение към изтъкването и бродирането на картата. Освен това не одобряваше плановете на Йе Лю да запознава хана с промените постепенно.

Според Йе Лю най-важното сега бе да укрепят положението си. Монголите вече зависеха от вноса на жито, дрехи и много други жизненоважни продукти и затова търговията придобиваше за тях първостепенно значение. Все още имаше връзки с онова, което бе останало от Китай, и Йе Лю смяташе, че Чингис хан трябва да насочи усилията си към тази част от империята. От своя страна, Коля настояваше да пратят разузнавателен отряд до поречието на Инд, за да открият групата на Кейси.

Но за Сейбъл и двете предложения не бяха достатъчно дръзки. След около седмица на недоволно изчакване един ден тя влезе в

кабинета на Йе Лю и забоде нож в картата. Робите се разбягаха като подплашени птички. Йе Лю я разглеждаше с хладен интерес.

— Сейбъл — поде Коля, — тук сме чужденци и...

— Вавилон — каза тя. — Натам трябва да насочи усилията си ханът. Жито, търговски пътища, добитък — това са дреболии за човек с неговите възможности. Вавилон сега е олицетворение на могъществото на новия свят — двамата с теб го знаем много добре, Коля. Нищо чудно точно там да е центърът на тези неописуеми изменения на пространството и времето. Ако ханът успее да завладее Вавилон, може би ще се изпълни неговото божествено предназначение да управлява света.

— Да се съсредоточи подобна мощ в ръцете на Чингис хан? — попита на английски Коля. — Сейбъл, да не си се побъркала?

Тя го изгледа с блеснал поглед.

— Не забравяй, че сме ги изпреварили с цели осем века. Защо да не се възползваме от това? — Махна към картата. — Ще се сменят няколко поколения, преди да бъде възстановена модерната цивилизация с всички нейни постижения, върху фрагментите от историята, които сега сме наследили. Но с монголците зад нас можем да скъсим този период до времето на един човешки живот. Коля, ние с теб можем да го направим. Това не е просто възможност. Това е наш дълг.

Коля се чувстваше странно слаб пред пламтящата амбициозност на тази жена.

— Не мислиш ли, че се опитваш да обядиш див кон...

Йе Лю застана между тях.

— Ако обичате, говорете на разбираем език.

И двамата се извиниха, после Коля преведе накратко думите на Сейбъл.

Йе Лю внимателно извади забития в картата нож и опира разреза. После каза на Сейбъл:

— Не съм съгласен с предложението ти. Може би бихме могли наистина да стиснем с ръка туптящото сърце на света. Въпросът е дали ще можем да го задържим.

Тя поклати глава.

— В такъв случай ще отправя предложението си към Чингис хан. Той едва ли би изпуснал подобна възможност.

Лицето на Йе Лю се изопна и Коля си помисли, че никога досега не го е виждал ядосан.

— Пратенице на Небесата, все още не е ударил часът да разговаряш с Чингис хан.

— Ти ли ще ми кажеш бе? — процеди тя през зъби, ухили се предизвикателно и излезе.

23

СЪВЕЩАНИЕТО

Тръгнаха към шатрата на Александър: капитан Гроув и неговите офицери, Бисиса, Абдикадир, Сесил де Морган в ролята си на преводач и Ръди и Джош, които щяха да записват всички разговори в бележниците си. От македонска страна присъстваха самият Александър, Евмений, Хефестий, придворният доктор Филип и неясен брой съветници, помощници и слуги.

Обстановката в шатрата бе царствена. Помещението бе огромно, златни колони подпираха украсения с пайети покрив. За гостите пред трона на царя бяха подредени ниски среброкраки дивани. Но атмосферата беше напрегната: шатрата бе заобиколена най-малко от стотина въоръжени до зъби войници, сред които изпъкваха с едрото си телосложение щитоносците — членовете на личната гвардия на Александър, както и *безсмъртните* от Персия с техните дълги бродирани туники.

За да бъдат избегнати някои неприятни недоразумения, Евмений се бе постарал да ги въведе в дворцовия протокол. При влизането си гостите от бъдещето трябваше да отдават уважението си пред царя, изпълнявайки така наречения „проскинезис“ — гръцко название за персийска форма на поздрав, която включваше изпращане на въздушна целувка и поклон. Както и следваше да се очаква, Абдикадир бе най-недоволен, но за учудване на Бисиса капитан Гроув и хората му приеха тази необходимост невъзмутимо. Очевидно британците, заобиколени от раджи, емири и местни велможи, бяха свикнали с най-различни местни обичаи.

Всъщност като се изключи този дребен факт, Абдикадир се забавляваше чудесно. По природа твърдоглав и упорит, той, изглежда, се ласкаеше от мисълта, че македонците са негови далечни предци.

След като се разположиха на диваните, прислугата им поднесе храна и напитки и съвещанието започна. Преводът, осъществяван от неколцина гръцки книжници и де Морган, беше бавен и на моменти мъчителен. Но все пак напредваха, нерядко с помощта на карти,

рисунки и чертежи, които правеха върху македонски навосъчени плочки или на хартия, откъсната от бележниците на Джош и Ръди.

Започнаха с обмен на информация. Хората на Александър, оказа се, не бяха изненадани от присъствието на Злото око, което продължаваше да виси над площадката пред джамрудската крепост. След „дения, в който слънцето подскачаше“ съгледвачите им бяха виждали много подобни сияещи сфери, разпръснати из долината на Инд. Подобно на британците, те бяха свикнали с тези мълчаливи увиснали над земята наблюдатели и се отнасяха към тях пренебрежително.

Надменният секретар Евмений проявяващ много по-голям интерес към политическата обстановка на бъдещето, довела странниците на Границата между световете. В началото не можеше да разбере, че британците и Бисиса всъщност произхождат от два различни периода в бъдещето, макар че разликата между тях — само сто и петдесетина години — не можеше да се сравнява с вековете, делящи епохата на Александър от времето на Бисиса. Капитан Гроув се зае да скицира разположението на политическите сили от края на деветнайсети век, а Евмений го следеше с нарастващ интерес.

Бисиса предполагаше, че конфликтите от двайсет и първи век ще са съвсем неразбираеми за македонците, но когато Абдикадир заговори за нефтените находища в Централна Азия, Евмений го прекъсна: спомни си, че е виждал два извора на странна черна течност край бреговете на една река в Персия, на територията — както предположи Бисиса — на днешен Иран.

— На цвят бе като зехтин — обясняващо разпалено Евмений. — Но в онази страна нямаше маслинови дръвчета. — Още тогава двамата с Александър се чудели каква ли изгода може да се извлече от тази странна находка, но после Аристандър, царският пророк, я обявил за предзнаменование на трудни времена.

— Дошли сме тук от различни епохи и движени от различни амбиции — обобщи Евмений. — Но макар да ни делят хилядолетия, сега сме заедно, в тази люлка на новия свят.

Самият Александър почти не говореше. Седеше на трона, подпрял брадичка с юмрук, с полуотворени клепачи и от време на време ги поглеждаше с мътните си очи. Беше оставил на Евмений да ръководи срещата — и от време на време на Хефестий. Между тези

двамата гореше нескрито съперничество, но царят сякаш не го виждаше, или се преструваше, че не го забелязва. Може би го предпочиташе, за да ги контролира по-лесно.

Постепенно разговорът се насочи към онова, което се бе случило със света и ги бе събрали заедно. За учудване на Бисиса македонците и тук проявиха особена гъвкавост на представите си за света. Те заявиха чистосърдечно, че всичко това е работа на боговете, част от нестихващата им борба за надмощие, в която хората са само пионки. Гръцките съветници ги подкрепиха напълно.

Едва сега чуха и гласа на Александър.

— Могат ли мъртвите да се съживят? — произнесе неочеквано той с гърлен баритон. — За вас аз съм мъртъв отдавна... Може ли миналото да се върне, да се поправи погрешното, да се изтрият сълзите?

— Царят бил и философ — прошепна й Абдикадир. — Нищо чудно, с толкова кръв по ръцете, да го измъчват угризения.

— Повечето философи — рече Хефестий — смятат, че времето е циклично. Астрономите във Вавилон са изработили космически календар, който се основава на движението на планетите с повторяемост от четиристотин хиляди години. Когато планетите се подредят по определен начин, се явява огромен пламък, последван от „зима“, сетне топеж и начало на нов цикъл... Някои дори твърдят, че следващият цикъл е точно повторение на предишния.

— Тази идея не даваше покой и на Аристотел — намеси се Александър и Бисиса изведнъж си спомни, че той е бил негов ученик.

— Може би доказателство за цикличността на времето — продължи Хефестий — ще открием в уменията на гадателите и пророците. Въпросът е само дали черпят познанията си от далечното минало, или от още несъздналото се бъдеще? Ти какво смяташ, Аристандре?

Пророкът само поклати глава.

Дискусията продължи все тъй разпалено, водена от Евмений и Хефестий и подклаждана с умели реплики от самия Александър. Преводачите едва смогваха да се справят.

Ръди бе очарован.

— Тези хора са невероятни! — възклика той.

— Стига философстване! — прекъсна ги неизменно прагматичният Евмений и попита има ли други идеи за обсъждане.

Капитан Гроув отвърна, че има едно предложение. Британският офицер беше донесъл атлас — доста стара книга, дори по неговите представи. Сега го отвори пред тях.

Македонците, разбира се, имаха доста добра представа от карти и картографиране. В лагера на Александър по негова заповед присъстваха гръцки картографи, за да изучават и описват новите владения на царя. Съвсем естествено атласът събуди невероятен интерес у македонците и те се струпаха около него. Бяха изумени от качеството на печата, подредбата на страниците и ярките цветове. Кой знае защо, не останаха изненадани от факта, че Средиземноморският район, който владееха, е само част от света и че този свят — както бе предсказал Питагор — има формата на сфера. Okаза се, че Аристотел — учителят на Александър — е написал цяла книга на тази тема. От своя страна, Бисиса бе изумена от грамадното розово петно, което обозначаваше владенията на Британската империя в зенита на Викторианска епоха.

Всичко това явно подразни Александър и той нареди с малко рязък глас да му отнесат атласа. Но и той не сдържа учудването си, когато поискава да изрисуват империята му върху картата на целия свят.

— Аз си мислех, че съм оставил отпечатъка си върху света, а има още толкова много земи, които не съм видял — бе коментарът му.

С помощта на атласа капитан Гроув обясни, че според него трябва да насочат силите си към Вавилон. Абдикадир се опита да им разкаже за сигналите, уловени от „Союз“, но както и следващо да се очаква, се натъкна на пълно неразбиране.

— Това е като звука на безшумни медни тръби — притекоха му се на помощ Ръди и Джош. — Като блясъка на невидими огледала...

— И единственият сигнал, който уловихме, идва от ето тук. — Абдикадир отново посочи Вавилон. — Може би тъкмо там ще открием истината за това, което се е случило със света — и с нас.

Думите му бяха преведени на Александър.

Идеята за Вавилон се хареса на македонците. От много дни не бяха получавали вест от Македония, нито от останалите земи отвъд поречието на Инд — също както британците бяха изгубили връзка със своя свят. Александър открай време мечтаеше да направи Вавилон

столица на своята империя, център, в който да се обединят всички търговски пътища. Дали пък сега не беше време да осъществи мечтата си? Така че, изглежда, решението бе взето.

— Вавилон! — кипеше от ентузиазъм Ръди. — Боже мили, къде ли още ще ни отведе това невероятно приключение?

Срещата приключи с обсъждане на предстоящите задачи. В шатрата постепенно притъмняваше, прислугата поднесе още вино и разговорите постепенно се разпокъсаха.

Веднага щом намериха възможност, Абдикадир, Бисиса, Ръди и Джош се уединиха в единия край на помещението.

— Ще трябва да оставим някакво съобщение на Сейбъл и Коля — предложи Бисиса. Обсъдиха възможността да струпат неголяма каменна пирамида и да поставят вътре освен съобщението и някой от предавателите.

— Радвате ли се — попита ги Абдикадир, — че се присъединяваме към Александър и армията му?

— Аз — да — отвърна без забавяне Ръди. — Аристотел е научил тези хора да гледат на света с широко отворени очи и без предразсъдъци. Въщност военният поход на Александър не е нищо друго освен завоевателна изследователска експедиция...

— Капитан Кук с петдесетхилядна армия — засмя се Абдикадир.

— Независимо от това — продължи Ръди — Александър и сподвижниците му са възприемали обичаите и традициите на народите, които са завладявали. Ако не беше ранната и неочеквана смърт на Александър, империята му щеше да просъществува хиляда години!

— Но тук — посочи Джош — той е още жив...

Бисиса забеляза, че Александър ги наблюдава и шепне нещо на своя евнух. Уплаши се, че може да е чул разговора им. Но пък как можеше да ги разбере?

— Не мога да си представя по-завладяваща идея — продължи Ръди — от установяването на „Британска империя“ в Азия и Европа хиляда години преди това да се е случило в нашето време!

— Само че — посочи Джош — империята на Александър няма нищо общо с демокрацията и гръцките ценности. Той е вършел чудовищни неща — заповядал например да опожарят Персеполис.

Всяка миля от неговия поход е опръскана с кръв. Зад гърба си е оставил почти четвърт милион жертви на войната.

— Просто е бил човек на своето време — защитаваше го Ръди с циничност, която повече щеше да подхожда на някой дваж повъзрастен от него. — Какво друго да очакваме? В неговия свят редът се е постигал само с жестокост. Културата, цивилизацията, развитието са били възможни само в пределите на империята. Извън нея е царял хаос и са властвали варвари. Не забравяй, че постиженията му се ценят, въпреки че империята му не е просъществувала дълго. Благодарение на него гръцкият език се е разпространил от Александрия до Сирия. А когато римляните започнали да разширяват владенията си на изток, заварили в новите земи не варвари, а говорещо гръцки население. Ако не е било това наследство, християнството едва ли някога е щяло да излезе от Юдея и да се разпространи толкова широко.

— Може и да е така — засмя се Абдикадир. — Само че, Ръди, аз не съм християнин!

Капитан Гроув се присъедини към тях и каза:

— Мисля, че работата ни тук е на привършване. Радвам се, че успяхме да постигнем съгласие с нашите нови партньори и че имаме общи цели и възгледи. Изглежда, има неща, които не са се променили и след две хиляди години... Но вижте какво става. Съвещанието приключи и изглежда, предстои да започне една от онези оргии, за които съм чел в книгите. Боя се — капитанът се усмихна, — че ще е невъзпитано по отношение на новите ни приятели да си тръгна толкова бързо. О, не се беспокойте за мен, няма да ме напият с тяхното вино. Моите момчета, изглежда, също не възразяват да поостанат...

Бисиса прие извиненията му. Ръди и Джош също изразиха желание да си тръгнат, макар че младият писател хвърляше завистливи погледи, особено когато отнякъде се появи млада танцовка с изкуителни форми, едва скрити от прозрачен воал.

Отвън ги пресрещна Филип, гръцкият лекар на Александър — изглежда, ги очакваше. Бисиса веднага повика де Морган. Макар и пийнал, търговецът все още бе в състояние да превежда.

— Царят знаеше, че говорите за смъртта му — поде направо Филип.

— Уф. Съжалявам.

— Иска да му кажете как е умрял.

Бисиса се поколеба.

— Знаем само легендата. Но как е станало в действителност...

— Той ще умре скоро — прекъсна я с категоричен тон Филип.

— Да. Така е.

— Къде?

Тя се подвоуми отново.

— Във Вавилон.

— Значи ще умре съвсем млад — като неговия герой Ахил. — Филип погледна през рамо към шатрата, където, ако се съдеше по шума, оргията бе в разгара си. — Е, нищо чудно. Той пие също както се бие — със сила за десет мъже. Едва не загина, когато една стрела го прониза в дробовете. Не ме слуша, когато му казвам, че трябва да си почива...

— Не е човек, който ще послуша своя доктор.

Филип се засмя.

— Някои неща никога не се променят.

Бисиса помисли и взе светкавично решение. Бръкна в чантичката си и извади една опаковка с противомаларични таблетки.

— Накарай го да ги изпие — каза тя и му обясни как се разтварят. — Никой не знае какво точно е станало. Истината е завоалирана от слухове и противоречиви предания. Но някои смятат, че е умрял от болест, от която предпазват тези таблетки.

— Защо ми ги даваш? — попита я намръщено Филип.

— Защото смяtam, че в този свят царят е важен за нашето бъдеще. Ако ще умре, нека поне не е по такъв начин.

— Благодаря ти. — Филип кимна с разбиране. — Но я ми кажи...

— Да?

— Ще го помнят ли — в бъдещето?

Тя отново не знаеше дали има право да разкрива подобни неща. Но в края на краишата реши, че старите правила може би вече не важат.

— Да. Ще помнят дори коня му! — Буцефал бе загинал в битката при река Джелум. — След повече от хиляда години в една далечна страна военачалниците ще твърдят, че някога предците на техните коне

имали рога на главите и били наследници на Буцефал, коня на Александър.

Филип беше зашеметен.

— Конят на Александър наистина се казва Буцефал. И господарят нареди да изработят покривало за главата му, с два златени рога. Но ако наистина е толкова близо до смъртта си...

— Можеш да му го кажеш.

Филип си тръгна, а тя се обърна към де Морган.

— А ти се пострай да го запазиш в тайна.

Той разпери ръце.

— Разбира се. Трябва да запазим живота на Александър — щом сме попаднали тук, той може би е единствената ни надежда да спасим поне малко от нашето бъдеще. Но, за Бога, Бисиса! Защо не му продаде тези хапчета? Александър е неизмеримо богат! Каква загуба...

Тя се разсмя и си тръгна.

24

ЛОВЪТ

Най-сетне дойде денят за батуе.

За място на лова бе определен обширен район на степта, като при военни маневри. Конницата бе разделена на многочислени отряди, всеки от които се командваше от прочут военачалник. Виканите и гоначите бяха събрани в центъра и всички потеглиха организирано като на военен поход — отпред вървяха съгледвачите, зад тях бе главната сила на армията, а отстрани имаше леки конни отряди. За връзка се използваха тръби и флагчета.

Когато гоначите започнаха да вдигат шум, самият Чингис хан поведе имперската свита към един нисък хълм, който щеше да служи за наблюдателен пункт. Присъстваха всички членове на Златната фамилия, заедно с жените, наложниците и слугите. Йе Лю също беше със свитата и беше взел със себе си Коля, Сейбъл и преводачите.

Мащабите на това упражнение бяха замайващи. Когато се изкатери на хълма, Коля видя само няколко военни отряда, подредени в боен строй и с развети знамена — останалата част от армията се беше скрила зад хоризонта. Докато чакаше да се затвори кръгът, Златната фамилия се развлечаше с лов с птици. Един от орлите бе толкова голям, че размахът на крилете му надвишаваше ръста на водача му. Пуснаха в полето агне, орелът се стрелна към него и го повали, за радост на свитата на хана.

После обявиха началото на конни надбягвания. Разстоянието, на които се извършваше надпреварата, надхвърляха десетки километри и наблюдалите виждаха само финалната част. Ездачите — за изненада на Коля, това бяха седем-осем годишни деца — яздеха яките животни без седла и босоноги, като притискаха хълбоците им с пети. Състезанието бе крайно оспорвано и към края си надпреварващите се бяха скрити от огромен прашен облак. Членовете на Златната фамилия обсипаха победителите с накити и скъпоценни камъни.

Що се отнася до Коля, той бе уверен, че това е поредният пример за варварската, вулгарна показност на тези чергари. Дори коментарът

на Сейбъл беше: „Тези хора нямат никакъв вкус“. Но и двамата не можеха да отрекат, че Чингис хан има царствено държане.

Надарен с дисциплиниран и проницателен ум, Чингис хан бе син на един от кленовите водачи. Нарекли го Темуджин, което означаваше „ковач“, а сегашното му име се превеждаше като „Всемирен управник“. Пъrvите десет години от управлението си Темуджин посветил на обединението на монголите, които дотогава били разпокъсани и враждували помежду си. Нарекли го „царят на племената, които живеят в юрти“.

Монголската армия се състоеше почти само от конница — високо подвижна, дисциплинирана и бърза. Бойният ѝ стил бил изкован от поколения ловци и обитатели на степта. За околните народи монголите се оказали опасни съседи, но в този регион на света не били единствени. В продължение на столетия безбрежният сухоземен океан на Централна Азия бил лулка на конни варвари, които се прехранвали от плячкосване на съседните страни — монголите били само последната и най-кръвожадна издънка на тази традиция. Но под предводителството на Чингис хан се превърнали в напаст.

След обединението Чингис хан насочил армията си срещу трите китайски царства. След като натрупали огромни богатства от завладените територии, монголите се отправили към Хорезъм, още по-богата страна с исламско население, разположена на територията на съвременен Иран и по крайбрежието на Каспийско море. Сетне прехвърлили Кавказ и нахлули в Русия. Малко преди смъртта на Чингис хан империята му — построена за едно поколение — вече била четири пъти по-дълга от тази на Александър и два пъти по-обширна от Рим в дните на неговия възход.

Но Чингис хан си останал варварин и единствената му цел била обогатяването на неговата Златна фамилия. А монголите били родени убийци. Безкомпромисното и жестоко отношение към поробените народи произхождало от собствените им традиции и корени: неграмотни чергари, които не ценели земеделието, а в градовете виждали само извор на плячка. За тях човешкият живот нямал никаква стойност.

А ето че сега Коля се бе озовал в самия център на Монголската империя. Тук предимствата на новосъздадената гигантска държава бяха много по-очевидни, отколкото можеха да се открият в книгите по

история. За първи път от заселването на Азия тази огромна територия бе обединена — от границите на Европа до Южнокитайско море; гоблените, които красяха стените в юртата на Чингис хан, комбинираха мотиви на китайски дракони и ирански феникси. И въпреки че контактът между тези отдалечени народи щеше да бъде изгубен след разпадането на империята, щеше да остане споменът и легендите за източните народи — споменът, който след време бе вдъхновил Христофор Колумб да прекоси Атлантическия океан, търсейки нов път към Катай.

Но населението в завладените земи бе подложено на ужасни страдания. Древни градове бяха изравнени със земята, избити бяха цели народи. В сравнение с това постиженията на Чингис хан — поне от гледна точка на Коля — не изглеждаха толкова величави.

Но Сейбъл, за разлика от него, бе запленена от алчното величие на монголите.

Най-сетне гоначите се появиха на хоризонта — надаваха пронизителни викове — и започнаха да се приближават към ловното поле. Между конните отряди бяха опънати въжета, за да затворят напълно кордона. Появиха се и първите изплашени животни, които се мятаха напред-назад, скрити от прашните облаци.

— Какво ли са хванали? — промърмори Коля и присви очи към прахоляка. — Виждам коне... или магарета... вълци, лисици, камили — и всички са подплашени.

— Погледни натам. — Сейбъл посочи.

От прашния облак се показва огромна фигура.

Беше като подвижен хълм — на ръст далеч надвишаваше дребните човешки фигури. Движеше се енергично и яките рамене, скрити от червеникавокафява козина, се полюшваха. Когато вдигна глава, Коля видя, че има големи извити бивни. Малко след това прозвуча рев, като от орган.

— Това е мамут! — възкликна той. — Открили са го в някой от съседните отряzierци и са го подгонили насам. Ax, защо нямам фотоапарат!

Но Сейбъл не проявява особен интерес.

Чингис хан се качи малко вдървено на коня си. Подкара го право напред, следван само от неколцина телохранители. На него се падаше

правото да удари първата плячка. Той зае позиция на двайсетина метра пред Коля и зачака някое от животните да тръгне към него.

Изведнъж се разнесоха писъци. Някои от телохранителите зарязаха постовете си и се стрелнаха назад, въпреки крясъците на началниците си. Между прашните талази за миг се мярна червен флаг — не, забеляза Коля, не беше червен флаг, а монголски воин, с разкъсан гърди, който полетя през облака и се строполи на земята. От зейналата рана се подадоха червата му.

Чингис хан не отстъпи, макар конят му да се местеше неспокойно. В ръцете си държеше копие и сабя.

От прашната завеса се подаде чудовището. Приличаше на лъв, но тялото му бе по-едро и мускулесто, а раменете му бяха яки като на мечка. Когато разтвори пасти, се видяха зъбите — дълги почти колкото сабята на Чингис хан. В един кратък миг на мъртвешко спокойствие звярът и ханът се оглеждаха, изправени лице в лице.

Изведнъж в настъпилата тишина като гръм от ясно небе отекна изстрел. Беше толкова близо до Коля, че ушите му зазвъняха и той чу свистенето на куршума. Зад тях членовете на свитата нададоха уплашени викове. Едрата котка рухна в прахта с потръпващи крайници, а от устата ѝ шурна кръв. Конят на хана заостъпва, но самият Чингис хан не трепна.

Причината за всичко това, разбира се, беше Сейбъл. Но тя вече бе скрила пистолета.

Сейбъл разпери ръце.

— *Тенгри!* Аз съм посланица на Небесата, пратена, за да те спаси, о, велики, защото ти си предопределен да живееш вечно и да властваш над целия свят! — Тя се обърна към хленчещия Базил и му нареди на развален френски: — Превеждай, куче, инак твоята глава ще е следващата!

Чингис хан не сваляше поглед от нея.

Избиването на затворените в кордона животни отне няколко дни. Според обичая част от тях трябваше да бъдат пуснати, но този път го нарушиха — заради заплахата за живота на хана.

Коля разгледа с любопитство останките от клането. Главите и бивните на няколко мамута бяха поднесени на Чингис хан заедно с

кожите на лъвовете и на северните лисици, на чиято красота се дивяха всички.

Но освен животните бяха заловени и хора. Странни същества бяха попаднали в мрежата на монголските ловци. Семейство от мъж, жена и дете — голи, бягащи бързо, но не достатъчно, за да се измъкнат от преследвачите си. Мъжа убиха веднага, жената оставиха на войниците, а момчето затвориха в клетка. Беше голо и мръсно, не можеше да говори.

Коля отиде да го разгледа отблизо. Дори прилекнало насред клетката, момчето бе по-високо от монголците и от него. Кожата му беше обветрена, ходилата — покрити с твърди мазоли. Нямаше грам тълстина по тялото му, а мускулите му бяха твърди като камък. Над веждите му имаше издадени костни образувания. Очите му бяха изненадващо сини и когато надзърна в тях, Коля видя наченки на разум. Не човешки разум, свързан с осъзнаване на собственото съществуване, а никаква хищна интелигентност.

Коля реши да разговаря със Сейбъл, да ѝ обясни, че това може да е прачовек, например легендарният *Хомо еректус*, запокитен тук от вихъра на Хроносрива. Но не можа да я намери никъде.

Когато се върна, клетката беше изчезнала. Казаха му, че момчето умряло от глад — отказало да се храни след смъртта на родителите си. Изгориха тялото му заедно с другите остатъци от лова.

Сейбъл се появи едва следобед на следващия ден. Йе Лю и Коля бяха в разгара на поредното обсъждане.

Беше облечена в богато извезано монголско наметало, каквите носеха членовете на Златната фамилия, но беше завързала парченца от парашутния плат за косата си и носеше кърпа от същия плат около врата си, за да подчертава различния си произход. Имаше безумен вид, изглеждаше като същество от друг свят.

Йе Лю се облегна назад и я огледа с нетрепващ, преценяваш поглед.

— Какво е станало с теб? — попита я Коля на английски. — Не съм те виждал, откакто стреля с пистолета.

— Зрелищно беше, нали? — ухили се тя. — И свърши работа.

— Какво искаш да кажеш с това „свърши работа“? Чингис можеше да те убие, задето наруши традициите на лова.

— Но не го направи. Вместо това ме покани в юртата си. Изгони навън всички, дори преводачите — двамата останахме сами. Той май наистина вярва, че съм „тенгри“. Знаеш ли, като отидох при него, вече беше обърнал няколко купи с вино. Измъчващо го махмурлук и аз го излекувах. Беше толкова лесно! Просто целунах купата му и без да забележи, пуснах вътре две таблетки аспирин. И да ти кажа, Коля...

— Какво му предложи, Сейбъл?

— Това, което иска. Много отдавна един шаман му е предсказал, че е предопределен за божествена мисия. Чингис е пратеникът на *Тенгри* на Земята. Той знае, че мисията му все още не е изпълнена, а след Хроносрива направо е провалена, дава си сметка и че оstarява. Нужно му е повече време, за да изпълни предначертаното. Трябва му безсмъртие! И аз му го предложих. Казах му, че във Вавилон ще открие философския камък.

— Ти си полуудяла!

— Откъде знаеш, Коля? Нямаме никаква представа какво ни очаква във Вавилон. И кой може да ни спре? — Тя се захили. — Кейси? Онези тъпи англичани от Индия?

— Да не си спала с Чингис? — прекъсна я неочеквано Коля.

Тя продължаваше да се усмихва.

— Знаех, че не си пада по чистотата. Затова взех конски фъшки и ги втрих в косата си. Даже се поотъркалях в прахта. И знаеш ли — той страшно ме хареса. Порази го най-вече колко е гладка кожата ми. Тук всички носят белези от болести. Може да не си пада по хигиената, но хареса резултата. — Лицето й потъмня. — Облада ме отзад. Монголите се любят така, сякаш са на война. Някой ден ще си плати за това тоя мръсник.

— Сейбъл...

— Но не днес. Получи каквото искаше — аз също. — Тя повика Базил. — Ей, французойчето. Кажи на Йе Лю, че Чингис хан е взел решение. В момента свиква *куритая* — военния съвет. Тръгваме към Ирак. — Тя извади кама от ботуша си и я заби на мястото, където все още се виждаше следата от предишното промушване. Към Вавилон.

Този път никой не посмя да измъкне камата.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ
ПРЕСЕЧНАТА ТОЧКА НА ВРЕМЕНАТА

25

ФЛОТЪТ

Флотът на Александър, който се виждаше добре въпреки стелещата се пелена на проливния дъжд, се стори на Бисиса величествен. Имаше триреми с щръкнали отстрани редове гребла, коне цвилеха уплащено от товарни баржи, а най-впечатляващи от всички бяха зохруците — плоскодънни ладии, широко разпространени в Индия, които щяха да просъществуват чак до ХХІ век. Дъждът скриваше цветовете, омекотяваше линиите и премахваше перспективата, но беше топъл и гребците в триремите бяха голи и мургавите им тела лъщяха.

Бисиса не можа да се сдържи да не направи няколко снимки на тази незабравима сцена. Но телефонът й се оплакваше:

— Какво си мислиш, че е това — лунапарк? Ще ми запълниш паметта още преди да стигнем до Вавилон и после какво ще правиш? Пък и се измокрих...

Междувременно Александър очакваше божието благоволение, за да продължи пътуването си. Изправен на кърмата на своя кораб, той изсипа съдържанието на една позлатена купа във водата и призова Посейдон да пази и покровителства флота му. След това продължи с жертвоприношения за Херакъл, когото смяташе за свой прародител, и Амон, египетския бог, съответстващ на Зевс в гръцката митология.

Строените наблизо британски войници — общо няколкостотин заедно с офицерите, наблюдаваха тази сцена зяпнали от почуда и си разменяха насмешливи подвиквания. Всъщност би трябвало вече да привикват. От няколко дни се разхождаха свободно из лагера на Александър, а снощи бяха присъствали на церемониалното жертвоприношение, извършено по заповед на царя. На всяко от подразделенията бе отпуснато по едно животно — овца, крава или коза, след което — както каза Бисиса — последва най-страхотното барбекю в историята на новия свят.

Но Ръди Киплинг, изглежда, беше на друго мнение — сучеше подгизналия си мустак и мърмореше недоволно:

— С какви невероятни суеверия са пълни главите на тези хора! Знаеш ли, като малък, когато живеех в Парел, имах един съсед, който понякога ме водеше в индуския храм на хълма. Учеше ни на разни песни и ни разказваше истории от индийската митология. Техните богове са ми някак по-симпатични.

— Интересно ойкуменско детство — обади се Абдикадир.

— Може и да е така — съгласи се Ръди. — Само че историите, дето ги разказват на малки деца, са едно, а да го гледаш на живо, в изпълнение на самия Александър, съвсем друго. Нима наистина вярва, че е богоизбран, любимец на някой от боговете?

— Ръди, когато си в Рим, прави като римляните — посъветва го Джош.

— Но, Джош — възрази Ръди, — тук, където сме сега, Рим дори още не е бил построен. Какво да правя тогава? А?

Най-сетне церемонията приключи. Бисиса и останалите тръгнаха към лодките, с които щяха да ги откарат до корабите. Те и британците щяха да плават с флотата, а останалата част от армията щеше да ги следва по сушата.

Лагерът постепенно се превръщаше в безкраен керван. На сушата цареше истински хаос — хиляди мъже, жени и деца щъкаха във всички посоки под несекващото блеене и ревовете на изплашени животни. Огромни обсадни машини, катапулти и тарани се разглобяваха, за да бъдат прекарани надалеч. Суматохата беше невероятна, подсилвана от пронизителните звуци на тръбите и роговете и тропота на безброй крака и копита. Присъствието на маймуночовеците в клетката придаваше на сцената съвсем нелеп вид. Цареше атмосфера на вълнуващо очакване пред новите приключения.

— Не бях виждал нищо подобно! — възклика Кейси.

Но постепенно хаосът се утложаваше. Викачите подхванаха равномерен ритъм и греблата на триремите зашляпаха по водата. Откъм сушата долетяха маршови песни.

— Наистина великолепна картина — съгласи се Абдикадир. — И бойната песен е чудесна — особено когато се изпълнява от хиляди гърла!

— Елате — подканни ги Кейси. — Да се качим на борда, преди сепоите да са заети най-добрите места.

Според плана флотът трябаше да се отправи на запад през Арабско море и след това да навлезе в Персийския залив. Армията и обозът щяха да го следват през територията на Пакистан и Иран. Щяха да се срещнат отново в дъното на Залива, след което щяха да се насочат по суша към Вавилон. Това паралелно придвижване беше неизбежно, тъй като флотът не можеше да побере цялата армия, а от своя страна войниците от корабите щяха да се нуждаят от пресни провизии, набавени на сушата.

Но положението на брега бързо се влошаваше. Заради несекващите вулканични дъждове небето постоянно бе закрито от оловносиви облаци. Почвата се превръщаше в непроходима кал, в която затъваха каруци и животни, горещината и влагата бяха нетърпими. Не след дълго керванът се проточи на много километри, а пътят зад него бе осенен с трупове на умрели животни и захвърлено снаряжение. Скоро към тази ужасна картина се прибавиха и човешки тела.

Кейси бе потресен от една гледка, която се повтаряше често — върволица индийки зад каруците, натоварили на главите си купища багаж. Ръди се опита да го успокои, че подобна сцена е нормална сред народите от Източна Азия, но за енергичния изобретателен американец това не бе достатъчно. Още на следващия ден той показа на Евмений чертеж на опростена дървена ръчна количка. В началото високомерният грък не обърна внимание на предложението му, но Кейси продължи да настоява и дори накара един от дърводелците да изработи модел. Идеята бе възприета и по нареддане на Евмений сковал толкова колички, за колкото им стигна материалът. През първата нощ изработиха общо около петдесет броя, но дърводелците бързо се поучиха от грешките си, набавиха сух материал и на втората нощ сковало още стотина. Не беше кой знае каква задача за майстори, от чиито ръце бе излязъл цял флот.

През следващите няколко дни керванът се движеше по суха и камениста земя и количките се справяха добре. На моменти гледката дори бе малко странна — щастливи индийки, натоварили багажа си в колички, сякаш извадени от някой модерен градински център. Но след това калта се върна и мъката започна отново. Изгубили интерес, македонците захвърлиха количките.

На всеки три дена корабите, се приближаваха към брега, за да се снабдяват с провизии. От армията на сушата се очакваше да се снабдява сама, но това ставаше все по-трудно, тъй като навлизаха в бедна и неплодородна страна.

За щастие моряците успяваха да разнообразят менюто с морски улов — миди, риби и раци — за истинско удоволствие на пътниците. Веднъж, когато и Бисиса взе участие в една риболовна експедиция, на повърхността на морето недалеч от лодката сред гейзер от водни пръски се показва огромен кит. Македонците бяха ужасени от вида му, а индийците им се присмиваха. На брега излезе отряд македонци — всички размахваха копия и щитове и крещяха възбудено. Следващия път китът се показва на стотина метра по-навътре в морето, след което се изгуби от погледите им.

Както винаги, съгледвачи и картографи съставяха подробна карта на местностите, през които минаваше армията. Картографирането на нови страни бе важно и за Британската империя, а ето че сега на помощ на гръцките картографи се бяха притекли британците от отряда на капитан Гроув, с техните теодолити. След изработването на новите карти те ги сравняваха с тези отпреди Хроносрива.

Земите, из които се придвижваха, бяха почти безлюдни.

Веднъж съгледвачите се натъкнаха на стотина мъже, жени и деца, облечени в странни ярки дрехи, които обаче се бяха превърнали в парцали. Умираха от жажда и говореха на език, който македонците не разбираха. Всъщност никой от хората от бъдещето не можа да се срещне с тях — македонците бяха убили неколцина, а другите бяха прогонили в пустинята. Абдикадир подхвърли шаговито, че може да са туристи от някой хотел от двайсет или двайсет и първи век, отрязани от дома и изгубени в коридорите на времето. Бисиса си мислеше колко ли още такива нещастни души се скитат по Земята.

За разлика от хората, които се срещаха рядко, Очите се появяваха на регулярни разстояния. Имаше ги покрай брега, както и във вътрешността. Повечето хора не им обръщаха внимание, но Бисиса продължаваше да се интересува от тях. Ако някое подобно непознато тяло се бе появило в стария свят, то със сигурност щеше да се превърне в страховита новина, в сензация! Но сега никой не искаше да разговаря за тях. Всъщност Евмений бе изключение — той редовно

заставаше под някое Око с ръце на кръста и го разглеждаше предизвикателно.

Въпреки изтощителния поход Ръди оставаше в неизменно приповдигнато настроение. Пишеше винаги, когато имаше възможност, надвесен трескаво над бележника. Освен това непрестанно търсеше събеседници, с които да обсъжда промените в заобикалящия ги свят.

— Не бива да спираме във Вавилон — заяви той. Заедно с Бисиса, Абдикадир, Джош, Кейси и де Морган седяха под едно платнище на палубата на кораба и гледаха стелация се над морето дъжд. — Трябва да продължим нататък — да изследваме Юдея например. Помисли си само, Бисиса! Всевиждащото око на вашата космическа лодка може да различава само отделни картини — поселища, следи от дим. Ами ако в тези колиби живеят важни исторически личности, например Христос?

— А да не забравяме и Мека — намеси се Абдикадир.

— Нека да бъдем ойкуменци! — разпери ръце Ръди.

— Внимавай какво си пожелаваш, Ръди — скастри го Джош. — Това не е никакъв гигантски музей, из който се разхождаме. Може би наистина ще срещнеш в Юдея Христос. Но ако не го откриеш? Ако тази Юдея, която намериш, е преместена тук от времето преди Христос? Ако тук въобще не е имало Възкресение? В такъв случай ще се окажеш християнин в един езически свят. Коя роля ще избереш тогава, на Вергилий или Данте?

— Ами... аз... — Ръди мълкна и смръщи замислено вежди. — Тогава ще потърся някой мъдрец — Августин или Тома Аквински, и ще го попитам какво трябва да правя. А ти, Абдикадир? Какво ще правиш, ако не намериш Мека — ако Мохамед още не се е родил?

— Исламът — отвърна Абдикадир — не е обвързан с времето като вашата христианска религия. Принципът за единство остава в сила и на Мир, и на Земята — няма бог освен Бог и всяка частица от вселената, всяко листо и дърво са проява на неговото постоянство. Както в предишния, така и в този свят Коранът си остава посредник на Божието слово, независимо дали ще срещнем Пророка, за да ни го предаде.

— Интересна гледна точка — изхъмка Джош.

— Ас салаам алайкум — тържествено каза Абдикадир.

— Всъщност нещата може да са още по-сложни — продължи разговора Бисиса. — Не забравяйте, че Мир не се състои само от един времеви фрагмент. Той е мозайка от различни времена и това със сигурност се отнася за Мека и Юдея. Възможно е да има области, в които Христос още не се е родил, и други — след Неговото раждане. Така че Възкресението важи и за този свят, нали?

— Колко странно наистина! — Ръди поклати глава. — Казват, че всеки от нас разполага с максимум двайсет и пет хиляди дни живот. Възможно ли е ние също да сме фрагментирани — животът ни да е разпокъсан между различни времена? — Той махна с ръка към сивкавото небе. — Дали там някъде не съществуват двайсет и пет хиляди Киплинговци и всеки от тях живее както може?

— Стига ми и един дърдорко като теб — изръмжа Кейси, което бе първото му участие в дискусията, след което надигна меха с вино.

Сесил де Морган слушаше целия този разговор мълчаливо. Бисиса знаеше, че е сключил вещо като съюз с Евмений, на когото докладваше за всички техни разговори. Всеки от двамата очакваше да извлече изгода от подобно сътрудничество — за Евмений най-важно бе да надделее срещу съперниците си в двора и най-вече Хефестий, а Сесил както винаги се стараеше да е от полза и на двете страни. Бисиса не виждаше нищо лошо в това, че Сесил предава информация на Евмений. В края на краищата всички бяха в една лодка...

Флотът продължаваше да следва линията на брега.

26

ХРАМЪТ

Монголите се заеха да вдигат лагера. Първата им задача бе да съберат конете.

Монголските коне бяха полудиви и живееха на стада, които се скитаха из околните степи. След настъпилите промени монголите се беспокояха да не са изгубили голяма част от конете си и разпратиха конници във всички посоки, за да ги приберат. Скоро на хоризонта се вдигна прашен облак и към края на следващия ден в равнината около палатковия град се събра огромно стадо. Мъжете обикаляха около конете с дълги прътове, които завършваха с въжени примки. Животните сякаш се досещаха, че им предстои изморителен поход, и се дърпаха, но веднъж уловени, приемаха покорно участта си.

Всъщност останалата част от подготовката бе неочаквано бърза. По-малките юрти бяха съборени и натоварени на каруци или на гърбовете на камили, някои от по-големите, включително и павилионът на Чингис хан, разглобиха и подредиха върху широки платформи, теглени отолове. Дори капсулата на „Союз“ бе качена на една подобна платформа. Бяха я докарали тук от селището на Скакатай по изрична заповед на Чингис хан и за да я повдигнат, използваха преправена обсадна машина. Положена върху товарната платформа и пристегната с въжета, тя приличаше на голяма юрта.

По приблизителни изчисления на Коля в похода към Вавилон щяха да вземат участие около двайсет хиляди войници — повечето от тях конници, като всеки от тях се придружаваше от един до двама спътници. Чингис хан разпредели този огромен военен отряд на три групи — армия на лявото крило, центъра и на дясното. Централната част се командваше лично от хана и в нея беше включена елитната гвардия и телохранителите на Чингис хан, които наброяваха хиляда души. Сейбъл и Коля също щяха да пътуват с тази група.

Част от армията остава в лагера, за да охранява вътрешността на Монголия и да поддържа реда в империята. Командването на този вътрешен гарнизон бе поето от един от синовете на Чингис хан —

Толуй. Другият му син, Йогодей, и неговият пълководец Субадай идваха с основната група. Като се имаше предвид, че един ден Йогодей щеше да наследи империята на баща си, а Субадай — да се прочуе в множество битки, това бе наистина страховита сила.

Коля присъства на момента, когато Чингис хан се разделяше със сина си. Чингис притегли лицето на Толуй към себе си, опря устни в бузата му и вдиша дълбоко. Сейбъл го нарече „целувката на първобитния човек“, но Коля бе трогнат от тази проява на нежност.

Най-сетне вдигнаха знамената на Чингис хан и под пронизителните звуци на тръбите огромната конна армия потегли. Трите колони, под командването на Чингис хан, Йогодей и Субадай щяха да се движат отделно, разделени на повече от сто километра, но щяха да поддържат ежедневна връзка чрез бързи пратеници, звукови и димни сигнали. Скоро почти цялата степ се скри под гигантски прашен облак.

В началото следваха река Онон, като заобикаляха тинестите ѝ брегове. Коля пътуваше в една каруца с Базил, Сейбъл и неколцина мълчаливи изплашени чужденци, както и част от съветниците на Йе Лю. След първите няколко дни навлязоха в мрачна страшна гора, пресечена от дълбоки долини, които значително затрудняваха придвижването. Небето оставаше оловносиво и дъждът не спираше. Всичко това караше Коля да се чувства потиснат. Той предупреди Йе Лю за опасностите, които крие киселинният дъжд, и чиновникът прати заповед войниците да яздят с шапки и вдигнати яки.

Хигиенните навици на воините на Чингис хан не се отличаваха съществено от тези на простолюдието. Но те се гордееха с вида си. Яздаха на високи седла, носеха конусовидни платнени шапки, общити с кожа от лисица или вълк, и наметала, които пристягаха с пояси. Това бе типичната носия на всеки монголец, но за да изтъкнат положението си, офицерите искаха наметалата им да са бродирани със златни или сребърни нишки, а под тях бяха навлекли копринени ризи от Китай. Дори генералите на Чингис хан обаче бършеха устите си с ръкав.

Спираха да почиват всяка вечер и тогава се раздаваше храна — сущено месо и кумис. За лекарство им служеше преварена човешка урина. Понякога Коля завиждаше на простотата на живота им.

Придвижването на армията бе доста бързо. Заповедите за промяна на маршрута се разнасяха от специални вестоносци и се изпълняваха незабавно и безропотно. Армията бе разпределена на десетичен принцип, което значително улесняваше командинето, като всеки началник разполагаше с не повече от десет подчинени. Дори десетниците, които стояха в основата на тази пирамида, разполагаха с достатъчно власт да вземат самостоятелни решения, което правеше тази ударна сила още по-гъвкава. Освен това Чингис хан се бе погрижил представителите на различните народности да са поравно във всяко формирование, за да няма надмощие по национален или племенен принцип. С други думи, това бе армия със забележително усъвършенствана структура, което напълно обясняваше победите ѝ срещу разпокъсаните сили на азиатските и европейските царства.

След още няколко дни наближиха Каракорум — град, някога бил един от опорните пунктове на уйгурите. Сега той бе важна крепост на Чингис хан в региона. Всъщност, оказа се, че стените на крепостта са разрушени; зад тях се виждаха десетина изоставени храма, а останалата част от града бе буренясала и скрита от висока трева. Чингис хан, придружен от Йогодей и неколцина страховити телохранители, отиде да огледа града. Беше го завладял само преди няколко години и го бе оставил цветущ и пълен с енергия, аeto че сега заварваше само руини. Когато се върна в юртата си, лицето му бе свъсено, сякаш се сърдеше на самите богове за начина, по който се бяха подиграли с амбициите му.

През следващите няколко дни армията прекоси долината на река Орхон, която от изток се затваряше от високи планини. Почвата тук бе посивяла и изпръхнала, а реката бе пресъхнала. От време на време се натъкваха на участъци със застояла вода, а нощем бивакуваха в кал, от която се стелеше миризмата на изгнила тръстика.

Пресякоха една последна река и местността започна да се издига. Сейбъл каза, че са напуснали монголската провинция Архангай и сега пресичат Хангайския масив. От отсамната страна на планината се виждаха тучни ливади и зелени поля, а от другата, докъдето им стигаше окото — само пожълтяла степ.

На върха на планината, от който се разкриваше гледка надалеч, видяха каменна пирамида, която по някакъв начин бе оцеляла след Хроносрива. Докато я подминаваха, всеки войник полагаше върху нея по един камък. Коля си помисли, че когато и последният конник преодолее хребета, там вече ще стърчи масивна грамада.

Спуснаха се и навлязоха в степта, а планината постепенно се скри зад хоризонта. Високата трева се разтваряше пред конете като вода. През целия път не срещнаха никакви хора. Понякога се натъкваха на следи от малки селища, от кръгли юрти и огън, но хората се бяха преместили другаде. Обширната степ изглеждаше непокътната от времето, обитателите ѝ — монголи, хуни, руснаци — бяха свикнали да живеят по един и същи начин. „Може би — мислеше си Коля, — когато човешката цивилизация започне да залязва, хората отново ще се завърнат към това чергарско съществуване“.

Чингис хан също бе обезпокоен от липсата на хора и често изпращаше съгледвачи, но без резултат.

И тогава, почти в средата на степта, неочеквано се натъкнаха на храм.

Този път повикаха за съвет Йе Лю, а той все със себе си Коля и Сейбъл.

Храмът бе съвсем малък — квадратна сграда с висок портал, декориран с чукала с формата на лъвски глави. Отпред имаше тераса с лакирани перила, а лицевата стена бе украсена с позлатени черепи. Коля, Сейбъл и неколцина монголи прекрачиха предпазливо прага. На ниски маси, сред останки от храна, се въргалиха ръкописи. Стените бяха дървени, ухаеше на масло за кандело.

— Дали е будистки? — попита шепнешком Коля.

Сейбъл не се притесняваше да говори на висок глас.

— Да. И според мен обитателите му са някъде наблизо. Не мога да кажа от кой период е това нещо, защото будистите водят същото непроменящо се съществуване като чергарите.

— Не съвсем — отбеляза Коля. — По време на съветския режим будистките храмове в Монголия са били разрушавани. Това място е отпреди двайсети век...

Две фигури се появиха в сумрака в дъното на храма. Монголите оголиха саби, но Йе Лю ги спря с резкия си глас.

В началото Коля ги взе за деца — бяха ниски и слаби. Когато се приближиха, видя, че са старец и дете, уловени за ръце. Старецът, който, изглежда, бе лама, носеше червено наметало и нальми и държеше молитвена броеница. Беше ужасно мършав, ръцете му стърчаха от ръкавите като крачета на птица. Детето беше момче, около десетгодишно и високо колкото стареца, но за изненада на Коля, бе обуто с маратонки. Ламата се подпираще на рамото на момчето, но едва ли му тежеше с крехкото си телце.

Той се засмя с беззъбата си уста и заговори с пресипнал глас. Монголите се опитаха да отговорят, но скоро стана ясно, че не се разбират.

Коля прошепна на Сейбъл:

— Погледни маратонките на момчето. Може би този храм е от по-нови времена.

— Маратонките са от по-нови времена — поправи го тя. — Това нищо не доказва. Момчето може да ги е намерило...

— Ламата е ужасно стар.

— Да. Сигурно наближава деветдесетте. Друго е интересно, Коля. Вгледай се в очите им. В костната структура на лицето, в брадичката...

Коля се взря в полумрака. Очертанията на главата на момчето бяха скрити от черната му коса, но бледото му лице и сините очи...

— Те си приличат!

— Точно така — потвърди Сейбъл. — Коля, когато дойдеш на такова място, това е за цял живот. Пращат те на девет-десет години, чиракуваш, учиш се да пееш, да се молиш и така до деветдесет — ако ги доживееш, разбира се.

— Сейбъл...

— Тези двамата са един и същи човек — чиракът и старият лама, събрани по прищявка на Хроносрива. И момчето знае, че когато остане, един ден ще види своята по-млада версия да се задава откъм степта. — Тя се засмя. — Не изглеждат изненадани, нали? Може би будистката философия им помага да свикнат с това. За тях животът е затворен кръг, който се повтаря отново и отново...

Монголските войници претършуваха храма за плячка, но не откриха нищо ценно освен малко храна, свещени текстове и молитвени колела. След това се приготвиха да убият монаха и детето. Лицата им бяха хладни и безстрастни, сякаш това, което щяха да направят, бе само част от ежедневието. Коля събра кураж и помоли Йе Лю да ги спре.

Напуснаха храма с неговите странни обитатели и продължиха нататък.

27

ЯДАЧИТЕ НА РИБА

След три седмици придвижване покрай брега на Залива Евмений съобщи на Бисиса и хората ѝ, че съгледвачите са открили край брега обитавано селище.

Движена от любопитство и желание да си отдъхне от морето, Бисиса заедно с Абдикадир, Джош, Ръди и неколцина британски войници се присъедини към предния отряд в челото на разтегленияя на десетки километри керван, в какъвто се бе превърнала армията на Александър. Всички членове на групата ѝ бяха с огнестрелни оръжия. Докато слизаха на брега, Кейси, чийто крак още не бе заздравял, ги изпроводи със завистлив поглед.

До селището бе около ден път през силно пресечен терен. Ръди пръв започна да се оплаква, но скоро към него се присъединиха и останалите. Крайбрежието беше скалисто, а вътрешността — покрита с пясъчни дюни, трудни за катерене, въпреки че валеше. Заради проливните дъждове всички бяха мокри до кости. В редките моменти, когато дъждът спираше, отнякъде се появяваха конски мухи, които не ги оставяха на мира.

Имаше и змии — огромно разнообразие от влечуги, вероятно от различни времеви периоди.

Бисиса хвърляше мрачни погледи на неподвижните Очи, които висяха над тази негостоприемна страна и сто на сто следяха мъчителното им придвижване.

Привечер стигнаха някакво селце. Бисиса се изкачи с македонските войници на хълма, за да го огледа. Беше жалко и мизерно. Състоеше се от колиби от кожи, метнати върху скелети на китове. На отсамната страна пасяха няколко дръгливи овчици. Обитателите също не бяха особено привлекателни. Всички имаха дълги мръсни коси, а мъжете — и невчесани бради. Основният им

източник за препитание беше морето — ловяха рибата на плитко, като вкарваха във водата големи мрежи, сплетени от палмови нишки.

— Хора със сигурност — заяви Ръди. — Но от Каменната епоха.

— Може да са от по-скорошни времена — подметна де Морган.

— Един от македонците казваше, че бил виждал такива племена и друг път. Нарече ги „ядачи на риба“.

Абдикадир кимна.

— Все забравяме колко безлюден е бил светът на Александър. На няколкостотин километра от теб са Гърция и Аристотел, а тук е почти неолит и хората живеят така от Ледниковата епоха.

— В такъв случай — рече Бисиса, — може би този нов свят няма да се стори толкова странен и чужд на македонците, колкото на нас.

Македонските войници не се церемониха особено с жителите на селцето — прогониха ги със стрели и влязоха сред рибарските хижи.

Бисиса се оглеждаше с любопитство. Миризмата на риба надделяваше над всичко. На земята се търкаляше нож — беше издялан от кост, с резбована дръжка, върху която танцуваха делфини.

Джош надникна в една колиба.

— Погледни, моля ти се. Всичко, с което разполагат, идва от морето. Дори за чинии използват мидени черупки. Колко интересно!

„Като в някое археологическо селище“ — мислеше си Бисиса. Отново се зае да прави снимки, въпреки протестите на телефона. Но ѝ беше мъчно за това как времето унищожава миналото. Това селце бе като откъсната страница от книга, спасена от отдавна изгубена библиотека.

Но войниците бяха дошли тук за провизии, а не за археологически находки. След като се увериха, че няма да намерят нищо полезно, събориха колибите и ги подпалиха. Бисиса не разбираше смисъла на това унищожение, но не можеше да направи нищо.

Едно самотно Око висеше над рибарското селце. Не даваше никакви видими признания на реакция.

Прекараха нощта недалеч от селцето на брега на едно поточе. Македонците вдигнаха лагера с типичната си експедитивност, за да се

скрият от несекващия дъжд. Британските войници им помагаха да свършат по-бързо с вдигането на палатките.

Бисиса реши, че моментът е удобен да се погрижи за себе си. Изпита огромно облекчение, когато си свали обувките. Краката й бяха мръсни, чорапите — подгизнали. На ходилата вече се бяха образуvalи мазоли. Аптечката й бе поолекнала — тя все още не смееше да пие вода, без да пуска вътре дезинфектиращи таблетки.

Съблече се и пи до насита от студената вода на потока. Забеляза, че мъжете я гледат с жадни погледи, но бе твърде уморена да им обърне внимание. Джош също я наблюдаваше крадешком, срамежливо и по момчешки. Тя си изпра дрехите и ги остави да се сушат в палатката.

Когато приключи, македонците вече бяха запалили огън. Тя се излегна до него и се загърна с наметалото. Джош, както винаги, се настани съвсем близо до нея, за да може да я наблюдава, когато никой не го гледа. Но зад гърба му Абдикадир и Ръди си разменяха насмешливи въздушни целувки.

Не след дълго Ръди пръв откри темата за вечерта.

— Светът е толкова безлюден! Изминахме дълъг път — от Джамруд до Арабия, но срещнахме съвсем малко хора, и то съвсем изостанали. Мисля, че това е възможност.

— Възможност за какво, Ръди? — попита Джош.

Ръди Киплинг си нагласи очилата и си пое дъх.

— Британската империя е изчезнала, светът е променен до неузнаваемост. Ние сме почти единствените, които можем да засадим на този нов свят семената на разума и цивилизацията.

— Добре казано, Ръди — засмя се Абдикадир. — Но май на Мир няма да се съберат достатъчно британци, за да се справят с тази исполинска задача.

— Истинският англичанин никога не се предава! Той е завършващият стадий на една дълга еволюция, олицетворение на могъществото на Римската империя, комбинирано с достиженията на демократията. Струва ми се, че трябва да изградим нашата нова държава върху солидните принципи на британското общество. Всеки гражданин ще е напълно независим, стига да не нарушава правата на съседа. И всички ще са равни пред Господ. Моят дом е моята крепост. Ей такива неща. Точно за тази възможност говорех.

— Звучи чудесно — отвърна Абдикадир. — И кой ще управлява тази нова империя? Нима ще я оставим на Александър?

Ръди се засмя.

— Александър е постигнал изумителни неща за времето си, но той си остава един военен деспот — дори по-лошо, дивак! Нали видя езическите ритуали на брега? Той със сигурност е надарен с нужните инстинкти, за да побеждава и оцелява, но не е подходящият човек. Ние сме малко — но пък имаме оръжия! — Ръди се облегна назад, сплете пръсти зад тила си и затвори очи. — Почти си я представям. Звънтящите ковачници! Мечът, който ще донесе мир, а мирът ще ни осигури благополучие. С богатството ще дойде и Законът. Всичко ще е съвсем естествено — като израстването на дъб. А ние, които сме го виждали с очите си и преди, ще поливаме корените му.

Сигурно се опитваше да ги вдъхнови, но за Бисиса думите му бяха лишени от смисъл и чувства; лагерът ѝ се струваше като последен оазис на човешкото съществуване сред мрака на разширяващата се пустиня.

На следващия ден Ръди се оплака от болки в корема и разстройство. Изглежда, беше пипнал някаква чревна инфекция. Бисиса и Абдикадир се заеха да го тъпчат с антибиотици, но той бързо губеше сили. Даваха му подсладена вода, но той искаше опиум. Скоро бузите му хълтнаха. Но не спираше да говори.

— Трябват ни нови митове, които да ни свържат... — Гърдите му свистяха. — Митове и ритуали — това е, на което се гради нацията. Това ѝ липсва на Америка, твърде е млада и не е имала време да си създаде традиции. Е, какво пък, Америка вече я няма, Британия също, а ние сме тук, за да напишем новата история.

— Точно ти си човекът, който може да го направи, Ръди — подхвърли язвително Джош.

— Живеем в епоха на нови герои — продължи Ръди. — Живеем в зората на новия свят. Това е нашият шанс. Трябва да разкажем на бъдещите поколения какво сме направили и как сме го направили... — И Ръди продължи да бъrbори, като смесваше мечти с кошмари от болестта.

Крачеха бавно през огромната пустиня.

28

БИШКЕК

Армията на Чингис хан заобикаляше северния край на пустинята Гоби.

Равнината беше обширна, като отражение на скритото от облаци небе. Понякога виждаха ерозирали хълмове, веднъж в далечината пробяга стадо камили. Когато излизаше вятър, хвърляше в лицата им жълтеникав прах с вкус на желязо. Прах, който може би съществуваше от милион години, или от няколко месеца. Омотали главите си с плат, монголите приличаха на бедуини.

Коля постепенно се унасяше в мисли. Сетивата му се притъпиха и той все по-малко обръщаше внимание на околния свят. Завистливо се възхищаваше на силата на монголите да издържат на всички тези страдания, за да покорят света. Понякога се чудеше дали наистина е летял в космоса, или това е само сън.

Стигнаха висока каменна могила, която наподобяваше някакво плленено хтонично чудовище. Коля си помисли, че може да е скитски храм, паметник, оставен от хората, живели преди Христа, хора, яздили коне и живели в юрти също като монголите.

Могилата изглеждаше почти нова, камъните не бяха захабени от времето, но беше разграбена.

А след това се натъкнаха на съвременни постройки. Коля ги забеляза отдалече — фермерски къщи с ламаринени покриви, силози и нещо, което наподобяваше конвой от ръждясали трактори. Но и те бяха изоставени, също като каменната могила. Въпреки това монголите огледаха помещенията, дръпнаха няколко ръждясали листа ламарина и после изгубиха интерес.

Постепенно местността се променяше. Прекосиха едно изсъхнало езеро, чието дъно бе покрито със сол. Из камънаците щъкаха гущери, които плашеха конете. Понякога дори чуваха крясъци на чайки, въпреки че никъде не се виждаше море. Може би и птиците като тях се бяха изгубили тук.

И все така на път.

Малко след като напуснаха пределите на Монголия, трябаше да прекосят планината Алтай. Теренът постепенно се издигаше, земята ставаше все по-плодородна. Имаше много цветя, а тревата бе сочна и висока. Прекосиха едно просторно блатисто плато — конете затъваха до колене. Малко по-нататък навлязоха в поредица тесни клисури. Монголите непрестанно се озъртаха — опасяваха се от засади.

Постепенно клисурите се разшириха. Влязоха в голям каньон, заобиколен от високи каменни стени — издигаха се чак до небето. Зад тях се виждаха само заснежените върхове на планината. Коля погледна назад. Армията се бе проточила на много километри. Тънката човешка нишка изглеждаше съвсем нищожна на фона на червениковите скали.

Продължиха покрай северозападната граница на съвременен Китай и наблизиха Киргизстан. Само няколко дни по-късно стигнаха един град.

Монголите — големи любители на разузнаването — изпратиха съгледвачи да видят каква е обстановката в града и когато събраха достатъчно информация, проводиха пратеници. Посрещнаха ги жители с касети и вълнени палта, разперили ръце в знак на мир и дружелюбие.

Градът бе съвременен, или почти. Новината за това разтърси Коля и го изведе от хипнотичното състояние, в което бе изпаднал от началото на пътуването. Още по-шокираща бе новината, че са на път вече от три месеца.

И именно тук, както се оказа по-късно, започна последната част на неговото собствено пътешествие.

Поканиха Сейбъл в първата група, която трябаше да влезе в града. Okаза се, че това е Бишкек, който през двайсет и първи век бе столица на Киргизстан. Сега обаче градът съществуваше в пределектрическата ера. Все пак имаше мелници и примитивни фабрики.

— Сигурно е от деветнайсети век — заключи тя. Към града водеше прав калдъръмен път — но прекърсяваше внезапно на километър извън него.

При следващата разузнавателна мисия взеха Коля за преводач. Градчето му хареса, правите му улици бяха засадени с дръвчета, чиито

листа бяха пожълтели от киселинните дъждове. Главната улица носеше романтичното название „Копринения път“. Обитателите на града нямаха никаква представа какво се е случило със света и бяха обезпокоени, че от известно време не са се възвали бирници. Искаха да узнаят има ли някакви директиви от Москва, какво става с царя.

Когато навлязоха в града, Коля се развълнува — това бе най-съвременното място, на което бе попадал, откакто се бяха приземили. Тук със сигурност можеха да се открият много полезни неща. Той настоя пред Йе Лю да се сближат с обитателите, но този път молбите му удариха на камък и това го разтревожи — монголите не харесваха градовете и познаваха само един начин да се разправят с тях. Сейбъл не го подкрепи — тя само наблюдаваше и чакаше, заета със собствената си сложна игра.

Коля стана безпомощен свидетел на това, което последва.

Монголите дойдоха през нощта — яздеха съвсем безшумно. Нададоха страховитите си крясъци едва когато се хвърлиха в атака и гласовете им, заедно с тропота на копитата, изпълниха улиците на малкия град. Жителите му не можаха да окажат почти никаква съпротива. Чуха се отделни изстриeli, но те бяха от стари, примитивни оръжия.

Чингис хан нареди да му доведат жив градоначалника. Беше се скрил заедно със семейството си в градската библиотека, малко покъсно разрушена до основи. Последва жестока разправа. Убиха жена му пред очите му, изнасилиха дъщерите му, а него стъпкаха с конете.

Монголите не смятаха, че нещо в града може да им е от полза. Разбиха малката печатарска машина в сградата на местното издателство и я разтопиха, за да извлекат желязото. Според обичая си пощадяваха единствено занаятчиите, за да ги използват за целите на армията си, но в Бишкек не откриха занаятчи — във всеки случай не смятаха, че могат да са им от полза „шивачи“, или „адвокати“, тъй като тези понятия не значеха нищо за тях. Всички мъже легнаха под ножа. Повечето от децата и по-младите жени бяха взети в плен и всички жени бяха изнасилени. Дори насилията монголите вършеха механично, като че им беше задължение.

Това, което остана, бе подложено на огън.

Изкараха пленниците в полето недалеч от лагера на Чингис хан и ги оставиха да чакат. На Коля му приличаха на типични селяни — с

къси палта, панталони от груб плат и смачкани ризи. Монголите проявиха интерес единствено към жените. Една петнайсетгодишна хубавица, казваше се Наташа, бе избрана от самия Чингис хан. Той винаги избираще най-красивите жени и повечето от тях сетне му раждаха деца. Понякога Чингис хан позволяващ да вземат пленници в кервана, за да ги използват за тежка работа, но когато разбра, че един от членовете на Златната фамилия е бил ранен с куршум, нареди всички да бъдат избити. Молбите на Йе Лю за милост останаха нечути. Жените и децата се подчиниха смиreno.

Когато армията привърши с мръсната работа, от града бяха останали само димящи руини и почти никакви постройки. Монголите струпаха отрязаните глави на купчина — някои от тях бяха съвсем малки. На следващия ден Чингис хан пак прати един отряд в града. Неколцина жители бяха избегнали клането, скрити в мазета и подземия. Монголите ги събраха на площада и довършиха ужасното си дело.

Сейбъл остана безразлична към всичко това. Но след Бишкек Коля вече бе решил твърдо какво трябва да направи.

29

ВАВИЛОН

Отне им два месеца плаване, за да стигнат до дъното на Залива. Александър вече нямаше търпение да продължи към вътрешността и сформира член отряд от хиляда воини, ръководен от Евмений и Хефестий. Бисиса и спътниците ѝ също настояха да участват в експедицията.

Ден след като слязоха на брега, се отправиха към Суза — по времето на Александър административен център на завладяната Персийска империя. Александър все още бе твърде слаб, за да върви или да язи, и затова управляваше колесница, покрита с пурпурно чергило и заобиколена от неговите верни и страховити телохранители. Стигнаха до Суза без инциденти — но това не беше онази Суза, която Александър помнеше.

Съгледвачите не се съмняваха, че мястото е същото — в сърцето на една плодородна долина. Но от града нямаше и следа. Нищо чудно да бяха първите хора, стъпвали някога по тези места, мислеше си Бисиса.

Евмений се приближи към малката им група. Беше навъсен.

— Бях тук само преди няколко години. Имаше процъфтяващ град, богат и кипящ от живот. Един от малкото подобни градове в този район. А сега... — Изглеждаше потиснат и объркан.

Александър слезе от колесницата си и се огледа, заподритва камъчетата в краката си. След това се прибра в шатрата си и се появи едва привечер.

Нощта прекараха на мястото, където трябваше да е градът. На следващата сутрин, насочвани от картографите на Александър, поеха право на запад, през обширна и безлюдна страна, отвъд която трябваше да е Вавилон. След Суза всички бяха някак странно потиснати и объркани.

За облекчение на македонците след десетина километра стигнаха поредната права линия, обозначаваща границата между отделни времеви периоди, и отвъд нея изведнъж се показа широк път, на места

дори покрит с каменни павета. Евмений им каза, че са стъпили на Царския път, който някога свързвал отдалечени райони на Персия и който Александър бе използвал за целите си, когато бе завладявал тази империя.

Дори по пътя походът им отне няколко дни. Движеха се из прашна местност, обрасла с оскъдна растителност. Тук-там се виждаха прави канавки, без никакво съмнение с изкуствен произход, (предназначението им оставаше загадка, а поддръжката им бе занемарена отдавна).

Всяка нощ, когато спираха, за да разпънат лагера, Кейси включваше радиото и прослушваше различни честоти за сигнали от екипажа на „Союз“, който бе изгубен някъде из просторите на Азия. Не ги беше чувал от мига, когато бяха навлезли в атмосферата. Освен това следеше сигналите, които се излъчваха от района на Вавилон. Съдържанието им оставаше неизменно — „чуруликалия“ на различни честоти, като някакъв инженерен тест-сигнал. Но се повтаряше — отново и отново. Изчисленията, които правеше Кейси, доказваха за пореден път, че сигналът се излъчва от Вавилон.

Случи се и друго странно нещо. Очите бяха изчезнали. В началото, колкото по на запад вървяха, толкова по-рядко ги виждаха и една вечер Бисиса осъзна, че не е мярвала Око от заранта. Никой нямаше представа какво може да означава това.

Скоро обаче приближиха още една линия — зелена черта, която се простираше от единия хоризонт до другия. Спряха в нерешителност на самата граница. На запад, отвъд зелената линия, се виждаше равно поле, насечено от водни канали. Из полето бяха разхвърляни колиби, прихлупени и жалки, като купчини изсъхнала кал. Имаха обитатели, защото над покривите им се виеше дим, а между тях се разхождаха домашни животни. Но хора не се виждаха.

Абдикадир се изправи до нея.

— Прочутите напоителни канали на Вавилон.

— Това трябва да е — съгласи се тя. Някои от каналите напомняха пресъхналите канавки, които бяха видели по-рано.

— Е, да видим какво ще стане. — Абдикадир вдигна крак и пресече невидимата линия между двата времеви отрязъка.

Останалите го последваха предпазливо.

Земята очевидно бе плодородна. В нивите растеше пшеница, класовете бяха едри, дълги и бели — Бисиса никога не бе виждала такива. Но имаше и просо, и ечемик, и високи, отрупани с фурми палми. Някога, обясни Сесил де Морган, вавилонците възпявали тези палми в песни, като изброявали триста и шейсетте начина, по които могат да употребяват плодовете им.

Въпреки че от селяните нямаше и следа, беше повече от ясно, че тази земя е заселена и обработвана — именно с продукцията от тези ниви възнамеряваше да се храни армията на Александър. Бисиса си даваше сметка, че предстоят важни дипломатически решения. Царят разполагаше с достатъчно сили да получи всичко, каквото пожелае, но местните жители познаваха земята, а огромната изгладняла армия се нуждаеше от храна. Може би сега бе моментът войниците на Александър да помогнат за разчистването и разширяването на изоставените напоителни канали...

— Знаеш ли — заговори Абдикадир, — направо не мога да повярвам, че това е Ирак и че сме само на стотина километра южно от Багдад. Тази житница е хранила народи и армии в продължение на столетия.

— Но къде са всички?

— Нима можеш да виниш селяните, че са се изпокрили? Тяхната богата земя изведнъж е била разделена на две и от другата страна се е появила пустиня. Половината от каналите им са затрупани. Жилещ дъжд унищожава реколтата. И какво се появява един ден на хоризонта? Най-голямата армия, позната в древния свят. Ах... — Той посочи. — Виж там.

Имаше някакви сгради на западния хоризонт — стена със сложна конструкция, постройка, наподобяваща пирамида, но всичко бе скрито от маранята.

— Вавилон — прошепна Абдикадир.

— А онова, което стърчи, трябва да е Вавилонската кула — допълни Джош.

— Божичко! — възклика Кейси.

Армията се разположи на лагер на мочурливия бряг на Ефрат. Александър предпочете да изчака един ден, преди да влезе в града.

Надяваше се преди това градоначалникът да проводи посрещани, но не се появи никой. Изпрати съгледвачи, да огледат градските стени и терена около тях. Те се прибраха невредими, но Бисиса забеляза, че са стреснати и объркани.

Александър обаче реши, че ще влезе в града с цялото си величие. Ето защо рано на следващия ден, облечен в позлатено наметало и с царска диадема на главата, той ги поведе на кон към градските стени, следван отдясно от Хефестий и отряд щитоносци, подредени в квадрат от мускули и желязо. Царят яздеше гордо изправил глава и не показваше с нищо, че изпитва болки от раните. Още веднъж Бисиса остана изумена от огромната му сила.

Евмений и останалите съветници вървяха отзад, заедно с капитан Гроув и неговите войници, Бисиса и нейните спътници. Бисиса се чувстваше някак странно на сред тази причудлива процесия, тъй като тя и другарите й от двайсет и първи век стърчаха с по една глава над македонците и бяха облечени с униформи.

Градските стени бяха наистина впечатляващи. Троен кръг от тухлени зидове и натрошени камънеки около тях, който се простираше в радиус от двайсетина километра. Пред най-външната имаше и ров. Ала и тук не се виждаха никакви признания на живот — нямаше дим от огньове, нито часови по кулите, а грамадните порти зееха разтворени.

— Не беше така предишния път, когато Александър пристигна в града — обясни им Евмений. — Тогава сатрапът излезе лично да ни посрещне. Пътят беше посыпан с цветя, следваха го войници, които водеха опитомени лъвове и леопарди, а жреци и гадатели танцуваха под музиката на арфи. Беше великолепно, незабравимо! А сега...

Сега, заключи Бисиса, беше страшно.

Без да се колебае, Александър насочи коня си към дървения мост, който прехвърляше рова, и приближи най-голямата от портите, между две каменни кули.

Процесията го последва. За да стигнат портата, трябваше да се изкачат по рампа до висока петнайсет метра платформа. Всеки квадратен сантиметър от стената бе покрит с рисунки на дракони и бикове.

Ръди крачеше до нея, зяпнал от почуда. Още бе малко слаб от болестта, така че Джош го прикрепяше.

— Възможно ли е това да е Вратата на Ищар? — дивеше се Ръди.
— Невероятно... Наистина невероятно!

Градът имаше приблизително правоъгълна форма, обърнат с едната си страна към Ефрат. Отрядът на Александър бе влязъл от север, на източния бряг на реката. След портата процесията продължи по широка улица, която водеше на юг и бе заобиколена от величествени сгради, може би храмове или палати, Бисиса се любуваше на статуите, фонтаните и рисунките по стените. Имаше толкова много неща, че й се искаше да спре и да ги разгледа повнимателно.

Телефонът се опитваше да й бъде полезен.

— Комплексът вдясно от вас вероятно е дворецът на Навуходоносор, най-великия управник на Вавилон, който...

— Млъквай, досаднико!

Кейси куцукаше до нея.

— Ако това е Вавилон, къде са Висящите градини?

— В Ниневия — отвърна нацупено телефонът.

— Никакви хора — каза Джош. — Но има следи от поражения — пожари, разбити къщи, напукани стени — може би е имало земетресение.

— Мда. — Кейси кимна. — Лампите светят, а няма никой.

— Забелязахте ли — прошепна Абдикадир — колко потиснати са македонците? Въщност нали са идвали тук съвсем скоро...

Така беше. Дори Евмений оглеждаше пустите сгради с видимо беспокойство.

— Може би това не е и техният Вавилон — подметна Бисиса.

Отрядът започна да се разпада. Александър и Хефестий, придружени от охраната, се отправиха към двореца, който беше при портата. Преди това разпратиха малки разузнавателни групи из града, за да търсят оцелели. Бисиса и останалите продължиха по главната улица, към тях се присъединиха Евмений и неколцина негови помощници. След като подминаха няколко площада, спряха пред пирамidalна сграда, същата, която Бисиса бе видяла отдалече. Въщност това беше зикурат, стъпаловидна кула от седем тераси, издигната върху основа, чиито страни сигурно бяха дълги поне стотина метра. Приличаше на пирамидите в градовете на майте. Южно

от нея имаше храм, който според телефона се наричал Есагила — храма на Мардук, главния вавилонски бог.

— Вавилонците — заговори отново машинката — наричали тази пирамида „Етеменаки“, което означава „къщата, която подпира Земята и Небесата“. Била построена по нареддане на Навуходоносор с робски труд на юдеите, които, според Библията, после си отмъстили...

Джош сграбчи Бисиса за ръката.

— Ела! Да се качим на кулата.

— Защо?

— Защото това е Вавилонската кула! Виж, откъм южната страна има стълбище. — Беше прав, стълбата бе широка поне десетина крачки. — Кой ще е пръв? — Той се затича и я задърпа след себе си.

Тя бе в по-добра форма от него, но на негова страна бе младостта. След стотина стъпала и двамата рухнаха едновременно, задъхани, все така уловени за ръка.

Оттук се разкриваше великолепна гледка към Ефрат, чиято повърхност трептеше като сребриста лента, разсичайки града на две части. Бисиса не можеше да различи добре западната част на града, но източната, от отсамната страна на реката, бе гъсто застроена с храмове и високи сгради. Всички главни улици бяха прости и се кръстосваха перпендикулярно. Дворците бяха облицовани с разноцветни плочки. По стените им бяха изрисувани дракони и други приказни създания.

— По кое време може да е това? — попита Бисиса.

— Ако сме в епохата на Навуходоносор — значи шести век преди Христа. Персийците са превзели Вавилон два века преди пристигането на Александър и са опустошили целия район. Когато се появил Александър, това все още е бил един кипящ от живот град, но най-добрите му дни вече били отминали. Ние обаче го виждаме почти в неговия зенит.

Малко след тях се изкатериха Ръди, Абдикадир, де Морган и Евмений. Ръди дишаше с мъка, но се справи и Джош го тупна окуражаващо по рамото. Евмений спря на площадката и се огледа — по нищо не личеше да се е изморил.

Абдикадир поиска от Бисиса очилата за нощно виждане.

— Погледни западната страна на реката...

Градските стени прекосяваха реката и продължаваха от другата страна, за да затворят правоъгълника. Но от онази страна сградите

бяха избелели и прашни, смалени, понякога само купчини натрошен камънац, а от вратите и наблюдалните кули нямаше и следа.

— Изглежда, сякаш половината град е бил разтопен — рече Джош.

— Или подложен на атомен взрив — добави мрачно Абдикадир. Евмений заговори.

— Не беше така — започна да превежда де Морган. — Въобще не беше така...

Всъщност източната страна на града изпълняваше церемониални и административни функции, докато западната бе предназначена за живееене. Евмений им разказа, че преди няколко години тук кипял живот и градът бил пренаселен. А сега бе съвсем пуст.

— Още една необяснима промяна — каза Абдикадир. — Сърцето на младия Вавилон, трансплантирано в трупа на стария.

— Все си мислех — продължи Евмений, — че съм започнал да свиквам с тези страни промени, които ни заобикалят. Но когато видях това — половината от този великолепен град заровена в пясъци...

— Да — съгласи се Ръди. — Времето може да е жестоко.

— Повече от жестоко — рече Евмений. Бисиса го изгледа внимателно, учудена от тази неочеквана проява на чувства. И отново забеляза, че у него се надига необясним, студен гняв.

От подножието на стълбището долетя гласът на един от офицерите. Де Морган им преведе — разузнавателен отряд открил вавилонец, който се спотайвал в храма на Мардук.

30

ВРАТАТА НА БОГОВЕТЕ

Доведоха пленника при Евмений. Беше изплашен и се оглеждаше, ококорил очи, между двамата яки войници, които го придружаваха. Носеше роба от фин плат, извезана със златисти конци, която обаче бе мръсна и смърдеше на урина. Беше брадясал и по бръснатото му теме бе поникнала гъста черна коса.

Един от войниците го сръга с меча си и той заговори на неразбираем език. Офицерът, който го бе довел, бе достатъчно предвидлив да доведе един войник, който говореше персийски, и така думите на вавилонеца преминаваха през античен гръцки, за да стигнат до съвременен английски.

Де Морган превеждаше, но се оплака, че не разбира всичко.

— Казва, че е жрец на една богиня... не ѝ разбрах името. Другите напуснали храма, но той останал. Оттогава изминали шест дни и шест нощи — нямал нищо за ядене и съвсем малко вода, която черпал от свещения фонтан на богинята...

Евмений щракна нетърпеливо с пръсти.

— Дайте му храна и вода! И го накарайте да разкаже какво е станало тук!

Малко по малко, с препълнена уста, жрецът им разказа своята история. Всичко започнало, естествено, с Хроносрива.

Една нощ жреците и прислугата се събудили от ужасни крясъци. Неколцина изтичали навън. Било тъмно и звездите променили местата си. Виковете идвали откъм храма на астронома, който извършвал наблюдение на „планетите“ и звездите, както го правел всяка нощ от съвсем млад. Но изведнъж неговата планета изчезнала, а звездите се завъртели в небето. За астронома това бил такъв шок, че той изтичал с крясъци на улицата.

— Естествено — промърмори Абдикадир. — Вавилонците са наблюдавали небосвода в продължение на хилядолетия и са съставяли подробни карти. Дори философията и религията им се основават на

големите небесни цикли. Други на тяхно място едва ли щяха да се изплашат толкова...

Но тази първа промяна, направила впечатление само на богоизбраните, била само началото. Защото когато наближила сутринта, слънцето не се показало и се забавило с цели шест часа. А когато най-сетне изгряло, странен горещ вятър повял над града и завалял дъжд — топъл и солен.

Жителите на града, повечето от които все още били по нощници, изтичали в храмовете. Някои настояли жреците да им докажат, че божествете не са ги изоставили в тази най-причудлива зора в историята на Вавилон. Други се изкатерили на Кулата, за да видят какви други промени ще им докарат небесата. Царят отсъстввал — Бисиса така и не разбра дали жрецът имаше предвид Навуходоносор, или неговия наследник — и нямало кой да възвести ред.

А после пристигнали първите страховити вести за участта на западната част на града. По-голямата част от гражданите всъщност живеели там, а за чиновниците, богаташите и управниците на източния бряг това било същински шок.

Изчезнали и последните признания на ред. Тълпата нахлула в храма на Мардук и когато тези, които я водели, се озовали в свещената камера и видели какво е станало с Мардук, царя на всички вавилонски божества...

Жрецът не можа да завърши изречението.

След този последен удар из града пълзнал слух, че скоро и източната част ще последва съдбата на западната и изплашените жители се разбягали. Дори министрите, военачалниците и жреците ги последвали и скоро Вавилон опустял.

Докато продължаваше да нагъва лакомо, жрецът им описа последвалите нощи, през които градът бил подлаган на грабежи, опожаряване, по улиците му ехтели ужасени писъци и зловещ смаях. Но през деня не се мяркала жива душа. Изглежда, вавилонци предпочитали да се преселят далеч от плодородните полета въпреки риска да умрат от глад и жажда.

Евмений нареди на хората си да измият и преоблекат жреца и да го представят на Александър. След това каза:

— Според жреца името на града се превежда като „Вратата към божествете“. Какво съвпадение — сега тази врата се е отворила...

Последвайте ме. — И ги поведе.

— Къде отиваме? — попита Джош, докато подтичаше зад Бисиса.

— Не се ли досещаш? В храма на Мардук, разбира се.

Храмът, който също бе построен като пирамида, беше нещо средно между катедрала и учреждение. Докато вървяха забързано по коридорите и се качваха от един етаж на следващия, подминаваха различни помещения с украсени стени и тавани, съдържащи олтари, статуи, фризове и странни предмети и сечива, наподобяващи жертвени ножове, накити за глава, музикални инструменти, малки каручки и колесници. Миришеше на тамян. И тук на всяка крачка се натъкваха на следи от разрушения и грабеж — разбити врати и скринове, изкъртени рамки, скъсани рисунки на тръстикови рогозки.

— Повече от един бог са почитали тук — това е сигурно — заяви уверено Ръди. — Това си е цяла религиозна библиотека. Какъв пищен политеизъм!

— Заради златото не виждам боговете — изпъшка де Морган. — Погледнете само — то е навсякъде...

— Веднъж посетих Ватикана — рече Бисиса. — И там беше същото — струпано върху всеки квадратен сантиметър богатство, толкова много, че не можеш да различиш подробностите.

Камерата на Мардук се намираше на върха на пирамидата. Беше опустошена и те спряха втрещени на прага.

По-късно Бисиса научи, че статуята на Мардук, която се намирала там, била отлята от двайсет тона чисто злато. Последния път, когато Евмений бе посещавал храма, от статуята нямало и следа — векове преди пристигането на Александър завоевателят Ксеркс плячкосал града и отнесъл гигантската статуя. Сега тя все още бе тук — но бе разрушена, стопена в безформена маса лъщящ метал на пода. Стените бяха изгорени, с олюпена мазилка, овъглена от невероятна топлина, от фреските и килимите бе останала само пепел. Дори каменният пиедестал на статуята бе хълтнал и заоблен и само в средата му се виждаха отпечатъците на краката на статуята.

А насред изгореното помещение висеше загадъчно, неопиращо се на нищо идеално кръгло Око — много по-голямо от всички, които

бяха виждали досега, с диаметър над три метра.

Джош подсвирна от изненада.

— Абди, доста голяма кофа ще ти е нужна, за да потопиш това тук.

Бисиса пристъпи към Окото. На трепкащата светлина на кандилото виждаше само разкривеното си отражение върху гладката му повърхност. Не усещаше никаква топлина, нито друг знак за огромната енергия, която бе опустошила камерата. Вдигна ръка и я приближи към Окото. Имаше усещането, че опира някаква невидима преграда. Колкото повече натискаше, толкова по-голямо бе съпротивлението й.

Джош и Абдикадир я гледаха с видимо беспокойство.

— Какво ти става, Бис?

— Не го ли усещате?

— Кое?

— Присъствието.

— Ако това е източникът на електромагнитните импулси, които засякохме... — почна Абдикадир.

— И сега ги долавям — прекъсна го телефонът.

— Нешо повече — рече Бисиса. Почти бе сигурна, че долавя нещо друго — никакво съзнание. Усещане за нечие внимателно наблюдение, като в катедрала — което я караше да се чувства безпомощно. Тя разтърси глава и странното усещане внезапно изчезна.

Лицето на Евмений бе смръщено и ядосано.

— Сега вече знаем как е бил разрушен Вавилон. — За изненада на Бисиса, той взе един златен жезъл от пода, вдигна го високо над главата си като тояга и го стовари върху сферата. Жезълът се изкриви, но върху Окото не остана и драскотина. — Нищо, този арогантен бог на Окото скоро ще разбере, че Александър — синът на Зевс и Амон — е по-силен противник от Мардук. — Той се обърна към тях. — Чака ни много работа. Ще ми е нужна помощта ви.

— Можем да използваме този град като база — предложи Абдикадир.

— Това и аз го знам.

— Да настаним армията в него. Ще трябва да помислим за снабдяването с вода и храна. Освен това да разположим постове и да разпратим из околността патрули.

— Ако жилищната част на града е разрушена — намеси се Джош, — ще са ни нужни и ремонтни дейности.

— Със сигурност още известно време ще си спим в палатите — каза Абдикадир.

— Добре — съгласи се Евмений. — Ще пратим патрули и картографи. Освен това ще изкараме селяците от сламените им колиби и ще ги пришпорим да работят. Не зная дали е зима, или лято, но това няма значение — във Вавилон се събира реколта по всяко време. — Той погледна безстрастното Око. — Александър смяташе да разположи тук столицата си. Какво пък, защо не — столицата на новия свят...

В помещението нахлу Кейси. Беше навъсен.

— Получихме съобщение.

Бисиса изведнъж си спомни, че всеки ден по това време американецът прослушваше честотите за сигнали от космонавтите.

— От Коля и Сейбъл?

— Да.

— Това е чудесно!

— Не е. Имаме проблем.

31

ЛЮБИТЕЛСКОТО РАДИО

В багажа, който монголите му бяха позволили да вземе за пътуването, Коля бе успял да скрие любителското радио от „Союз“. Някакво неясно предчувствие го бе накарало да запази този факт в тайна от Сейбъл, която отдавна бе изгубила интерес към всичко освен собствения си план, и сега се радваше, че е постъпил така. Веднага щом Чингис хан нареди да разположат главния лагер на няколко десетки километра от Вавилон, Коля извади радиото и го слоби.

Това не беше никак трудно. По разпореждане на Йе Лю Коля бе под постоянно наблюдение, но пазачите му нямаха никаква представа за какво служат тези метални кутийки и разпъващата се антена. Много по-трудно — всъщност жизненоважно — бе да запази в тайна от Сейбъл това, което възнамеряваше да направи. В най-добрия случай щеше да разполага с час-два.

Коля си даваше сметка, че ще има само един шанс. Молеше се връзката да е добра и Кейси да е на линия. С първото нямаше особен късмет — след Хроносрива йоносферата на Мир беше пощуряла и сигналът непрестанно загълхваше от статични шумове, пукот и пращене. Но за щастие Кейси беше на линия в уговорения час още от времето, когато бяха на орбита със „Союз“ — в невъзможно далечното минало. Коля не се изненада, когато научи, че Кейси и останалите също са се отправили към Вавилон — това бе логичната цел и те бяха обсъждали подобна възможност още докато бяха на орбита. Но остана изумен, когато узна с кого пътува Кейси — изумен и същевременно изпълнен с надежда, защото може би това бе единствената сила в този нов свят, която би могла да спре Чингис хан.

На Коля му се искаше да си говори за какво ли не с този човек от своето време. Имаше чувството, че Кейси — когото никога не бе срещал — е най-близкият му приятел.

Но по-късно щяха да имат време за това. Сега по-важно бе да предаде максимално количество информация. Коля говореше и говореше — описа подробно армията на Чингис хан, неговата тактика

на водене на военни действия, разказа и за Сейбъл — какво е направила и на какво е способна.

В края на краищата успя да спечели само около половин час. След това се появи Сейбъл, придружена от двама намръщени телохранители, които го дръпнаха грубо настрана и разбиха предавателя с дръжките на копията си.

32

ВОЕНЕН СЪВЕТ

Съгледвачите на Александър донесоха вестта, че авангардът на монголската армия е само на няколко дни път. За изненада на съветниците си, македонският цар нареди да пратят посланици за преговори.

Всъщност Александър бе потресен от онова, което му бяха разказали хората от бъдещето за разрушенията, плячкосването и опустошенията, придвижаващи монголското нашествие. Макар самият той да бе завоевател, имаше различни цели от тези на Чингис хан, от когото го деляха петнайсет века. Македонският цар бе твърдо решен да спре монголите, тъй като мечтаеше да изгради този нов свят като процъфтяваща империя, а не да го разрушава. Той се обърна към своите съветници:

— Ние, нашите червенодрехи другари отвъд морето и тези конници от степите на Азия сме единствените оцелели след големите промени, разтърсили света, ние сме единствените свидетели на тези необясними чудеса. Нима едничкото, което ще правим, е да се избиваме един друг? Няма ли да си вземем поука от промените в света, а ще продължаваме да се уповаваме на оръжията?

След това нареди да се изпратят посланици с дарове, които да започнат преговори с монголските водачи. Щеше да ги придвижи внушителен военен отряд от хиляда души под командването на Птолемей.

Птолемей бе един от най-близките сподвижници на царя, приятел на Александър от детинство. Беше навъсен сериозен мъж с обгоряло от слънцето лице, надарен с проницателен ум. Със сигурност бе най-подходящият кандидат за подобна деликатна задача: телефонът на Бисиса й разказа, че в предишната реалност Птолемей щял да наследи една от провинциите след смъртта на Александър и да бъде провъзгласен за фараон на древното египетско царство. Но ако се съдеше по мрачното му лице, той хич не одобряваше идеята на

Александър, или може би се беспокоеше, че е станал жертва на някакви дворцови интриги.

По предложение на Абдикадир капитан Гроув присъедини към отряда компетентния напрал Джорди Батсън и неколцина британски войници. Имаше идея с отряда да тръгне и някой от групата на Бисиса, тъй като се очакваше Сейбъл да създаде проблеми от другата страна. Но Александър заяви, че тримата пратеници от бъдещето са прекалено ценни, за да бъдат излагани на такъв риск. И все пак, по идея на Евмений, Бисиса написа кратка бележка за Коля, в случай че срещнат там космонавта.

Отрядът напусна Вавилон през източната порта. Македонските офицери бяха загърнати в пурпурни наметала, а войниците на капрал Батсън се открояваха с яркочервените си куртки. Изпроводиха ги с тромpetи и барабани.

Александър Велики беше опитен воин и макар да се надяваше на мир, се готвеше за война. Във Вавилон Бисиса, Абдикадир и Кейси, заедно с капитан Гроув и офицерите му, бяха свикани на военен съвет.

Подобно на Вратата на Ищар, Вавилонският дворец бе разположен върху платформа, издигната на петнайсетина метра над крайречната долина, и се извисяваше над града и околностите му.

Дворецът беше потресаващ — дори за Бисиса, с нейните познания от бъдещето, той бе невъобразима демонстрация на богатство, власт и могъщество. Докато вървяха към центъра на дворцовия комплекс, минаха през няколко терасирани градини, разположени върху покривите на сградите. Имаше цели дървета, които изглеждаха съвсем жизнени, но тревата под тях бе пожълтяла, а цветята бяха повехнали, поради липсата на грижи след Хроносрива. Но дворецът вече се превръщаше в символ на новото управление на Александър, защото из вътрешните му помещения се срещаха македонски прислужници и персийци, докарани от околностите на града. Не бяха роби, научи Бисиса, а някои от бившите градски сановници, завърнали се след доброволното си изгнание.

В самото сърце на двореца бе разположена тронната зала. Стените ѝ бяха облицовани с разноцветни плочки, изобразяващи лъзове, дракони и стилизирано Дърво на живота. Всички се озъртаха,

зашеметени от изяществото на украсата. Стъпките им отекваха под високите сводове.

В средата на помещението имаше маса, върху която бе поставен макет на града, със стените и прилежащите райони. Със страна почти пет метра, този модел бе ярко изрисуван и изработен с най-малките подробности — до човешки фигурки на улиците и кози в полето. В миниатюрните канали течеше истинска вода.

Бисиса и останалите се разположиха на столовете около масата и прислугата им поднесе напитки.

— Идеята беше моя — заговори Бисиса и посочи макета. — Реших, че така ще е по-нагледно за всички, в сравнение с картата. Но ще ви призная — нямах представа, че ще успеят толкова бързо да направят подобен шедъровър.

— Нищо чудно, когато разполагаш с предостатъчно човешки ресурси — отбеляза капитан Гроув.

Евмений и съветниците му също заеха местата си. За приятна изненада на Бисиса Евмений не се оказа човек, който си пада по помпозните речи — беше прекалено интелигентен за подобно нещо. Но като член на съвета на Александър той не можеше да избегне някои необходими формалности и съветниците му пърхаха около него като ято колибри, докато той заемаше мястото си. Един от тях бе и самият де Морган, навлякъл натруфена персийска роба. Днес лицето му бе покрито с червени петна и под очите му имаше дълбоки сенки.

— Сесил — подхвърли Кейси, — изглеждаш ужасно в тази коктейлна рокля.

— И ти щеше да изглеждаш тъй, ако беше присъствал на някоя от оргиите на Александър — изсумтя де Морган. — Царят сега си отспива. Понякога спи по цели дни, но дойде ли време за веселба, пръв е на масата... — Де Морган взе бокал с вино от един слуга. — Това македонско вино е като козя пикня. Но, дето казват, каквато болестта, такова и лекарството. — Той надигна бокала и отпи юнашка глътка.

Евмений призова съвещанието да започне.

Първо капитан Гроув ги запозна с предложенията си за усилване на отбранителните съоръжения на Вавилон и се обърна към Евмений:

— Разбрах, че вече сте разпратили строители, които да възстановят стените и да разширят каналите. — Това беше особено важно за западната страна, където стените бяха съвсем разрушени след

Хроносрива — въщност македонците бяха решили да изоставят западната част на града, да използват Ефрат като естествена бариера и да построят нови защитни съоръжения на източния бряг. — Бих препоръчал — продължи Гроув — да бъде разширен отбранителният периметър, особено на изток, откъдето ще дойдат монголите. Имам предвид бункери и окопи — фортификационни съоръжения, които можем да направим достатъчно бързо. — Много от изразите му бяха трудни за превод, донякъде и заради махмурлука на де Морган.

Евмений слуша известно време търпеливо, после каза:

— Ще пратя Диадес, за да потърси удобни места. — Диадес бе главният инженер на армията. — Но трябва да знаете, че царят няма никакво намерение само да се отбранява. От всички битки, в които се е сражавал, той най-много се гордее с победите си при обсадите на Милет и Тир. Тези велики сражения сигурно са оставили спомен през вековете.

Капитан Гроув кимна.

— Така е. Това, което искате да ни кажете, е, че Александър няма никакво намерение сам да става обект на обсада. Вместо това смята да излезе в полето и да срещне там противника.

— Предполагам — обади се Абдикадир. — Но за разлика от македонците, монголите нямат никакъв опит в обсадни дейности и също предпочитат да се изправят срещу противниците си на открито. Ако излезем срещу тях, ще срещнем врага си на терен, избран от него.

— Царят вече каза, каквото имаше да казва — изръмжа Евмений.

— Е, ще трябва да се подчиним — въздъхна Гроув.

— Но — не се предаваше Абдикадир — Александър и Чингис хан са разделени от петнадесет века — много повече, отколкото времето между нас и монголския завоевател. Трябва да използваме всички предимства, с които разполагаме.

— Предимства — повтори Евмений. — Говорите за вашите „пушки“ и „гранати“. — Използва английските думи.

Откакто се бяха присъединили към армията на Александър, британците и хората от бъдещето полагаха усилия да запазят някои неща в тайна от македонците. И ето че сега Кейси скочи от стола си, пресегна се през масата и сграбчи де Морган за гушата.

— Сесил, копеле такова! Какво още си издал?

Де Морган се дръпна изплашено назад, а двама от телохранителите на Евмений измъкнаха мечовете си. Абдикадир и Гроув удържаха Кейси и го дръпнаха назад.

Бисиса въздъхна.

— Успокой се, Кейси. Какво друго очакваши? Вече би трявало да знаеш що за стока е де Морган. Готов е да предложи на Евмений и тестисите ти на поднос, ако от това ще извлече изгода.

— А Евмений и без това знаеше — добави Абдикадир. — Македонците не са глупаци.

Евмений проследи разговора им с видим интерес.

— Забравяте едно нещо — рече той. — Може би Сесил не е имал друга възможност, освен да ми каже истината. — Последните думи де Морган преведе с видима неохота. — Пък и с това само ни спести време, нали?

Капитан Гроув опря ръце на масата.

— Но сигурно си давате сметка, че макар и страховити, нашите оръжия са ограничени. Разполагаме със съвсем ограничен запас от амуниции... — Всъщност имаха само няколкостотин пушки, донесени от Джамруд, но дори те щяха да са крайно недостатъчни срещу бързо подвижните конници на Чингис хан, които наброяваха десетки хиляди.

Евмений схващаше бързо.

— Това значи, че ще трябва да ги използваме пестеливо.

— Точно така — изсумтя одобрително Гроув. — Например, за да прекършим острietо на първата атака.

— Гранатите също ще свършат работа — добави Абдикадир. — Ако хората, срещу които ги използваме, не са свикнали с подобни оръжия.

— Но те имат Сейбъл — каза Бисиса. — Не знаем какви оръжия може да е взела от „Союз“ — всъщност едва ли повече от два-три пистолета.

— Които няма да й помогнат особено — добави Кейси.

— Така е. Но ще й стигнат, за да научи монголите какво представляват. Освен това тя е преминала съвременно военно обучение. Трябва да предвидим вероятността монголите да ударят, като знаят какво могат да очакват.

— Мамка му! — изруга Кейси. — Не бях се сетил за това.

— Добре де — успокои ги Гроув. — Кейси, какво предлагаш?

— Да се пригответим за градски бой — поде Кейси. — Ще трябва да обучим някои от воините ви да боравят с огнестрелно оръжие. Най-важното е да не пилеят амуниции — да се стреля на сигурно, право в целта. Ако примамим монголите в града, ще неутрализираме преимуществото на конницата им.

Евмений го погледна стреснато.

— Но тогава може да пострада и Вавилон!

Кейси повдигна рамене.

— Ще ни струва доста скъпо да спечелим тази война. А загубим ли я — Вавилон е обречен.

— Може би — рече Евмений — трябва да прибегнем до тази тактика, когато нямаме друга възможност. Нещо друго?

— Би трябало да има и друго — заговори Бисиса. — В края на краишата освен с пушки от бъдещето разполагаме и с нашите познания. Бихме могли да измайсторим оръжия със средствата, с които разполагаме.

— Какво имаш предвид, Бис? — попита Кейси.

— Мислех си за катапултите и обсадните машини на македонците. Със сигурност се нуждаят от някои подобрения. И после, какво ще кажете за гръцки огън? Това не беше ли някаква примитивна форма на напалм? Малко нефт и негасена вар, струва ми се...

Известно време обсъждаха подобни възможности, но накрая Евмений ги прекъсна.

— Почти не разбирам за какво говорите, а и се боя, че нямаме достатъчно време за обсъждания на подобни планове.

— Имам нещо, което може да се използва веднага — предложи Абдикадир.

— Какво? — попита Бисиса.

— Стремена. — Той се зае да рисува, като същевременно обясняваше.

Евмений ужасно се заинтригува, когато узна, че тези приспособления се изработват бързо и лесно и могат да увеличат маневреността на конницата.

— Но нашите ездачи са хора с традиции — въздъхна той. — Те се съпротивляват на всяко нововъведение.

— Само че — посочи Абдикадир — монголите имат стремена.

Тъй като имаше да се върши още много работа, а времето беше малко, с това съветът приключи.

Бисиса дръпна Абдикадир и Кейси на страна.

— Наистина ли смятате, че сражението е неизбежно?

— Да — изсумтя Кейси. — Ненасилственото решаване на конфликти зависи от желанието и на двете страни. В случая обаче и едните, и другите не разполагат с нашия опит от две хиляди години кръвопролития, като прибавим Хирошима и Лахор, за да научат, че понякога просто се налага да отстъпят. За тях войната е единственият начин.

Бисиса го погледна замислено.

— Не очаквах толкова дълбокомислено изказване от теб, Кейси.

— Дрън-дрън — озъби се той. Но след това потри развлнувано ръце. — Знаете ли, в тази история има нещо забавно. Помислете си само — Александър Велики срещу Чингис хан! И ние сме се настанили на първия ред! Чудя се, колко ли биха вземали за подобно шоу?

33

НЕБЕСНИЯТ КНЯЗ

След като прекара едно денонощие в мрак, Коля бе отведен при Йе Лю. Ръцете му бяха завързани отзад с въже от сплетени конски косми. Хвърлиха го грубо на земята.

Нямаше никакво желание да бъде подлаган на изтезания и затова започна да говори веднага и разказа всичко. След като приключи, Йе Лю излезе от юртата.

Над него се надвеси Сейбъл.

— Не трябваше да го правиш, Коля. Монголите знайт цената на информацията. Ти сам го видя в Бишкек. Едва ли щеше да извършиш по-голямо престъпление дори да бе защевил самия хан!

— Дай ми вода! — прошепна той. Не му бяха давали нито гълтка, откакто го заловиха.

Тя не обърна внимание на молбата му.

— Сигурно разбиращ, че може да има само едно наказание. Опитах се да ти облекча положението. Казах им, че си княз — княз от Небесата. Това малко ги стресна. Монголите никога не проливат свещена кръв...

Коля успя да събере достатъчно храчка, за да й се изплюе в лицето. Тя се разсмя.

Изведоха го, все така със завързани ръце. Четирима яки войници го уловиха за ръцете и краката. После откъм юртата се появи един стотник, с дебели ръкавици. Носеше керамична купа. В купата имаше разтопено сребро. Наляха му първо в едното око, после в другото — и в едното ухо, и в другото.

След това можеше само да усеща. Отново го понесоха и го пуснаха в дупка в земята. Така и не можа да чуе ударите на чуковете, с които заковаха отвора на дупката, нито собствените си писъци.

ОБИТАЕЛИ НА ВРЕМЕТО И ПРОСТРАНСТВОТО

Александър нареди на армията си да се упражнява денем и нощем. Освен ръкопашни схватки с притъпени мечове и форсирани маршове това включваше физически упражнения, като вдигане на тежести, подскоци и бягане.

На британците също бе предложено да се включат в подготовката. След няколко упражнения стана очевидно, че британските конници не могат да се сравняват по умения с македонците, но сепоите бяха приети без проблеми в македонската пехота. Затрудненията на езиковата бариера лесно се преодоляха, след като британците изучиха македонската система за сигнализиране с флагчета и тръби.

Както беше предвидил Евмений, първите опити на Абдикадир да въведе стремената сред конницата бяха посрещнати на нож. Поголямата част от ездачите произхождаха от аристократични семейства и бяха вироглави и упорити — просто прерязаха с мечовете си стремената и продължиха да яздят както преди. Наложи се един по-смел сур да се качи на един от най-яките македонски коне и да направи малка демонстрация, въпреки привидната си неопитност. След това — под натиска на самия Александър — стремената бяха прикачени отново и упражненията започнаха.

Дори без стремена уменията на македонските ездачи бяха забележителни. Те задържаха конете си, като ги дърпаха за гривите и ги насочваха, притискайки ги с колене. Това бе напълно достатъчно, за да правят остри и резки завои даже в разгара на битката — всъщност те бяха една от най-гъвкавите и бързи ударни сили на Александър. Но след като свикнаха със стремената, маневреността им се повиши още повече; освен това можеха да се подпират с крака, когато нанасяха удари с копие.

— Невероятни са — възклика Абдикадир, докато наблюдаваше как един клин от сто конници маневрира в полето пред Вавилон. —

Почти съжалявам, че им дадох стремената — само след няколко поколения тези умения ще бъдат забравени.

— Но все още ще ни трябват коне — възрази Кейси. — Помисли си само — конете ще си останат основната машина на войната още двайсет и три века — чак до Първата световна война.

— Може би тук ще е различно — подхвърли Бисиса.

— Сигурно — заради Хроносрива. Доскоро ни деляха векове, а сега се готовим рамо до рамо да срещнем монголите. — Кейси се разсмя.

По нареддане на Гроув македонците се обучаваха да свикват със звука от експлозии и стрелба. Подредени в карета от по хиляда души, те наблюдаваха как Кейси и Гроув демонстрират възможностите на съвременните оръжия — първо взрив на граната, после и стрелба с пушки по кози. Бисиса настоя за това упражнение, тъй като се беспокоеше от изненадите, които би могла да им поднесе Сейбъл. Македонците приеха добре огнестрелните оръжия — напомняха им за стрелбата с лък. Но първия път, когато пред тях се взриви една от сравнително безвредните шокови гранати, се разбягаха с ужасени викове. Щеше да е смешно, ако не беше тревожно.

Пак по предложение на Гроув Абдикадир убеди Бисиса, че не бива да участва пряко в сраженията. По неговите думи жена, попаднала в плен при един толкова примитивен противник, я очаквала „съдба, по-лоша дори от смъртта“.

След тези доводи Бисиса реши да се прехвърли на друго поприще — създаването на болница.

Първо реквизира една малка къща и се зае с осъществяването на тази нова задача с помощта на Филип — личния лекар на Александър, и британския полеви хирург. Не им достигаха медикаменти и превързочни материали, но липсата им можеше да се компенсира с нейните познания по медицина. Тя експериментира с различни видове вино: използваше го за антисептик. Събра отряд от дългокраки съгледвачи и ги обучи да изнасят ранени с носилки от бойното поле. Дори изобрети готови пакети с превързочни материали, които да се използват при различни прободни наранявания. Но най-трудно от всичко бе да научи бойците на хигиена. Нито македонците, нито британците от деветнайсети век бяха чували за невидимите същества, които нападат раните и ги инфектират — опитите да ги сравни с

богове или демони само объркаха нещата. В края на краищата тя измисли няколко прости правила и заповяда да се спазват при всички обстоятелства.

След това преминаха и към практически занимания. По нейно нареддане пожертваха няколко кози, които македонците посякоха с мечовете си. В началото се отнасяха скептично към нововъведенията ѝ, но когато им демонстрира предимствата на турникета при кръвоизливи от рана, спечели уважението им.

Още веднъж променяше хода на историята и това я беспокоеше. Питаše се, ако оцелеят след тази битка и продължат нататък, каква ли ще е еволюцията на медицината през следващите няколко хиляди години — може би крайният резултат щеше да е съвсем различен.

Ръдиард Киплинг настоя да бъде „приет на служба“ — както се изрази.

— Намираме се на кръстопътя на историята, където двамата най-велики пълководци на човечеството са изправени един срещу друг, и наградата ще е съдбата на цял един нов свят. Кръвта ми кипи, Бисиса!

— Той се похвали, че е преминал обучение в Първи пенджабски доброволчески отряд, преди да бъде пратен на Северозападната граница. — Въсъщност обучението не беше нищо особено. Дори написах една малка поема за това как сме насолили задниците на няколко говеда, които минаваха недалеч от стрелбището...

Британците намираха този бледен, но енергичен младеж за забавен, но най-често не му обръщаха внимание. Македонците го смятаха за малко налудничав, но и те го оставяха да прави каквото му хрумне.

След това встъпително слово Ръди извади и последния си коз:

— Някога мечтаех да стана доктор...

Но очевидно не бе готов за подобно нещо, защото припадна още първия път, когато видя кръв — макар и на козел. Въпреки това бе твърдо решен да продължи. В края на краищата успя да превърже една ранена коза, без да изгуби съзнание, но веднага след това повърна. Лицето му обаче грееше от щастие.

— Ръди — каза Бисиса, — храбростта на бойното поле е едно, но да се бориш със смъртта в болницата не е по-малък героизъм.

— Склонен съм да се съглася с теб — отвърна той и се изчерви от удоволствие.

Мисълта за смъртта обаче пробуди различни мисли в развълнуваното му въображение и той ги изказа в типичния си помпозен стил още същата вечер:

— Защо животът е толкова ценен, а същевременно може да се изгуби така лесно? Може би нещастното животинче, което погубихме днес, се е смятало за център на вселената? Защо Господ Бог ни е дарил с нещо толкова скъпоценно като живота, само за да ни го отнеме чрез смъртта?

— Може би — намеси се де Морган — не бива да питаме само Господ Бог за тези неща. Вече не сме върхът на Сътворението, над който е само Всевишният, защото сега между нас и него стоят едни други същества — тези, чието присъствие Бисисаолови в Очите. Защо Господ Бог да се вслушва в молбите ни, когато те са над нас, за да разговарят с Него?

Ръди го погледна ядосано.

— Колко типично за теб, де Морган! Да опростяваш нещата.

Де Морган се разсмя.

— А може би — обади се Джош — в Хроносрива няма Бог. — Изглеждаше обезпокоен. — Знаете ли, цялото това преживяване след промяната ми се струва като един безкраен кошмар. Бисиса, ти ми разказа за древните животни, от които сте намирали само скелети. Изчезнали много отдавна, без никакво обяснение. Може би и ние някога ще изчезнем от този свят — първата изчезнала разумна раса. — Той вдигна ръката си и я загледа. — Казват, че мигове преди смъртта целият живот преминава пред очите ти. Може би като раса сега преживяваме нещо подобно — последни ярки видения от миналото на човечеството, късове от кървавата ни история, изплували на повърхността, преди да потънем в забрава.

Ръди се изсмя.

— Джош, не те бях чувал да плешиш такива глупости!

Бисиса се пресегна и улови Джош за ръката.

— Млъквай, Ръди. Джош, чуй ме. Това не е кошмар. Мисля, че Очите са изкуствени предмети, а Хроносривът е съвсем целенасочен акт. Според мен зад всичко това стоят умове — по-развити от нашите, но умове, а не божества.

— Ако е така — изсумтя де Морган, — вашите същества от Очите могат да местят времето и пространството. И какво е това, ако

не Божие деяние?

— О, те не са богове — въздъхна Бисиса. — Могъщи са — много по-могъщи от нас, — но не са богове.

— Защо си толкова сигурна? — попита Джош.

— Защото не изпитват състрадание.

Получиха четири дни отсрочка. След това пратениците на Александър се върнаха.

От хилядата войници, които ги придружаваха, бяха оцелели само десетина. Сред тях беше и капрал Батсън, но с отрязан нос и уши. В торбата зад седлото си носеше главата на Птолемей.

Когато чу новината, Бисиса се разтрепери — както заради неизбежната война, така и заради загубата на една историческа личност. Мъчно й беше и за начина, по който бяха постъпили с Батсън — този смел и горд войник. Александър също страдаше за загубата на своя стар приятел.

На следващия ден македонските съгледвачи докладваха за раздвижване в лагера на противника. Нападението, изглежда, щеше да е скоро.

Същия следобед Джош откри Бисиса в храма на Мардук. Тя седеше опряна на една обгоряла стена, завила краката си с одеяло. Гледаше Окото, което бяха нарекли Окото на Мардук. Напоследък често седеше тук.

Джош седна до нея и скръсти ръце.

— Защо не си почиваш?

— Тук си почивам. Почивам си и наблюдавам.

— Наблюдаваш наблюдателите?

Тя се засмя.

— Все някой трябва да го прави. Не искам да си мислят...

— Какво?

— Че не знаем. За тях и какво са направили с нашата история. Освен това мисля, че тук е създадена голяма сила. Сигурно е така, за да създадат това Око и отрочетата му из цялата планета и да разтопят двайсеттонна златна статуя... Не бих искала Сейбъл или Чингис хан да влязат тук. Ако изгубим сражението, ще защитавам това помещение до последния си патрон.

— О, Бисиса, ти си толкова силна! Как искам да съм като теб.

— Не, не искаш. — Той стискаше ръката ѝ, почти болезнено, но тя не я дръпна. — Вземи. — Бисиса бръкна под одеялото и извади манерка. — Това е чай.

Джош отвинти капачката и отпи.

— Хубав е. Има и мляко, но не е истинско.

— Това е от пакета с неприкосновения запас. Кондензирано, разтворимо мляко. В американската армия ти дават таблетка за самоубийство, в британската — чай. Пазех го за някой специален случай. Какво по-специално от това?

Той отново надигна манерката. След това потъна в мисли.

— Нещо май те мъчи?

— Ами... мислех си за вкъщи.

Тя кимна.

— Май всички избягваме тази тема, а?

— Сигурно защото е болезнена.

— За мен още повече, Джош. Разкажи ми за твоето семейство.

— Наследих тази професия от баща си. Той е писал репортажи за Гражданската война. Раниха го, раната се инфицира и след година той почина. Бавна и мъчителна смърт. Попитах го защо е станал журналист, а не войник. Той ми отговори, че винаги трябва да има някой, който да гледа какво става и да разказва на другите. Иначе сякаш събитието въобще не се е случвало. Появях му и тръгнах по неговите стъпки. Понякога си мисля, че съдбата на всеки човек е предопределена много преди да се е родил. Но предполагам, че всеки го спохождат подобни идеи.

— Попитай Александър.

— Хм... Майка ми е още жива. Или по-скоро беше. Жалко, че няма как да ѝ съобщя, че с мен всичко е наред.

— Може би знае — по някакъв начин.

— Бис, сещам се с кого би искала да си, ако...

— С дъщеря ми.

— Никога не си ми разказвала за баща ѝ.

Тя сви рамене.

— Беше хубавец, от нашия полк. Имахме бурна връзка, после всичко приключи. За съжаление пиеше, а това винаги води до усложнения. Когато се роди Мира, Майк не знаеше какво да прави. Не

беше лош човек, но всичко между нас бе угаснало. Исках нея, не него. А после той загина... — Очите ѝ се насызиха и тя заби нокти в дланта си. — Отсъствах твърде дълго. Разбирах, че прекарвам прекалено малко време с дъщеричката си. Обещах си, че ще се поправя, но все не успях. А сега попаднах тук и точно когато най-много ми се иска да съм у дома, трябва да се справяме с този проклет Чингис хан.

Джош хвана лицето ѝ в ръце.

— Никой от нас не го е искал. И ако утре умрем... Бис, как мислиш, дали ще възкръснем? Искам да кажа, дали съществуваме и в някой друг отрязък на времето?

— Не. Всъщност... може да има и друга Бисиса Дът. Но няма да съм аз.

— Значи този момент е всичко, което имаме — прошепна той.

След тези думи вече беше неизбежно. Устните им се срещнаха, зъбите им се докоснаха и тя го дръпна под одеялото. Той беше нежен и внимателен, може би му беше за първи път, но я облада с отчаяна, жадна страсть.

Тя се потопи в топлината на мига.

Но когато всичко свърши и тя отново се сети за Мира, изпита неясни угрizения. Усети някаква празнота в себе си, сякаш мястото, което доскоро бе заемала Мира, бе пусто.

Освен това непрестанно чувстваше присъствието на Окото над тях и как отраженията им — нейното и на Джош — се местят по гладката му повърхност като пъплещи насекоми.

Надвечер, след като приключи с ритуалното жертвоприношение, Александър нареди да свирят сбор за цялата армия. Няколко десетки хиляди воиници, облечени в ярки туники и с изльскани до блъсък щитове, се строиха в правоъгълници пред стените на Вавилон. Конете пристъпваха нетърпеливо и цвилеха възбудено. Тук бяха и британците, строени в параден ред под командването на Гроув.

Александър пришпори коня си пред първата редица и поздрави воиниците с ясен глас. Отговорът им отекна в стените на Вавилон. Като го гледаше, Бисиса не можеше да повярва, че това е същият изтощен от раните си човек. Не можа да чуе добре думите му, но отговорът, изригнал едновременно от хиляди гърла и придружен от

дрънченето на хиляди мечове върху щитовете, бе като свиреп боен вик:

— Алалалай! Ал-е-хан-дре! Ал-е-хан-дре!

Александър приближи немногочисления британски отряд, дръпна гривата на коня, задържа го на място и заговори отново — този път на английски. Имаше силно изразен акцент, но думите му бяха напълно разбираеми. Спомена Ахмед Кел и Мейуанд, сражения от Втората афганистанска война на британската армия, които бяха оставили пресни следи в съзнанието на войниците. А след това каза:

— И от този ден чак до свършата на света ще ни помнят всинца, нас, малцината избраници, братя по кръв и оръжие, защото който пролее кръвта си в битка редом с мен, ще е мой брат...

Европейците и сепоите го поздравиха също толкова възторжено, колкото македонците.

Когато парадът свърши, Бисиса потърси Ръди. Той стоеше на платформата на вратата на Ищар и гледаше към полето, където вече се разгаряха огньовете на македонския стан. Беше захапал една от любимите си дълги турски цигари и всмукваше замислено.

— Шекспир, Ръди?

— „Хенри V“, ако трябва да съм точен. С някои негови поправки.

— Той пусна облаче дим. — Казали на Александър, че съм нещо като стихоплетец. Та той ме повика в двореца да подгответя кратко обръщение към британците. Вместо да измислям, предпочетох да се обърна към класиците. И какво по-подходящо? Освен това — продължи той, — тъй като Шекспир едва ли го има в този свят, няма никакъв начин да ме обвинят в plagiatство!

— Ама и ти си един образ, Ръди...

Долу в лагера войниците подхванаха песни. Македонските бяха познатата смесица от тъжни балади за дома и изгубената любима. Но тази нощ Бисиса чу английски думи и текстът ѝ се стори странно познат.

Ръди се засмя.

— Не го ли позна? Това е псалм: „Благославяй, душо моя, Царя Небесни“. Странно чувство за хумор, като се има предвид положението.

Бисиса поклати глава, но не каза нищо. От изток польхна слаб ветрец и разнесе дима от огньовете над градските стени. Тя погледна

натам и видя, че Очите са се върнали — бяха десетки, увиснали в търпеливо очакване над огньовете.

35

СБЛЪСЪКЪТ

Прах — това бе първото, което видя Джош. Грамадния прашен облак, вдигнат от копитата на конете.

Беше по пладне. Първият ясен безоблачен ден от доста време, като се изключеше прашната вълна, закрила хоризонта. Малко след това те се показваха иззад завесата от прах — първо сенки, но бързо придобиваха плът и кръв и се превръщаха във фигури на конници. На монголски войници.

Въпреки всичко, на което бе станал свидетел в последно време, Джош все още не можеше да повярва напълно, че се е изправил срещу цялата монголска орда под командването на самия Чингис хан и че е техен враг. Но беше точно така — виждаше го с очите си. Сърцето му заби по-бързо.

Беше се свил на тясната площадка на наблюдателницата до Вратата на Ищар и гледаше на изток, откъдето настъпваха монголите. Заедно с него бяха неколцина македонци и британци. Британците разполагаха със сравнително добри далекогледи, швейцарска изработка. Гроув ги бе предупредил да закрият лещите от слънцето — не знаеха с каква информация за обстановката във Вавилон разполага Чингис хан, но Сейбъл със сигурност щеше да се досети за причината за отблъсъците. От всички най-добре екипиран бе Джош, на когото Абдикадир бе доверил безценния си прибор за нощно виждане, който освен това разполагаше с мощно увеличение. Абдикадир се бе присъединил към армията.

При първия знак за приближаването на монголите сред македонците и британците се долови напрежение и същевременно вълнение, като от отдавна чакано представление. Джош дори зърна ярката туника на Александър при съседната градска порта — владетелят бе дошъл веднага щом му бяха съобщили за приближаващата се армия.

Монголите прииждаха на дълги редове и изглежда, бяха разделени на групи от по десетима конници. Джош направи някои

бързи изчисления — при двеста души дължина и двайсет дълбочина това означаваше четири или пет хиляди конници за първоначалната атака.

Александър бе строил пред стените на Вавилон десет хиляди души. Вятърът развяваше дългите им алени наметала, а златистите им шлемове лъщяха на слънцето. Офицерите се отличаваха по сините пера върху шлемовете.

Започна се.

Първото нападение бе със стрели. Предната редица на настъпващите монголи опъна лъкове и пусна залп към небето. Стрелите бяха със заострени кокалени върхове и на разстояние от сто стъпки удряха точно. Бързината на стрелбата зависеше само от скоростта, с която лъконосците вадеха стрелите от колчаните.

Македонците бяха строени в две дълги редици, като в средата бяха копиеносците, а фланговете пазеха елитните щитоносци. В мига, когато стрелите литнаха, откъм македонските редици се чу пронизителният сигнал на тръбите и бойците се прегрупираха в плътни карета, със страни от по осем души. Вдигнаха кожените щитове над главите си и ги припокриха, образувайки онова, което римляните наричаха „костенурка“.

Стрелите затропаха върху щитовете. „Костенурките“ удържаха, но не без жертви. Тук-там отделни войници паднаха и закрещяха от болка и за миг, докато ги изнасяха назад, в бойния ред се образуваха пролуки.

„Ето че започнаха да умират хора“, помисли си Джош.

На четвърт миля от градските стени монголите внезапно преминаха в атака. Войниците нададоха гърлени ревове, барабаните задумкаха като тупкащи сърца, тропотът на копитата наподобяваше наблизаваща буря. Шумът бе оглушителен.

Джош не се смяташе за страхливец, но трепна. Беше изумен от спокойствието, с което воините на Александър останаха по местата си. Отново екнаха тръби, размахаха се флагчета и при команда „Синаспизмос!“ те преминаха отново към първоначалния си боен ред, като държаха вдигнати щитовете, за да се пазят от стрелите. Четири редици пехота с копия, мечове и щитове бе всичко, което стоеше между монголската конница и Вавилон. Но войниците отново допряха

щитовете си един в друг, забиха дръжките на копията в земята и насочиха остритеата им срещу монголите.

През последните няколко секунди Джош виждаше монголите съвсем ясно — виждаше дори очите на бронираните им коне. Животните изглеждаха като побеснели и той се зачуди с какви средства са ги докарали до това състояние, за да се нахвърлят яростно срещу плътния строй на пехотата.

Монголите се стовариха върху македонските линии. Ударът беше страховит.

Бронираните коне си проправиха път през предната линия и бойният ред се огъна в центъра. Но македонците от задните редове се нахвърлиха срещу животните, сечаха ги, режеха им сухожилията. Монголите и конете им започнаха да падат. Задните редици се удряха в тях и това забавяше напредъка.

Сега вече боят се водеше по цялото протежение на македонската линия. Въздухът се изпълни с мирис на кръв, метал и прах. Ехтяха гневни викове и викове на болка, метал дрънчеше върху метал. Нямаше изстриeli, нито топовни гърмежи — шумове, така характерни за сраженията от по-късната епоха. Но хората гинеха със същата бързина, като в съвременна война.

Джош изведнъж осъзна, че над него е увиснala една сребърна сфера. Значи не само хора наблюдаваха това страшно представление днес.

Първото нападение продължи само броени минути. После, по сигнал на тръбите, монголите внезапно се оттеглиха. Тези, които все още бяха на коне, препуснаха назад в галоп. Зад себе си оставиха разкривена редица от окървавени и обезобразени тела, отсечени крайници и осакатени коне.

Конниците спряха, в привидно безредие, на стотина метра от македонската линия, започнаха да крещят на противниците си на неразбираем език, пуснаха няколко стрели и дори плюеха презрително. Един бе дръпнал на коня си ранен македонски войник и сега започна да го изтезава — разрязващ гърдите му с ножа си. Македонците също отвърнаха с обиди, но когато неколцина от тях понечиха да се втурнат на помощ на другаря си, офицерите ги спряха с резки викове.

Монголите продължаваха да отстъпват и да примамват македонците да ги последват, но войниците на Александър не се

поддадоха. В този момент откъм Вратата на Ищар се зададоха санитари с носилки.

Първият македонец, когото донесоха в болницата на Бисиса, бе с рана на крака. Ръди й помогна да сложат изпадналия в безсъзнание войник на операционната маса.

Някой бе счупил и извадил стрелата, но остритео ѝ бе преминало през мускулите на прасеца и ги бе разкъсало. От раната шуртеше кръв и стърчаха мускулни влакна и сухожилия. Бисиса натика разкъсаната тъкан обратно, наля малко вино за дезинфекция, след това, с помощта на Ръди, заши разкъсаните краища. Едва сега войникът се размърда. Не разполагаха с упойка, разбира се, и можеха само да се надяват, че ако дойде на себе си, страхът и адреналинът ще потиснат болката поне за известно време.

Ръди — беше се изцапал до лактите в кръв — обърса потното си чело в рамото ѝ.

— Чудесно се справяш, Ръди — похвали го тя.

— Надявам се. Този човек ще живее, нали? Ще може да върви, да размахва меча и да загине в някоя друга битка.

— Всичко, което можем да направим, е да ги зашиваме.

— Така е...

Но скоро нямаха време за приказки. Раната в крака бе само началото на потока окървавени войници, които санитарите пренасяха през Вратата на Ищар. Както се бяха уговорили, Филип, лекарят на Александър, извършваше първия оглед и отделяше безнадеждните случаи от тези, на които все още можеха да помогнат.

Бисиса нареди на санитарите да отнесат превързания войник в палатката и веднага се зае със следващия случай. Оказа се тежко ранен монголец. Имаше порезна рана от меч в горната част на бедрото, от която шуртеше кръв. Тя се опита да притисне краищата на раната, но кръвта продължаваше да тече.

— На този въобще не му е тук мястото — рече Ръди над рамото ѝ.

Цялата опръскана в кръв, Бисиса отстъпи назад.

— Нищо не можем да направим. Изнесете го. Следващият!

Така продължи през целия следобед — безкраен поток от осакатени, гърчещи се от болка хора, върху които работеха до пълно изчерпване на силите — и след това.

Абдикадир беше с войниците пред стените на Вавилон. Веднъж вече се бе приближил съвсем до полесражението — когато македонската линия се огъна. Но заедно с британците ги държаха в резерва — Кейси също бе някъде по-нататък в редицата, — а оръжията им бяха скрити под македонски наметала. Александър им бе обещал, че и техният миг ще настъпи, но когато той реши.

Александър и неговите съветници от бъдещето разполагаха с достатъчно познания, за да изработят обстоен план на действие. Освен това познаваха класическата тактика на монголите. Първата атака бе лъжлива и целеше да накара македонците да се впуснат в преследване. Монголите бяха готови да отстъпват дни наред, ако се наложи, да изстискат и сетните сили на своя противник, докато накрая не сметнат, че е готов да падне в капана. По време на последния съвет хората от бъдещето бяха разказали на Александър как монголите веднъж бяха разгромили в Полша цяла армия християнски рицари, примамвайки ги по същия начин. Самият Александър се бе изправял срещу подобна тактика при стълкновенията си със скитите.

Освен това Александър също не бързаше да покаже пълната си сила. Половината от пехотата му и цялата конница бяха скрити зад стените на Вавилон, а оръжията от деветнайсети и двайсет и първи век все още не бяха влизали в употреба. Този коз тепърва предстоеше да бъде изигран и Александър разчиташе на предимството на изненадата. Макар че бяха забелязали доста монголски съгледвачи из околностите, все още нито един от тях не бе прониквал зад градските стени.

Зашитниците останаха нащрек, но през този ден монголите повече не се показаха.

Привечер хоризонтът се озари от безброй лагерни огньове — простираха се от север до юг и опасваха града отдалеч. Абдикадир чу македонците да си шепнат, очевидно стреснати от броя на огньовете. Сигурно щяха да са още по-изплашени, ако им беше казал, че е зърнал сред юртите конусовидните очертания на космическата капсула.

Малко след това в лагера се появи и Александър, следван от Хефестий и Евмений. Царят накуцваше, но шлемът му бе излъскан до блясък. Той се шегуваше непрестанно с войниците. Монголите се опитват да ни измамят, обясняваше високо. На всеки човек се падат по два-три лагерни огъния. И нещо повече, знаело се, че връзват натъпкани със слама чучела върху седлата на свободните коне, за да стреснат допълнително врага с численото си надмощие. Но македонците — заяви той — не се поддават на подобна измама! След което Александър нареди да загасят повечето от огньовете — нека монголите си мислят, че македонците са малко, нека подценяват силата им.

Дори Абдикадир почувства, че бойният му дух се покачва, след като видя царя. Александър беше забележителен човек, макар и — също като Чингис хан — хладен и жесток воин.

Прегърнал своя верен „Калашников“, той се зави с одеялото и се опита да заспи. Не след дълго почувства някакво странно спокойствие. Сега, след като бе видял противника очи в очи, вече нищо не можеше да го изплаши.

Замисли се за това, че монголите бяха причинили много злини на исляма. Те бяха нахлули в едно от най-богатите средновековни царства — Хорезъм, и го бяха опустошили. Бяха продължили да сеят смърт и разруха в Северна Персия, чак до Кандахар и Самарканд. Подобно на Вавилон, Хорезъм бил снабден със сложна подземна канализационна система, с каквато не можел да се похвали нито един друг град по онова време. Монголите разрушили канализацията и след като си тръгнали, по мнението на арабските историци, този регион така и не успял да се възстанови.

Абдикадир не беше фанатично вярващ мюсюлманин. Но смяташе, че щом има възможност, историята трябва да бъде поправена. Този път ислямът щеше да бъде спасен от монголското нашествие и щеше да се прероди. Но първо трябваше да спечелят тази ужасна война — на каквато и да било цена.

Изведнъж се засмя: спомни си какво му бе казал веднъж Кейси: „Добрият християнски воин винаги е на един изстрел от Рая“.

Коля остана да лежи в дупката под юртата на Чингис хан три дни. Сляп, глух, измъчван от ужасна болка. Можеше да измерва хода

на времето единствено по вибрациите от преминаващите по капака над него крака.

Ако монголите го бяха претърсили, щяха да открият в него найлонова торбичка с вода, благодарение на която бе оцелял тези три дни и три нощи. И още нещо, заради което бе заложил живота си. Залог, който се надяваше да му осигури жадуваната разплата.

Той знаеше много повече за монголите, отколкото Сейбъл, бе израсъл с историите за тях и бе разчитал да се възползва от тези си знания. Беше чувал и за зловещия обичай на Чингис да заравя враговете си под пода на юртата си. Ето защо, след като успя да предаде максимално количество сведения на Кейси, Коля се опита да облекчи съдбата си, като подхвърли на Сейбъл идеята с небесния „княз“. Всичко, на което разчиташе, бе да го напъхат тук долу, в мрака, само на метър от Чингис хан, но да не му отнемат онова, което бе скрил в себе си.

На борда на „Союз“ нямаше гранати, които биха били идеални за целта. Но пък бяха останали неизползвани експлозивни снадки. Монголите естествено нямаха никаква представа за какво могат да послужат. Сейбъл щеше да ги познае, разбира се, но тя бе твърде погълната от собствената си аrogантност и гледаше на Коля от висините на новото си положение. Смяташе го за наивен глупак. Това му осигури жадуваната възможност да поработи върху снадките и да измайстори едно съвсем простичко приспособление, с което да ги възпламени.

Оставаше само да чака настъпването на подходящия момент. Три дни, които сякаш бе преживял след смъртта си. Но колкото и да беше странно, тялото му продължаваше да функционира, до поема и отделя течности. Сякаш не знаеше, че е обречено.

Три дни. Какво пък, руснаците бяха търпелив народ. Дори имаха поговорка: първите петстотин години са винаги най-трудните.

Зазоряваше се. Македонците се размърдаха, кашляха, търкаха си очите, ставаха да пикаят. Абдикадир приседна. Сивкаворозовото небе бе странно красиво, слънчевите лъчи багреха долния край на ниските облаци.

Но утринното спокойствие продължи само още няколко минути.

Рано призори и късно вечер бяха най-опасните моменти за всеки войник — очите се изморяваха да се нагодят към бързо менящата се светлина. И точно в този момент на максимална уязвимост монголите удариха.

Бяха се приближили съвсем безшумно към позициите на македонците. И ето че изведнъж екнаха сигнални тръби, раздумкаха се бойни тъпани и монголите се хвърлиха в атака със свирепи викове. Тази внезапно изригнала какофония от звуци целеше да смрази кръвта, сякаш от тъмнината се приближаваше не човешка, а някаква неизмерима сила на природата, като потоп или свличащи се земни маси.

Но само миг по-късно се извисиха и плътните звуци на македонските тръби. Войниците се завтекоха към позициите си. Чуха се отривистите команди на офицерите: „Строй се, задръж позицията, не отстъпвай!“

Александър, разбира се, беше подготвен за този ход на противника. Дошло бе време да задейства своя капан.

Абдикадир зае място на три реда от предната линия. От двете му страни се подредиха изнервени британци. Той улови погледа на един от тях, смигна му и бавно вдигна автомата.

Видя първия нападател през процепа на мерника.

Този път в центъра на атаката бе разположена тежката конница, а леката я следваше отзад. Ризниците на ездачите бяха изработени от биволска кожа, а металните им шлемове имаха качулки, които скриваха врата и ушите. Всеки носеше по няколко оръжия — два лъка, три колчана, копие с остьр закривен край, секира и крива сабя. Дори конете бяха облечени в броня — широки кожени покривала пазеха страните им, а на главите им се мъдреха метални шапки. Така отрупани с оръжия, монголите приличаха по-скоро на насекоми, отколкото на хора.

Но този път ги очакваше изненада. Прозвуча сигнал на тръба и върху стените на Вавилон се показаха лъконосци и обсипаха врага с дъжд от стрели.

Литнаха още стрели, този път със запалени върхове. Бяха насочени към заровените в плитки шахти под земята купчини слама, накисната в катран. Лумнаха ярки огньове, гъст черен дим застла бойното поле. Чуха се изплашени викове, цвилене на пощурели

животни. Ала въпреки изненадата и нарастващия брой на жертвите атаката не спря.

За втори път монголската конница се сблъска с македонските редици.

Този път отстъпи почти цялата линия — беше неизбежно под натиска на хилядите нападатели.

Абдикадир, който вече бе само на няколко метра от полесражението, видя вдигащи се на задните си крака коне, плоски монголски лица, мъже, които се биеха и умираха. Миришеше на кръв, на прах и на потни, уплашени и разярени коне и към всичко това се прибавяше миризът на пот и мляко, който лъхаше от монголите. Войниците бяха плътно притиснати един в друг, беше неимоверно трудно да вдигнеш оръжие, почти невъзможно да го размахаши. Земята под краката им бе опръскана в кръв и покrita с осакатени тела и отсечени крайници — сякаш се намираха в някаква огромна месомелачка. Натискът се усили, когато монголската лека конница притисна отзад своите по-тежки събрата, за да си проправи път, размахала копия и саби.

И Александър нанесе удара си. От задните редици на македонците притичаха пешаци, въоръжени с дълги закривени копия, с които събаряха конниците от седлата и ги пробождаха безмилостно. Започна сеч, която косеше редиците на едните и другите.

И изведнъж над грохота се извиси нов, тревожен сигнал.

Точно пред Абдикадир, в центъра на полесражението, оцелелите македонци от предната линия внезапно се отдръпнаха, като изоставиха ранените и убитите. Изведнъж между Абдикадир и най-свирепите конни войници в човешката история се образува празно пространство.

Изненадани, монголите се подвоумиха за миг. Един огромен мъжага, който размахваше окървавен боздуган, втренчи поглед в Абдикадир и извика нещо.

Изправен до рамото на Абдикадир, капитан Гроув издаде кратка команда:

— Огън!

Абдикадир вдигна автомата и натисна спусъка. Главата на монголския воин се превърна в облак от кръв и натрошени кости, металният му шлем тупна на земята. Конят му подскочи и обезглавленото тяло отлетя встрани.

От двете страни на Абдикадир британците откриха едновременно огън срещу настъпващата вълна монголски войници — древните им „Мартини-Хенри“ и „Шнайдер“ „кашляха“ едва чуто на фона на оглушителното тракане на руския автомат. Под дъжда от куршуми хора и коне се превръщаха в безформена кървава маса. Полетяха първите гранати. Повечето бяха заслепяващи, но и те вършеха работа — конете се мятаха подивели, смъкваха конниците си и ги тъпчеха.

Една граната избухна недалеч от Абдикадир и ударната вълна го бълсна в корема. Той падна назад, оглушен, усети в устата си вкуса на метал и кръв. Завладя го странното чувство, че се е откъснал от света, че може би е преживял поредния Хроносрив. Но някакъв тъничък гласец непрестанно му повтаряше, че щом е паднал, в редицата се е образувала пролука. Той вдигна автомата, стреля, без да гледа, и се изправи.

Цялата редица настъпваше. Британците поддържаха почти непрестанен огън.

Абдикадир изтича да се изравни с тях, като пътеш постави нов пълнител. Земята под краката му бе осяна с трупове и ранени — той настъпи един, докато крачеше, но нямаше откъде другаде да мине.

„Напредваме“, помисли си въодушевено. Вляво и вдясно, докъдето можеше да види, монголите отстъпваха, неспособни да се противопоставят на оръжия, претърпели още шестстотин, че и повече години еволюция.

И тогава Абдикадир чу един писклив глас — женски глас — и веднага след това монголите скочиха от конете си. И тръгнаха право срещу покосяващия огън на пушките, като използваха за прикритие труповете на мъртвите си другари и ковете. Абдикадир разпозна тази тактика — открий заплахата, придвижи се, прикрий се, стреляй, смени местоположението. Те използваха лъковете си — единственото оръжие, което можеше да се сравнява по далекобойност с пушките — и напредваха на смени, като се прикриваха един друг. Миг по-късно до ушите му долетяха болезнените викове на ранени македонци и гневните псуви на британците. Новата тактика даваше резултат.

Тези монголи несъмнено бяха обучавани да издържат на огнестрелен огън. „Сейбъл“ — сети се той и сърцето му се сви. Изпразни пълнителя и зареди нов.

Монголите наближаваха. Към Абдикадир и останалите британци бяха прикрепени щитоносци, но и те даваха жертви. Един конник дори успя да се промъкне съвсем близо и Абди — нямаше време да стреля — го повали с приклада и едва тогава го довърши. След това се огледа за следващия противник.

От наблюдателния си пост на Вратата на Ищар Джош виждаше почти целия фронт на сражението. Най-гъста бе секта точно пред вратата, където хора и коне се бяха сплели в яростно, тъпчещо се кълбо. Очите бяха навсякъде, като летящи перли над главите на сражаващите се воини.

Тежката конница бе най-могъщото оръдие на монголската армия. Предназначението ѝ бе да разбива с един удар най-силните части на противника. Надеждите им бяха, че неочекваната намеса на огнестрелните оръжия ще неутрализира напълно тази опасна бойна единица. Но по някаква необяснима причина монголите не бяха отстъпили и сега цялата пехота бе притисната към стените.

Това бе крайно неприятен обрат. В Джамруд бяха разквартирувани само триста британски войници — недостатъчно на брой, за да се мерят с монголите, дори ако всеки куршум поваляше по един противник.

Междувременно монголите хвърлиха в боя нови конни части, които се опитваха да обкръжат противника по фланговете. И това бе предвидено — ставаше дума за класическа монголска маневра, наречена „тулугма“ — но яростта, с която новите сили се стоварваха върху македонските флангове, бе зашеметяваща.

Ала Александър все още не бе приключил. От градските стени прозвучаха тръби. Портите се разтвориха с метално дрънчене и в полето излезе македонската конница — подреждаше се пътъм в клиновидна формация. На Джош му бе достатъчен един поглед, за да се увери в преимуществото на тези конници спрямо монголите. Освен това начело на конницата разпозна пурпурното наметало и белоперестия шлем на самия Александър, който яздеше върху покривало от леопардова кожа. Бърза и подвижна, дисциплинирана и маневрена, македонската конница описа завой и се вряза като скалпел във фланга на монголите. Сега противникът се озова притиснат от две

стри — отпред го подпираше пехотата, а задните редове падаха под ударите на конницата. Македонците използваха дългите си копия и пронизваха вражеските воини в лицата. От високо монголите изглеждаха като притиснати в клещи. Джош си спомни, че това е друга антична класическа тактика, използвана за първи път от Филип, бащата на Александър. Синът се бе оказал достоен ученик.

Джош никога не бе защитавал войните. Но сега, при вида на тази внезапна промяна, го завладя неописуем възторг. Тази странна и необяснима радост, когато пред очите му гинеха човешки същества, когато хората проявяваха невероятни умения да се изтребват в огромни количества, го накара да се замисли за смисъла на войната. Хрумна му, че хората воюват така, както играят, само че с най-големия възможен залог — собствения си живот. Не парите, печалбата, властта или завладяната територия — те се избиваха заради удоволствието да го правят. Киплинг беше прав — войната наистина бе забавление. Това бе най-тъмната и мрачна тайна на човешкия род.

Може би тъкмо затова и Очите бяха тук — за да се порадват на един уникален спектакъл, да погледат как най-свирепите същества във вселената се избиват и тъпчат в кървавата прах. Джош почувства едновременно отвращение и никаква нечистопътна гордост.

Като се изключеха резервите, сега всички сили и на двете страни бяха хвърлени в битката. С изключение на няколко отделни и незначителни стълкновения по фланговете, сражението се водеше в центъра на бойното поле, като всички бяха вкопчени в плътна, неразделна, бавно подвижна маса. Димът от пламтящите сламени капани се стелеше ниско и закриваше гледката, а от стените на Вавилон продължаваше да се сипе дъжд от стрели.

Джош вече не можеше да определи дали някоя от двете страни взема надмощие. Отминало бе времето за тактически маневри и двамата пълководци, вероятно най-великите на всички времена, не можеха да направят нищо повече освен — като Александър — да грабнат сами мечовете.

Дошъл бе моментът да се бият и да умират.

Медицинският пункт на Бисиса бе затрупан. Нямаше друга дума за това, което се случваше там.

Тя се бе навела над окървавеното тяло на един млад македонец, почти момче. Бяха го промушили няколко пъти в корема. Тя почисти раните доколкото можа — едва се държеше на крака от умора. Даваше си сметка, че дори да се справи с прободните наранявания на момчето, то ще умре от инфекция.

А през това време продължаваха да докарват нови и нови ранени. Тези, които отвън определяха като безнадеждни, вече не се караха в градската морга, а се струпваха на огромен куп пред болницата, куп, от който се стичаше тъмна кръв. От насочените за лечение едва една шепа се върнаха в строя, след като ги превързаха — повече от половината издъхнаха на операционните маси.

Какво друго можеше да се очаква? Не беше лекар, не разполагаше с никакви съвременни средства и единственият ѝ достатъчно квалифициран помощник бе древен грък, който някога се бе здрависвал със самия Аристотел.

Но поне се успокояваше, че е спасила неколцина.

Може би щеше да е напразно — ако не успеаха да спрат монголското нашествие, — но точно в този момент я завладя силното желание да помогне по някакъв начин на това момче, да не го остави да умре. Тя разрови с окървавени пръсти полупразната си аптечка и извади отвътре спринцовка със стрептомицин. Огледа се и когато видя, че никой не я наблюдава, му инжектира лекарството.

След това се обърна и викна:

— Следващият!

Коля нито за миг не се съмняваше в опасностите, които влечеше със себе си монголското нашествие. Не изпитваше никакво възхищение пред „военния гений“ на Чингис хан — за него той бе просто един много умел касапин. От всички народи може би руснаците имаха най-силно право да хранят неприязън към монголския владетел. Бяха преживели две монголски нашествия. Богати градове като Новгород, Рязан и Киев бяха опустошени и изгорени до основи.

— Не и този път — прошепна Коля, неспособен да чуе думите си. — Не и този път.

Знаеше, че Кейси и другите ще се съпротивляват с всички сили и средства на монголската заплаха. Може би монголите си бяха създали

прекалено много врагове в предишния свят и сега, по някакъв странен начин, бяха принудени да плащат за извършените злини.

От него се изискваше да извърши един последен акт. Въпросът бе дали оръжието, с което разполагаше, ще е достатъчно разрушително. Коля не се съмняваше в техническите си способности. Оставаше обаче нерешен проблемът с откриването на целта. Беше се опитал да изучи навиците на Чингис хан. За разлика от Александър Велики, ханът бе пълководец, който наблюдаваше битката отстрани и се прибираше в юртата си в края на деня — напълно обяснимо, като се имаше предвид, че бе поне шейсетгодишен.

Но можеше ли Коля да е сигурен, след три дни, прекарани в непрогледен мрак, кое време е навън? Как би могъл да знае дали тежкият тропот, чиито вибрации долавяше в момента, е предизвикан от свитата на человека, когото възнамеряваше да унищожи? Единственото, за което съжаляваше, бе, че никога нямаше да узнае отговора на този въпрос.

Коля се усмихна, спомни си за жена си и натисна спусъка. Нямаше очи, нито уши, но почувства, че земята потрепери.

Опрял гръб в неколцина британски войници, Абдикадир отблъскваше атаките на яздените около тях монголи, които размахваха дългите си копия. Отдавна бе свършил патроните, беше захвърлил безполезния автомат и сега се биеше с нож, сабя, меч, копие или брадва — каквото му попаднеше под ръка. Колкото повече се разгорещяваше битката, толкова по-жив се чувствуваше — сякаш целият му живот бе съсредоточен върху този мимолетен миг, изпълнен с кръв, викове и болка.

Тяхната група бе една от последните оцелели, мъничък остров на съпротива сред море от кръв, из което монголите препускаха на воля. Абдикадир вече бе получил няколко удара. Даваше си сметка, че всеки от следващите може да го довърши. Знаеше и друго — че битката е изгубена. Но не можеше да направи нищо.

Откъм монголските линии внезапно се дочу неритмично думкане — поредният призив на техните бойни барабани. За миг това отвлече вниманието му и когато отново погледна право пред себе си, зърна стоварващия се върху ръката му боздуган. Парализиран от остра болка,

Абдикадир изпусна оръжието — вероятно врагът му беше строшил пръстите. Невъоръжен, с една здрава ръка, той се извърна към монголския войник, който бе отстъпил назад, за да замахне за последен удар. Абдикадир се хвърли, изпънал пред себе си здраво стиснатата си длан, и покоси монголеца през краката. Противникът му се преметна назад и Абдикадир използва краткия миг, за да потърси ново оръжие. Напипа хълзгавата дръжка на меч, стисна я и се изправи.

Но монголецът беше изчезнал.

По цялото протежение на фронта монголите се мятаха на конете и отстъпваха към лагера си. Някои се навеждаха пътьом, за да качат свои останали без коне другари. Абдикадир ги изпроводи с мрачен поглед, задъхан, стиснал оръжието. Все още не можеше да повярва на това какво става.

Изведнъж чу рязък свистящ звук и го позна по-скоро по памет. Беше от куршум. Огледа се.

Точно пред Вратата на Ищар една монголска част, изглежда, нямаше никакво намерение да се присъедини към общото отстъпление. Петдесетина конници в плътен строй щурмуваха отворената врата. Някой от тях бе стрелял по него...

Докато изпускаше меча, той видя как пропитата с кръв земя се носи срещу него.

Бисиса чу писъци и ревове точно пред входа на медицинския пункт и изтича при вратата да види какво става. Ръди Киплинг, с подгизнала от кръв риза, я последва.

Отряд монголски войници бе пробил защитната линия и нахлуваше през разтворената порта. Македонците се струпваха около тях като антитела около вирус. Монголите се защитаваха отчаяно, но някои от тях вече бяха свалени от конете.

Ала една самотна фигура се измъкна от мелето и се затича по централната улица на града. Беше жена — сигурно затова македонците не ѝ бяха обрънали внимание, или пък не виждаха в нея заплаха. Беше облечена с кожени доспехи, но косата ѝ бе изпъната назад и вързана с яркооранжево парче плат.

— Това е тя! — прошепна Бисиса.

— Какво каза? — попита Ръди.

— Това трябва да е Сейбъл. По дяволите, насочва се право към храма...

— Окото на Мардук...

— Заради него е било всичко. Хайде!

Затичаха се по улицата след Сейбъл. Насреща им бягаха разтревожени македонски войници — бързаха към мелето при портата. Над главите им, увиснали като дистанционни камери, блестяха десетки Очи. Бисиса дори се изненада колко много са станали.

Ръди пръв стигна камерата на Мардук. Голямото Око продължаваше да виси над разтопената статуя. Сейбъл стоеше точно под него и задъхано разглеждаше разкривеното си отражение. Изпъната ръка да докосне Окото.

Ръди Киплинг пристъпи напред.

— Госпожо, отстранете се оттам или...

Сейбъл се извърна рязко, вдигна пистолета и го простира. Ръди политна назад, бълсна се в стената и падна.

— Ръди! — изкрештя Бисиса.

Сейбъл вече беше насочила пистолета към нея.

— Не мърдай.

Ръди погледна безпомощно Бисиса. По широкото му чело се стичаха едри капки пот. Държеше се за горната част на бедрото, между пръстите му бликаше кръв.

— Тя ме застреля — промълви изненадано той.

Бисиса едва се сдържаше да не изтича при него. После вдигна бавно ръце.

— Сейбъл Джоунс?

— Ха, прочула съм се значи.

— Къде е Коля?

— Мъртъв... може би. — Тя се засмя. — Хрумна ми нещо. Монголите свириха отстъплението. Първо сметнах, че е съвпадение. Но знаеш ли какво може да е станало? Чингис хан е мъртъв и синовете и братята му бързат да свикат *курилтай*, за да решат кой ще вземе голямата награда. Социалната структура на монголите е като на стадо шимпанзета. И точно като при тях, когато главата се умре, мъжките се сбиват кой да го наследи — защото шансовете на всички са равни. Коля сигурно е знал за това. — Тя поклати глава. — Да му се не

начудиши на това дребно копеле. Питам се как ли го е направил. — Пистолетът в ръката ѝ не трепна нито за миг.

Ръди изстена.

Бисиса си наложи да не му обръща внимание.

— Какво искаш, Сейбъл?

— А ти какво мислиш? — Тя посочи с палец през рамо. — Засякохме сигнала на това нещо още от орбита. Каквото и да прави тук, това е ключът — към миналото, настоящето и бъдещето...

— Към новия свят.

— Точно така.

— Мисля, че си права. От известно време го изучавам.

Сейбъл присви очи.

— В такъв случай би могла да ми помогнеш. Какво ще кажеш? С мен ли си, или против мен?

Бисиса премести поглед към сферата. И изведнъж се ококори и възклика:

— Изглежда, те е очаквало!

Сейбъл извърна глава. Беше съвсем простиčък трик, но американката стана жертва на собственото си тщеславие — и Бисиса спечели така нужната ѝ секунда. Беше ѝ напълно достатъчна, за да изрита пистолета от ръката на Сейбъл и да я повали на земята.

После задъхана се наведе над космонавтката. Стори ѝ се, че усеща мириза на мляко и лой, същото, на което миришеха монголите, с които бе лягала.

— Сейбъл, наистина ли смяташе, че Окото го е грижа за теб и за твоите жалки амбиции? Дано изгниеш в ада! — Вдигна поглед към Окото. — А ти — видя ли достатъчно? Това ли искаше да видиш? Не ти ли стигат страданията ни?

— Бисиса... — изстена Ръди.

36

СЛЕД БИТКАТА

Хефестий беше мъртъв.

Александър бе спечелил още една велика битка при почти невъзможни обстоятелства — в съвършено нов свят, срещу противник, който имаше зад гърба си еволюция от почти хиляда и петстотин години повече от македонците. Но за да го направи, бе изгубил своя най-близък съратник, любовник и единствен приятел.

Александър знаеше какво е най-добре да направи в този момент. Смяташе да се приbere в шатрата си и да се напие до забрава. А после да нареди построяването на грандиозен монумент — може би някой гигантски каменен лъв.

Всъщност реши да не прави нито едно от тези неща. Най-добре бе да скърби за Хефестий насаме. Според Омир Ахил наредил да отрежат опашките и гривите на конете в памет на любимия си приятел Патрокъл. Дали да не постъпи и той по същия начин?

Не, първо го чакаше друга, по-важна работа.

Той прекоси покритото със засъхнала кръв бойно поле и навлезе между палатките и навесите, в които бяха настанени ранените. Следващо го развълнувала свита от съветници и помощници, между които и личният му доктор, защото Александър бе получил още няколко рани. Много от ранените искрено се зарадваха, че го виждат. Едни се хвалеха с подвизите си по време на битката и Александър ги изслушваше търпеливо, а сетне ги хвалеше за проявената храброст. Но други мълчаха, изпаднали в шок. Беше го виждал и преди. Щяха да останат така часове или да повтарят едни и същи думи отново и отново. Но накрая щяха да дойдат на себе си — както ставаше винаги. Както щеше да се изчисти от засъхналата кръв и бойното поле пред стените на Вавилон. Но нищо не можеше да успокои гнева и вината на онези, които бяха оцелели там, където другарите им бяха загинали — както техният цар не можеше да забрави Хефестий.

Ръди лежеше облегнат на стената, разперил ръце встрани, със сгърчени, потъмнели от кръв пръсти — приличаха на обърнати по гръб раци. От раната в бедрото му продължаваше да шурти кръв.

— Бисиса, в последно време се нагледахме на толкова много пролята кръв...

Той продължаваше да се усмихва.

— Така е. — Тя извади от джоба си превръзка и се опита да запуши раната. Но кръвта буквально пулсираше отвътре. Куршумът, изстрелян от Сейбъл, изглежда, бе разкъсал бедрената артерия, един от главните пътища, по които кръвта достига до долните крайници. Нямаше никакъв начин да го премести — нито торбички с кръв и разтвори, които да му прелее.

Сега не беше време да се отдава на чувства — по-добре бе да мисли за Ръди като за повредена машина, която трябва да поправи. Наведе се и сряза панталона около раната.

— Не говори. Ще се оправиш.

— Говна, както би казал Кейси.

— Кейси ти влияе зле.

— Кажи ми... — прошепна той.

— Какво?

— Какъв ще бъда? Или... какъв съм бил.

— Сега нямаме време, Ръди. — Раната зееше пред очите ѝ — кървав кратер, от който продължаваше да блика алена течност. — Помогни ми, моля те. — Тя го улови за ръцете и ги притисна върху отвърстието, а след това натисна отгоре с цялата си тежест.

Той се сгърчи от болка, но не извика. Беше ужасно пребледнял. Под него се бе образувала огромна локва тъмна кръв — миниатюрно копие на разтопеното златно божество.

— Никога няма да имаме време, Бисиса. Моля те.

— Ще бъдеш любимец на всички — заговори тя, без да спира да работи трескаво. — Ще те обявят за гласа на цяла една нация — на една епоха. Ще бъдеш прочут писател. И богат. Ще отказваш почести, макар че ще ти ги предлагат настойчиво. Ще преобразиш живота на хората. Ще спечелиш Нобелова награда за литература. Гласът ти ще се чува по целия свят...

— Ax! — Той се усмихна и затвори очи. Тя опипа вътрешността на раната с пръсти. Бликна още кръв и Ръди застена.

— Всички тези книги, които няма да напиша...

— Но те съществуват, Ръди. Има ги в телефона ми. До последната думичка.

— Сигурно е тъй, щом казваш... макар че няма никаква логика в това авторът да умре преди тях... А семейството ми?

Да спре кръвта бе равносилно на това да запуши течаща канализационна тръба с възглавница. Единственото, което можеше да го спаси, бе да открие феморалната артерия и да я стегне.

— Ръди, сега ще те заболи много силно. — Тя отново вкара пръсти в раната и се опита да я разшири.

Той изви глава назад, все така със затворени очи.

— Кажи за семейството ми... моля те... — Гласът му трепереше.

Тя продължаваше да рови в раната, разтегляше мускули и сухожилия, но все не можеше да открие артерията. Вероятно се бе свила след разкъсването.

— Трябва да намеря тая проклета артерия... толкова кръв си изгубил...

Не можеше да повярва, че в човешкото тяло има чак толкова кръв. Беше навсякъде — по ръцете й, по тялото му, по пода.

— Боли ме... и ми е студено... — отпаднало каза той. Сигурно изпадаща в шок.

Тя отново притисна раната.

— Ще имаш продължителен брак — рече забързано. — Щастлив, с деца. Син.

— Да? Как се казва?

— Джон. Джон Киплинг. А после избухва голяма война, която обхваща цяла Европа.

— Германците, нали? Все тези германци...

— Да. Джон ще бъде доброволец във Франция. Там ще загине.

— Ах... — Лицето на Ръди бе почти безизразно, но устата му се сгърчи. — Поне няма да изпита тази болка, която изпитвам аз... но кой знае... тази проклета логика! Как искам да разбера... — Той отвори очи и видя отражението си в голямата сфера над тях. — Светлината... — промълви. — Утринната светлина...

Тя долепи окървавена длан до гърдите му. Сърцето му изпърха и замря.

Александър отказа чужда помощ и се изкатери сам на върха на Вратата на Ищар. Погледна на изток, отвъд равнината, към мястото, където блещукаха огньовете на монголския лагер. Летящите сфери, които хората му бяха нарекли Очи и които се бяха умножили по време на сражението, бяха изчезнали — всички, с изключение на голямата в храма на Мардук. Може би новите богове бяха видели всичко, които ги интересуваше.

Освен всичко останало трябваше да въздаде и правосъдие. Оказа се, че онзи странен англичанин на име Сесил де Морган предавал сведения на монголските шпиони — сведения, които включвали и маршрута до Окото на Мардук. Затова Сейбъл бе стигнала толкова бързо там. Английският командир Гроув и неговите спътници, между които Бисиса и Абдикадир, настояваха за правото да съдят предателите де Морган и Сейбъл според техните си обичаи. Но Александър познаваше само един начин за правосъдие. Де Морган и Сейбъл щяха да бъдат изправени пред цялата армия — на равнината пред градските стени, където бяха загинали толкова много негови другари. В себе си той вече бе отсъдил какво ги очаква.

„Тази война още не е свършила“, мислеше си той, въпреки че могъщият му противник Чингис бе мъртъв. Александър вече не се съмняваше, че ще успее да победи монголите. Но защо македонци и монголи трябваше да се сражават за развлечение на някакви божествени Очи — като хвърлени в яма кучета? Те бяха хора, а не животни. Може би имаше и други начини.

Учудваше го и наглостта на Бисиса и нейните сподвижници, които се наричаха хора от бъдещето. Сякаш самият той бе отдавна забравена реликва. Но Александър ги намираше за пустословни, тези чудаци от друго време. А и бяха само шепа в сравнение с македонците и монголите. О, да, оръжията им притежаваха поразителна мощ, но се бяха изчерпили по време на битката и не те, а мечовете, храбростта и дисциплината на неговите воини бяха решили изхода ѝ. Не хората от бъдещето, а македонците и монголите щяха да определят съдбините на този нов свят.

Още утре щеше да нареди на Евмений да се свърже с монголите и да потърси с тях общ език. Ако ги победеше, щеше да е силен, но ако се съюзеше с тях, силата му щеше да се удесетори. Със сигурност в

целия този нов свят нямаше да има друга сила, която да им се противопостави. И тогава, въоръжени със знанията, които бяха донесли Бисиса и другите, за тях нямаше да има никакви прегради.

Александър бавно се извърна и вдигна лице срещу вятъра, който идеше от изток, от сърцето на световния континент — изпълнен с незнайни богатства и възможности.

**ПЕТА ЧАСТ
МИР**

37

ЛАБОРАТОРИЯТА

Трудно можеше да се нарече клетка.

Пет години след Хроносрива и залавянето им маймуночовеците все още бяха затворени зад мрежата, метната върху увисналото над земята Око и затисната с камъни. Никой не бе помислял за нещо по-подходящо — въпреки че по волята на нечие извратено началническо съзнание бяха боядисали камъните в бяло — по-скоро за да се създава работа на войниците.

Търсеща прекарваше дните си в усамотение — като се изключеше Вкопчващо, което скоро щеше да навърши шест години. Вкопчващо беше женска, с едва оформящ се ум, но бе напълно нагодена към околната действителност. Търсеща не можа да свикне с нея. Но трябваше да я приеме.

Войниците идваха веднъж дневно да им донесат храна и да измият фекалиите от пода на клетката. Понякога я натискаха на земята и пъхаха в тялото ѝ дебелите си пениси. Търсеща не се интересуваше от това. Не я болеше, а и бе свикнала да позволява на своите тъмничари да правят с нея каквото искат — стига да не закачат Вкопчващо. Нямаше никаква представа защо войниците вършат едно или друго. Но дори да знаеше, това едва ли щеше да промени нещо.

Би могла да се измъкне, разбира се. Понякога дори ѝ се приискваше да го направи. Беше по- силна от войниците. Можеше да разкъса мрежата със зъби, с ръце, дори с крака.

Но не бе виждала нито един друг маймуночовек, с изключение на Вкопчващо, от деня, когато ги заловиха. Нямаше нито едно дръвче, нито зеленинка, докъдето ѝ стигаше погледът. Дори да избягаше, нямаше къде да иде, не я очакваше нищо друго освен тояги, ритници и викове. Вече бе получила на няколко пъти този жесток урок.

В полуслънчевото състояние между маймуна и човек тя имаше съвсем смътна представа за минало и бъдеще. Спомените ѝ бяха като галерия с неясни изображения — лицето на майка ѝ, топлината ѝ, натрапчивата миризма на първия мъжки, който я бе обладал, сладката

агония на раждането, ужасната безжизненост на мъртвороденото дете. А представата й за бъдещето се доминираше от недовършеното видение на нейната смърт и страха от мрака, който надзърташе иззад жълтеникавите очи на големите котки. Но в спомените и мислите ѝ нямаше последователност, нито логика, нито ред — като повечето животни, тя живееше в настоящето, защото ако не оцелееше в него, за нея нямаше да има нито бъдеще, нито минало. А настоящето ѝ бе това безпомощно пленничество, което почти винаги изпълваше цялото ѝ съзнание.

Тя беше пленничка. Само това и нищо повече. Но поне имаше Вкопчващо.

После, една сутрин, нещо се промени.

Първа го забеляза Вкопчващо.

Търсеща се пробуди бавно, както винаги погълната от съня, в който виждаше дървета. Прозя се и протегна дългите си ръце. Сънцето вече беше високо и лъчите му се процеждаха на снопове през мрежата.

Вкопчващо гледаше към върха на клетката. На лицето ѝ трепкаше светлина. Търсеща също погледна нагоре.

Окото сияеше. Беше като миниатюрно, уловено в мрежата слънце.

Търсеща се изправи, застана до дъщеря си и двете втренчиха погледи в Окото. Търсеща вдигна ръка. Не можеше да докосне сферата, но сиянието ѝ хвърляше две дълги сенки върху изпотъпканата земя. Не излъчваше топлина — само светлина.

Търсеща току-що се бе събудила. Пикаеше ѝ се, из козината ѝ щъкаха гадинки, които искаше да изпоши, а после да се нахрани и да пие вода. Но не можеше да помръдне. Стоеше съвсем неподвижно, ококорила очи, с една вдигната ръка. Очите започнаха да я смъдят от праха и студения въздух, но тя дори не можеше да мигне.

След това дочу тихо хленчене. Беше Вкопчващо, но нямаше как да я погледне. Не знаеше колко време е минало.

Имаше чувството, че ръката ѝ не е нейна, че е ръката на някой друг. Пръстите ѝ се свиха и разтвориха, палецът ѝ се размърда.

След това невидимата сила я накара да изпъне нагоре и двете си ръце, да ги извие в раменете, да ги сгъне в лактите и китките, да се наведе и да свие колене. Тя започна да се разхожда напред-назад, докъдето ѝ позволяващо мрежата — първо изправена, след това и на четири крака. Пръстите ѝ опипаха всички отвори на тялото ѝ. Плъзнаха се по гръденния кош, проследиха очертанията на черепа ѝ, после на таза. Сякаш го правеше някой друг, а не тя.

После невидимата сила ги освободи, съвсем за кратко. Задъхани, те протегнаха ръце една към друга.

Този път, когато светлината от сферата отново започна да пулсира, Вкопчващо застана на колене и се зае да изучава пода и да разравя земята. Откри клечки и слама. Потърка клечките една в друга, сгъна и разгъна тръстиковите стебла, чукна едно в друго камъчетата.

Междувременно Търсеща се приближи към мрежата, улови се за нея и започна да се катери. Но докато го правеше, в душата ѝ се породи страх, защото знаеше, че не е разрешено.

И наистина скоро един от войниците дотича.

— Ей! Слизай оттам! Веднага!

В лицето я бълсна приклад. Не можеше дори да изпищи. Въпреки че ръцете не я слушаха и продължаваха да стискат мрежата, тя полетя назад и тупна на земята. Устата ѝ се напълни със солена кръв. Тя се опита да вдигне глава.

Виждаше Вкопчващо, седнала на разровената земя. Държеше вързана на възел тръстика. Никога досега Вкопчващо не бе правила подобно нещо.

Тя отново бе принудена да стане и да вдигне поглед към Окото. От устата ѝ се стичаше кръв.

Нещо се беше променило, осъзна тя замаяно. Сиянието на Окото вече не беше равномерно: от него извираха няколко ярки хоризонтални слоя — един цивилизиран човек би ги оприличил на паралели върху земния глобус. Линиите се зараждаха в „екватора“ на Окото и постепенно се смаляваха и изчезваха в областта на „северния полюс“. Междувременно се появиха други, вертикални линии, които изникваха и изчезваха по същия начин — движеха се от „полюса“ към „екватора“. Имаше и трета вълна сияещи линии. Всичко това бе необичайно красиво и завладяващо.

И тогава се появи четвърта мрежа от линии — Търсеща се опита да проследи движението им, но изведнъж почувства остра болка в главата и извика.

Невидимите ръце я пуснаха и тя се строполи на пода. Избръса очите си. Едва сега почувства топлина по вътрешната страна на бедрата си. Беше се изпуснала, без да усети кога.

Вкопчващо продължаваше да стои, цялата разтреперана, загледана в мигащите светлини, които хвърляха местещи се сенки върху дребното ѝ лице. Вече имаше пета и шеста вълна линии, изчезващи в невероятни посоки...

Тялото на Вкопчващо се вцепени, главата ѝ се отметна, пръстите ѝ сграбчиха въздуха и тя се строполи по гръб. Търсеща я дръпна и я нагласи в мокрия си от урината скут. Вкопчващо постепенно се отпусна и Търсеща ѝ даде да суче, въпреки че плоските ѝ гърди бяха изсъхнали още преди години.

А Окото продължаваше да ги наблюдава, да записва всичко, което правеха, да следи чувствата им. Всичко това бе част от теста.

Но почивката бе кратка. Скоро Окото възвърна равномерното си сияние и сякаш невидими ръце задърпаха крайниците на Търсеща. Тя избути настани детето си, изправи се и вдигна лице към неземната светлина.

38

ОКОТО НА МАРДУК

Бисиса се бе преместила в храма на Мардук. Направи си тук легло, нареди да ѝ носят храната, дори пренесе една портативна химическа тоалетна, която взе от Птичката. По-голямата част от времето си прекарваше в това помещение, съвсем сама, ако не се броеше компанията на телефона — и надвисналата маса на Окото.

Усещаше, че в него има нещо, постоянно присъствие зад непроницаемата бариера. Долавяше го със сетива отвъд нормалните, същите, които те насочват, когато се движиш из стая със завързани очи.

Но присъствието не произхождаше от конкретна личност. Понякога бе само внимателно наблюдение, сякаш Окото бе просто камера. Друг път ѝ се струваше, че има нещо отвъд Окото. Дали не беше някакъв Наблюдател, който се намираше — в преносния смисъл на думата — зад всички Очи на света? На моменти имаше чувството, че съществува цяла сложна йерархия от разумни съзнания, ескалиращи от най-примитивните конструкции на Очите и Наблюдателите, които можеше да си представи, нагоре в някаква невъобразима посока, филтриращи и класифициращи всяко нейно действие, реакциите ѝ, собствената ѝ личност.

Напоследък прекарваше все повече време в изучаване на тези усещания. Избягваше всички — хората от своето време, дори Джош. От време на време, когато имаше нужда от човешка топлина, го търсеше, но после пак се връщаше при Окото, с угризенията, че го е използвала.

Стараеше се да потиска чувствата си, да не мисли за това дали обича Джош, или не. За нея сега Окото бе центърът на целия свят. Или поне трябваше да бъде. Не би го разделила с никого, дори с Джош.

Освен това не се отказваше от опитите си да изследва Окото.

Започна с прости геометрични измервания, като онези, които бе направил Абдикадир с по-малкото Око на Северозападната граница.

Използва лазерни инструменти, за да потвърди, че и при тази сфера е нарушено прочутото съотношение от три и една седма и е заменено с точното число три. Също като останалите Очи, и това тук бе гост от някоя друга вселена.

Но не спря само до геометричните измервания. Придружена от отряд македонци и неколцина британци, тя се върна на Северозападната граница, при мястото, където се бе разбил Птичката. Останките ѝ бяха пострадали сериозно след месеците киселинен дъжд. Ала електромагнитните сензори, тези електронни очи от двайсет и първи век, които улавяха всички спектри на видимата, инфрачервената и ултравиолетовата светлина, все още функционираха. Откри също всевъзможни химични датчици — „носове“, „душещи“ за експлозиви. Демонтира и други прибори, резервни части, кабели и всичко, което можеше да ѝ е от полза — включително малката химическа тоалетна.

Цялата тази апаратура бе разположена в храма. Бисиса нареди да построят скеле около Окото и разположи върху него инструментите от Птичката, като ги нагласи под различни ъгли и ги остави да работят денонощно. Накрая свърза всичките със своя телефон, който се превърна в нещо като главна командна станция. Разполагаше с ограничени запаси енергия — само акумулаторите от Птичката и батерията на телефона. Ето защо за осветление използваше лампи с животинска мазнина, които контрастираха причудливо със свръхмодерното оборудване в храма.

Но все пак получи някои отговори.

Радиационните датчици от Птичката, предназначени да засичат скрити атомни оръжия, откриха следи от високочестотни рентгенови лъчи и много високоенергетични частици, излъчващи се от Окото. Тези резултати бяха вълнуващи и загадъчни, но тя предполагаше, че са съвсем повърхностни, че от Окото се излъчва цял спектър от непознати високоенергетични лъчения, надхвърлящи капацитета на инструментите от Птичката. Може би радиацията бе само страничен продукт на енергията, използвана, за да се задържи Окото тук — на това място и в това време.

Всъщност въпросът с времето бе много по-интересен.

С помощта на висотомера на Птичката тя извърши няколко опита с лазерни лъчи, отразяващи се от повърхността на Окото. Лъчите се отразяваха със стопроцентова ефективност — повърхността на Окото

действаше като съвършено огледало. Но се връщаха обратно със значителен Доплеров ефект. Сякаш повърхността на Окото се отдръпваше, при това със скорост от сто километра в секунда. Изследва различни точки от повърхността, но получи едни и същи резултати. Според тях Окото се свиваше.

На пръв поглед то си оставаше същото — неподвижна сфера, увисната на сред помещението. Невъзможно бе да повярва, че се движи. Бисиса подозираше, че по някакъв необясним начин Окото съществува и в по-горни измерения, отвъд нейните възможности да го види или да го засича с помощта на инструментите.

Освен това постепенно я изпълваше увереността, че има само едно Око, проекция в нейния свят от някакво по-висше измерение — като пръсти на ръка, подаващи се от повърхността на езеро.

Друг път й се струваше, че всички тези експерименти и изследвания целят да я отклонят от главния въпрос — а именно онова, което чувстваше към Окото.

— Понякога си мисля, че съм прекалено антропоморфична — оплака се тя на телефона. — Защо трябва да има разум или нещо подобно на разум, което да стои зад всичко това?

— Дейвид Хюм си е задавал същия въпрос — отвърна телефонът. — „Трактат за човешката природа“. Хюм се е питал необходимо ли е да съществува „разум“, като организиращ принцип на вселената. Имел е предвид естествено традиционната Божествена структура. Може би редът, който ние възприемаме, се появява от само себе си, може би той е заложен поначало в неживата природа и възниква спонтанно, както възниква и разумът. Написал го е цял век преди Дарвин да докаже, че неживата материя може да бъде организирана в някакво подобие на ред.

— Значи и ти смяташ, че съм прекалено антропоморфична?

— Не — отвърна телефонът. — Не познаваме друг начин за създаването на подобен обект, освен по пътя на целенасочени и разумни действия. Най-лесно е естествено да се предположи, че зад тях стои разум. А и „усещанията“, за които говориш, сигурно също се базират на някакви физични характеристики, които не си в състояние да определиш. Тялото и умът ти са сложни инструменти, които следват свои принципи. Може би неуловимите електрохимични импулси, които

възникват в ума ти, са породени от нечие външно въздействие. Не говоря за телепатия — за нещо друго.

— Ти усещаш ли, че зад Окото се крие нещо друго?

— Не. Но аз не съм човек. — Машинаката въздъхна.

Понякога я изпълваха подозрения, че Окото я навежда на всички тези мисли преднамерено.

— Сякаш ми прехвърля информация, но малко по малко, защото мозъкът ми не е в състояние да я възприеме наведнъж. Все едно да се опитваш да натъпчиш съвременна програма за виртуална реалност в допотопна изчислителна машина.

— Виж, това го разбирам и мога да ти съчувствам — рече телефонът.

— Не исках да те обидя.

Друг път просто седеше, облегната на стената, и оставяше мислите си да се скитат на воля.

Мира не ѝ излизаше от ума. Времето течеше, месеците се превръщаха в години и Хроносривът, това уникално и невероятно събитие, се отдалечаваше в миналото, и тя се обвързваше все повече с този нов свят. Имаше моменти, в които спомените ѝ от двайсет и първи век ѝ се струваха абсурдни, прекалено ярки, като някакъв фалшив сън. Но чувствата ѝ към Мира не отслабваха.

Едва ли можеше да я успокои мисълта, че Мира може би все още съществува — в някакъв друг свят. Не намираше никаква утеша, когато се опитваше да си представи колко е пораснала, как изглежда, какво прави. Нито един от тези чисто човешки импулси не бе приложим в настоящото положение, защото тя даже не знаеше дали двете с Мира споделят един и същи времеви период. Възможно бе дори да съществуват множество копия на Мира в различни светове, също както и нейни копия. Какво трябваше да чувства тогава? Хроносривът беше свръхчовешкоявление и загубата, от която страдаше, също бе свръхчовешка — нямаше „човешки“ начин да се справи с нея.

Докато лежеше в койката, потънала в тези и други тъжни размисли, изведнъж ѝ се стори, че Окото не само я наблюдава, но и попива мъката ѝ. Съзнанието, което я наблюдаваше, несъмнено бе разумно, но то не познаваше нито състраданието, нито жалостта — само никаква безмерна и проницателна бдителност.

Тя скочи и запокити първия предмет, който ѝ попадна, срещу сферата.

— Това ли искаше, а? Затова ли си дошъл, затова ли разкъса нашия свят на парчета? За да ми съсиш живота, така ли? Защо просто не ме върнеш у дома?

Почти бе сигурна, че посланието ѝ е прието. Усещането бе като под купола на гигантска катедрала, където гласът на всеки, макар слаб и немощен, достига до най-отдалечената точка.

Дали наистина някой я слушаше?

Ако бе така, би ли отвърнал на молбите ѝ?

Един ден телефонът ѝ прошепна:

— Време е.

— За какво.

— Да премина в „безопасен режим“.

Очакващо го. В паметта на телефона се съдържаше огромно количество информация — не само наблюденията върху Окото и записите след Хроносрива, но и истинска съкровищница от сведения за стария, изчезнал свят, между които и творбите на покойния Ръди Киплинг. Нямаше къде да прехвърли тази информация, нито някакъв начин да я разпечата. Докато спеше, оставяше телефона на Абдикадир и той диктуваше различни важни документи, диаграми и карти на неколцина британски писари. Бавен и непроизводителен процес, но по-добре от нищо. Ала това бе само капка в морето за паметта на телефона.

Ето защо Бисиса и машинката се бяха уговорили, когато батериите спаднат до определено критично ниво, телефонът да се изключи. Съхраняването на информацията в него изискваше минимални количества енергия и така той можеше да почака, докато новата цивилизация на Мир не напредне достатъчно, за да си осигури достъп до безценните сведения, които съдържаше.

— Ще те върнем към живот — бе обещала Бисиса на телефона.

Тогава всичко изглеждаше съвсем логично. Но сега, когато ѝ предстоеше да се раздели с малката машинка, нейна вярна спътница още от дванайсетгодишна възраст, Бисиса бе объркана и потисната.

— Ще трябва да натиснеш няколко копчета, за да ме изключиш
— предупреди я телефонът.

— Зная. — Тя вдигна телефона и през сълзи избра необходимата комбинация. Преди да натисне последното копче направи пауза.

— Съжалявам — рече телефонът.

— Вината не е твоя.

— Бисиса, страх ме е.

— Няма от какво. Ако се наложи, ще наредя да ти построят гробница, за да те открият след време археолозите.

— Нямах предвид това. Никога досега не са ме изключвали. Как мислиш, дали ще сънувам?

— Не зная — прошепна тя. След това натисна копчето и миниатюрното екранче, което сияеше в бледозелено, бавно уgasна.

39

ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

След половингодишно изследователско пътуване из Южна Индия Абдикадир се върна във Вавилон.

Евмений го изведе на разходка из възстановяващия се град. Денят бе студен и ветровит, макар да бе средата на лятото — според изчисленията на вавилонските астрономи.

След няколкомесечно отсъствие Абдикадир бе поразен от промените — жителите на града бяха извършили огромна работа. Освен вавилонци в града се бяха настанили и част от ветераните от македонската армия, както и офицерите на Александър. Експериментът се оказа успешен — двете страни, изглежда, се разбираха добре.

Имаше доста спорове относно това как да постъпят с квартала на западния бряг, превърнат в руини от времето. За македонците той бе пустош, а съвременниците на Бисиса го смятаха за археологическа ценност, която може би криеше интригуващи сведения за миналото на Вавилон. Засега бе намерено компромисното решение да не го закачат.

Но от другата страна на градските стени армията на Александър бе разширила залива достатъчно, за да могат да акостират и по-големи кораби, каквито вече се строяха в набързо вдигнатите суhi докове. Имаше дори малък морски фар, оборудван с газена лампа и огромни полирани огледала, които хвърляха светлината надалеч.

— Това е великолепно! — не сдържа възхищението си Абдикадир. Стояха на стената на новото пристанище, от която се виждаха десетки малки кораби, щъкащи из залива.

Александър, обясни Евмений, оценявал необходимостта от бърз транспорт за поддържането и развитието на една империя.

— Царят изпита тези неща на гърба си — рече той сухо. През изминалите пет години Евмений бе понаучил английски, Абдикадир пък бе напреднал донякъде с гръцкия и двамата вече се разбираха добре и без преводачи. Евмений продължи:

— Напредването на Александър в Персия зависеше до голяма степен от състоянието на пътищата. Когато стигнахме края на пътя, при източната граница на Персия, си дадохме сметка, че не можем да продължим нататък, каквито и усилия да полагаме. Ето защо се наложи да спрем. Но океанът е пътят на боговете и не изисква робски труд, за да бъде прокарван или поддържан...

— И така да е, направо не мога да повярвам, че сте постигнали толкова неща за съвсем кратко време — рече Абдикадир, докато се любуваше на кипящата активност на пристанището. Струваше му се, че е отсъстввал цяла вечност.

Затова пък имаше приятни спомени от пътешествието. В Индия групата му трябваше да си проправя път през гъсти джунгли, почти безлюдни, обитавани от странни животни и пълни с непознати растения. Подобни експедиции бяха пратени на изток, запад, север и юг, из Европа, Азия и Африка. Картографирането на новия свят попълваше донякъде огромната празнота в душата на Абдикадир, останала там след изчезването на стария.

Той обърна гръб на града и се загледа на юг — където из равнината блещукаха водите на напоителните канали. Ето я истинската, стойностна работа — отглеждането на храна. В края на краишата това бе лулката на света, центърът на ранното земеделие, осигурил величието на Персийската империя. Със сигурност нямаше по-подходящо място за възраждане на земеделските умения. Но Абдикадир бе инспектиран полетата около града и знаеше, че нещата не вървят на добре.

— Всичко е заради проклетите студове — оплака се Евмений. — Астрономите твърдят, че сме в средата на лятото, но ако това е лято... А и тези непрестанни нашествия на скакалци — истинска напаст.

Възстановителната програма бе наистина внушителна, макар началото и да бе доста трудно. Монгolsката заплаха срещу Вавилон бе само спомен от миналото и поне засега нямаше опасност да бъде подновена. Пратениците на Александър докладваха, че монголите били стреснати и уплашени от внезапното обезлюдяване на Китай — петдесетмилионно население, изпарило се в миг. Въщност за Александър войната с монголите беше едно голямо приключение. Но след като я бе спечелил, трябваше да се справи с настроенията на хората си, тъй като това бе първият поход, от който никой нямаше да се

завърне у дома. Същото естествено важеше и за британците, и за хората от бъдещето.

Трябаше да мине известно време, преди всички да се обединят около следващата цел: изграждането на новия свят. Със своята нескончаема енергия и несломима воля Александър застана начело на този процес.

— С какво се занимава царят сега?

— С това. — Евмений посочи с величествен жест церемониалния център на града.

Там бе разчистен просторен район и върху него вече се издигаха широките основи на нова пирамида.

— Тази май ще надмине старата — изхъмка Абдикадир.

— Възможно е. Въщност това е паметник на Хефестий, но освен това ще е и паметник на света, който сме изгубили. Македонците винаги са разбирали от изящни изкуства! Само че сега голяма част от работната ръка е по нивите, та не им остава много време да градят величие.

Абдикадир втренчи поглед в лицето на гърка.

— Имам усещането, че се готвиш да ме попиташ нещо.

Евмений се засмя.

— А аз имам чувството, че някой от предците ти е бил грък. Абдикадир, въпреки че Роксана — съпругата на Александър — му роди момче, което вече е четиригодишно и следователно имаме наследник — през изминалите години здравето на Александър си остава наша първостепенна грижа.

— Естествено.

— Но това — натърти Евмений и посочи пристанището и нивите — не е достатъчно за него. Царят е сложен човек, Абдикадир. Аз поне го зная. Той е македонец, разбира се — и пие като македонец. Но е надарен с хладен и пресметлив ум като персийците и може да е прозорлив като истински грък! Ала въпреки мъдростта си Александър има сърце на воин и в него кипи постоянна борба между желанието да гради и жаждата да завоюва. Не смятам, че той разбира какво става в душата му. Той е създаден да се сражава с хора, а не със скакалци, нито да копае канали. А както сам виждаш, сега няма с кого да си премери силите. — Гъркът се наведе към Абдикадир. — Истината е, че е оставил управлението на Вавилон на най-близките си помощници.

Това сме аз, Пердика и капитан Гроув. — Пердика бе един от старите офицери на Александър и един от най-близките му приятели. Беше наследил поста главен военачалник на пехотата след смъртта на Хефестий. Евмений му намигна. — Те, разбира се, се нуждаят от моята гръцка хитрост, но и аз имам нужда от тях, за да продължавам да работя. Държим се един за друг, но мисля си, че това е само защото Александър стои над нас. Имаме нужда от него — Нови Вавилон има нужда от цар.

— Обаче... не от цар, който стои тук от нямане какво да прави и използва скъпоценен човешки труд, за да вдига паметници, когато няма кой да обработва нивите. — Абдикадир се засмя. — Искаш от мен да му намеря занимание, нали?

— Не бих го казал по този начин. Но Александър открай време проявява любопитство какво става по широкия свят. А и ми се струва, че иска да навести баща си.

— Да навести баща си ли?

— Божествения си баща — Амон, наричан още Зевс — в неговото светилище в пустинята.

— Това ще е знаменателно пътуване.

Евмений се засмя.

— Толкова по-добре. Остава обаче и въпросът с Бисиса.

— Зная. Тя все още седи при онова проклето Око, нали?

— Сигурен съм, че изследванията ѝ са полезни. Но не бихме искали да я изгубим — вие, „хората от бъдещето“, сте наистина много ценни. Чух, че Джош се завърнал от Юдея. Може би той би могъл да ѝ отвлече вниманието...

— Голям хитрец си, Евмений.

— Всеки прави каквото може — въздъхна Евмений. — Ела да те разведа из корабостроителницата.

Подът в криптата на храма бе скрит под плетеница от кабели, навсякъде се виждаха прибори, демонтирани от кабината на сваления вертолет. Беше като мрежа, заплела Окото, сякаш Бисиса се надяваше наядо да го улови в капана, а не да го изучава. Но Абдикадир знаеше, че тя е тази, която е паднала в капана.

— Хроносривът беше чисто физическо явление — заяви уверено Бисиса. — Независимо от силите, които стоят зад него. Физическо, не магично или свръхестествено. Ето защо е обяснимо с термини от физиката.

— Но не точно с термини от нашата физика — посочи Абдикадир.

Тя хвърли замаян поглед към отсрећната стена. Съжаляваше, че не може да прибегне до телефона, за да обясни по-нагледно.

Абдикадир и ококореният от почуда и малко изплашен Джош се бяха настанили в единия ъгъл на помещението. Тя знаеше, че Джош ненавижда това място — не само заради присъствието на Окото, но и защото тук бе изгубил близък приятел. Докато разговаряха с Абдикадир, той надигаше манерка с чай.

— По време на Хроносрива е имало разкъсване на пространството и времето — продължи Бисиса, — с последващото им съединяване. Дотук всичко е ясно и дори донякъде обяснимо. В известен смисъл пространството и времето са напълно реални. Те подлежат на изкривяване, например със силно гравитационно поле. Трудно е, като със стоманата, но става... Но ако пространство-времето е материално, от какво е направено? Ако се вгледаме внимателно — или ако го подложим на достатъчно по сила въздействие, — бихме могли да различим неговите частици. Времето и пространството могат да се оприличат на гоблен, на плетка от нишки, или струни, които трептят. Честотата на тези вибрации, или звуците на струните, определя свойствата и характеристиките на частиците или енергийните полета, които наблюдаваме — като например тяхната маса. Има много начини, по които нишките биха могли да вибрират — много звуци, които да свирят — но някои от тях, най-високите енергийни звуци, не са се проявявали от раждането на вселената насам. И така, струните се нуждаят от пространство, в което да трептят — не нашето пространство-време, което е музиката на струните, а нещо като абстракция, междинен слой. В множество измерения.

— Продължавай — рече Джош. Очевидно с мъка следеше мисълта й, но полагаше усилия.

— Начинът, по който е организиран този междинен слой, неговата топология, определят и поведението на струните. Междинният слой е като дървения корпус на цигулка. Тоест той оказва

въздействие както върху големите, така и върху най-малките звуци. Представете си сега, че пробиеш дупка в корпуса, тоест извърши промени в структурата на междинния слой. Това неминуемо ще доведе до промяна в начина, по който трептят струните.

— И крайният резултат от тази промяна е светът, който наблюдаваме... — довърши Абдикадир.

— Трептенето на струните обуславя съществуването на частиците и полетата, от които е изграден нашият свят, и техните свойства. Логично е при подобна глобална промяна те да се променят.

— Тя сви рамене. — Например скоростта на светлината. — Тя им разказа за опитите с Доплеровия ефект и отраженията на лазерния лъч в Окото на Мардук.

Джош я слушаше. Лицето му беше сериозно.

— Но, Бисиса — прекъсна я той, — какво ще стане с причинно-следствената връзка? Спомни си за будисткия монах, за когото ни разказа Коля — който живеел със своето по-младо „аз“. Какво ще стане, ако старецът удуши детето — нима и той ще престане да съществува? Ами нещастният Ръди — мъртъв, а романите и поемите му се съхраняват в твоя телефон! Как ще обясни тези феномени твоята физика на струните и мелодиите?

Тя въздъхна и потърка уморено очи.

— Говорим за разкъсано пространство-време. При него правилата са различни. Джош, знаеш ли какво е черна дупка? Представи си една звезда, която се свива и става толкова плътна, че се обгръща в огромно по сила гравитационно поле — в края на краищата от нея не би могла да се спаси не само най-мощната ракета, а дори светлината не може да й избяга. Джош, черната дупка е като разкъсане в тъканта на пространствено-времевия гоблен. Тя погъща информация. Ако запокитиш по нея какъвто и да било предмет — камък или последното копие от пълните съчинения на Шекспир, — цялата информация ще бъде безвъзвратно изгубена. Но какво става на Мир? Взаимодействието между отделните времеви отрязыци, или фрагменти, със сигурност не е като при хоризонта на събитията, или черните дупки. Но е имало пространствено-времеви цепнатини. Там вероятно също е била изгубена информация. Ето защо е била нарушената причинно-следствената връзка. Според мен новосъздадената реалност на Мир възстановява доста бързо разрушената си цялост. Създават се

нови причинно-следствени вериги, но те са неразделна част от този свят, от тази реалност, и нямат нищо общо със стария... — Тя отново заразтрива слепоочията си. — Това е всичко, което измислих. Обезсърчаващо, нали? Най-напредничавите ни физични теории се градят върху метафори.

— Трябва да го напишеш — заяви Абдикадир. — Накарай Евмений да ти назначи двама секретари.

— На гръцки? — Бисиса се изсмя.

— Досега — рече Джош — говорихме за това как се е получил Хроносривът. Но все още не знаем защо е станал.

— О, със сигурност е имало някаква причина — рече Бисиса и хвърли гневен поглед на Окото. — Въпросът е, че все още не сме я открили. Но те са там някъде, зад Окото... и ни наблюдават. Може би дори си играят с нас.

— Играят си с нас?

— Не знаеш ли за експериментите на Окото в мрежата на маймуnochовеца? Тичат като лабораторни мишки със забодени в мозъците жички.

— Може би... — поде колебливо Джош — Окото се опитва да...

— Той разпери ръце. — Да ги стимулира по някакъв начин. Да подтикне в тях процеса на еволюция към по-висш разум.

— Вгледай се в очите им — рече Бисиса с хладен тон. — Това няма нищо общо с еволюцията или висшия разум. Окото буквально изсмуква клетите създания. То не е тук, за да дава, Джош. Дошло е, за да взема.

— Ние не сме маймуnochовеци — заяви Абдикадир.

— Вярно, не сме. Но може би изпитанията, на които ни подлагат, са по-незабележими. Може би Очите присъстват тук тъкмо за да ни предизвикват с неевклидовата си геометрия. И друго. Как мислиш, случайност ли е, че бяха събрани Александър Велики и Чингис хан? Двамата най-велики пълководци в историята на Евразия, изправени един срещу друг по волята на случая? Не! Те ни се присмиват. Може би тъкмо това е идеята на цялата тази налудничава въртележка.

— Бисиса! — Джош я улови за ръцете. — Ти вярващ, че Окото е ключът към всичко, което се случва. Аз също. Но струва ми се, че се преуморяваш от работа. И каква полза от това?

Тя погледна разтревожено Абдикадир.

— Какво сте намислили вие двамата?

Абдикадир ѝ разказа за плановете на Александър за експедиция към Европа.

— Ела с нас, Бисиса. Ще е страхотно приключение!

— Но Окото...

— Ще си е тук, когато се върнем — успокои я Джош. — Имаш нужда от почивка и смяна на обстановката.

— Глупости! — тросна се тя, но вече обмисляше предложението.

— Хм. Кейси.

— Какво?

— Ще го оставя да движи нещата тук. Не македонците. Не и британците, които си мислят, че разбират от всичко.

Абдикадир и Джош се спогледаха.

— Стига да не му казваме, че трябва да го прави — каза Джош.

Бисиса погледна Окото и изсумтя:

— Ще се върна, копелдако. И да се държи добре с Кейси. Не забравяй — зная за теб повече неща, отколкото им казах...

— Бисиса? — Абдикадир я погледна намръщено. — За какво говориш?

„Че може би зная как да се върнем у дома“ — отвърна мислено тя. Но не им го каза. Още беше рано. Вместо това се изправи и попита:

— Кога тръгваме?

40

ВЪТРЕШНОТО ЕЗЕРО

Пътешествието трябваше да започне от Александрия. Щяха да плават по посока обратна на часовниковата стрелка, следвайки извивките на Средиземноморския бряг — покрай Египет, покрай южния европейски бряг, през Гибралтарския проток и накрая покрай Северна Африка.

Александър бе страшно разочарован, когато разбра, че градът, който бе основал при устието на Нил, е унищожен от Хроносрива, но без да губи присъствие на духа, незабавно нареди войниците да започнат изграждането на нов град, придържайки се към плановете на изчезналия. Освен това постави пред инженерите си задачата да построят канал между Суецкия залив и Нил. Беше започнат и строежът на пристанище в залива на Александрия, а построените в Индия кораби бяха разглобени и пренесени тук по суше.

За изненада на Бисиса бяха необходими само няколко месеца да бъде прехвърлен целият флот. Когато обявиха работата за приключена, Александър заповядда да се организира голямо празненство с жертвоприношения. Веселбата продължи два дена, след което флотът отплава.

През първите дни, откъсната най-сетне от постоянно присъствие на Окото, Бисиса намираше пътешествието за приятно развлечение. По-голямата част от времето си прекарваше на палубата — наблюдаваше брега, покрай който се движеха, или слушаше разговорите между хора, принадлежали към различни култури. А морето бе наистина интересно. В нейно време то едва се възстановяваше след десетилетия на замърсяване с промишлени отпадъци. А това море бе диво и кипящо от живот. В него имаше делфини и китове, на няколко пъти дори зърна издълженото тяло на акула, по-голяма от тези, които се срещаха в бъдещето.

Само дето топлите дни си бяха отишли. Почти всяка сутрин палубата бе покрита със скреж. С всяка година климатът като ли захладняваше, макар че не можеха да определят със сигурност дали е

така — никой не бе извършвал обстойни метеорологични наблюдения. Ала въпреки студа тя откри, че трябва да се пази от слънцето. Британците завързваха носни кърпи на лицата си и дори загорелите македонци предпочитаха да се крият на сянка. Лекарите раздаваха мехлеми от животинска мас. Бурите от първите дни на Хроносрива бяха отминали, но времето продължаваше да е объркано.

Нощите бяха не по-малко интересни. Съзвездията бяха сменили, макар и едва забележимо, местоположенията си. Доста често се появяваха северни сияния, каквито по нейно време бе изключено да се наблюдават на подобни ширини. Всичко това според нея бе доказателство за дълбоките промени, които Хроносривът бе извършил с тъканта на света.

Понякога Джош сядаше до нея. А в по-късни часове, когато македонците се унасяха в сън, двамата се сгушваха в някой тъмен ъгъл, за да се любят.

Но през по-голямата част от времето Бисиса предпочиташе да е сама. Изглежда, наистина бе останала твърде дълго време в компанията на Окото. Имаше нужда от опорна точка, от здрави връзки с този нов свят и дори Джош понякога я дразнеше със своята наивност.

Тъй като очевидната цел на пътешествието бе да се изучава новият свят, всеки ден Александър праща разузнавателни отряди към сущата. Подбираще малки групи от иранци и гърци и прикрепяше към тях по някой британец. Във всяка група имаше носачи и картографи.

Първите доклади бяха обезкуражителни. Изследователите често се натъкваха на необясними промени в терена, причудливи скални образувания и гъста непозната растителност. Срещаха се и различни непознати животни. Всичко това бяха нормални прояви на живия свят — но от човешката цивилизация нямаше и следа. Изчезнало безследно бе древното египетско царство. В Долината на царете — там, където трябваше да се издигат огромните каменни пирамиди — имаше само скали, пясък и малко стадо от същества, които британците наричаха маймуночовеци.

Сетне се отправиха към Юдея. Назарет и Витлеем също бяха изчезнали, а заедно с тях и Христос и Неговото учение. Но близо до

мястото, където трябаше да е Йерусалим, под командинето на британски инженери бе започната малка индустриална революция. Джош и Бисиса обиколиха няколко работилници и леярни, където бодри британски инженери, облети в пот македонски работници и неколцина гръцки чираци строяха наподобяващи гигантски чайници парни машини и експериментираха с прототипове на парни кораби и локомотиви. Инженерите се учеха на гръцки, а на свой ред гърците бяха усвоили някои чисто технически термини като „парно налягане“ и „колоносвал“.

И навсякъде се строеше трескаво — преди спомените и уменията, пренесени тук от други времена, да потънат в забрава. Оказа се, че Александър се отнася скептично към постиженията на науката и техниката. Наложи се да му покажат един от прототиповете, за да го спечелят за каузата. Машината, която подбраха, бе съвсем примитивна — парен котел с два наклонени струйника, който се въртеше като побеснял всеки път, когато от струйниците бликаше пара. Но Евмений веднага схвана възможностите на този нов източник на енергия.

Ала на всяка стъпка се натъкваха на неимоверни трудности. Британците разполагаха със съвсем малко инструменти, липсващо каквато и да било индустриална инфраструктура — трябаше да се започне от мините за въглища и желязна руда. Вероятно щяха да минат поне двайсетина години, преди да създадат нещо достатъчно мощно и ефективно, че да се сравнява с парната машина на Джеймс Уат.

— Важното е, че е положено началото — бъбреще изпълненият с оптимизъм Абдикадир. — Ще мине време и в царството на Александър мощните машини ще се заравят все по-надълбоко в земята, а парни кораби ще кръстосват Средиземно море. Ще построим и железопътни линии — през Азия, чак до столицата на монголите. Този нов Йерусалим ще стане работилницата на света.

— Ръди щеше да го хареса — обади се Джош. — Той винаги се възхищаваше на машините. Казваше, че транспортът е цивилизацията. Ако континентите се свържат с железопътни линии и пароходи, може би този нов свят няма да види повече войни и различни нации — ще има едно обединено човечество!

— Аз пък си мислех, че основата на модерната цивилизация е канализацията — рече Абдикадир.

— И тя също!

Бисиса улови Джош за ръката.

— Джош, оптимизмът ти е като глътка ароматно кафе.

— За комплимент ли да го приема?

— Новият свят няма да е като нашия — продължи да разсъждава на глас Абдикадир. — Те са много повече от нас — говоря за македонците. Ако възникне нова държава, в нея ще се говори на гръцки... или на монголски. И нищо чудно религията да е будистка...

— Уф! — Джош завъртя глава. — Как ми се ще да прескоча стодвеста години напред и да видя какво ще израсте от семето, което посаддаме днес!

Но докато обикаляха обезлюдения континент, все повече се уверяваха, че надеждата за изграждане на могъща и развита империя все още граничи с непосилна мечта.

Гърция беше пуста. Пратениците на Александър я кръстосаха на шир и дълъж, но не откриха и следа от големите градове — Спарта, Атина, Тива. Натъкнаха се само на малобройни племена диваци, които изследователите определиха като „получовеци“. В изблик на последна надежда Александър прати един отряд към земите на родината си, но и те се върнаха с тъжни вести.

— Изглежда — бе коментарът на Александър, — сега в Гърция има повече лъвове, отколкото философи.

Но дори лъвовете не се чувстваха добре.

Навсякъде, където пътуваха, забелязваха следи от екологическа катастрофа. Гръцките гори бяха пожълтели и повехнали и постепенно се изместваха от шубраци. Във вътрешността на Турция растенията и животните бяха изпепелени, имаше огромни райони, покрити с неплодородна червеникова почва.

— Червено като Марс — отбеляза Абдикадир.

— Забелязахте ли колко рядко се срещат птици? — попита Джош, след като се върнаха от обиколка на Крит.

Трудно беше да се преценят машабите на поразяването на флората и фауната. Но Бисиса предполагаше, че измират цели видове. Можеха само да гадаят какви са причините.

— Навярно е заради смесването на огромно количество фактори — заяви Бисиса.

— Но, Бисиса — възрази Джош. — Не е ли очарователно — мамути в Париж! Саблезъби тигри около Колизея в Рим! Истински калейдоскоп от странни явления.

— Така е. Но когато се смесят популациите, голяма част от животните измират. Представи си само — съвместно съществуване на животни от Ледниковата епоха, съвременни градове, растения кой знае от какви времена и климат, който не отговаря нито на едното, нито на другото. Тези, които са оцелели след Хроносрива, имат само две възможности — да изядат съседа си или да бъдат изядени.

— Също като нас — обади се Абдикадир. — Ние също не можем да търпим да се смесваме, нали?

— Сега едни видове ще се размножават, а други ще изчезват — продължи Бисиса. — Затова претърпяхме и онова нашествие на насекоми. Чудя се как още не ни е споходила някоя епидемия?

— Защото хората сме малко и разпръснати — обясни Абдикадир.

— Поне в това извадихме късмет...

— Но птиците ги няма! — пак се върна на любимата си тема Джош.

— Птиците, Джош — рече Бисиса, — са чувствителни на всякакви промени. Те обитават влажни региони и крайбрежието — все места, които най-силно са пострадали от промяната. Но все пак загубата им е лош знак.

— Дали да не предприемем нещо? — попита Джош.

— Какво например? — засмя се Абдикадир.

— Подиграваш ми се, нали? — ядоса се Джош и размаха ръце, сякаш търсеше из въздуха идеи. — Ами... да съберем оцелелите видове в зоопарк. А също и растенията. Птиците и насекомите — особено птиците! А после, когато климатът се успокои, да ги пуснем на свобода...

— И да оставим на Райската градина да израсте отново? — Бисиса се подсмихва. — Мили Джош, никой не ти се подиграва. Трябва да го предложим на Александър — сигурно и той ще се съгласи. Но виж, съхраняването на екосферата е почти невъзможен процес. И преди не сме я разбирали из основи. Това са огромни по мащаби динамични процеси. Измирането на видовете е неизбежно, то се случва във всички времена и периоди. Колкото и да се стараем, няма да успеем да запазим всички.

— Тогава какво да направим? — не се предаваше Джош. — Да вдигнем ръце и да се откажем?

— Не — отвърна Бисиса. — Но трябва да се примирим с ограничените си възможности. Ние сме наистина много малко. Не можем да спасим този свят, Джош. Не знаем дори как да го направим. По-важното сега е да спасим себе си. Трябва да сме търпеливи.

— Търпеливи, да — повтори Абдикадир. — Хроносривът разкъса този свят за частици от секундата. А възстановяването му ще отнеме векове...

— И това няма нищо общо със съдбата — въздъхна Джош. — Ако божествете на Окото са били толкова мъдри да разкъсат пространството и времето, как не са предвидили последствията?

Замълчаха, загледани в джунглите на Гърция — гости, негостоприемни, страховити.

41

ЗЕВС-АМОН

Италия беше безлюдна като Гърция. Не намериха и следа от градовете държави, за които знаеха македонците, нито от съвременни градове от времето на Бисиса. Нямаше го и пристанището в устието на Тибър, където римските корабостроители бяха създали могъщия имперски флот.

Александър бе заинтригуван, когато му разказаха, че Рим — по негово време само един амбициозен град държава — ще се превърне в империя, която да съперничи на неговата. После нареди да сковат няколко лодки, с които се отправиха нагоре по реката.

Седемте хълма на града се виждаха отдалеч. Но районът беше пуст, ако се изключеха няколко паянтови укрепления на един от хълмовете — там, където щяха да се издигнат дворците на цезарите. Александър сметна всичко това за шега на историята и реши великодушно да подари живота на бъдещите си съперници.

Прекараха нощта на лагер край едно тресавище, на мястото, където трябваше да се издига Римският форум. Същата нощ видяха още едно ужасно красаво северно сияние, което накара македонците да зяпнат от възхищение.

Бисиса не разбираше много от геология. Понякога се чудеше дали промените на повърхността на планетата засягат и вътрешността ѝ. Земното ядро представляваше кипящ котел от желязо с размерите на Луната. Ако отделните фрагменти бяха променени навътре чак до сърцевината, сега под кората кипеше трескава активност, същата като в атмосферата. Образуваха се нови могъщи течения, огъваше се мантията, бликаха фонтани от лава, дълги стотици километри, и се бълскаха един в друг.

Магнитното поле на планетата, генерирано от това гигантско желязно динамо, навярно също бе нарушено. Може би това обясняваше сиянията и проблемите с компасите. Освен това магнитното поле бе сигурна защита за крехките животински форми, обитаващи планетата — то бе като щит за космическите прашинки и

по-тежките слънчеви частици. Ако бе разрушен и озоновият слой, това щеше да доведе до тежки радиационни поражения — ракови заболявания, мутации.

Но имаше и едно друго изложено на рисък животинско царство. Обитателите на морските дълбини и подземните пластове също страдаха от нарушенията в околната среда. Дали и там сега не загиваха цели видове? Имаше ли в недрата на планетата Очи, които да наблюдават този ужасяващ процес?

Флотът продължи покрай бреговете на Южна Франция, след това изви към Испания и се насочи към Гибралтар.

Едва тук разузнавачите се натъкнаха на обитатели. Бяха ниски, с малки черепи и големи носове. Бисиса си спомни, че някога тези земи били населявани от неандерталци — след като първите сапиенси се отправили към Западна Европа. Във всеки случай тези същества бяха ужасно страхливи — навярно вече бяха научили горчивия урок да не пресичат пътищата на човеците.

Александър остана очарован от Гибралтарския проток, който гърците наричаха Херкулесовите стълбове. Океанът отвъд него не бе напълно непознат за съвременниците на македонския цар. Двеста години преди неговото време картагенецът Хано бе дръзнал да отплava на север от атлантическия бряг на Африка. Беше се завърнал с чудни разкази за нетопящи се ледове и скованi от студ страни. Александър като че ли едва сега започваше да схваща размерите на света, който обитаваше. Дори бе готов да продължат през океана. Джош също жадуваше да узнае каква е била съдбата на индустрисалната цивилизация в околностите на Чикаго, която вероятно съвпадаше с неговото време. Освен това бяха заинтригувани от новия остров, образуван на сред Атлантическия океан, който бяха наблюдавали от „Союз“. Но дори царят осъзнаваше, че на този свят съществуват ограничения. Корабите му бяха твърде малки и слаби, а и трябваше да се отбиват през няколко дни до брега, за да попълват ограничените си запаси. Съветниците му побързаха да го уверят, че новият свят може да почака още известно време, преди да бъде завладян, и Александър се съгласи.

Продължиха покрай бреговете на Африка, които бяха също толкова безлюдни.

Бисиса бе потънала в мислите си. Първите няколко седмици от морската експедиция я бяха накарали да забрави напрегнатите месеци, прекарани в едно помещение с Окото, но сега тя най-сетне имаше възможност да преосмисли всичко, което бе научила.

Абдикадир и Джош бяха разтревожени от вгълбеното ѝ състояние и непрестанно се опитваха да я развлечат. Една вечер, докато стояха на палубата, Джош я попита:

— Все още не мога да разбера откъде знаеш, че зад Окото се крие някой или нещо. Когато го гледам, не усещам нищо. Готов съм да се съглася, че всеки от нас има свой вътрешен космос — че умовете, самотници сред големия тъмен океан на времето, притежават и други, невидими способности да се търсят и намират. Но за мен Окото си остава една голяма загадка. То несъмнено е средоточие на огромна сила — но това е силата на машина, а не на разумно същество.

— Това не е разум — отвърна Бисиса, — а проводник на разуми. Те са като сенки в дъното на тъмен коридор. Но те присъстват. — Нямаше точна дума, с която да обясни онova, което чувстваше. Сигурно защото хората досега не се бяха натъквали на подобно явление. — Просто трябва да mi повярваш, Джош.

Той я прегърна през раменете.

— Вярвам ти, успокой се. Иначе нямаше да съм тук...

— Знаеш ли, понякога тези различни отрязъци от времето mi се струват като рожба на собственото mi въображение. Като несвързан сън.

Абдикадир извърна глава и я погледна. Лицето му беше намръщено и съсредоточено.

— Какво искаш да кажеш?

Тя се поколеба, търсеще най-точните изрази.

— Мисля, че по някакъв начин ние се намираме в Окото. Спомнете си какво vi говорех. Фундаменталната структура на нашата реалност се състои от...

— От невидими нишки — довърши Джош.

— Точно така. Или струни. Но не като струните на цигулка, защото има много начини, по които тези струни да се изпъват върху корпуса на междинния слой. Едни ще се движат свободно върху горната му повърхност, а други ще обгръщат корпуса. Ако променим размерите на междинния слой — ако направим по-дълбок,

— обгръщащата енергия на струните, които го обвиват, ще нарасне, но успоредно с това ще намалее силата на тяхното трептене. И това неминуемо ще окаже някакво въздействие върху обозримата вселена. Ако задържим струните достатъчно дълго в това състояние, двете измерения, късото и дълбокото, ще си разменят местата... Между тях съществува обратна връзка...

— Тук вече изгубих нишката — изсумтя Джош.

— Струва ми се — заговори Абдикадир, — тя се опитва да ни каже, че в този модел твърде големите и твърде малките разстояния са еквивалентни.

— Да — кимна Бисиса. — Точно така. Космосът и невидимите частици на атомно ниво — всеки един от тези светове е инверсия на другия, ако ги гледаме по този начин.

— А Окото...

— В Окото се съдържа моето изображение — рече тя, — също както ретината ми, Джош, проектира твоя образ. Само че в случая с Окото реалността на това изображение, и на целия свят, е много по-сложна от една обикновена проекция.

Абдикадир сбърчи вежди.

— В такъв случай изкривените отражения в Окото не са само сенки на нашата реалност. И като манипулира тези „изображения“, Окото по някакъв начин контролира онова, което става във външния свят. Може би по такъв начин е предизвикало и Хроносрива. Това ли си мислеше?

— Като вudu кукли — подскочи развлнувано Джош. — В Окото се съдържа цял един вudu свят... Но Абдикадир греши, нали, Бисиса? Окото не прави нищо, то е само инструмент и нищо повече. Играчка в ръцете на онези, чието присъствие долавяш зад него. Нещо като... нещо като...

— Команден пулт — прошепна Бисиса. — Джош, знаех си, че ти сече пипето.

— Ax — въздъхна Абдикадир. — Сега вече разбирам. Ти се надяваш, че би могла да си осигуриш някакъв достъп до командния пулт. Че можеш да въздействаш на Окото. И това те плаши, нали?

Тя не посмя да срещне погледа му.

— Ако можеш да въздействаш на Окото — продължи зашеметено Джош, — какво би поискала от него?

Тя скри лицето си в шепи и прошепна:

— Да ни върне у дома. И струва ми се...

— Да?

— Струва ми се, че може.

Настъпи мълчание. Най-сетне им го бе казала. Сега оставаше да се върне и да се изправи срещу Окото. Или щеше да успее, или... да загине.

На няколко дни път от Александрия флотът спря край брега. Според македонците тук трябваше да се намира град Паретоний, посещаван навремето от Александър — но сега от него нямаше и следа.

На брега ги очакваше Евмений. Каза, че искал да придружава царя през последните няколко дена от това знаменателно пътешествие.

Александър прати съгледвачите да натоварят буренца с прясна вода на камили. Беше организиран малък отряд — само от десетина души, — включващ Александър, Евмений, Джош и Бисиса, както и неколцина телохранители. Македонците увиха около главите си бели кърпи и заприличаха на бедуини.

Отправиха се на юг. Пътешествието трябваше да продължи само няколко дни. Следвайки „границата“ между Египет и Либия, навлязоха сред невисоки хълмове. Първата вечер спаха в палатки и под навеси. След продължителния застой на кораба Бисиса се радваше на движението. Физическите усилия й действаха разведриваща. Но на втория ден ги застигна пясъчна буря, истинска виелица, която шибаше лицата им с песъчинки. За да се скрият, навлязоха в една теснина, чието дъно бе покрито с мидени черупки, а сетне продължиха по равно каменисто плато.

Най-сетне стигнаха неголям оазис. Имаше ниски палми и дори няколко птици, макар че не беше ясно с какво се прехранват в тази пустош. Насред оазиса се издигаше порутена изоставена крепост, заобиколена от обрасли с шубраци гробници. Нямаше и следа от обитатели — нищо освен живописните руини.

Александър заобиколи крепостта, следван от своите телохранители. Подмина рухналата стена и се приближи към напуканите стъпала на неголям храм. Изглежда, всичко тук будеше

интереса му, защото той се наведе и прокара длан по прашната тераса на храма.

— Последния път, когато бяхме тук — прошепна Евмений, — сградите бяха запазени, макар и доста стари. Бог Амон се появи, настанен в свещената си лодка, върху раменете на пречистени носачи, а хор от девици възпяваше величието му. Царят се спусна в криптата на храма, най-святото място в околностите, за да се съветва с оракула. Не каза на никого за какво са разговаряли — дори на мен, нито на Хефестий. Тук бе мястото, където Александър осъзна божествената си предопределеност.

Бисиса бе чувала тази история. По време на първия поход на Александър македонците бяха оприличили рогатия либийски бог Амон на гръцкия Зевс и Александър решил, че Зевс-Амон, а не Филип Македонски, е истинският му баща.

От този момент той бе приел Амон в сърцето си — до края на краткия си живот.

Царят изглеждаше съкрушен. Може би се бе надявал, че храмът ще бъде пощаден от Хроносрива, че този оазис, най-свещеното място за него на света, ще оцелее. А бе открил тук само мъртвата тежест на времето.

— Кажи му, че няма да е вечно така — също зашепна Бисиса. — Кажи му, че след девет века, когато това място стане част от Римската империя и християнството бъде прието за официална религия на империята, в този оазис все още ще живеят последователи на Зевс-Амон и на самия него.

Евмений кимна и предаде наученото с тържествен глас. Царят му отговори нещо и той се върна при Бисиса.

— Каза, че дори божовете не могат да надделеят над времето, но че деветстотин години са достатъчно за всеки.

Останаха в оазиса, колкото да попълнят запасите си с вода, после се отправиха назад към брега.

42

ПОСЛЕДНА НОЩ

Седмица след завръщането им във Вавилон Бисиса обяви, че според нея Окото на Мардук може да я върне у дома.

Думите ѝ бяха посрещнати скептично дори от най-близките ѝ приятели. Тя знаеше какво си мислят — че си въобразява. Че е прекарала твърде дълго време затворена с Окото и сега живее в някакъв свой свят на фантазии.

— Защо точно теб? — попита я някак замислено Джош.

— Защото аз го помолих — отвърна тя.

Той само кимна.

Въпреки скептичното си отношение всички нейни приятели се стекоха да ѝ помогат в пригответнията за заминаването. Дори приеха на сериозно датата, която им каза. Бисиса все още нямаше доказателства, че ще успее, а и не беше сигурна дали правилно възприема онова, което според нея се излъчваше от Окото. Но останалите постепенно се запалиха и тя бе поласкана от внезапната промяна в настроенията им — въпреки че някои от тях може би си шушукаха зад гърба ѝ.

Една вечер, няколко дни преди насрочената дата, Бисиса и Джош седяха в криптата под огромното мълчаливо Око. Бяха се прегърнали, но сега ги владееше не страстта, а тъгата от раздялата.

— Как мислиш, дали ги е грижа за онова, което са направили — цял един свят, разкъсан на парчета? За онези, които трябваше да умрат?

— Не. О, със сигурност изпитват научен интерес към нашите чувства. Но нищо повече от това.

— В такъв случай те стоят по-долу от мен. Защото когато видя убито животно, изпитвам към него жалост, състрадание към мъките му.

— Така е — съгласи се тя. — Но, Джош, грижа ли те е за милионите бактерии, които умират в червата ти всяка секунда? Ние не сме бактерии, много по-сложни сме от тях, освен това сме независими

и надарени със съзнание. Но те са толкова по-развити от нас, че в сравнение с тях ние сме нищо.

— Тогава защо ще те прашат у дома?

— Не зная. Защото им е забавно, предполагам.

— Няма значение какво искат те. Бисиса, по-важното е ти какво искаш. Представи си, че наистина се прибереш у дома. Ами ако Мира не желае да те види?

— Това е нелепо! — Тя го погледна стреснато.

— Така ли? Бисиса, коя си ти? Коя е тя? След Хроносрива всички сме корабокрушенци, разхвърляни из различни светове. Може би частица от теб ще се върне при частица от Мира.

Думите му я разгневиха. Не разбираше защо Джош трябва да говори за това.

— Ти чувах ли се какво приказваш?

Той въздъхна.

— Не можеш да се върнеш, Бисиса. Това няма да промени нищо. Остани тук. — Той я хвана за ръцете. — Ще строим къщи, ще отглеждаме посеви — ще имаме деца. Остани с мен, Бисиса, стани майка на моите деца. Този свят вече не ни е чужд, той е наш дом.

Тя изведнъж омекна.

— О, Джош! — Притегли го към себе си. — Мили Джош. Искам да остана, повярвай ми. Но не мога. Не е само заради Мира. Джош, разбери, това е може би единствената възможност. Предложиха я само на мен и на никой друг. Длъжна съм да я приема.

— Защо?

— Заради онова, което може би ще науча. Защо се случи всичко това. Каква е тяхната роля. Какво можем да направим за в бъдеще.

— Ах — въздъхна той завистливо. — Трябваше да се сетя. Бих могъл да споря с майката за любовта на нейното дете, но не и с войника за неговия дълг.

— О, Джош...

— Вземи ме с теб.

Тя се дръпна стреснато.

— Не очаквах да го кажеш.

— Бисиса, ти си всичко за мен. Не искам да оставам тук без теб. Искам да съм с теб, където и да отидеш.

— Но там може да загина.

— Ако умра с теб, ще умра щастлив. Какво е животът без щастие?

— Джош... не зная какво да кажа. Каквото и да бъде, все ще те заболи.

— Да — отвърна той. — Мира винаги ще присъства — ако не между нас, то ще стои до теб. Разбирам те.

— И така да е — никой не ме е обичал като теб.

Прегърнаха се и известно време мълчаха.

— Знаеш ли, те си нямат име — проговори първи той.

— Кои?

— Пакостливите разумни създания, които организираха всичко това. Не са Господ Бог, нито други богове...

— Така е. — Тя затвори очи. Усещаше присъствието им дори сега — като слаб полъх от сърцевината на старо умиращо дърво, сухо и напукано. — Те не са богове. И са от тази вселена — родили са се в нея, също като нас. Но са стари — толкова стари, че не можеш да си представиш.

— Живели са твърде дълго.

— Може би.

— Тогава така ще ги наречем. — Той хвърли преценяващ поглед на Окото и вирна брадичка. — Първородните. И нека гният в ада.

Александър нареди да се организира тържество в чест на странното заминаване на Бисиса. Празненството продължи три дни и три нощи. Имаше атлетически състезания, конни надбягвания, танци и музика — и дори монголско бату, разказите за което се бяха понравили на царя.

Последната вечер Бисиса и Джош бяха почетни гости на пиршеството. В нейна чест царят се облече като Амон, своя баща-бог — със сандали, пурпурно наметало и рога. Гуляят, който се развихри, бе шумен, разгорещен и опасен като кръчмарска сбирка на отбор по ръгби. Към три сутринта се наложи да изнесат пияния Джош в спалнята на Александър.

Бисиса, Абдикадир и Кейси се усамотиха около една малка масичка, на която мъждукаше фенер. Кейси отпи от една висока стъклена чаша и я подаде на Бисиса.

— Опитай. Вавилонско вино. По-добро е от козята пикня на македонците.

Тя се засмя и поклати глава.

— Предпочитам утре да съм съвсем трезва.

— От това, което научих от Джош, поне един от двама ви трябва да е трезвен — изсумтя Кейси.

— Ето, че пак се събрахме — рече Абдикадир, — тримата оцелели от двайсет и първи век. Не помня кога за последен път сме били сами заедно.

— Май от деня на катастрофата с вертолета — отвърна Кейси.

— Така ли го наричаш? — изхъмка Бисиса. — Не денят, в който светът се разпадна, а денят на катастрофата с вертолета.

— Аз съм летец. — Кейси сви рамене. — Пилотът, изгубил машината си.

— Ти си добър човек, Кейси — разнежи се тя. — Дай да го пробвам това. — Бисиса взе чашата. Виното бе гъсто, отлежало, богато на аромати.

Абдикадир не сваляше от нея сините си очи.

— Тази вечер, преди да се натряска, Джош ми се оплака. Смята, че криеш нещо от нас — нещо, свързано с Окото.

— Не знаех как да му го обясня — заоправдава се тя. — Все пак той идва от деветнайсети век. И е толкова млад! Божичко!

— Но не е дете, Бис — възрази Кейси. — Войници на неговата възраст гинеха срещу монголите. А ти знаеш, че той е готов да умре за теб.

— Зная.

— И така — продължи Абдикадир, — какво скри от него?

— Най-лошите си предчувствия.

— За кое?

— За някои факти, които ни бодат очите още от първия ден. Момчета, замисляли ли сте се защо нашето малко късче от Афганистан и парчето небе със „Союз“ са всичко, оцеляло от двайсет и първи век след Хроносрива? Колкото и да търсихме, не намерихме никой, който да идва от по-късен период. Ние сме последните образци. Това не ви ли се струва странно? Защо два miliona години история ще свършват точно с нас?

— Ами... — почна Абдикадир, — защото сме последните. След нас няма „образци“. Живели сме в последната година, последния месец — може би дори последния ден.

— Аз мисля — продължи Бисиса, — че в този последен ден се е случило нещо ужасно — за човечеството и за целия свят. Може би затова не бива да се опасяваме от парадоксите на времето. От опасността да променим хода на историята. Защото, изглежда, след нас Земята е лишена от история...

— Може би това отговаря на въпроса, който ми хрумна, докато ни запознаваше с твоите идеи за разкъсванията на пространството-времето. Представете си какво огромно количество енергия е необходимо за подобен процес. Това ли е краят на Земята? Някаква гигантска катастрофа, взрив от енергия, пред който Земята е като снежинка, подхвърляна от вятъра. Енергийна буря, която разкъсва тъканта на пространството и времето... — Абдикадир мълкна.

— Господи, Бис — въздъхна Кейси и отпи от виното. — Ужасно те бива да разваляш купона.

— Ето защо са били нужни образците — продължи Абдикадир, без да му обръща внимание.

— Какво искаш да кажеш? — попита тя.

— Ами, това е като... спасяването на горяща библиотека. Какво ще направиш? Тичаш между рафтовете и сграбчваш каквото ти попадне. А после го струпваш накуп и се появява Мир.

— И защо да е спасяване? — попита Кейси. — Защо да не е кражба?

— Какво?

— Може би Първородните са дошли тук не за да записват всичко, което се случва. Може би те са го предизвикили. И това не ти е хрумвало — нали, Бис?

— И по каква причина реши да го спестиш на Джош? — попита Абдикадир.

— Защото той е пълен с надежди. Не искам да ги разбивам.

Известно време тримата седяха в напрегнато, умислено мълчание. После заговориха за бъдещите си планове.

Абдикадир каза:

— Подозирам, че Евмений ме използва като средство да развлеча и забавлява царя. Предложих им експедиция до изворите на Нил.

Изглежда, в този регион се намират хора от началната стълка на човешката еволюция. Всъщност кои според Първородните са били първите човеци? С какви критерии го отсъждат? Това са въпроси, с които си позволих да занимавам Александър. Мисля, че го заинтригувах.

— Хубава идея — каза Бисиса. Съмняваше се обаче Александър да се вълнува от подобни неща. Той бе израсъл с разкази за митични герои и враждуващи божества — това бе неговият вътрешен мир. — Абди, струва ми се, че където и да идеш, ще си намериш мястото.

— Защото съм последовател на суфизма, ако не съм ти го казвал досега — засмя се той. — Няма значение къде се намирам — по-важно е вътрешното усъвършенстване на духа.

— Де да можех да разсъждавам по същия начин — въздъхна завистливо тя.

— Ако питате мен — намеси се Кейси, — не бих искал да прекарам остатъка от живота си в лунапарк с парни машини. Ще се опитам да вдъхновя появата на електрически машини, че дори и на електроника...

— С което иска да каже — поясни сухо Абдикадир, — че смята да стане учител.

Кейси изсумтя недоволно и се почеса по тила.

— Както и да е. Важното е да не изгубим ценните познания, които имаме. Инак ще трябва да се сменят доста поколения, преди да бъдат преоткрити.

— Няма страшно, Кейси. — Бисиса го потупа по ръката. — Смятам, че от теб ще излезе добър учител.

Кейси изруга на английски, гръцки и македонски. Беше доста впечатляващо.

— Момчета... — Бисиса се надигна. — Мъчно ми е да ви го кажа, но трябва да ида да поспя.

Те също се надигнаха, после, споходени от внезапен импулс, всички разпериха ръце и се прегърнаха.

— Имам една молба — прошепна Бисиса. — Пуснете маймуnochовеците на свобода. Щом аз ще се измъкна от клетката, нека и те го направят.

— Обещавам — отвърна Кейси. — Няма да се сбогуваме, Бис.

— Да. Няма да се сбогуваме.

— Защо се дарява животът, за да ни бъде отнет? — тихо каза Абдикадир.

— Милтън — изръмжа Кейси. — „Изгубеният рай“, нали? Сатанинското предизвикателство към Господа.

— Не преставаш да ме изненадваш, Кейс — каза Бисиса. — Но винаги съм харесвала Сatanата.

— Майната му! — Кейси махна с ръка. — Пъвродните трябва да бъдат спрени.

След още няколко секунди тя се освободи от прегръдката им и ги остави да допиват виното.

Потърси Евмений и го помоли за разрешение да си тръгне от празненството.

— Разбира се, госпожо — отвърна той на добре отработен английски. Изглеждаше съвсем трезвен. — Ще ми позволите ли да ви придружа?

Излязоха на централната улица на града, придружени от неколцина телохранители. Когато стигнаха караулното, Бисиса помоли да извикат капитан Гроув. Дребният енергичен англичанин я прегърна и ѝ пожела успех. Бисиса и Евмений излязоха от града през Вратите на Ищар и тръгнаха към палатковото селище.

Нощта бе ясна и студена, в небето грееха непознати звезди, в единия му край се виждаше лунният полумесец. Войниците, които срещаха, поздравяваха Бисиса възторжено — заради нея празнуваха вече три дни. Целият лагер, изглежда, бодърстваше — чуваше се музика и смях, светеха фенери, миришеше на дим.

— Мъчно им е, че си тръгваш — подметна Евмений.

— Е, поне получиха възможност да го отпразнуват.

— Не бива да... хъм, подценяваш своя принос. Ние всички се озовахме в един слепен от части нов свят. В началото между нас имаше подозрителност, дори неразбиране. А вие тримата, от двайсет и първи век, бяхте най-самотни и изолирани. Но без вашата помощ Александър едва ли щеше да победи монголите. Станахме семейство — макар и странно.

— Да, вярно е. Според мен това говори много за възможностите на човешкия дух.

— Така е. — Той спря, обърна се и я погледна. — Там, където отиваш, Бисиса, ще срещнеш враг, когото дори Александър не може да надвие. Спомни си тогава за тези възможности на човешкия дух. И се дръж — заради всички нас.

Пред една от палатките седеше майка с мъничко дете в ръце. Лицето на детенцето беше бледожълт диск — като луната. Майката забеляза, че Бисиса я гледа, и й се усмихна.

— Вавилонските астрономи решиха да започнат ново летоброене — от Хроносрива насам. Обявиха го за началото на поредния Голям цикъл. А ето, че вече се радваме и на първите бебета, родени на новия свят. Те не са съществували в света, от който идваме — не биха могли, защото някои от родителите им са от различни епохи — но тяхното минало не е разкъсано като нашето. Те съществуват само тук. Питам се какво ли ще правят, когато порастат?

Тя втренчи поглед в озареното му от лунната светлина лице.

— Ти разбираш толкова много...

Той се засмя.

— Умен като грък и също толкова досаден — нали така казва Кейси? Какво друго си очаквала?

Прегърнаха се и той я задържа в обятията си. После тръгнаха обратно към града.

43

ОКОТО НА МАРДУК

Когато на следващата сутрин Бисиса се появи в храма на Мардук, там вече я очакваха Абдикадир и Кейси. Беше трогната от вярата им в нея и успокоена от увереността им. Окото висеше във въздуха — безразлично, както винаги. Джош също беше тук. Бисиса бе облякла летателния си комбинезон, доста опърпан и позакърпен, а той носеше вълнено сако и чиста риза. „Защо пък не? — помисли си тя. — След като не знаем какво ни очаква, поне да изглеждаме добре“.

Но лицето му бе пребледняло и под очите му имаше сенки.

— Представяш ли си — ще пътувам в безкрай, а имам махмурлук! Каквото и да се случи, по-лошо от това няма.

— Да приключваме с това — въздъхна Бисиса. — Вземи. — И му подаде малък пакет.

Той го огледа подозрително, но не го взе.

— Какво има вътре?

— Вода. Суха храна. Лекарства.

— Мислиш ли, че ще ни потрябват? Бисиса, ще влизаме в Окото на Мардук, не в никаква пустиня.

— Тя е права — намеси се Абдикадир. — Трябва да сте готови за всичко. — Той взе пакета и го тикна в ръцете на Джош.

— Прибери го.

— Ако ще мрънкаш през целия път — скастри го Бисиса, — по-добре остани тук.

Джош се нацупи и измърмори:

— Обещавам да слушам.

Бисиса се огледа.

— Казах на Евмений и Гроув да не допускат никого от останалите тук. Бих предпочела да евакуират целия град, но пък това ще създаде доста затруднения... Нещо да сме забравили? Ах, да, Абди — погрижи се за телефона ми.

— Нали ти обещах — отвърна Абдикадир. — А, и още нещо. — Той ѝ подаде два пергамента, пристегнати с шнурче. — Ако не

възразяваш...

— От теб?

— От мен и от Кейси. Ако е възможно, предай ги на семействата ни...

Бисиса взе свитъците и ги пъхна в комбинезона си.

— Обещавам да ги потърся.

Кейси кимна, после извика:

— Нещо става! — Нагласи си слушалките и посочи един електромагнитен датчик, изтръгнат от разбитото радио на вертолета. След това погледна към Окото. — Не виждам никаква промяна в това нещо. Но сигналът се усилва. Изглежда, те очакват, Бисиса.

Бисиса улови Джош за ръката и каза:

— Най-добре да заемем позиция.

— Къде? — Един кичур на челото му трепна.

— Проклета да съм, ако знам — отвърна тя. След това вдигна ръка и му разроши нежно косата. Полъхът се усили и този път усетиха, че духа право към центъра на криптата.

— Окото е — каза Абдикадир. Из въздуха се носеха дребни късчета хартия и прах.

Полъхът прерасна във вятър, който дуhaше право към центъра на помещението и бе достатъчно силен да премести Бисиса. Тя дръпна Джош до себе си и пристъпи към Окото. Хартийките и прашинките бяха полепнали по огледалната му повърхност.

Кейси си смъкна слушалките.

— Мамка му! Нещо изпрука и датчиците замряха. Изглежда, стана късо. Не знам какъв сигнал подава това чудо...

— Време е — заяви Джош.

Така беше, наистина. Някъде дълбоко в себе си Бисиса все още не можеше да повярва, че ще се случи. Но ето, че ставаше. Стомахът ѝ се сви, сърцето ѝ думкаше, тя изпита благодарност, че ръката ѝ е в ръката на Джош.

— Вижте! — извика Абдикадир.

За първи път, откакто го бяха открили, Окото се променяше.

Повърхността му все още бе огледална. Но сега трептеше като повърхността на езеро с живак и по нея преминаваха вълни.

А после сферата изведнъж се сви, като спукан балон.

Бисиса откри, че стои на входа на тунел, чиито стени бяха сребристо-златисти. Все още виждаше своето отражение и това на Джош, но образите им бяха накъсани, като отражения в натрошено огледало. Тунелът сякаш започваше точно пред лицето ѝ, но тя предполагаше, че ако си смени позицията, ако се отдалечи или се покатери към Окото, ще вижда същата картина.

Това не беше тунел, във всеки случай не беше обикновен, триизмерен обект, а пукнатина в нейната реалност.

Тя погледна през рамо. Въздухът бе изпълнен с искри, които се носеха право към свиващото се Око. Зърна Абдикадир, който сякаш се отдалечаваше, защото образът му бе замъглен — все пак забеляза, че се е вкопчил в рамката на вратата. После изведнъж го видя да се търкаля на пода, да се обръща с гръб към нея — накъсани кадри, без видима връзка между тях, всичките в един и същ миг, като бързо прожектиран филм от случайно подбрани картини.

— Върви с Аллах! — извика той. — Върви, върви... — Гласът му се загуби във вятъра. И тогава светлината рязко се усили и я заслепи.

Вятърът я дръпна и я повали на колене. Тя се опита да запази присъствие на духа. Опита се да разсъждава спокойно. Но мислите ѝ също бяха накъсани, вътрешните изречения се разпадаха на отделни думи, на букви, на безсмислени съчетания. „Това е Хроносрив“, помисли си тя. Веднъж вече бе променил цялата планета, а сега действаше само в рамките на тази стая, накъсваше на парчета живота на Абдикадир, а ето че си проправяше път и в нейните мисли, дори съзнанието ѝ бе неразривно свързано с пространство-времето.

Погледна към Окото. Светлината се вливаше право в центъра му. В тези последни секунди Окото се промени отново. Тунелът се издължи, превърна се в кладенец с прави стени, които изчезваха в безкрай — но без да се подчиняват на законите за перспективата, защото не се стопяваха в далечината, а запазваха размера си.

Това бе последната ѝ съзнателна мисъл, преди светлината да я окъпе от главата до петите, да проникне в нея и да отдели съзнанието от тялото ѝ. Изчезна пространството, времето замря и тя се превърна в прашинка, нищо повече от рееща се душа. Но през цялото време усещаше топлата ръка на Джош в своята.

Имаше само едно Око, макар че то разполагаше с многообразни проекции в пространство-времето. Освен това притежаваше множество функции.

Една от тях бе да служи за врата.

Вратата се отвори. Вратата се затвори. В един миг, толкова кратък, че не можеше да бъде измерен, пространството се усуга около себе си.

После Окото изчезна. Камерата внезапно опустя — само на пода се търкаляха разбити останки от уреди и двама души със спомени за това, което бяха видели и чули — спомени, които нито разбираха, нито можеха да си обяснят.

**ШЕСТА ЧАСТ
ОКОТО НА ВРЕМЕТО**

44

ПЪРВОРОДНИТЕ

Дългото очакване приключи. На още един свят се бе родил разум, който се готвеше да напусне своята люлка.

Тези, които бяха наблюдавали Земята от незапомнени времена, не приличаха по нищо на хората. Но никога те също бяха същества от плът и кръв.

Бяха се родили на планета, обикаляща около една от първите звезди във вселената — кипящо водородно чудовище, самотен маяк сред черния космос. Тези първи създания бяха енергични в своята млада, богата на енергия вселена. Но планетите, тези огнища на органичния живот, все още бяха рядкост, тъй като тежките елементи, необходими за оформянето им, още не бяха произведени от сърцевините на звездите. Когато надничаха в тъмнината на космоса, те не виждаха никой друг като тях — нямаше Разум, с който да общуват.

Първите звезди сияеха ярко, но отмираха бързо. Малките им отломъци обогатиха газовите облаци на галактиката и скоро се появии ново поколение от звезди-дълголетници. Но за онези, които бяха запокитени между издъхващите протозвезди, това бе ужасно преживяване. Заобикаляше ги мрак, в който от време на време проблясваше някоя далечна звезда, сътворена с невероятни трудности от останките на няколко угаснали. Щеше да дойде време, в което в галактиката нямаше да има достатъчно материал за създаването и на една-единствена звезда, и тогава и последната светлинка щеше да угасне. Но дори след това процесът щеше да продължи, защото такива бяха вечните закони на космоса и ентропията.

Въпреки могъществото, което притежаваха, те не можеха да победят времето.

Когато най-сетне го осъзнаха, това предизвика епоха на безумие. Възникваха и рухваха страни и красиви империи, водеха се страховити войни между същества от плът и метал, деца на един и същи забравен свят. Тези войни изчерпваха и без това ограничените

енергийни ресурси на галактиката и не водеха до нищо освен до изтощение.

Опечалени и помъдрели, оцелелите се заеха да се готвят за неизбежното бъдеще, в което ги очакващие студ и мрак.

Извадиха изоставените военни машини. Но този път им поставиха нова задача — да елиминират отпадните продукти, ако е необходимо дори да ги изгорят. За да може поне една тъничка нишка от съзнанието им да достигне до далечното бъдеще, първородните трябващие да се научат да пестят и последната капчица енергия, да не я пилеят, да не допускат вълни върху хода на времето.

Машините бяха усъвършенствани в продължение на милиони години войни и изпълниха задачата си перфектно — и щяха да продължават да я изпълняват до края на времето.

Те чакаха, без да се променят, посветени на една-единичка цел, докато от останките на стария свят възникваха нови планети и нови органични същества.

Зад всичко това стояха най-добри намерения. Родени в една пуста вселена, първородните ценяха живота над всичко. Но за да го съхранят, понякога се налагаше да го унищожават.

45

ПРЕЗ ОКОТО

Не беше пристъпване, по-скоро внезапна поява, сред звън на чинели. Тя отвори очи, но бе заслепена от ярка светлина. Пое въздух с пълни гърди и се надигна.

Лежеше по гръб. Над нея сияеше огромно ярко тяло — слънцето. Бе някъде навън. Ръцете й бяха разперени, пръстите — заровени в пръстта.

Претърколи се по корем. Ръцете, краката и гърдите й постепенно възвръщаха усещанията си. Тя се огледа примижала, заслепена от слънцето.

Намираше се на сред равнина. Червеникав пясък. Голи хълмове в далечината. Дори небето изглеждаше червено, макар че слънцето бе почти в зенита си.

До нея лежеше Джош — проснат по гръб, задъхан. Тя изпълзя до него.

— Къде сме? — попита той замаяно. — Това двайсет и първи век ли е?

— Надявам се, че не — рече пресипнало тя. Гърлото й бе сухо. Бисиса бръкна в пакета и извади манерката. — Пий.

Той отпи от манерката. На челото му вече бяха избили едри капки пот.

Бисиса зарови пръсти в почвата. Беше суха, безжизнена, бледа. Но нещо блестеше между пръстите й — неравни парченца, които отразяваха слънчевите лъчи. Тя ги пресипа на дланта си. Бяха късчета стъкло, помътнели, с нащърбени краища. Бисиса разтвори пръсти и ги изсипа на земята. Но когато отново зарови пръсти в почвата, намери още парченца, цял подземен слой.

Надигна се внимателно — ушите й бучаха, но имаше достатъчно сили. Изправена виждаше по-надалече. Намираха се на сред просторна равнина, цялата покрита с този размесен със стъкло пясък; едва далече на хоризонта се забелязваха невисоки хълмове. Двамата с Джош бяха

на дъното на плитка падина, чиито стени се издигаха плавно до ръба, на около километър от тях.

Това беше кратер.

„Като от ядрен взрив“, помисли си тя. Стъклените парчета вероятно се бяха образували при самата експлозия и последвалото разтопяване на пясъка и камъните. Ако беше така, не би трябвало да оцелее нищо — дори да бе имало град на това място, той щеше да е изпепелен до основи. Кратерът изглеждаше стар, посипан с пясък, със заоблени стени. Ако тук бе имало война, беше свършила отдавна.

Хрумна й, че може да има остатъчна радиация. Но ако първородните смятаха да ѝ причинят зло, щяха просто да я убият — в противен случай щяха да я защитят от подобни елементарни рискове.

Тя си пое дъх и почувства, че гърдите я наболяват. Дали въздухът не беше разреден? Ниско съдържание на кислород? Или напротив — твърде високо?

Внезапно се смрачи, макар че небето беше безоблачно. Тя вдигна глава. Нещо не беше наред със слънцето. Дискът му беше деформиран. Приличаше на филия, от която някой е отхапал.

— Божичко! — прошепна Джош, който вече се бе изправил до нея.

Слънчевото затъмнение напредваше бързо. Захладя и Бисиса зърна бягаша из равнината сянка. Едва сега дишането ѝ се поуспокоя, а също и бесният ритъм на сърцето ѝ. Сякаш тялото ѝ, отговаряйки на никаква отдавна заложена програма, се готовеше за настъпването на нощта.

Мракът бързо се сгъстяваше. Настипи кратък миг на абсолютно затишие.

Слънцето се превърна в пламтящ пръстен. Централният тъмен диск имаше нащърбени краища, през които се процеждаха слънчеви лъчи. Това вероятно бе Луната, все още обикаляща между Земята и Слънцето. Сиянието на Слънцето бе достатъчно отслабено, за да може да се различава короната му над краищата на тъмния диск.

Но затъмнението не беше пълно. Луната не беше достатъчно голяма, за да закрие Слънцето. Дебелият огнен пръстен в небето бе потискаща и страховита гледка.

— Нещо не е наред — промърмори Джош.

— Съотношението — каза Бисиса. — Разстоянието между Земята и Луната. То се променя с времето. — Също както Луната предизвикваше приливите на Земния океан, така и Земята оказваше въздействие върху лунната повърхност. От самото начало на създаването на тази двойна система участниците в нея бяха започналибавно да се разделят — по няколко сантиметра на година.

Джош изведнъж схвана какво е станало.

— Значи сме в бъдещето. Не сме в двайсет и първи век, а много по-напред... Може би с милиони години.

Бисиса тръгна към ръба на падината, без да сваля поглед от небето.

— Опитваш се да ми кажеш нещо, нали? Тази опустошена, изровена от войните земя, къде съм сега — в Лондон? Ню Йорк, Москва, Пекин, Лахор? Защо реши да ме доведеш точно на това място и в този момент — на затъмнение? Има ли нещо общо това със слънцето? — Разгорещена, задъхана, тя изведнъж избухна: — Не ми пробутвай тези гатанки със специални ефекти! Говори ми, дявол те взел! Какво ще се случи?

Сякаш в отговор на въпросите ѝ точно пред нея се появи едно Око — голямо колкото Окото на Мардук. Бисиса дори почувства повея на изместения въздух при възникването на сферата в тази реалност и побърза да улови Джош за ръката.

— Пак потегляме... Не ме пускай!

Но той я гледаше с разширени очи и по челото му се стичаха едри капки пот.

— Бисиса!

Тя разбра веднага. „Той не вижда Окото“. Този път бе дошло само за нея — не и за Джош.

— Не! — Тя го стисна още по-силно. — Не можеш да постъпиш така с мен, жестока гадино!

Джош също разбра.

— Бисиса, успокой се. — Той я погали по бузата, сетне се наведе и я целуна. — Преместихме се толкова напред във времето, колкото не бях и мечтал. Може би нашата любов ще просъществува в някой друг свят и когато всички вероятности се съберат в края на времето, ще се съединим отново... — Той се усмихна. — И това ми стига.

Окото в небето се превърна в тунел, в коридор, водещ право нагоре. Над равнината вече се вдигаха искри, завихряха се, преди да се понесат право към тунела.

Тя се притисна към Джош и затвори очи. „Чуй ме. Направих всичко, което искаше. Дай ми само това. Не го оставяй тук, не го оставяй да умре сам. Върни го у дома — прати го при Абди. Само за това те моля...“

Изви се горещ вятър и се понесе право към зейналия отвор на тунела. Нещо я задърпа и я изтръгна от обятията на Джош. Тя се опита да го задържи, но той се освободи сам.

Невидимата сила я повдигна от земята. Сега вече витаеше над него.

Той продължаваше да ѝ се усмихва.

— Приличаш на възнасящ се ангел. Сбогом, сбогом... — Светлината я обгради като пашкул. В последния миг, когато го зърна, той се олюя назад и се озова в стая, чийто под бе покрит с жици и останки от електронни инструменти — и един мургав мъж се втурна да го улови.

„Благодаря ти“.

Звън на чинели.

ВКОПЧВАЩО

Една сутрин Търсеща установи, че мрежата я няма. Извика уплашено и притисна дъщеря си към себе си.

След това отново отвори очи. И този път нищо не я делеше от голата земя наоколо. Войниците бяха изчезнали. Бяха отнесли и мрежата.

Тя беше свободна.

Търсеща се надигна. Вкопчващо се събуди със сумтене и разтърка очи. Докъдето им стигаше погледът, виждаха само безжизнена скалиста равнина. Само далеч на хоризонта блестяха върховете на заснежени планини, а в подножията им нещо тъмнееше. Гора. Ако можеха да стигнат до нея...

Но вятърът внезапно смени посоката си, задуха от север и тя подуши нещо. Миришеше на студено и на лед. Търсеща изплака. Изведнъж ѝ домъчня за познатите ухания на сготвена храна, за тракането на машините, за неразбирамите гласове на войниците. Беше прекарала твърде дълго в клетка и сега тя ѝ липсваше.

Вкопчващо обаче не споделяше чувствата на майка си. Разходи се на четири крака, като шимпанзе, изучавайки земята отвъд доскорошния им дом. Откри един камък, който бе удобен за носене, намери стрък изсушена тръстика, подходящ за връзване.

Стиснала камък, Вкопчващо бавно се изправи на два крака. Огледа се и спря поглед на далечната планина и заснежените върхове.

Вятърът от север се усилваше. Новият вулканичен остров на сред Атлантическия океан бе отклонил Гълфстрийм — този огромен приток на топла вода, подгрявал в продължение на хилядолетия бреговете на Европа. Изчезването му вече оказваше въздействие върху целия континент, чак до Вавилон. Но лошите промени тепърва предстояха. Тази година есента щеше да дойде по-рано, а към средата на лятото масивни студени въздушни маси от Арктика щяха да предизвикат

невероятни по сила бури и да засипят континентите с толкова сняг, колкото обикновено падаше за десет години.

В продължение на два милиона години преди Хроносрива ледените шапки от полюсите бяха слизали към екватора и се бяха отдръпвали на определени интервали — комплексни цикли, свързани с движението на Земята и Слънцето. Но този нов свят, слепен от фрагменти от стария, който вече бе преживял първоначалните вълнения, навлизаше в нов ритъм и първото последствие от промените му бе разширяването на ледената покривка. Щяха да изминат поне десет години, докато се образуват достатъчно големи шапки, и поне още толкова, докато те се разширят на юг до Лондон, Берлин и Манхатън.

Но и това щеше да е само началото на нови драстични промени. От момента на образуването си планетата бавно изстиваше и притокът на топлина от ядрото към кората бе двигателна сила за разместванията на мантията, върху която лежаха континенталните площи. Сега Хроносривът бе предизвикал нарушения и във вътрешния климат на планетата.

С времето тези нови течения щяха да се утaloжат и да постигнат равновесие помежду си, но засега вътрешността на планетата бе като врящо гърне със сложен отгоре му капак.

Мантията под сърцевината на континентите вече бе започнала да се нагрява и надига. Земята никога не бе представлявала идеално сферично тяло. Но сега върху Мир се образуваха издатини, които заплашваха да напукат повърхностния слой. Рано или късно обаче деформираната планета щеше да намери нова точка на равновесие. Големите континенти щяха да се преместят към екватора, това щеше да промени океанските течения, нивото на световния океан щеше да се повдигне със стотина метра и да предизвика още по-драматични промени в климата.

С други думи, предстояха тежки времена за животинския и растителния свят на Мир. Но хората бяха свикнали да се местят. Чикагските граждани вече се готвеха за първата си голяма миграция на юг. Много от тях щяха да оцелеят. Също като маймуночовеците.

Вкопчващо не бе същата след „изпита“, на който я бе подложило Окото. Сондирането на тялото и ума ѝ целеше само да определи заложбите ѝ, да открие мястото ѝ в голямото разнообразие от

животински форми на синята планета. Но Вкопчващо бе млада, а машината, която я бе изследвала — ужасно стара и не тъй перфектна, каквато бе някога. Сондирането на ума ѝ нямаше да мине без последствия. В мозъка ѝ настъпваха промени, които не бяха планирани.

Още дълго на „същия“ свят щяха да господстват хората. Но дори те не можеха да се преобратят с леда. Имаше какво да изучават на този променен и променящ се свят. Имаше достатъчно място за същества с потенциал. Но нямаше никаква причина този потенциал да бъде развит така, както бе станало преди. На Мир животът можеше да тръгне в съвсем друга посока. Към нещо по-добро може би.

Вкопчващо стисна камъка и се опита да си представи за какво може да бъде използван. Не изпитваше никакъв страх от непознатия свят. Напротив, беше уверена, че той ѝ принадлежи, че сега тя ще господства в него.

Но първо трябваше да измисли какво да прави оттук нататък.

47

ЗАВРЪЩАНЕТО

Бисиса изстена и се олюя. Беше права.
Зазвуча музика.

Тя се извърна към стената, която показваше увеличеното изображение на невероятно красив млад мъж, стиснал в ръка старомоден микрофон. Невъзможно, но истина: виждаше синтетична поп звезда, дестирирана от най-съкровените желания на момичетата.

— Божичко, прилича на Александър Велики! — въздъхна Бисиса. Не можеше да откъсне поглед от шарената стена. Едва сега осъзна колко сивкав и неуспешен свят бе Мир.

— Добро утро, Бисиса — поздрави я стената. — Закуската е сервирана. Днешните водещи новини са...

— Млъквай! — Гласът ѝ бе пресипнал.

— Разбира се. — Синтетичното момче запя по-тихо.

Бисиса се огледа. Намираше се в своята спалня, в лондонския си апартамент. Изглеждаше ѝ някак с малък, прихлупен. Леглото бе голямо, мяко, оправено.

Отиде до прозореца. Напуканите ѝ военни обуща тропаха по пода и оставяха прашни следи. Небето бе сиво, на хоризонта се виждаше светлата черта на задаващия се изгрев, върху който се отпечатаваше градският силует.

— Стена.

— Бисиса?

— Коя дата сме днес?

— Вторник.

— Питах за датата.

— Ох. Девети юни 2037 година.

Денят след вертолетната катастрофа.

— Трябаше да съм в Афганистан.

Стената се покашля многозначително.

— Бисиса, с времето започнах да привиквам с навиците ти внезапно да променяш плановете си. Помня, как веднъж...

— Мамо?

Тъничък сънен гласец. Бисиса се обърна.

Беше боса, с разчорлени коси, и си търкаше очите — пухкаво осемгодишно момиченце. Носеше любимата си пижамка, изрисувана с герои от комикси, въпреки че отдавна ѝ бе станала малка.

— Не знаех, че ще се прибереш толкова скоро.

Нещо се скъса в нея. Бисиса протегна ръце.

— Мира, миличката ми...

Мира се отдръпна.

— И миришеш странно.

Бисиса се огледа стреснато. Носеше оранжевия комбинезон, дрипав и покрит с кръпки, прашен и мръсен. Едва ли щеше да изглежда по-странно в апартамента си дори със скафандър.

Тя се усмихна насила.

— Май ще е добре да взема един душ. После ще закусваме и ще ти разкажа...

Изведнъж светлината се промени. Тя се обърна към прозореца. Над града бе увиснало Око — като противовъздушен балон през Втората световна война. Не можеше да определи на какво разстояние е, нито колко е голямо.

И в този момент първите лъчи на слънцето огряха покривите на Лондон.

Издание:

Автор: Артър Кларк; Стивън Бакстър

Заглавие: Окото на времето

Преводач: Юлиян Стойнов

Година на превод: 2005

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2005

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: „Полиграфиог“ АД — Хасково

Редактор: Иван Тотоманов

Художник: Петър Христов

ISBN: 978-954-585-595-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3725>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.